

CVRIA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Gada ziņojums
2012

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

GADA ZIŅOJUMS
2012

Tiesas, Vispārējās tiesas un
Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburgā, 2013. gadā

www.curia.europa.eu

Tiesa
L-2925 Luxembourg
Tālrunis: (352) 43 03-1

Vispārējā tiesa
L-2925 Luxembourg
Tālrunis: (352) 43 03-1

Civildienesta tiesa
L-2925 Luxembourg
Tālrunis: (352) 43 03-1

Tiesas interneta vietne: <http://www.curia.europa.eu>

Sagatavošana pabeigta 2013. gada 1. janvārī.

Pārpublicēšana atļauta, minot avotu. Fotografijas var tikt pārpublicētas tikai šī izdevuma sakarā. Cita veida izmantošanai atļauja ir jālūdz Eiropas Savienības Publikāciju birojam.

Liela daļa papildu informācijas par Eiropas Savienību ir pieejama internetā. Tai var piekļūt, izmantojot *Europa* serveri (<http://europa.eu>).

Kataloga dati ir atrodami šīs publikācijas beigās.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2013. gads

ISBN 978-92-829-1274-4

doi:10.2862/8676

© Eiropas Savienība, 2013

Printed in Luxembourg

IESPIESTS UZ PĀPĪRA, KAS BALINĀTS BEZ ELEMENTĀRĀ HLORA

Satura rādītājs

	Lpp.
Tiesas priekšsēdētāja <i>Vassilios Skouris</i> priekšvārds	5

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2012. gadā	9
B – Eiropas Savienības Tiesas judikatūra 2012. gadā	13
C – Tiesas sastāvs	57
1. Tiesas locekļi	59
2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2012. gadā	75
3. Protokolārā kārtība	77
4. Bijušie Tiesas locekļi	79
D – Tiesas darbības statistika	83

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2012. gadā	115
B – Vispārējās tiesas sastāvs	151
1. Vispārējās tiesas locekļi	153
2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2012. gadā	163
3. Protokolārā kārtība	165
4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi	169
C – Vispārējās tiesas darbības statistika	171

III nodaļa

Civildienesta tiesa

A – Civildienesta tiesas darbība 2012. gadā	195
B – Civildienesta tiesas sastāvs	207
1. Civildienesta tiesas locekļi	209
2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2012. gadā	213
3. Protokolārā kārtība	215
4. Bijušie Civildienesta tiesas locekļi	217
C – Civildienesta tiesas darbības statistika	219

IV nodaļa

Tikšanās un vizītes

A – Oficiālās vizītes un pasākumi Eiropas Savienības Tiesā, Vispārējā tiesā un Civildienesta tiesā 2012. gadā	233
B – Mācību apmeklējumi	237
C – Svinīgās sēdes	241
D – Vizītes un piedalīšanās oficiālos pasākumos	243
<i>Organizācijas shēmas kopsavilkums</i>	<i>248</i>

Priekšvārds

1952.–2012. gads. Aizvadītajā gadā ir pagājuši sešdesmit gadi kopš Tiesas pastāvēšanas un dalības Eiropas projektā. Šī jubileja, kurai gan nav īpašas simboliskas nozīmes, Tiesā tika atzīmēta, liekot uzsvāru drīzāk uz saturu, nevis uz svinībām. Šajā saistībā Tiesa tostarp izdeva kolektīvu darbu, kas veltīts iestādes un tās judikatūras lomai Eiropas veidošanā; darbs tika prezentēts forumā, uz kuru tika uzaicināti Eiropas Savienības dalībvalstu konstitucionālo un augstāko tiesu priekšsēdētāji.

Tāpat 2012. gadā pēc ilga, bet produktīva likumdošanas procesa tika pieņemts jaunais Tiesas Reglaments, kā arī izdarīti daži grozījumi tās Statūtos. Šo reformu mērķis ir, pirmkārt, modernizēt tiesvedību Tiesā un, otrkārt, ļaut tai turpināt uzlabot savu efektivitāti.

Šis konstantais pēdējo gadu uzlabojums ir novērojams arī 2012. gadā. Prejudiciālās tiesvedības ilgums ir bijis vismazākais kopš 80. gadu beigām, un Vispārējai tiesai pēc īpaši produktīva gada ir izdevies samazināt gan izskatāmo lietu "uzkrājumu", gan tiesvedības ilgumu, kas šajā gadā ir samazinājies par diviem mēnešiem.

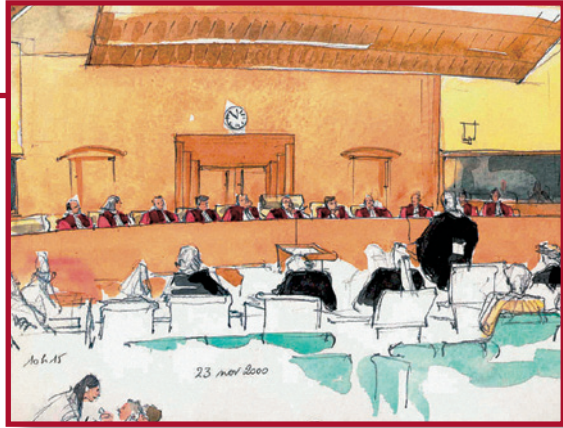
2012. gadā arī daļēji tika atjaunots Tiesas sastāvs un ir aizgājuši četri tās locekļi. Ieceļot jaunus tiesnešus šīs daļējās atjaunošanas ietvaros, dalībvalstu valdības no jauna ņēma vērā, ka tas ir jā dara nekavējoties un pēc iespējas jā saglabā iestādes stabilitāte, tādējādi tai ļaujot netraucēti turpināt pildīt savu uzdevumu. Tiesa var tikai priecāties par to.

Šis ziņojums sniedz pilnīgu pārskatu par iestādes attīstību un darbību 2012. gadā. Lasītājs ievēros, ka ziņojuma būtiska daļa ir veltīta īsam, bet izsmeļošam tiesas spriešanas darbības, ko veic Tiesa, Vispārējā tiesa un Civildienesta tiesa, izklāstam. Katras tiesas darbības analīzi papildina un ilustrē statistikas dati.

Visbeidzot, nobeigumā vēlos izmantot man doto iespēju, lai sirsnīgi pateiktos visu trīs tiesu kolēģiem, kā arī visam Tiesas personālam par ievērojamo darbu, kas ir padarīts šī īpašā un prasīgā gada laikā.

V. Skouris
Tiesas priekšsēdētājs

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2012. gadā

Tiesas priekšsēdētājs *Vassilios Skouris*

Šajā Gada ziņojuma pirmajā daļā kopsavilkuma veidā ir aprakstīta Eiropas Savienības Tiesas darbība 2012. gadā. Tā, pirmkārt, sniedz ieskatu iestādes attīstībā pagājušajā gadā, akcentējot institucionālās izmaiņas, kas skārušas Tiesu, kā arī izmaiņas tās iekšējā organizācijā un darba metodēs. Otrkārt, tā ietver statistikas analīzi par Tiesas darba slodzes izmaiņām un vidējo tiesvedības ilgumu. Treškārt, tajā kā katru gadu ir atainoti galvenie judikatūras attīstības virzieni, kas sagrupēti pēc lietu jomām.

1. Ies tādes attīstību 2012. gadā galvenokārt iezīmēja būtiski grozījumi tās procesuālajos noteikumos un Tiesas sešdesmit gadu jubilejas svinības.

Proti, 2012. gada 4. decembrī Eiropas Savienības Tiesa svinēja savu sešdesmit gadu jubileju. Lai arī sešdesmit gadu nav nedz gadsimta puse, nedz arī tā trīs ceturtdaļas, tomēr Tiesa nolēma nepalaist šo jubileju garām nepamanītu. Eiropas Savienības tiesu sistēmā desmit pēdējo gadu laikā ir notikušas būtiskas reformas, kuras, aplūkojot tās kopumā, radījušas ievērojamas pārmaiņas. Šajā saistībā var minēt Nicas līguma stāšanos spēkā, divas paplašināšanās, kuru rezultātā tika gandrīz dubultots iestādes darbinieku skaits un palielinājās tiesvedības un darba valodu skaits, Civildienesta tiesas izveidi, būtisku iekšējā darba metožu modernizāciju, Lisabonas līguma stāšanos spēkā ar Tiesai uzticētās kompetences paplašināšanu, steidzamības prejudiciālās procedūras ieviešanu un procedūras datorizēšanu, palaižot e-curia sistēmu. Šķita, ka šīs izmaiņas tiks atbilstoši izceltas ar divdaļīgu atceres pasākumu: pirmkārt, foruma sarīkošanu, uz kuru tika uzaicināti Eiropas Savienības dalībvalstu konstitucionālo un augstāko tiesu priekšsēdētāji, un, otrkārt, kolektīva darba izdošanu, kas veltīts Tiesas un tās judikatūras lomai Eiropas veidošanā. Šajā darbā, ko sagatavoja komiteja, kuras priekšsēdētājs bija tiesnesis Alans Ross [Allan Rosas] un kurā ietilpa tiesnesis Egils Levits un ģenerāladvokāts Īvs Bots [Yves Bot], tika apkopoti tādas autoru grupas darbi, kurā ir nodrošināta pārstāvība gan ģeogrāfiskā aspektā, gan autoru profesionālā un akadēmiskā profila aspektā.

Tieši no tiesas darba viedokļa ir jāatzīmē, ka saistībā ar 2012. gada 7. oktobra daļēju Tiesas sastāva atjaunošanu tika izveidota jauna piecu tiesnešu palāta un jauna trīs tiesnešu palāta. Desmit palātu vienlaicīga darbība ļaus Tiesai saglabāt un uzlabot savu efektivitāti.

Īpaši jāatzīmē pagājušā gada attīstība procesuālo noteikumu ziņā. Vispirms ir jānorāda, ka tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 11. augusta Regula (ES, Euratom) Nr. 741/2012, ar ko groza Protokolu par Eiropas Savienības Tiesas Statūtiem un tā I pielikumu (OV L 228, 1. lpp.), kas stājās spēkā 2012. gada 1. septembrī. Statūtos saskaņā ar šo regulu izdarītie grozījumi tostarp ietver Tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata izveidi, virspalātas tiesnešu skaita palielināšanu līdz piecpadsmit, piecu tiesnešu palātu priekšsēdētāju dalības ierobežošanu virspalātā¹ un lietas tiesneša referenta pienākuma sagatavot ziņojumu tiesas sēdē atcelšanu.

Vēl ir jānorāda, ka 2012. gada 1. novembrī stājās spēkā jaunais 2012. gada 25. septembra Tiesas Reglaments (OV L 265, 1. lpp.). Šajā reglamentā tika pilnībā pārstrādāts iepriekšējais reglaments. Tā galvenie mērķi ir pārstrukturēt iepriekšējā reglamenta noteikumus, lai turpmāk piešķirtu būtisku

¹ Turpmāk virspalātu veido priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, trīs palātu, kurā ietilpst pieci tiesneši, priekšsēdētāji, kas tiek iecelti, pamatojoties uz rotācijas mehānismu, un desmit tiesneši, kas – tāpat pamatojoties uz rotācijas mehānismu – tiek iecelti no pārējo tiesnešu vidus.

lomu prejudiciālā nolēmuma tiesvedībām, samazinātu tiesvedības ilgumu, kā arī precizētu un vienkāršotu atsevišķus iepriekšējā reglamenta noteikumus. Turklāt jaunajā reglamentā, salīdzinot ar iepriekšējo reglamentu, ir ieviesta jauna tiesību normu numerācija.

Pēc šīs pārstrādes tika pieņemti jauni informatīvā materiāla noteikumi par dalībvalstu tiesu ierosinātu prejudiciālo tiesvedību, kas tika pārdēvēti par "[Tiesas] ieteikumiem valsts tiesām saistībā ar prejudiciālās tiesvedības ierosināšanu" (OV C 338, 1. lpp.). Visbeidzot, tāpat ir jāmin Tiesas 2012. gada 23. oktobra lēmums par Tiesas priekšsēdētāja vietnieka ar tiesas spriešanu saistītajiem pienākumiem (OV L 300, 47. lpp.), ar kuru atsevišķas iepriekš priekšsēdētājam piešķirtās pilnvaras, tostarp pagaidu noregulējuma jomā, turpmāk ir nodotas priekšsēdētāja vietniekam.

2. Tiesas darbības statistiku 2012. gadā kopumā izceļ izskatīto lietu skaita pieauguma turpināšanās un būtisks efektivitātes pieaugums attiecībā uz tiesvedību ilgumu. Turklāt ir jānorāda, ka nedaudz samazinājies ierosināto lietu skaits, kam, ņemot vērā strīdu attīstību pēdējo piecu gadu laikā, varētu būt drīzāk īslaicīgs raksturs.

Tā 2012. gadā Tiesa ir izskatījusi 527 lietas (neto skaits, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu), kas parāda nelielu samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (550 pabeigtas lietas 2011. gadā). No šīm lietām 357 lietās tika pasludināti spriedumi un 168 lietās tika izdoti rīkojumi.

Tiesai tika iesniegtas 632 jaunas lietas (neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas), kas parāda samazinājumu apmēram par 8 % salīdzinājumā ar 2011. gadu (688 ierosinātas lietas), tomēr Tiesas vēsturē tas ir otrais augstākais vienā gadā ierosināto lietu skaits. Šis kopējā iesniegto lietu skaita samazinājums galvenokārt ir saistīts ar iesniegto apelācijas sūdzību skaita nelielu samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Prejudiciālā nolēmuma lietu skaits savukārt 2012. gadā ir otrais lielākais, kāds jebkad ir bijis Tiesā visā tās pastāvēšanas vēsturē.

Runājot par tiesvedību ilgumu, statistikas dati ir ļoti labi. Attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību šis ilgums ir 15,7 mēneši. Proti, visā laikposmā, par kuru Tiesai ir ticami statistikas dati, 2012. gadā vidējais prejudiciālā nolēmuma lietu izskatīšanas ilgums ir bijis visīsākais. Tiesajās prasībās un apelācijas tiesvedībās vidējais lietu izskatīšanas ilgums ir bijis attiecīgi 19,7 mēneši un 15,3 mēneši.

Papildus pēdējos gados veiktajām darba metožu reformām Tiesas darbības efektivitāte lietu izskatīšanā tiek uzlabota, pateicoties arī plašākai tās rīcībā esošo dažādo procesuālo līdzekļu izmantošanai, lai paātrinātu atsevišķu lietu izskatīšanu (steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, sprieduma taisīšana prioritāri, paātrinātā tiesvedība, vienkāršotā tiesvedība un iespēja izlemt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem).

Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība ir tikusi lūgta 5 lietās, un norīkotā palāta uzskatīja, ka Reglamenta 104.b pantā paredzētie nosacījumi (jaunā Reglamenta 107. un nākamie panti) ir izpildīti 4 no šīm lietām. Šo lietu izskatīšana tika pabeigta vidēji 1,9 mēnešu laikā.

Šajā gadā paātrinātā tiesvedība ir tikusi lūgta 5 reizes, taču Reglamentā paredzētie nosacījumi bija izpildīti tikai 2 no šīm lietām. Saskaņā ar 2004. gadā iedibināto praksi pieteikumi par paātrinātās tiesvedības piemērošanu tiek apmierināti vai noraidīti ar motivētu Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu. Papildus jāatzīmē, ka 2 lietas tika izskatītas prioritārā kārtībā.

Turklāt Tiesa, atbildot uz atsevišķiem prejudiciālā kārtā uzdotiem jautājumiem, izmantoja Reglamenta 104. panta 3. punktā, kas kļuvis par jaunā Reglamenta 99. pantu, paredzēto vienkāršoto

tiesvedību. Tādējādi kopumā 26 lietas tika pabeigtas ar rīkojumiem, kas izdoti, pamatojoties uz šo tiesību normu.

Visbeidzot, Tiesa pietiekami bieži izmantoja tās Statūtu 20. pantā paredzēto iespēju izlemt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem, ja lieta nav saistīta ar jaunu tiesību jautājumu. Jāmin, ka aptuveni 53 % no 2012. gadā pasludinātajiem spriedumiem ir bijuši bez secinājumiem.

Runājot par lietu sadalījumu starp dažādiem Tiesas iztiesāšanas sastāviem, jānorāda, ka virspalāta ir izskatījusi aptuveni 9 %, piecu tiesnešu palātas – 54 % un trīs tiesnešu palātas – aptuveni 34 % no lietām, kuras 2012. gadā ir pabeigtas ar sprieduma pasludināšanu vai rīkojuma ar sprieduma raksturu izdošanu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir jākonstatē, ka samazinājies virspalātas izskatīto lietu īpatsvars (11 % – 2011. gadā) un būtiski palielinājies trīs tiesnešu palātu izskatīto lietu īpatsvars (32 % – 2011. gadā).

Detalizētāku informāciju par tiesas 2012. gada darbības statistikas datiem lasītājs atradīs šī ziņojuma tieši tiesas darbības statistikai veltītajā daļā.

B – Eiropas Savienības Tiesas judikatūra 2012. gadā

Konstitucionālie vai institucionālie jautājumi

Attiecībā uz tiesvedībām Tiesā un, konkrētāk, tiesvedībām saistībā ar pienākumu neizpildi ir jānorāda uz 2012. gada 11. decembra spriedumu lietā C-610/10 Komisija/Spānija par to, ka Spānijas Karaliste nebija izpildījusi Tiesas spriedumu, kurā ir atzīts, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts atzīts par prettiesisku un nesaderīgu ar kopējo tirgu, šī dalībvalsts nav izpildījusi savus pienākumus.

Pirmkārt, Tiesa sprieda par noteikumiem, kas piemērojami pirmstiesas procedūrai, kurai ir jānotiek pirms prasības celšanas par to, ka dalībvalsts nav izpildījusi Tiesas spriedumu, ar kuru konstatēta pienākumu neizpilde. Proti, Lisabonas līgumā tika grozīta šīs procedūras norise, atceļot stadiju saistībā ar argumentētā atzinuma izdošanu. Savā spriedumā Tiesa nosprieda, ka pirmstiesas procesu, kas sākts pirms grozījumu spēkā stāšanās, bet kas vēl turpinās pēc šī datuma, regulē jaunie noteikumi, kas paredzēti LESD 260. panta 2. punktā. Attiecībā uz atskaites datumu, lai izvērtētu, vai šāda pienākumu neizpilde pastāv, tad, ja nav argumentēta atzinuma, Tiesa nosprieda, ka par to ir jāuzskata datums, kurā beidzies termiņš, kas paredzēts brīdinājumā vēstulē, kura nosūtīta saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu.

Otrkārt, Tiesa sprieda par kavējuma naudas noteikšanu par to, ka nav izpildīts spriedums par pienākumu neizpildi. Tā nosprieda, ka šāda sankcija ir jānosaka atkarībā no piespiešanas pakāpes, kas nepieciešama, lai dalībvalsts, kas neizpilda spriedumu par pienākumu neizpildi, mainītu savu rīcību un izbeigtu pārkāpumu, kurā tā tiek vainota, un, principā ņemot vērā pārkāpuma ilgumu, tā smaguma pakāpi un attiecīgās dalībvalsts maksātspēju. Piemērojot šos kritērijus, Tiesai īpaši ir jāņem vērā tas, kā neizpilde ietekmē sabiedrības un privātās intereses, kā arī tas, cik steidzami ir mudināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt savus pienākumus.

Attiecībā uz tiesību normu hierarhiju Savienības tiesību sistēmā un to papildinošo kompetenču sadalījumu starp iestādēm 2012. gada 5. septembra spriedums lietā C-355/10 Parlaments/Padome ļāva Tiesai spriest par Komisijas izpildpilnvaru robežām regulatīvās kontroles procedūras ietvaros. Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka, ciktāl būtiskās normas Eiropas tiesību jomā ir jāpieņem Savienības likumdevējam, šīs normas ir jāpieņem pamata tiesiskajā regulējumā, un tās nevar tikt deleģētas. Līdz ar to šādi nevar deleģēt tiesību normas, kuru pieņemšanai ir jāizdara politiska izvēle, kas ietilpst paša Savienības likumdevēja pienākumos. No tā izriet, ka ar īstenošanas pasākumiem nevar nedz grozīt pamata tiesiskā regulējuma būtiskos elementus, nedz tos papildināt ar jauniem būtiskiem elementiem.

Attiecībā uz tādu īstenošanas pasākumu kā Lēmums 2010/252¹, ar ko papildina Šengenas Robežu kodeksu² attiecībā uz jūras ārējo robežu uzraudzību, Tiesa norādīja, ka, lai arī Šengenas Robežu kodeksa, kas ir pamatregulējums šajā jomā, 12. panta 4. punktā ir minēts, ka uzraudzības mērķis ir to personu aizturēšana, kuras nelikumīgi šķērso robežu, tomēr tajā nav tiesību normu attiecībā uz

¹ Padomes 2010. gada 26. aprīļa Lēmums 2010/252/ES, ar ko papildina Šengenas Robežu kodeksu attiecībā uz jūras ārējo robežu uzraudzību saistībā ar operatīvo sadarbību, kuru koordinē Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām (OV L 111, 20. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regula (EK) Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 105, 1. lpp.).

pasākumiem, kurus robežsargi ir tiesīgi veikt pret personām vai kuģiem, tos aizurot, un uzreiz pēc tam, piemēram, piespiedu pasākumu piemērošana, ieroču izmantošana vai aizturēto personu nosūtīšana uz konkrētu vietu, vai arī pasākumiem pret personām, kas ir iesaistītas cilvēku tirdzniecībā. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka, tā kā Lēmums 2010/252/ES ir īstenošanas pasākums, kas pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 562/2006³ 12. panta 5. punktu, tajā nevar būt tiesību normas par piespiedu pilnvaru piešķiršanu robežsargiem, kuru pieņemšanai ir jāveic politiska izvēle, kas ir tikai Savienības likumdevēja pienākums, jo tā prasa dažādu iesaistīto interešu līdzsvarošanu, pamatojoties uz vairākkārtēju izvērtējumu. Turklāt šīs normas par valsts varas pilnvaru piešķiršanu robežsargiem pieļauj tik plaša mēroga iejaukšanos attiecīgo personu svarīgās pamattiesībās, ka kļūst nepieciešama Savienības likumdevēja iesaistīšanās. Līdz ar to Tiesa atcēla Lēmumu 2010/252 pilnībā.

Publiskas piekļuves Savienības iestāžu dokumentiem jomā, par ko regulāri notiek tiesvedības, īpaša uzmanība būtu jāpievērš diviem vienā datumā pasludinātiem spriedumiem.

2012. gada 28. jūnija spriedums lietā C-404/10 P Komisija/*Éditions Odile Jacob* un spriedums lietā C-477/10 P Komisija/*Agrofert Holding* deva Tiesai iespēju pirmo reizi izvērtēt saistību starp Regulu Nr. 1049/2001⁴ par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem un Regulu Nr. 139/2004⁵ par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju.

Šajās abās lietās Komisija Tiesā iesniedza apelācijas sūdzības par diviem Vispārējās tiesas spriedumiem⁶, ar kuriem tā atcēla Komisijas lēmumus par atteikumu piešķirt piekļuvi dokumentiem, kuri ir saistīti ar divām koncentrācijas kontroles procedūrām.

Tiesa nosprieda, ka, lai pamatotu atteikumu dot iespēju iepazīties ar dokumentu, principā nepietiek ar to, ka šis dokuments attiecas uz kādu no Regulas Nr. 1049/2001⁷ 4. panta 2. punktā minētajām darbībām vai interesēm, piemēram, izmeklēšanas darbības mērķu aizsardzība, attiecīgajai iestādei ir arī jāpaskaidro, kā piekļuve šim dokumentam var konkrēti un reāli kaitēt interesēm, kas aizsargātas ar minētajā pantā paredzēto izņēmumu. Tomēr šī iestāde principā var pamatoties šajā saistībā uz vispārējiem pieņēmumiem, kas attiecas uz noteiktām dokumentu kategorijām, jo līdzīgi vispārīgi apsvērumi, iespējams, ir attiecināmi uz tāda paša rakstura dokumentu publiskošanas pieņemumiem. Šādi vispārīgi pieņēmumi uzņēmumu koncentrāciju kontroles procesa jomā ir piemērojami tāpēc, ka regulējumā, kurā regulēts šis process, tostarp Regulā Nr. 139/2004⁸, ir paredzēti arī strikti noteikumi par rīcību ar šādā procesā iegūtu vai noskaidrotu informāciju.

Līdz ar to vispārināta iespēja, pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001, piekļūt dokumentiem, ar kuriem šajā procesā ir apmainījusies Komisija un paziņotāji vai trešās personas, apdraudētu līdzsvaru, ko Savienības likumdevējs ir vēlējis nodrošināt regulā par koncentrācijām starp attiecīgo uzņēmumu pienākumu paziņot Komisijai iespējamu slepenu komercinformāciju, lai tai ļautu izvērtēt

³ Skat. 2. zemsvītras piezīmi.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

⁵ Padomes 2004. gada 20. janvāra Regula (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās Regula) (OV L 24, 1. lpp.). Ar šo regulu atceļ Padomes 1989. gada 21. decembra Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (OV L 395, 1. lpp., un labojums – OV L 257, 13. lpp.). Tomēr pēdējo minēto turpina piemērot koncentrācijām pirms 2004. gada 1. maija, kā ir lietā C-404/10 P.

⁶ Vispārējās tiesas 2010. gada 9. jūnija spriedums lietā T-237/05 *Éditions Jacob*/Komisija un 2010. gada 7. jūlija spriedums lietā T-111/07 *Agrofert Holding*/Komisija.

⁷ Skat. 4. zemsvītras piezīmi.

⁸ Skat. 5. zemsvītras piezīmi.

paredzētās koncentrācijas saderību ar kopējo tirgu, no vienas puses, un nodrošināt pastiprinātu aizsardzību šādi Komisijai nodotai informācijai saskaņā ar dienesta noslēpumu un komercnoslēpumu, no otras puses. Šāds vispārīgs pieņēmums, ar ko pamato atteikumu piešķirt piekļuvi šiem dokumentiem, ir jāizdara neatkarīgi no tā, vai lūgums ļaut iepazīties ar dokumentiem attiecas uz jau pabeigtu kontroles procesu vai vēl notiekošu procesu. Tomēr šis vispārīgais pieņēmums neizslēdz iespēju pierādīt, ka uz attiecīgo dokumentu, kura publiskošana ir pieprasīta, minētais pieņēmums neattiecas vai ka pastāv prioritāras sabiedrības intereses, kas pamato dokumenta publiskošanu atbilstoši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktam.

Pamattiesību aizsardzības tematika, kas dažādu iemeslu dēļ noteikti ir sarežģīta atšķirīgo avotu šajā jomā dēļ, tika skarta 2012. gada 24. aprīļa spriedumā lietā C-571/10 *Kamberaj*, kurš attiecas uz Direktīvas 2003/109⁹ interpretāciju. Savā spriedumā Tiesa sprieda par LES 6. panta 3. punkta piemērojamību, precizējot, ka šajā pantā veiktā atsauce uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju gadījumā, ja pastāv pretruna starp valsts tiesību normu un šo konvenciju, neuzliek valsts tiesai pienākumu tieši piemērot minētās konvencijas tiesību normas, atstājot nepiemērotu ar to nesaderīgo valsts tiesību normu.

Proti, šī ES līguma tiesību norma pauž principu, saskaņā ar kuru pamattiesības ir neatņemama vispārējo tiesību principu – kuru ievērošanu nodrošina Tiesa – sastāvdaļa. Tomēr šajā pantā nav regulētas attiecības starp Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un dalībvalstu tiesību sistēmām, kā arī nav noteikts, kādi secinājumi valsts tiesai ir jāizdara gadījumā, ja pastāv pretruna starp šajā konvencijā garantētajām tiesībām un valsts tiesību normu.

Ņemot vērā vietu, kādu jautājums par Savienības pilsonības izveidošanas apmēru un sekām ieņem tiesvedībās, ne pavisam nav atklāti visi tā aspekti. Par to liecina vairākas lietas, uz kurām ir jāatsaucas.

2012. gada 22. maija spriedumā lietā C-348/09 *P.I.* Tiesa nosprieda, ka tādi sevišķi smagi noziedzīgi nodarījumi kā bērnu seksuālā izmantošana var attaisnot tāda Savienības pilsoņa izraidīšanas pasākumu, kurš ir nodzīvojis vairāk nekā desmit gadus uzņemošajā dalībvalstī.

Saskaņā ar Direktīvas 2004/38¹⁰ 28. panta 3. punktu uzņemošā dalībvalsts drīkst pieņemt lēmumu par izraidīšanu pret Savienības pilsoni, kurš bez pārtraukumiem ir nodzīvojis desmit gadus tās teritorijā, tikai tad, ja lēmums pamatots ar “nopietniem valsts drošības apsvērumiem”¹¹. Izskatot lietu, kurā tika apstrīdēts lēmums par izraidīšanu, kurš pieņemts pret Savienības pilsoni, kurš izciet cietumsodu par nepilngadīgas personas izvarošanu, Tiesa nosprieda, ka dalībvalstis var uzskatīt, ka tādi noziedzīgi nodarījumi kā LESD 83. pantā minētie ir īpaši smags sabiedrības pamatinteresu apdraudējums, kas var radīt tiešus draudus iedzīvotāju mieram un fiziskajai drošībai un tādēļ ietilpt “nopietnu valsts drošības apsvērumu” jēdzienā. Tomēr ar šiem noziegumiem var attaisnot izraidīšanas pasākumu tikai tad, ja to izdarīšanas veidam ir raksturīgas īpaši smaga nodarījuma pazīmes. Turklāt Savienības tiesībās ikviens izraidīšanas pasākums ir pakļauts nosacījumam, ka attiecīgā indivīda personiskā darbība rada faktiskus un attiecīgajā brīdī esošus draudus sabiedrības vai uzņemošās

⁹ Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīva 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV 2004, L 16, 44. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., labojums – OV L 229, 35. lpp., un OV L 197, 34. lpp.).

¹¹ Direktīvas 2004/38 28. panta 3. punkts.

dalībvalsts pamatinteresēm; konstatējums, kas norāda uz attiecīgajai personai piemītošu tendenci līdzīgi rīkoties nākotnē. Visbeidzot, pirms lēmuma par izraidīšanu pieņemšanas uzņemošajai dalībvalstij ir jāņem vērā tostarp tas, cik ilgi attiecīgais indivīds ir uzturējies tās teritorijā, viņa vecums, veselības stāvoklis, ģimenes un ekonomiskais stāvoklis, sociālā un kultūras integrācija šajā valstī un tas, cik stipras saiknes viņu vieno ar izcelsmes valsti.

Sprīdumā lietā *Rahman* u.c.¹² Tiesa sniedza būtiskus precizējumus par tiesībām uz ģimenes apvienošanu iepriekš minētās Direktīvas 2004/38 izpratnē. Runa galvenokārt bija par šīs direktīvas 3. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru Savienības pilsoņa uzņēmēja dalībvalsts saskaņā ar saviem tiesību aktiem veicina attiecīgās personas "paplašinātās ģimenes" locekļu iecelšanu un uzturēšanos¹³. Vispirms, pamatojoties uz šīs pašas direktīvas noteikumiem un būtību, Tiesa uzsvēra, ka tā nenosaka dalībvalstīm pienākumu pieņemt ikvienu iebraukšanas un uzturēšanās atļaujas pieteikumu, ko ir iesnieguši migrējošas personas "paplašinātās ģimenes" locekļi. Tomēr minētajā direktīvā dalībvalstīm ir paredzēts pienākums salīdzinājumā ar citu trešo valstu pilsoņu, kuriem nav nekādas saiknes ar Savienības pilsoni, iesniegtajiem pieteikumiem piešķirt zināmas priekšrocības pieteikumiem, ko iesniegušas paplašinātās ģimenes locekļi. Šīs priekšrocības ir spēja pieprasīt uzņēmējai dalībvalstij, pamatojoties uz viņu personīgās situācijas padziļinātu izpēti, pieņemt lēmumu saistībā ar viņu pieteikumu, to pienācīgi pamatojot atteikuma gadījumā. Piemēram, ir jāizvērtē ekonomiskās vai fiziskās atkarības līmenis un radniecības pakāpe starp pieteikuma iesniedzēju un Savienības pilsoni. Katrai dalībvalstij ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz vērā ņemamo apstākļu izvēli, kurai tomēr ir jāatbilst idejai par priekšrocību sniegšanu šiem pieteikuma iesniedzējiem un kura nedrīkst atņemt lietderīgo iedarbību šīs direktīvas 3. pantam. Turklāt pieteikuma iesniedzējam ir tiesības prasīt tiesā pārbaudīt to, vai valsts tiesību akti un to piemērošana ir iekļāvusies minētajā direktīvā paredzētās rīcības brīvības robežās. Tāpat Tiesa izvērtēja, vai valstīm šajā pašā direktīvā atzītā rīcības brīvība tām ļauj noteikt prasības par Eiropas pilsoņa paplašinātās ģimenes locekļa apgādības raksturu vai ilgumu. Tiesa precizēja, ka atkarībai no Savienības pilsoņa ir jābūt pastāvējušai attiecīgā ģimenes locekļa ceļojuma sākuma valstī brīdī, kad tas lūdzis atļaut pievienoties tam Savienības loceklim, kura apgādībā viņš ir. Turpretī Tiesa atzina, ka jautājums par to, vai šīs direktīvas 3. panta 2. punktā minētajām personām var tikt atteikts izsniegt uzturēšanās atļauju uzņēmējā valstī tādēļ, ka viņi pēc iecelšanas uzņēmējā dalībvalstī beidz būt atkarīgi no minētā pilsoņa, "neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā".

2012. gada 4. oktobra spriedumā lietā C-249/11 *Byankov* Tiesa sprieda par jautājumu, vai LESD noteikumiem par pilsonību un iepriekš minētajai Direktīvai 2004/38 ir pretrunā Bulgārijas tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts aizliegums izceļot no teritorijas gadījumā, ja nav samaksāts privāttiesisks parāds, par kuru nav sniegts nodrošinājums. Tiesa nosprieda, ka, pat pieņemot, ka ir pamats uzskatīt, ka šāda tiesiskā regulējuma mērķu aizsargāt kreditorus pamatā ir zināma ideja par sabiedriskās kārtības saglabāšanu, nevar izslēgt, ka aizliegumam izceļot no teritorijas, kas noteikts, pamatojoties uz šo tiesisko regulējumu, ir tikai ekonomisks mērķis. Tomēr Direktīvas 2004/38 27. panta 1. punktā ir skaidri izslēgta iespēja, ka dalībvalsts ekonomiskiem mērķiem varētu atsaukties uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem. Turklāt attiecībā uz šāda tiesiskā regulējuma samērīgumu Tiesa uzsvēra, ka

¹² 2012. gada 5. jūnija spriedums lietā C-83/11 *Rahman* u.c.

¹³ Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punktā ir piešķirtas tiesības, kas attiecas uz pirmo saņēmēju loku, tostarp migrējošās personas laulāto vai reģistrēto partneri, viņu tiešie kopīgie vai atsevišķie pēcnācēji vecumā līdz 21 gadam vai tādi, kuri ir apgādībā, kā arī viņu apgādībā esošie tiešie augšupējie radnieki. Attiecīgās direktīvas 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts attiecas uz citu saņēmēju loku, tā saukto "paplašināto ģimeni", ko saprot šādi: "visi pārējie ģimenes locekļi neatkarīgi no to valstiskās piederības, uz kuriem neattiecas 2. panta 2. punktā minētā definīcija un kuri ceļojuma sākuma valstī ir tā Savienības pilsoņa apgādībā vai dzīvo ar viņu vienā mājaiņniecībā, kam ir sākotnējās uzturēšanās tiesības, vai arī gadījumā, kad nopietnu veselības apsvērumu dēļ ir noteikti vajadzīga Savienības pilsoņa ģimenes locekļa personiska kopšana".

Savienības tiesībās ir tiesību normas kreditoru tiesību aizsardzībai, nenosakot obligāti ierobežojumus parādnieku pārvietošanās brīvībai. Tāpat Tiesa uzskatīja, ka Savienības tiesībām ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram administratīvo procedūru, kuras rezultātā pieņemts aizliegums atstāt valsts teritoriju, kurš kļuvis galīgs un par kuru nav celta prasība tiesā, sakarā ar to, ka šis aizliegums acīmredzami ir pretrunā Savienības tiesībām, atsākt var tikai viena mēneša laikā no aizlieguma noteikšanas un tikai pēc noteiktu iestāžu ierosinājuma, pat ja šī aizlieguma juridiskās sekas joprojām īstenojas attiecībā uz tā adresātu. Proti, šāds aizliegums ir ar Savienības pilsoņa statusu piešķirto tiesību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā noliegums.

Lietā C-364/10 Ungārija/Slovākija, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 16. oktobrī, Tiesa izskatīja prasību saistībā ar pienākumu neizpildi, ko viena dalībvalsts cēla pret otru dalībvalsti ¹⁴, kas ir reti izmantots tiesību aizsardzības līdzeklis ¹⁵. Tiesa sprieda par jutīgu jautājumu, vai pasākums, ar kuru citas dalībvalsts vadītājam aizliegts iebraukt valsts teritorijā, ir LESD noteikumu par Savienības pilsonību pārkāpums.

Tiesa atzina, ka, tā kā valsts vadītājam ir dalībvalsts pilsonība, viņam neapstrīdami ir Savienības pilsoņa statuss, kurš saskaņā ar LESD 21. pantu nodrošina pamattiesības un individuālas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ievērojot Līgumos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī to īstenošanai noteiktos pasākumus. Šādi ierobežojumi var būt balstīti arī uz atbilstošajām starptautisko tiesību normām, kas ir Savienības tiesību sistēmas daļa. Šādos apstākļos Tiesa norādīja, ka saskaņā ar vispārējo starptautisko tiesību paražu normām un daudzpusējo nolīgumu normām valsts vadītājam starptautiskajās attiecībās ir īpašs statuss, kas ietver tostarp privilēģijas un imunitātes. Tātad valsts vadītāja statusam piemīt kāda īpatnība, kas izriet no apstākļa, ka šis statuss tiek reglamentēts starptautiskajās tiesībās, un tādēļ šādu personu starptautiskajā darbībā, piemēram, atrodoties ārvalstīs, ir piemērojamas šīs tiesības, konkrēti, diplomātisko attiecību tiesības. Šīs īpatnības dēļ šajā statusā esošās personas ir nošķiramas no pārējiem Savienības pilsoņiem tajā ziņā, ka šo personu ieceļošana citas dalībvalsts teritorijā nav pakārtota tādiem pašiem nosacījumiem kā pārējiem pilsoņiem piemērojamie. Līdz ar to ar apstākli, ka Savienības pilsonis pilda valsts vadītāja funkcijas, var tikt pamatots viņam uz starptautiskām tiesībām balstīts ierobežojums LESD 21. pantā piešķirto pārvietošanās tiesību izmantošanā. Tiesa no minētā secināja, ka Savienības tiesībās Slovākijas Republikai nav paredzēts pienākums nodrošināt iespēju ieceļot tās teritorijā Ungārijas prezidentam, un noraidīja prasību pilnībā.

Lietā C-40/11 *lida*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 8. novembrī, Tiesa saskārās ar jautājumu par to, vai trešās valsts pilsonim, kurš likumīgi uzturas savas meitas un sievas izcelsmes dalībvalstī, lai arī viņas ir pārcēlušās uz dzīvi citā dalībvalstī, var būt uzturēšanās tiesības saskaņā ar (iepriekš minēto) Direktīvu 2004/38 vai LESD noteikumiem par Savienības pilsonību.

Tiesa vispirms atgādināja, ka šajā direktīvā uzturēšanās tiesības ir piešķirtas tikai augšupējiem radniekiem, kuru apgādībā ir viņu bērns, Savienības pilsonis. Turpretī Tiesa uzsvēra, ka šķirti dzīvojošs Savienības pilsoņa laulātais, ar kuru tomēr laulība nav šķirta, ir uzskatāms par ģimenes locekli minētās direktīvas 2. panta 2. punkta izpratnē. Tomēr šajā pašā direktīvā ir piešķirtas atvasinātas uzturēšanās tiesības tikai tiem Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kuri pavada šo personu vai

¹⁴ LESD 259. pants.

¹⁵ Tikai sesto reizi Eiropas integrācijas vēsturē dalībvalsts tieši ceļ prasību par pienākumu neizpildi pret otru valsti. No piecām agrākajām lietām tikai trīs tika pabeigtas ar spriedumu (1979. gada 4. oktobra spriedums lietā C-141/78 Francija/Apvienotā Karaliste; 2000. gada 16. maija spriedums lietā C-388/95 Beļģija/Spānija, skat. arī paziņojumu presei Nr. 36/00, un 2006. gada 12. septembra spriedums lietā C-145/04 Spānija/Apvienotā Karaliste, skat. arī paziņojumu presei Nr. 70/06).

pārceļas kopā ar viņu. Visbeidzot, Tiesa atgādināja, ka trešās valsts valstspiederīgais, pamatojoties uz LESD noteikumiem par Savienības pilsonību¹⁶, var pretendēt uz uzturēšanās tiesībām tikai tad, ja atteikuma piešķirt uzturēšanās atļauju dēļ Savienības pilsonim varētu tikt liegts efektīvi īstenot tādu viņu tiesību kodolu, kas ir saistīts ar viņu Savienības pilsoņu statusu, vai kavēt viņu tiesību brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā īstenošanu. Tikai hipotētiska iespēja, ka var tikt likti šķēršļi Savienības pilsoņu tiesībām uz brīvu pārvietošanos, nav pietiekama saikne ar Savienības tiesībām, lai pamatotu šo tiesību noteikumu piemērošanu.

Lauksaimniecība

Lauksaimniecības atbalsta shēmu jomā lieta C-489/10 *Bonda*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 5. jūnijā, Tiesai ļāva spriest par Regulas Nr. 1973/2004¹⁷ 138. panta 1. punkta otrajā un trešajā daļā paredzēto pasākumu tiesisko raksturu. Atbilstoši šiem pasākumiem lauksaimnieks nesaņem atbalstu par gadu, kurā tas ir nepatiesi deklarējis platību, par kuru tam ir tiesības pretendēt uz šo atbalstu, un par summu, kas atbilst starpībai starp deklarēto platību un apstiprināto platību, tiek samazināts tā atbalsta apmērs, uz kuru tam būtu tiesības pretendēt nākamajos trīs kalendārajos gados. Sākumā Tiesa atgādināja, ka kopējās lauksaimniecības politikas tiesiskajā regulējumā paredzētajiem sodiem, kā, piemēram, īslaicīgai atbalsta shēmas nepiemērošanai saimnieciskās darbības subjektam, nav krimināltiesiska rakstura. Tā piebilda, ka Savienības atbalsta shēmas ietvaros, kur atbalsta piešķiršana ir jāpakārto nosacījumam, ka tā saņēmējs garantē absolūtu godīgumu un uzticamību, sankcija, kas tiek piemērota par šo prasību neievērošanu, ir īpašs administratīva veida pasākums, kas ir atbalsta shēmas sastāvdaļa, un tās mērķis ir garantēt, lai Savienības publiskie līdzekļi tiktu administrēti atbilstoši noteikumiem. Līdz ar to Tiesa nosprieda, ka tas, ka lauksaimnieks nesaņem atbalstu tādēļ, ka tas nepatiesi deklarējis savu lauksaimniecības platību, nav uzskatāms par krimināltiesiska rakstura sodu. Tādēļ šāda atbalsta nesaņemšana neizslēdz iespēju, ka par šo pašu nodarījumu tiek piespriests kriminālsods.

Personu brīva pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvība un kapitāla brīva aprīte

Personu brīvas pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprītes jomā uzmanību piesaista vairāki spriedumi. Skaidrības labad šie spriedumi tiks aprakstīti pa grupām atkarībā no aplūkojamās brīvības un tad, vajadzības gadījumā, atkarībā no konkrētās darbības jomas.

Darba ņēmēju brīvas pārvietošanas jomā būtiski minēt divas lietas. Pirmkārt, ir jāatzīmē 2012. gada 12. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-611/10 un C-612/10 *Hudzinski* un *Wawrzyniak*, kas attiecas uz Regulas Nr. 1408/71, kas grozīta ar Regulu Nr. 647/2005¹⁸, un LESD 45. un 48. panta interpretāciju. Šajā gadījumā Vācijas iestādes atteicās piešķirt ģimenes pabalstus diviem Polijas pilsoņiem, kuri dzīvo Polijā, uz kuriem attiecas šis valsts sociālais nodrošinājums un kuri Vācijā strādāja attiecīgi kā sezonas darbinieks un kā norikots darbinieks, jo Polijā varēja saņemt līdzīgus ģimenes pabalstus.

¹⁶ LESD 20. un 21. pants.

¹⁷ Komisijas 2004. gada 29. oktobra Regula (EK) Nr. 1973/2004, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1782/2003 piemērošanai attiecībā uz šīs Regulas IV un IV a) sadaļā minētajām atbalsta shēmām un atmatā atstātas zemes izmantošanu izejvielu ražošanai (OV L 345, 1. lpp.).

¹⁸ Padomes 1971. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.), redakcijā, kas izriet no Padomes 1996. gada 2. decembra Regulas (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005 (OV L 177, 1. lpp.).

Šajā saistībā Tiesa nosprieda, ka iepriekš minētās Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktam un 14.a panta 1. punkta a) apakšpunktam nav pretrunā, ka dalībvalsts, kas saskaņā ar šīm tiesību normām nav kompetentā valsts, piešķir pabalstus par bērnu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesībām migrējošam darba ņēmējam, kas veic pagaidu darbu šīs dalībvalsts teritorijā, ja viņam ir pilnībā jāmaksā ienākuma nodoklis, bet uz viņu attiecas kompetentās valsts sociālā nodrošinājuma sistēma, tostarp ja ir konstatēts, pirmkārt, ka šim darba ņēmējam nav radīti no tiesiskā viedokļa nelabvēlīgi apstākļi tādēļ, ka viņš ir īstenojis savas tiesības brīvi pārvietoties, jo viņš ir saglabājis tiesības uz šāda paša veida ģimenes pabalstiem kompetentajā dalībvalstī, un, otrkārt, ka nedz šis darba ņēmējs, nedz bērns, par kuru minētais pabalsts tiek prasīts, parasti nedzīvo dalībvalsts, kurā tiek veikts pagaidu darbs, teritorijā. Tomēr Tiesa precizēja, ka LESD normas par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos situācijā, ja darba ņēmējs pagaidu kārtā tiek norīkots darbam dalībvalstī, kas nav kompetentā dalībvalsts, liedz piemērot tādu valsts tiesību normu, kurā ir paredzēta pabalstu nepārklāšanās ar citā valstī saņemto pabalstu par bērnu, ja tas nozīmē nevis pabalsta samazināšanu par citā valstī saņemta pielīdzināma pabalsta summu, bet šī pabalsta nemaksāšanu.

Otrkārt, ir jāatzīmē 2012. gada 25. oktobra spriedums lietā C-367/11 *Prete*, kas attiecas uz gaidīšanas pabalstu piešķiršanu jauniešiem, kuri meklē savu pirmo darbu. Šajā lietā Tiesa nosprieda, ka EKL 39. pants nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kura pakārto tiesības uz šo pabalstu nosacījumam, ka ieinteresētā persona ir vismaz sešus gadus mācījusies uzņemošās dalībvalsts mācību iestādē, ciktāl šis nosacījums liedz ņemt vērā citus atbilstošos raksturīgos elementus, lai konstatētu reālas saiknes esamību starp pabalstu pieprasītāju un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu, un tādēļ pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu ar šo normu iecerēto mērķi un nodrošinātu šādas saiknes esamību. Tiesa uzskata, ka šāds nosacījums, kas var radīt nelabvēlīgu situāciju galvenokārt citu dalībvalstu pilsoņiem, varētu būt attaisnots tikai tad, ja, to paredzot, valsts likumdevējs vēlējās nodrošināt reālas saiknes esamību starp personu, kas lūdz piešķirt minēto pabalstu, un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu. Tomēr tā tas nav tāda tiesiskā regulējuma gadījumā, kad, lai novērtētu šādas saiknes pastāvēšanu, nav atļauts ņemt vērā, ka šis pieteikuma iesniedzējs, izmantojot pārvietošanās brīvību, kuru EKL 18. pants garantē Savienības pilsoņiem, pārceļas uz uzņemošo dalībvalsti, lai tajā iekārtotu savu laulības dzīvesvietu pēc laulībām ar šīs valsts pilsoni, tajā ir nodzīvojis noteiktu laiku, kā arī to, ka viņš noteiktu laiku ir reģistrēts kā darba meklētājs šīs pašas dalībvalsts nodarbinātības dienestā, veicot aktīvas darbības ar mērķi tajā atrast darbu. Proti, šie dažādie apstākļi ļauj pierādīt, ka šāda saikne pastāv.

Brīvības veikt uzņēmējdarbību jomā Tiesa precizēja savu judikatūru attiecībā uz ierobežojumiem, kas ir piemērojami sabiedrības juridiskās adreses pārceļšanās Savienībā gadījumā.

Pirmkārt, 2012. gada 12. jūlija spriedumā lietā C-378/10 *VALE Építési* Tiesa pievērsās Ungārijas iestāžu atteikumam komercreģistrā reģistrēt Itālijas izcelsmes sabiedrību pēc tam, kad tā tika izslēgta no Itālijas komercreģistra un iesniedza savu pieteikumu par reorganizāciju par atbilstoši Ungārijas tiesībām dibinātu sabiedrību. Šādos apstākļos Tiesa nosprieda, ka LESD 49. un 54. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā attiecībā uz atbilstoši valsts tiesībām dibinātām sabiedrībām ir paredzēta iespēja veikt reorganizāciju, bet vispārīgi nav atļauts veikt atbilstoši citu dalībvalstu tiesībām dibinātu sabiedrību reorganizāciju par atbilstoši valsts tiesībām dibinātu sabiedrību, izveidojot pēdējo minēto sabiedrību. Tiesa uzskatīja, ka ar tādiem sevišķu vispārējo interešu iemesliem kā kreditoru, mazākumdalībnieku un darbinieku interešu aizsardzība, kā arī nodokļu kontroles efektivitātes saglabāšana un taisnīgas tirdzniecības nodrošināšana nevar attaisnot šādu tiesisko regulējumu, jo tajā ir paredzēts vispārējs atteikums veikt pārrobežu reorganizācijas, un tādēļ ir liegta šādu darbību veikšana, lai gan iepriekš minētās intereses netiek apdraudētas. Katrā ziņā šāda norma pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai īstenotu minēto interešu aizsardzībai paredzētos mērķus. Turklāt Tiesa atgādināja, ka uzņēmējai dalībvalstij ir tiesības paredzēt atbilstošās valsts tiesību normas, kas regulē šādu darbību, un tā tad piemērot savas valsts tiesību normas par iekšzemes reorganizācijām, kurās reglamentēta sabiedrības dibināšana un darbība. Tomēr līdzvērtības un efektivitātes principi

attiecīgi nepieļauj, ka šī valsts atsakās norādīt sabiedrību, kas vēlas veikt reorganizāciju, kā "tiesību priekštecī", ja šādas norādes par priekštecī sabiedrību iekļaušana komercreģistrā ir paredzēta attiecībā uz iekšzemes reorganizācijām, un sabiedrības reģistrācijas procedūrā atsakās pienācīgi ņemt vērā izcelsmes dalībvalsts iestāžu izsniegtos dokumentus.

Otrkārt, 2012. gada 6. septembra spriedumā lietā C-380/11 *DI VI Finanziaria di Diego della Valle* Tiesa nosprieda, ka sabiedrībai pārceļot savu juridisko adresi uz citu dalībvalsti, LESD 49. pantam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru turības nodokļa samazinājuma piešķiršana ir pakārtota nosacījumam, ka jāturpina būt šā nodokļa maksātājam piecus nākamus taksācijas gadus. Tiesa uzskatīja, ka šāds ierobežojums nav attaisnojams ar vajadzību līdzsvaroti sadalīt nodokļu ieturēšanas pilnvaras starp dalībvalstīm. Proti, atņemot sabiedrībai turības nodokļa samazinājumu, uz kuru tai bija tiesības, un pieprasot tā tūlītēju samaksu brīdī, kad šīs sabiedrības juridiskā adrese tiek pārceļta uz citu dalībvalsti, netiek nodrošinātas nedz šīs pēdējās dalībvalsts pilnvaras nodokļu ieturēšanas jomā, nedz šo pilnvaru līdzsvarots sadalījums attiecīgo dalībvalstu starpā, jo pats priekšrocības atņemšanas mehānisms nozīmē, ka dalībvalsts vispirms ir piekritusi šo priekšrocību piešķirt un tādējādi samazināt nodokļu maksātāju rezidentu turības nodokli, ja ir izpildīti valsts tiesiskajā regulējumā paredzētie nosacījumi. Šo ierobežojumu nevar attaisnot arī ar vajadzību nodrošināt valsts nodokļu sistēmas saskaņotību.

Attiecībā uz Līguma noteikumiem par brīvību veikt uzņēmējdarbību un brīvu pakalpojumu sniegšanu ir jāmin 2012. gada 16. februāra spriedums apvienotajās lietās C-72/10 un C-77/10 *Costa un Cifone*, kurš ir turpinājums nospriestajam 2007. gada 6. marta spriedumā apvienotajās lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica*. Izskatīdama vairākus jautājumus par Itālijas Republikas veiktajiem pasākumiem, lai novērstu noteiktu uzņēmumu prettiesisku izslēgšanu no azartspēlēm, ko Tiesa 2007. gadā atzinusi par prettiesisku, Tiesa vispirms nosprieda, ka EKL 43. un 49. pants, kā arī vienlīdzīgas attieksmes un efektivitātes principi nepieļauj, ka dalībvalsts, kura vēlas novērst šo Savienības tiesību pārkāpumu, izsludinot konkursu uz ievērojamu skaitu jaunu koncesiju, aizsargā darbību uzsākušo uzņēmumu iegūto komercstāvokli, tostarp paredzot minimālus attālumus starp jauno koncesionāru un darbību uzsākušo uzņēmumu atrašanās vietām. Tiesa uzskatīja, ka minimālā attāluma starp pārdošanas vietām sistēma var tikt attaisnota vienīgi tad, ja šādu noteikumu patiesais mērķis nav aizsargāt jau darbību uzsākušo uzņēmumu komercstāvokli tā vietā, lai iekļautu pieprasījumu pēc azartspēlēm kontrolētās sistēmās. Turpinājumā Tiesa precizēja, ka EKL 43. un 49. pants nepieļauj, ka personām, kuras ir saistītas ar uzņēmumu, kurš ir ticis izslēgts no publiskā iepirkuma procedūras, pārkāpjot Savienības tiesības, tiek piemēroti sodi par organizētu derību rīkošanu, nesaņemot koncesiju vai policijas atļauju, pat pēc jaunas publiskā iepirkuma procedūras, kuras mērķis ir bijis novērst šo Savienības tiesību pārkāpumu, jo ar šo publiskā iepirkuma procedūru un tās rezultātā īstenoto jaunu koncesiju piešķiršanu faktiski nav tikusi novērsta šāda uzņēmuma prettiesiska izslēgšana no iepriekšējās publiskā iepirkuma procedūras. Visbeidzot, Tiesa uzskatīja, ka no EKL 43. un 49. panta, vienlīdzīgas attieksmes principa, pārskatāmības pienākuma, kā arī tiesiskās noteiktības principa izriet, ka azartspēļu, kas nav zirgu skriešanās sacīkstes, publiskā iepirkuma procedūras nosacījumi un kārtība, it īpaši noteikumi, kuros paredzēta šādas publiskā iepirkuma procedūras noslēgumā piešķirto koncesiju zaudēšana, ir jāformulē skaidri, precīzi un viennozīmīgi.

Brīvības veikt uzņēmējdarbību un kapitāla brīvas aprites jomā paturēsim prātā lietu C-35/11 *Test Claimants in the FII Group Litigation*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 13. novembrī, kas tika izskatīta pēc pirmā 2006. gada 12. decembra sprieduma lietā C-446/04. Atkal izskatot vairākus prejudiciālus jautājumus par Lielbritānijas nodokļu sistēmu, kurā atbrīvojuma no nodokļa metode piemērota valsts izcelsmes dividendēm un nodokļa atskaitīšanas metode – ārvalsts izcelsmes dividendēm, Tiesa skaidroja sava 2006. gada sprieduma piemērojamību. Tādējādi tā tostarp nosprieda, ka attiecīgā sistēma ir pretrunā LESD 49. un 63. pantam, ja tiek konstatēts, pirmkārt, ka nodokļa atlaide, ko saņem dividenžu saņēmēja sabiedrība nodokļa atskaitīšanas metodes piemērošanas

ietvaros, ir līdzvērtīga nodokļa summai, kāda ir faktiski samaksāta par peļņu, no kuras tika izmaksātas dividendes, un, otrkārt, ka faktiskais taksācijas līmenis sabiedrību peļņai attiecīgajā dalībvalstī parasti ir zemāks par šajā valstī paredzēto nodokļa nomināllikmi. Turklāt Tiesa precizēja LESD 63. panta piemērošanas jomu. Šajā saistībā tā nosprieda, ka dalībvalsts rezidente sabiedrība, kurai pieder kapitāldaļas trešās valsts sabiedrībā rezidentē, kas tai piešķir noteiktu ietekmi uz šīs pēdējās minētās sabiedrības lēmumiem un ļauj noteikt tās darbības, var atsaukties uz LESD 63. pantu, lai apšaubītu, vai šai normai ir atbilstīgi minētās dalībvalsts tiesību akti par nodokļu režīmu minētās trešās valsts izcelsmes dividendēm, kurš tiek piemērots ne tikai situācijās, kurās mātessabiedrība īsteno izšķirošu ietekmi uz sabiedrību, kas izmaksā dividendes.

Visbeidzot, Līguma noteikumi par kapitāla brīvu apriti tika interpretēti saistībā ar pārrobežu mēroga transportlīdzekļa nodošanu lietošanā bez atlīdzības. 2012. gada 26. aprīļa spriedumā apvienotajās lietās no C-578/10 līdz C-580/10 *van Putten* u.c., konstatējusi, ka šāda nodošana lietošanā var tikt kvalificēta kā kapitāla aprīte EKL 56. panta (redakcijā pēc grozījumiem – LESD 63. pants) izpratnē, Tiesa nosprieda, ka šis pants nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru šis dalībvalsts rezidenti, kuri ir ņēmuši patapinājumā citā dalībvalstī reģistrētu transportlīdzekli, uzsākot šī transportlīdzekļa izmantošanu valsts autoceļu tīklā, pilnā apmērā ir jāsamaksā nodoklis, kas parasti ir maksājams, reģistrējot transportlīdzekli pirmajā dalībvalstī, neņemot vērā šī transportlīdzekļa izmantošanas attiecīgās valsts autoceļu tīklā ilgumu un nepastāvot attiecīgās personas tiesībām saņemt atbrīvojumu no šī nodokļa vai tā atmaksu, ja šo transportlīdzekli nav nedz paredzēts lietot galvenokārt šīs pirmās dalībvalsts teritorijā, nedz arī tas faktiski jau šādi tiek izmantots. Proti, Tiesa uzskatīja, ka šādos apstākļos ar attiecīgo transportlīdzekļu saistību ar dalībvalsts teritoriju nebūtu pietiekami, lai attaisnotu tāda nodokļa piemērošanu, kurš parasti ir maksājams saistībā ar transportlīdzekļa reģistrāciju šajā valstī.

Vīzas, patvēruma un imigrācija

Uzmanības vērti ir vairāki spriedumi šajās dažādajās jomās. Lietā C-620/10 *Kastrati*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 3. maijā, Tiesai tika uzdots jautājums par patvēruma pieteikuma atsaukšanas sekām Regulas Nr. 343/2003¹⁹ izpratnē. Tiesa uzskatīja, ka iepriekš minētā regula ir jāinterpretē tādējādi, ka tās 2. panta c) punktā definētā patvēruma pieteikuma atsaukšanai, kas notiek, pirms par šī pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts ir piekritusi patvēruma meklētāja uzņemšanai, sekas ir tādas, ka šī regula vairs nav piemērojama. Šādā gadījumā dalībvalstij, kuras teritorijā ir ticis iesniegts pieteikums, ir jāpieņem vajadzīgie lēmumi, kas izriet no šādas atsaukšanas, un it īpaši jāizbeidz pieteikuma izskatīšana, izdarot par to ierakstu patvēruma meklētāja lietā.

Proti, ja pieteikuma iesniedzējs atsauc savu vienīgo patvēruma pieteikumu, iekams pieprasītā dalībvalsts ir piekritusi viņu uzņemt, Regulas Nr. 343/2003 galvenais mērķis, proti, noskaidrot dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, lai garantētu efektīvu piekļuvi novērtējumam par patvēruma meklētāja bēgļa statusu, vairs nevar tikt sasniegts.

2012. gada 5. septembra spriedumā apvienotajās lietās no C-71/11 līdz C-99/11 Y un Z Tiesa pievērsās bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem un, konkrētāk, vajāšanas darbību ticības dēļ jēdzienam

¹⁹ Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 1. lpp.).

Direktīvas 2004/83²⁰ 2. panta c) punkta un 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Pakistānas izcelsmes Y un Z dzīvoja Vācijā, kur viņi lūdza patvērumu un aizsardzību kā bēgļi. Viņi apgalvoja, ka Pakistāna viņiem bija jāatstāj savas piederības ahmadiešu kopienai dēļ.

Tiesa vispirms konstatēja, ka tikai noteikta veida būtisks tiesību uz ticības brīvību aizskārums, nevis jebkāds šo tiesību aizskārums, var būt vajāšanas darbība, kas kompetentajām iestādēm uzliek pienākumu piešķirt bēgļa statusu. Tādējādi, pirmkārt, likumā paredzētie šo tiesību īstenošanas ierobežojumi nevar tikt uzskatīti kā vajāšana, kamēr ar tiem tiek ievērots šo tiesību galvenais saturs. Otrkārt, pats šo tiesību pārkāpums ir uzskatāms par vajāšanu tikai tad, ja tas ir pietiekami ievērojams un ja tas būtiski skar attiecīgo personu.

Tad Tiesa norādīja, ka darbības, kuras var tikt uzskatītas par smagu pārkāpumu, ietver darbības, kas nopietni aizskar attiecīgās personas brīvību ne vien praktizēt savu ticību privātā lokā, bet arī piekopt to publiski.

Turklāt Tiesa uzskatīja, ka gadījumā, kad ir konstatēts, ka attiecīgā persona pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī veiks reliģiskas darbības, kas viņu pakļaus reālam vajāšanas riskam, viņai ir jāpiešķir bēgļa statuss. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka, individuāli izvērtējot pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu, valsts iestādes nevar saprātīgi sagaidīt, ka, lai novērstu vajāšanas risku, viņš atteiksies paust vai praktizēt noteiktas reliģiskās darbības.

Visbeidzot, Tiesa precizēja, ka, novērtējot līmeni riskam, kādam pieteikuma iesniedzējs tiktu pakļauts izcelsmes valstī savas ticības dēļ, subjektīvs elements, ka noteiktas reliģiskas prakses piekoptšana publiski, uz ko attiecas stridīgie ierobežojumi, ir īpaši nozīmīga attiecīgajai personai reliģiskās identitātes saglabāšanas nolūkā, ir būtisks fakts.

2012. gada 6. novembra spriedumā lietā C-245/11 *K* Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 343/2003²¹ 15. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kad patvēruma saņēmējs dalībvalstī, tostarp nopietnas slimības dēļ, ir atkarīgs no savas ģimenes locekļa, kas ir patvēruma meklētājs, bet kura pieteikums atbilstoši šīs regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem tiek izvērtēts citā dalībvalstī, dalībvalsts, kurā šīs personas dzīvo, kļūst atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

Tiesa uzskatīja, ka šai dalībvalstij ir jāuzņemas ar šādu atbildību saistītie pienākumi un jāinformē par to iepriekš atbildīgā dalībvalsts, pat ja pēdējā minētā dalībvalsts nav iesniegusi minētā panta 1. punkta otrajā teikumā paredzēto lūgumu.

Proti, Regulas Nr. 343/2003 15. panta 2. punktu piemēro atkarības situācijās, kad nevis pašam patvēruma meklētājam ir vajadzīga tāda radnieka palīdzība, kas atrodas dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kura atbilstoši šīs regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem kļūst atbildīga, bet ģimenes loceklim, kas atrodas šajā citā dalībvalstī, ir vajadzīga patvēruma meklētāja palīdzība.

Šī tiesību norma ir piemērojama arī gadījumā, kad tajā minētie humānie apsvērumi ir izpildīti attiecībā uz personu, kura atrodas atkarības situācijā šīs tiesību normas izpratnē, kurai, lai gan tā nav ģimenes loceklis šīs regulas 2. panta i) punkta izpratnē, ir ģimenes saites ar patvēruma meklētāju un kurai šis patvēruma meklētājs ir spējīgs faktiski sniegt vajadzīgo palīdzību atbilstoši

²⁰ Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp., un labojums – OV L 204, 24. lpp.).

²¹ Skat. 19. zemsvītras piezīmi.

Komisijas Regulas Nr. 1560/2003²², ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Regulu Nr. 343/2003, 11. panta 4. punktam.

Tāpat patvēruma tiesību jomā 2012. gada 19. decembra spriedumā lietā *C-364/11 Abed El Karem El Kott* u.c. Tiesa interpretēja Direktīvas 2004/83²³ 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otro teikumu saskaņīgi ar Ženēvas konvenciju²⁴, kas veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam. Tiesa uzskatīja, ka kādas ANO organizācijas vai aģentūras, izņemot ANO Augsto komisāru bēgļu jautājumos, sniegtās aizsardzības vai palīdzības izbeigšana "jebkādu iemeslu dēļ" ietver arī situāciju, kurā persona pēc tam, kad viņa faktiski bija saņēmusi šo aizsardzību vai palīdzību, vairs to nesaņem tāda iemesla dēļ, kuru viņa pati nespēj ietekmēt un kas nav atkarīgs no viņas gribas. Par šādas personas pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, pamatojoties uz šī pieteikuma individuālu izvērtējumu, ir jāpārbauda, vai šī persona bija spiesta pamest šīs organizācijas vai aģentūras darbības teritoriju, kas tā ir gadījumā, ja viņas personiskā drošība ir tikusi nopietni apdraudēta un ja attiecīgā organizācija vai aģentūra nav spējusi viņai šajā teritorijā nodrošināt dzīves apstākļus atbilstoši minētajai organizācijai vai aģentūrai uzticētajai misijai.

Tiesa tāpat norādīja, ka Direktīvas 2004/83 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts kompetentās iestādes ir konstatējušas, ka attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju ir īstenojies nosacījums saistībā ar Palīdzības un darba aģentūras Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*) sniegtās aizsardzības vai palīdzības izbeigšanu, tas, ka tādēļ var "atsaukties uz [šo] direktīvu", nozīmē, ka šī dalībvalsts atzīst bēgļa statusu šīs direktīvas 2. panta c) punkta izpratnē un automātiski piešķir šim pieteikuma iesniedzējam bēgļa statusu, tomēr ar nosacījumu, ka uz minēto pieteikuma iesniedzēju neattiecas šī 12. panta 1. punkta b) apakšpunkts vai 2. un 3. punkts.

Imigrācijas jomā lietā *C-571/10 Kamberaj Tribunale di Bolzano*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 24. aprīlī, Tiesai tika uzdoti jautājumi par mājokļa atbalstam paredzēto līdzekļu sadales mehānismu, kurā pret pastāvīgajiem iedzīvotājiem, trešo valstu pilsoņiem, ir paredzēta nelabvēlīgāka attieksme nekā pret Savienības pilsoņiem, saderību ar Direktīvu 2003/109²⁵.

Tiesa vispirms norādīja, ka trešo valstu pilsonis, kurš ieguvis pastāvīgā iedzīvotāja statusu dalībvalstī, saistībā ar mājokļa atbalstu atrodas salīdzināmā situācijā ar tāda Savienības pilsoņa situāciju, kuram arī ir šāda ekonomiska vajadzība.

Turpinājumā Tiesa uzskatīja, ka valsts tiesai ir jānovērtē, vai, ņemot vērā gan šajā direktīvā izvirzīto integrācijas mērķi, gan Pamattiesību hartas noteikumus, mājokļa pabalsts ietilpst kādā jomā, uz kuru attiecas minētā direktīva. Saskaņā ar šīs pašas direktīvas noteikumiem sociālās palīdzības un sociālās aizsardzības jomā dalībvalstis var ierobežot vienlīdzīgas attieksmes piemērošanu, to attiecinot tikai uz pamata pabalstiem. Tiesa precizēja, ka pamata pabalstu jēdziena jēga un piemērojama ir jānoskaidro, ņemot vērā minētās direktīvas mērķi, proti, tādu trešo valstu pilsoņu integrāciju, kas likumīgi un pastāvīgi ir dzīvojuši dalībvalstīs. Šis jēdziens ir jāinterpretē, ievērojot

²² Komisijas 2003. gada 2. septembra Regula (EK) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu Nr. 343/2003 (OV L 222, 3. lpp.).

²³ Skat. 20. zemsvītras piezīmi.

²⁴ 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencija par bēgļa statusu [*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sējums, 150. lpp., Nr. 2545 (1954)].

²⁵ Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīva 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV 2004, L 16, 44. punkts).

Pamattiesību hartas²⁶ principus, kurā ir atzītas un ievērotas tiesības uz sociālo palīdzību un palīdzību mājokļu jomā, lai nodrošinātu pienācīgu dzīvi tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu.

Turklāt Tiesa atgādināja, ka, tā kā trešo valstu pilsoņu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi šajā pašā direktīvā uzskaitītājās jomās ir vispārējs princips, jebkura atkāpe no tā ir interpretējama šauri un uz to var atsaukties tikai tad, ja attiecīgās dalībvalsts par minētās direktīvas īstenošanu kompetentās iestādes ir skaidri norādījušas, ka tās gatavojas atsaukties uz šo atkāpi.

Līdz ar to Tiesa nosprieda, ka ar Direktīvas 2003/109 11. panta 1. punkta d) apakšpunktu netiek pieļauts tāds valsts vai reģionālais tiesiskais regulējums, kurā, sadalot mājokļa atbalstam paredzētos līdzekļus, pret trešās valsts pilsoņiem ir paredzēta atšķirīga attieksme salīdzinājumā ar tās dalībvalsts pilsoņiem, kurā viņi dzīvo, ja šis mājokļa atbalsts ietilpst jomās, uz kurām attiecas šajā direktīvā par pastāvīgajiem iedzīvotājiem – trešās valsts pilsoņiem – paredzētais vienlīdzīgas attieksmes princips, un ja tas ir pamata pabalsts šīs direktīvas izpratnē – aspekti, kas ir jāizvērtē valsts tiesai.

Attiecībā uz robežu kontroli vairāk nekā divus gadus pēc lietām *Melki* un *Abdeli*²⁷ Tiesa 2012. gada 19. jūlija spriedumā lietā C-278/12 PPU *Adil* interpretēja Regulas Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss)²⁸, 20. un 21. pantu, šoreiz saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko iesniedza Nīderlandes Karalistes *Raad van State* saistībā ar strīdu starp trešās valsts pilsoni, kurš tika aizturēts administratīvā kārtībā tādēļ, ka viņš ir nelegāli uzturējies Nīderlandes teritorijā, pēc tam, kad viņš pierobežas teritorijas ar Vācijas kontroles laikā tika izjautāts, un *Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel* [Imigrācijas, integrācijas un patvēruma ministriju] par šīs kontroles likumību un līdz ar to – par aizturēšanas pasākumu, kas ir veikts attiecībā uz viņu.

Tiesa nosprieda, ka ar minētās regulas 20. un 21. pantu tiek pieļauti valsts tiesību akti, kas ļauj ierēdņiem, kuri ir atbildīgi par robežu uzraudzību un ārvalstnieku pārbaūžu veikšanu ģeogrāfiskā 20 km zonā no dalībvalsts sauszemes robežas starp dalībvalsti un Šengenas konvencijas, ar kuru īsteno Šengenas Līgumu, dalībvalstīm, lai pārbaudītu, vai iztaujātās personas atbilst attiecīgajā dalībvalstī piemērojamiem nosacījumiem par legālu uzturēšanos, ja minētās pārbaudes ir balstītas uz vispārēju informāciju un pieredzi saistībā ar personu nelikumīgu uzturēšanos pārbaūžu vietās, ja tās ierobežotā apjomā tāpat tiek veiktas, lai iegūtu šādu vispārīgu informāciju un datus, kas saistīti ar pieredzi šajā jomā, un ja to veikšana ir pakļauta zināmiem ierobežojumiem, it īpaši saistībā ar to intensitāti un biežumu. Proti, pirmkārt, šīs pārbaudes nav robežpārbaudes, kas aizliegtas ar Regulas Nr. 562/2006 20. pantu, un, otrkārt, šīs regulas 21. panta a) punktā šādas pārbaudes ir aizliegtas tikai tad, ja to sekas ir līdzvērtīgas robežpārbaūžu sekām.

Visbeidzot, 2012. gada 10. aprīļa spriedumā lietā C-83/12 PPU *Vo* Tiesa precizēja savu judikatūru vīzu politikas jomā saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko iesniedza *Bundesgerichtshof* saistībā ar kriminālprocesu, kas sākts pret Vjetnamas pilsoni, kurš Vācijas teritorijā ievada trešo valstu pilsoņus, kuri ir krāpnieciskā ceļā iegūtu vīzu turētāji. Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 810/2009, ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss)²⁹, 21. un 34. pantam nav pretrunā no valsts

²⁶ Pamattiesību hartas 34. pants.

²⁷ Tiesas 2010. gada 22. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10.

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regula (EK) Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OVL 105, 1. lpp.).

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 810/2009, ar kuru izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OVL 243, 1. lpp.).

tiesību aktu piemērošanas izrietoša kriminālatbildība par atbalstu nelegālajai imigrācijai gadījumos, kad nelikumīgi ievestajām personām, trešo valstu valstspiederīgajiem, ir vīza, ko tās ir ieguvušas krāpnieciskā ceļā, ļaunprātīgi maldinot izsniedzējas dalībvalsts kompetentās iestādes par savas ceļošanas patieso mērķi, lai arī vīza pirms tam nav tikusi anulēta.

Tiesu iestāžu sadarbība civillietās un privātās starptautiskās tiesības

2012. gadā Tiesa pasludināja vairākus spriedumus par tiesu iestāžu sadarbību civillietās.

Savā 2012. gada 26. aprīļa spriedumā lietā C-92/12 PPU *Health Service Executive*, kas pasludināts steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, Tiesa sprieda par Regulas Nr. 2201/2003³⁰ par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību dažādajiem aspektiem. Vispirms Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts tiesas nolēmums, kurā ir paredzēta bērna ievietošana citā dalībvalstī esošajā slēgta tipa ārstnieciskās un izglītības aprūpes iestādē, kā rezultātā aizsardzības nolūkos uz noteiktu laiku tiek atņemta brīvība, ietilpst Regulas Nr. 2201/2003 materiālajā piemērošanas jomā. Tad Tiesa uzskatīja, ka Regulas 56. panta 2. punktā minētā piekrišana pirms nolēmuma par bērna ievietošanu pieņemšanas ir jāsniedz kompetentai publisko tiesību iestādei. Tā precizēja, ka, ja nav skaidrs, vai dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, piekrišana ir sniegta tiesiski, jo nav bijis iespējams precīzi noteikt, kura šajā pēdējā minētajā valstī ir kompetentā iestāde, ir iespējama kļūdas labošana, lai tiktu nodrošināts, ka pilnībā ir ievērota Regulas 56. pantā paredzētā prasība par piekrišanu.

Attiecībā uz dalībvalsts tiesas nolēmuma, ar kuru noteikta bērna piespiedu ievietošana slēgta tipa iestādē, kas atrodas citā dalībvalstī, izpildāmību Tiesa nosprieda, ka šāds nolēmums ir jāatzīst par izpildāmu pirms tā izpildes dalībvalstī, kurai izteikts lūgums. Lai šai regulai netiktu atņemta lietderīgā iedarbība, pieteikums par izpildāmības pasludināšanu ir jāpieņem īpaši ātri, lai par dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, tiesas nolēmumu iesniegtajām pārsūdzībām nebūtu apturošas iedarbības. Visbeidzot, Tiesa nosprieda, ka piekrišana ievietošanai dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, ir spēkā tikai laikposmu, kas norādīts prasītājas dalībvalsts tiesas nolēmumā, un ka šā nolēmuma pagarināšanas gadījumā ir jāiesniedz jauna piekrišana dalībvalstij, kurai izteikts lūgums. Tāpat nolēmums par ievietošanu uz noteiktu laiku, kas ir pasludināts par izpildāmu, dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, var tikt izpildīts tikai attiecībā uz nolēmumā par ievietošanu norādīto laikposmu.

2012. gada 5. jūlija spriedumā lietā C-527/10 *ERSTE Bank Hungary* Tiesai bija jānosaka, vai Regulas Nr. 1346/2000³¹ par maksātnespējas procedūrām 5. panta 1. punkts, kas attiecas uz trešo personu lietu tiesībām uz parādnieka aktīviem, kuri atrodas citas dalībvalsts teritorijā, nevis maksātnespējas procedūras uzsākšanas vietas dalībvalstī, tāpat ir piemērojams gadījumā, ja attiecīgie aktīvi atrodas tādas dalībvalsts teritorijā, kura kļuva par Savienības dalībvalsti tikai pēc procedūras uzsākšanas pret parādnieku. Pirmkārt, Tiesa atgādināja, ka regulas 4. pantā ir noteikts vispārējais princips, saskaņā ar kuru procesam un tā sekām piemēro tās dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā ir uzsākta maksātnespējas procedūra. Tomēr, lai aizsargātu tiesisko paļāvību un darījumu tiesisko noteiktību citās dalībvalstīs, nevis tajā, kurā ir uzsākta maksātnespējas procedūra, regulā ir paredzēti izņēmumi no šā noteikuma. Viens no šiem izņēmumiem ir iekļauts Regulas 5. panta 1. punktā, kurā ir noteikts, ka maksātnespējas procedūras sākšana neietekmē kreditoru vai trešo personu lietu tiesības attiecībā uz aktīviem, kas pieder parādniekam un procedūras sākšanas laikā atrodas citas dalībvalsts teritorijā. Tiesa uzskatīja, ka Regulas 5. panta 1. punkts ir jāuztver kā tiesību norma, kas, atkāpjoties no noteikuma, ka ir piemērojami maksātnespējas procesa uzsākšanas valsts tiesību akti,

³⁰ Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 1. lpp.).

³¹ Padomes 2000. gada 29. maija Regula (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV L 160, 1. lpp.).

attiecībā uz kreditora vai trešās personas lietu tiesībām pār noteiktu mantu, kas pieder parādniekam, ļauj piemērot tās dalībvalsts tiesisko regulējumu, kuras teritorijā atrodas attiecīgā lieta. Tiesa nosprieda, ka šie noteikumi ir piemērojami arī maksātnespējas procedūrām, kas uzsāktas pirms jaunas dalībvalsts pievienošanās Eiropas Savienībai, gadījumā, ja pievienošanās datumā parādnieka – maksātnespējīga uzņēmuma ar juridisko adresi vecās dalībvalsts teritorijā – aktīvi, uz kuriem attiecas šīs lietu tiesības, atrodas šīs jaunās dalībvalsts teritorijā.

Vairākos citos spriedumos Tiesai bija jāinterpretē Regula Nr. 44/2001³², tostarp 2012. gada 15. marta spriedumā lietā C-292/10 *G*, kurā Tiesa nosprieda, ka 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā netiek liegts piemērot šīs pašas regulas 5. panta 3. punktu prasībai sakarā ar atbildību, kas rodas no interneta vietnes pārvaldības, pret atbildētāju, kurš eventuāli ir Savienības pilsonis, bet kurš atrodas nezināmā vietā, ja tiesai, kura izskata lietu, nav norāžu ar pierādījuma spēku, kuras tai ļautu secināt, ka šis atbildētājs faktiski dzīvo ārpus Eiropas Savienības teritorijas. Tāpat Tiesa nosprieda, ka Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tās neliedz pasludināt aizmugurisku spriedumu attiecībā pret atbildētāju, kuram, tā kā nebija iespējams noteikt viņa atrašanās vietu, dokuments, ar kuru ierosināta lieta, tika publiski paziņots saskaņā ar valsts tiesībām, ar nosacījumu, ka tiesa, kas izskata lietu, pirms tam ir pārlicinājusies, ka atbilstoši rūpības un godprātības principam ir tikusi veikta visa nepieciešamā meklēšana atbildētāja atrašanai. Turklāt šajā pašā spriedumā, šoreiz gan attiecībā uz Regulu Nr. 805/2004³³, Tiesa precizēja, ka Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj atzīt par Eiropas izpildes rīkojumu Regulas Nr. 805/2004 nozīmē aizmuguriski pasludinātu spriedumu attiecībā pret atbildētāju, kura adrese nav zināma.

Citā, 2012. gada 25. oktobra spriedumā lietā C-133/11 *Folien Fischer un Fofitec* Tiesa precizēja Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta piemērošanas jomu, nospriežot, ka šīs tiesību normas piemērošanas jomā ietilpst prasība par negatīva fakta konstatēšanu, kuras mērķis ir konstatēt atbildības par deliktu vai kvazideliktu neesamību.

2012. gada 6. septembra spriedumā lietā C-619/10 *Trade Agency* Tiesai bija iespēja interpretēt iemeslus atteikumam atzīt un izpildīt aizmuguriskus spriedumus, kas paredzēti Regulas Nr. 44/2001 34. panta 1. un 2. punktā.

34. panta 2. punkts ļauj dalībvalsts, kurā prasa atzīšanu, tiesai atteikties atzīt vai izpildīt aizmugurisku spriedumu, kas pasludināts pret atbildētāju, kuram dokuments, ar kuru ir celta prasība, netika paziņots vai netika paziņots savlaicīgi un tā, lai viņš varētu sevi aizstāvēt. Saskaņā ar minētās regulas 54. pantu dalībvalstij, kas lūdz izpildīt tiesas nolēmumu, ir jāiesniedz dalībvalstij, kurā prasa atzīšanu, apliecība, norādot dokumenta, ar kuru ir ierosināta lieta, paziņošanas datumu. Tiesa atgādināja, ka apliecības uzdevums ar minēto regulu ieviestās procedūras pirmajā posmā tieši ir atvieglot lēmuma pieņemšanu par izcelsmes dalībvalstī taisīta sprieduma izpildāmības pasludināšanu. Tomēr šo mērķi nedrīkst īstenot, jebkādā veidā vājinot tiesības uz aizstāvību. Šo tiesību ievērošana nozīmē, ka vajadzības gadījumā atbildētājam par lēmumu par izpildāmības pasludināšanu, ja viņš uzskata, ka pastāv kāds no neizpildes iemesliem, ir tiesības iesniegt sūdzību, kas tiek izskatīta, uz klausot abas puses. Ja atbildētājs ceļ šādu prasību, apgalvojot, ka viņš nav saņēmis paziņojumu par dokumentu, ar kuru ir ierosināta lieta, dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, tiesai ir kompetence autonomi izvērtēt visus pierādījumus un pārbaudīt to atbilstību apliecībā minētajai informācijai, lai

³² Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV L 12, 1. lpp.).

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regula Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (OV L 143, 15. lpp.).

novērtētu, vai atbildētājam, kas nav ieradies, ir ticis izsniegts dokuments, ar kuru ir ierosināta lieta, un vai šī izsniegšana ir notikusi laikus, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību.

Tāpat Tiesa sprieda par iespēju tiesai atsaukties uz Regulas 34. panta 1. punktā paredzēto sabiedriskās kārtības klauzulu tādēļ, ka ar lēmumu par izpildi tiktu pārkāptas atbildētāja tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Tiesa uzskatīja, ka dalībvalsts, kurā ir prasīta atzīšana, tiesa nevar, pamatojoties uz šo klauzulu, atteikties izpildīt tiesas nolēmumu, kas taisīts aizmuguriski un ar ko lieta ir izņemta pēc būtības, kas neietver ne prasības priekšmeta, ne pamatojuma vērtējumu un kas neietver nekādus argumentus par tās pamatotību, izņemot, ja, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, tai šķiet, ka ar šo nolēmumu acīmredzami un pārmērīgi ir pārkāptas atbildētāja tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

Visbeidzot, savā 2012. gada 6. septembra spriedumā lietā C-190/11 *Mühlleitner* Tiesa nosprieda, ka patērētāja iespēja izsaukt valsts tiesā ārvalsts tirgotāju, piemērojot Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunktu, nenozīmē, ka strīdīgajam līgumam ir jābūt noslēgtam kā distances līgumam. Tā tas tostarp ir gadījumā, ja patērētājs ierodas tirgotāja dalībvalstī, lai parakstītu līgumu. Tiesa uzsvēra, ka būtiskais nosacījums, kam ir pakārtota šī noteikuma piemērošana, ir saistīts ar komercdarbību vai profesionālo darbību, kura vērsta uz patērētāja domicila valsti. Šajā sakarā gan attālināta sazināšanās, kā arī preces vai pakalpojuma rezervēšana attālināti vai, *a fortiori*, patērētāja līguma kā distances līguma noslēgšana ir norādes, kas piesaista līgumu šādai darbībai.

Polīcijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās

Šajā jomā ir jāizceļ divas lietas par Pamatlēmumu 2002/584³⁴ un Eiropas apcietināšanas orderi.

Pirmajā, 2012. gada 28. jūnija spriedumā lietā C-192/12 PPU *West*, Tiesai bija jāpievēršas "izpildes dalībvalsts" jēdzienam Pamatlēmuma 28. panta 2. punkta izpratnē. Šajā pantā ir noteikts, ka personu, kas nodota izsniegšanas dalībvalstij, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, šī izsniegšanas dalībvalsts var nodot dalībvalstij, kas nav "izpildes dalībvalsts", uz Eiropas apcietināšanas ordera pamata, kas izsniegts par nodarījumu, kas izdarīts pirms nodošanas, tikai ar minētās "izpildes dalībvalsts" piekrišanu. Sarežģītais jautājums lietā *West* bija par šīs "izpildes dalībvalsts" noteikšanu, kurai ir jāsniedz piekrišana vēlākai nodošanai citai dalībvalstij, ja par pieprasīto personu viens pēc otra tika iesniegti pieprasījumi. Pamatojoties uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidošanas mērķi, kas noteikts Pamatlēmumā, un atbilstoši savstarpējai uzticībai, kurai ir jāpastāv starp dalībvalstīm, Tiesa nosprieda, ka Pamatlēmuma 28. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja personu pieprasa vairāk nekā viena dalībvalsts saskaņā ar vienu pēc otra izdotiem Eiropas apcietināšanas orderiem, šīs personas vēlāka nodošana dalībvalstij, kas nav dalībvalsts, kura pēdējā ir nodevusi šo personu, ir pakārtota nosacījumam, ka piekrišana ir jāsniedz tikai dalībvalstij, kura pēdējā šo personu ir nodevusi.

Otrajā, 2012. gada 5. septembra spriedumā lietā C-42/11 *Lopes Da Silva Jorge*, Tiesa interpretēja Pamatlēmuma 4. panta 6. punktu, kurā ir noteikts, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu var atteikt, ja soda izpildei pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs un šī valsts apņemas izpildīt šo sodu vai drošības līdzekli saskaņā ar tās tiesību aktiem. Tiesai bija jāspriež par tāda Francijas tiesiskā regulējuma atbilstību, ar kuru šis pamatlēmums transponēts un kurā pilnīgi un automātiski ir izslēgta iespēja citu dalībvalstu pilsoņiem, kuri dzīvo vai uzturas Francijā, izciest sodu šajā dalībvalstī. Saskaņā ar nediskriminācijas pilsonības dēļ principu, kas paredzēts LESD 18. pantā, Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts nevar attiecināt tikai uz

³⁴ Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 1. lpp.).

saviem pilsoņiem priekšrocību neizpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, lai tās teritorijā izpildītu cietumsodu, kas piespriests citā dalībvalstī.

Konkurence

Konkurences jomā Tiesa vēl šajā gadā pasludināja vairākus spriedumus, kuriem ir jāpievērš uzmanība.

Aizliegtu vienošanos un saskaņotu darbību jomā ir jāmin, pirmkārt, 2012. gada 14. februāra spriedums lietā C-17/10 *Toshiba Corporation u.c.*, kas attiecas uz Savienības konkurences noteikumu piemērošanu aizliegtai vienošanās, kuras sekas ir radušās dalībvalstī pirms tās pievienošanās Eiropas Savienībai. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka procesā, kas uzsākts pēc 2004. gada 1. maija, EKL 81. panta un Regulas Nr. 1/2003 3. panta 1. punkta noteikumi nav piemērojami attiecībā uz tādu aizliegtu vienošanos, kas kādas dalībvalsts teritorijā, kura Eiropas Savienībai pievienojās 2004. gada 1. maijā, ir radījusi sekas laikposmā pirms šā datuma. Turklāt tas, ka Eiropas Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 III nodaļu ir uzsākusi lietas izskatīšanu attiecībā uz aizliegtu vienošanos atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 11. panta 6. punktam, skatot to kopā ar tās pašas regulas 3. panta 1. punktu, nenozīmē, ka attiecīgās dalībvalsts konkurences iestādei nav kompetences sodīt – piemērojot valsts konkurences tiesību normas – par pret konkurenci vērstajām sekām, ko šī aizliegtā vienošanās ir radījusi šīs dalībvalsts teritorijā laikposmā pirms tās pievienošanās Eiropas Savienībai. Attiecībā uz “ne bis in idem” principa piemērošanu Tiesa tāpat precizēja, ka šis princips neliedz attiecīgās dalībvalsts konkurences iestādei piemērot naudas sodus uzņēmumiem, kas ir aizliegtās vienošanās dalībnieki, lai sodītu par pret konkurenci vērstajām sekām, ko šī aizliegtā vienošanās ir radījusi šīs dalībvalsts teritorijā pirms tās pievienošanās Eiropas Savienībai, ja naudas sodi, kas pirms minētās valsts konkurences iestādes lēmuma pieņemšanas pieņemtā Komisijas lēmumā ir piemēroti tiem pašiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem, netika uzlikti, lai noteiktu sodu attiecībā uz šīm pašām sekām.

Otrkārt, 2012. gada 19. jūlija spriedumā apvienotajās lietās C-628/10 P un C-14/11 P *Alliance One International un Standard Commercial Tobacco/Komisija un Komisija/Alliance One International u.c.* Tiesa precizēja savu judikatūru par mātessabiedrības īstenotās izšķirošās ietekmes uz tās meitassabiedrību, kura tai pieder pilnībā, prezumpciju. Šajā saistībā tā nosprieda, ka, lai arī nekas nekavē Komisiju ar citiem pierādījumiem vai kombinējot šādus pierādījumus ar minēto prezumpciju konstatēt, ka mātessabiedrība faktiski īsteno izšķirošu ietekmi uz savu meitassabiedrību, tomēr vienlīdzīgas attieksmes princips prasa, ka Komisijai, izmantojot īpašu metodi, lai noteiktu, vai var tikt sauktas pie atbildības mātessabiedrības, kuru meitassabiedrības ir bijušas vienas un tās pašas aizliegtās vienošanās dalībnieces, izņemot īpašus apstākļus, ir jāpamatojas uz vieniem un tiem pašiem kritērijiem visu šo mātessabiedrību gadījumā. Turklāt, ja tiek apgalvots, ka ir pieļauta diskriminācija, Komisijas aizstāvības tiesības neietver iespēju tai aizstāvēt savu lēmuma tiesiskumu, tiesvedības laikā sniedzot pierādījumus, kuri pierāda kādas mātessabiedrības atbildību, bet kuri nav ietverti šajā lēmumā. Tiesa tāpat precizēja, ka mātessabiedrība un tās meitassabiedrība, kas pati ir mātessabiedrība sabiedrībai, kura ir izdarījusi pārkāpumu, var abas tikt uzskatītas par tādām, kas veido ekonomisko vienību kopā ar šo pēdējo minēto sabiedrību. Tas vien, ka šī mātessabiedrība un tās meitassabiedrība noteiktu laikposmu veic tikai kopīgu kontroli pār meitassabiedrību, kura ir izdarījusi pārkāpumu, nav pretrunā konstatējumam par ekonomiskas vienības esamību starp šīm sabiedrībām, ar nosacījumu, ka tiek pierādīts, ka šīs abas mātessabiedrības ir faktiski īstenojušas izšķirošu ietekmi uz meitassabiedrības, kura ir izdarījusi pārkāpumu, komercpolitiku.

Treškārt un visbeidzot, ir jāatzīmē 2012. gada 6. novembra spriedums lietā C-199/11 *Otis u.c.*, kas ir saistīts ar civiltiesisku prasību, ko cēlusi Eiropas Komisija Beļģijas tiesās par tāda kaitējuma atlīdzinājumu, kas Savienībai nodarīts ar kādu aizliegtu vienošanos liftu nozarē, kura varēja būt skārusi atsevišķus publiskā iepirkuma līgumus, kuru slēgšanas tiesības ir piešķirušas dažādas Savienības

iestādes un struktūras. Saņēmusi izskatīšanai prejudiciālus jautājumus par Komisijas kompetenci un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu, Tiesa nosprieda, pirmkārt, ka Savienības tiesībām nav pretrunā, ka Eiropas Komisija pārstāv Eiropas Savienību valsts tiesā, kura izskata šādu prasību, un tam nav vajadzīgs, lai Komisijai būtu šo iestāžu un struktūru tālab piešķirts pilnvarojums. Otrkārt, Tiesa uzskatīja, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantam nav pretrunā tas, ka Eiropas Komisija valsts tiesā Eiropas Savienības vārdā ceļ prasību par kaitējuma atlīdzinājumu, kas Savienībai nodarīts aizliegtas vienošanās vai darbības dēļ, kuras neatbilstība EKL 81. pantam vai LESD 101. pantam ir tikusi konstatēta šīs iestādes lēmumā. Proti, pēc tam, kad Tiesa atgādināja, ka tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tostarp ietver tiesības celt prasību tiesā un procesuālo tiesību vienlīdzības principu, tā norādīja, ka noteikums, saskaņā ar kuru valsts tiesām ir saistošs Komisijas lēmuma konstatējums par prettiesisku rīcību, nenozīmē, ka pusēm nav tiesību celt prasību tiesā, jo Savienības tiesībās ir paredzēta kārtība, kādā, nodrošinot Pamattiesību hartā prasītās garantijas, Komisijas lēmumi konkurences jomā ir pārbaudāmi tiesā. Turpinājumā Tiesa uzskatīja, ka, lai arī, patiešām, valsts tiesām ir saistoši Komisijas konstatējumi par pret konkurenci vērstas rīcības pastāvēšanu, tomēr tikai to kompetencē ir izvērtēt, vai pastāv kaitējums un tieša cēloņsakarība starp šo rīcību un radīto kaitējumu. Pat ja Komisijai savā lēmumā ir bijis jānosaka pārkāpuma konkrētās sekas, tas, kāds kaitējums ir nodarīts katrai personai, kas ir cēlusi atlīdzinājuma prasību, joprojām katrā atsevišķajā gadījumā ir jānosaka valsts tiesām. Šo iemeslu dēļ Komisija nav uzskatāma gan par tiesnesi, gan pusi pašas lietā. Visbeidzot, attiecībā uz procesuālo tiesību vienlīdzības principu Tiesa atgādināja, ka šā principa mērķis ir nodrošināt līdzsvaru starp tiesvedības dalībniekiem, tādējādi garantējot, ka ikviens lietas dalībnieks var sniegt atbildi vai paust iebildumus saistībā ar jebkuru tiesai iesniegtu dokumentu. Tomēr Tiesa konstatēja, ka informāciju, kuru Komisija ievāca pārkāpuma procesa ietvaros, valsts tiesai nav iesniegusi Komisija. Katrā ziņā Tiesa uzskatīja, ka atbilstoši Savienības tiesībām Komisija nedrīkst izmantot izmeklēšanas konkurences jomā gaitā iegūto informāciju ar to nesaistītiem mērķiem.

Vēl dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jomā lietā *C-209/10 Post Danmark*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 27. martā, Tiesa tika iztaujāta par apstākļiem, kādos zemo cenu politika, ko attiecībā uz dažiem agrākajiem konkurenta klientiem piemēroja uzņēmums, kas ieņem dominējošo stāvokli, šajā gadījumā – bijušais pasta operators –, ir jāuzskata par ļaunprātīgu no tirgus izstumšanas praksi, kas ir pretrunā EKL 82. pantam. Savā spriedumā Tiesa nosprieda, ka EKL 82. pantā it īpaši ir aizliegts, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums realizē praksi, kurai ir izslēdzosa iedarbība attiecībā pret tikpat efektīviem konkurentiem un kura nostiprina tā dominējošo stāvokli ar citiem līdzekļiem, nevis atbilstoši uz sniegumu balstītai konkurencei. Tādējādi attiecībā tieši uz minēto praksi Tiesa nosprieda, ka EKL 82. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka zemo cenu politika, ko dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums piemēro konkrētiem bijušajiem konkurenta lielākajiem klientiem, nevar tikt uzskatīta par ļaunprātīgu no tirgus izstumšanas praksi tikai tādēļ vien, ka cena, ko šis uzņēmums ir piemērojis vienam no šiem klientiem, ir zemāka par šai darbībai raksturīgajām kopējām vidējām izmaksām, bet lielāka par šai darbībai raksturīgajām vidējām papildu izmaksām, kuras tikušas definētas kā izmaksas, kuras īsā vai vidējā termiņā izzustu, ja uzņēmumam būtu jāizbeidz attiecīgā darbība. Lai novērtētu, vai tādos apstākļos pastāv pret konkurenci vērstā iedarbība, ir jāpārbauda, vai šīs cenu politikas rezultātā, kaitējot konkurencei un līdz ar to arī patērētāju interesēm, bez objektīva pamatojuma faktiski vai eventuāli šis konkurents netiek izstumts no tirgus. Tāpat Tiesa nosprieda, ka tas, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma piemērotā cenu politika var tikt kvalificēta kā cenu diskriminācija, pats par sevi vien nenozīmē, ka pastāv ļaunprātīga no tirgus izstumšanas prakse. Turklāt Tiesa nosprieda, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums var attaisnot rīcību, uz kuru attiecas EKL 82. pantā noteiktais aizliegums. It īpaši šāds uzņēmums šajā sakarā var pierādīt vai nu to, ka tā rīcība ir objektīvi nepieciešama, vai ka šīs rīcības izstumjošo iedarbību var līdzsvarot, pat pārspēt ar priekšrocībām efektivitātes ziņā, kādas ir arī patērētājiem.

Kā vēl viena lieta dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jomā ir jānorāda lieta C-457/10 P *AstraZeneca/Komisija*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 6. decembrī, kas bija sakarā ar apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu, kurā lielā mērā tika apstiprināts Komisijas lēmums, ar kuru tika konstatēta ļaunprātīga prakse, kurā vainojama *AstraZeneca*, farmaceitisks uzņēmums. Savā lēmumā Komisija pārmeta uzņēmumam pirmo ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu, ko veidoja apzināti maldinošu paziņojumu iesniegšana noteiktu dalībvalstu patentu birojiem, lai saņemtu vai saglabātu papildu aizsardzības sertifikātus, kuri piešķir patenta aizsardzības pagarinājumu, un kuras mērķis bija izslēgt ģenērisko produktu ražotājus no tirgus. Otro pārmesto ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu veidoja atļauju laist zāles tirgū atsaukšana noteiktās dalībvalstīs, lai kavētu un padarītu sarežģītāku ģenērisko produktu tirdzniecību, kā arī novērstu paralēlo importu.

Attiecībā tostarp uz pirmo ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu, kas skar papildu aizsardzības sertifikātus, Tiesa atgādināja, ka Savienības tiesības dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam aizliedz izstumt konkurentu un tādējādi nostiprināt savu stāvokli ar citiem līdzekļiem, nevis tiem, kuri iekļaujas uz sniegumu balstītā konkurencē. Tiesa šajā jautājumā atzina, ka Vispārējā tiesa pamatoti uzskatīja, ka farmaceitiska uzņēmuma pastāvīga un lineāra rīcība, ko raksturoja maldinošu paziņojumu iesniegšana patentu birojiem un pārskatāmības neesamība, ar kuru uzņēmums apzināti centās likt patentu birojiem un tiesām kļūdīties, lai pēc iespējas ilgāk saglabātu savu monopolu zāļu tirgū, neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei un tādēļ ir uzskatāma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Attiecībā uz otro ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu Tiesa konstatēja, ka šādai konkurencei neatbilst arī atļaujas laist precis tirgū atsaukšana bez objektīva pamatojuma un pēc Savienības tiesībās atzīto ekskluzīvo tiesību termiņa beigām, lai traucētu ģenērisko produktu tirdzniecības uzsākšanu un paralēlo importu. Visbeidzot, attiecībā uz sabiedrībām uzlikto naudas sodu Tiesa uzskatīja, ka Vispārējā tiesa, tostarp atzīstot, ka, tā kā nepastāvēja atbildību mikstinoši apstākļi vai īpaši apstākļi, ļaunprātīga izmantošana ir jākvalificē kā smags pārkāpums, nebija pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Līdz ar to nebija jāsamazina naudas soda apmērs.

Koncentrāciju jomā Tiesai tika iesniegtas apelācijas sūdzības par diviem Vispārējās tiesas spriedumiem saistībā ar darījumu, kurā *Vivendi Universal* nodeva īpašuma tiesības *Lagardère* uz saviem grāmatu izdevniecības aktīviem tālāk nodošanas darījuma ietvaros, kurā tika iesaistīta banka *Natexis Banques Populaires*. Tad, pēc Komisijas apstiprinājuma saņemšanas aktīvu daļa tika tālākpārdota sabiedrībai *Wendel*, izpildot saistības, ko uzņēmumies sabiedrība *Lagardère*, lai saņemtu atļauju veikt koncentrāciju.

Pirmajā, 2012. gada 6. novembra spriedumā lietā C-551/10 P *Éditions Odile Jacob/Komisija*, Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru tika noraidīta prasība par Komisijas lēmumu, ar kuru koncentrācija tika atzīta par saderīgu ar kopējo tirgu. Konkrētāk, Tiesa nosprieda, ka tas, ka darījums tika īstenots pirms tā paziņošanas Komisijai, nekādi neietekmē minētā lēmuma tiesiskumu. Lai arī šāds apstāklis, iespējams, var izraisīt to, ka tiek noteiktas Savienības tiesībās paredzētās sankcijas, tostarp naudas sods, tas nevar izraisīt to, ka tiek atcelts Komisijas lēmums, jo tam nav nekādas ietekmes uz attiecīgās koncentrācijas saderību ar kopējo tirgu.

Otrajā, 2012. gada 6. novembra spriedumā apvienotajās lietās C-553/10 P un C-554/10 P *Komisija/Odile Jacob*, Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru tā atcēla Komisijas lēmumu, ar kuru tika apstiprināta koncentrācijas beigās sabiedrības *Wendel* veiktā *Lagardère* piederošo aktīvu daļas iegāde. Tiesa nosprieda, ka, ja Komisija koncentrācijas darījumu atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu ar nosacījumu, ka pircējs ievēro noteiktas saistības, tostarp pienākumu tālākpārdot aktīvus un iecelt pilnvaroto personu, kurai ir jāpārlicinās par šā tālākpārdošanas pienākuma ievērošanu, šādai pilnvarotai personai no paša sākuma ir jābūt neatkarīgai no pusēm un turklāt tai ir jārikojas neatkarīgi no tām, līdz ar to šādas neatkarības neesamība ir pietiekama, lai atceltu Komisijas lēmumu. Jautājums, vai šī pilnvarotā persona ir rīkojusies neatkarīgi, rodas vienīgi tad, ja ir sākotnēji

konstatēts, ka tā patiešām bija neatkarīga no pusēm. Tādējādi gadījumā, ja Savienības tiesa pamatotī konstatē, ka pilnvarotā persona nebija neatkarīga no pusēm, tai nav jāizvērtē, vai šī pilnvarotā persona *in concreto* ir rīkojusies veidā, kas liecina par šo neatkarības neesamību.

Visbeidzot, attiecībā uz pasākumiem, kuri ir vērsti pret konkurenci un kuros ir vainojamas dalībvalstis, un, konkrētāk, atbalstu 2012. gada 5. jūnija spriedums lietā C-124/10 P Komisija/EDF attiecās uz to, ka Komisija kā valsts atbalstu kvalificēja Francijas Republikas atteikšanos no nodokļa parāda, kas bija izveidojies *Électricité de France*, valsts uzņēmumam, kurš tolaik tai pilnībā piederēja. Tiesai bija jāizvērtē jautājums par to, vai dalībvalsts, kas vienlaikus ir valsts uzņēmuma nodokļa kreditors un tā vienīgā akcionāre, var atsaukties uz "privāta ieguldītāja tirgus ekonomikā" kritērija piemērošanu un tātad noraidīt kvalifikāciju kā valsts atbalstu, ja tā palielina šā uzņēmuma kapitālu, atsakoties no šī nodokļa parāda, vai arī šis kritērijs ir jānoraida, kā, ņemot vērā parāda nodokļu raksturu un to ka, atsakoties no šī parāda, valsts izmanto savas valsts varas prerogativas, attiecīgajā gadījumā darījusi Komisija.

Savā spriedumā Tiesa atgādināja, ka pasākumu nevar kvalificēt kā valsts atbalstu, ja valsts uzņēmums, kas saņem labumu, tādu pašu labumu kā to, kas ir nodots tā rīcībā no valsts līdzekļiem, varētu saņemt apstākļos, kas atbilst parastiem tirgus apstākļiem. Izvērtējot, vai šādos apstākļos tādu pašu labumu varētu saņemt privāts ieguldītājs, Tiesa nosprieda, ka vērā ir jāņem tikai priekšrocības un pienākumi, kas ir saistīti ar valsts situāciju akcionāres statusā, izslēdzot tos, kas ir saistīti ar tās valsts varas nesējas statusu. Līdz ar to privātā ieguldītāja kritērija piemērojamība galu galā ir atkarīga no tā, ka valsts piešķir ekonomiskas priekšrocības tai piederošam uzņēmumam akcionāres statusā, nevis valsts varas nesējas statusā. Turklāt Tiesa uzsvēra, ka priekšrocību saņēmēja valsts uzņēmuma finansiālā situācija ir atkarīga nevis no tā, kā šī priekšrocība ir piešķirta neatkarīgi no tās rakstura, bet no tā, kāda ir summa, kas galu galā tam tiek piešķirta. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka privātā ieguldītāja kritēriju var piemērot arī gadījumā, kad ir izmantoti nodokļu rakstura līdzekļi.

Tomēr Tiesa precizēja, ka, ja dalībvalsts atsauca uz privātā ieguldītāja kritērija piemērojamību, tai ir jāpārbauda un ar objektīviem un pārbaudāmiem pierādījumiem jāpierāda, ka tā pasākumu ir īstenojusi akcionāres statusā. Konkrētāk, šiem pierādījumiem ir skaidri jāaplicina, ka attiecīgā dalībvalsts pirms vai vienlaikus ar ekonomiskās priekšrocības piešķiršanu ir pieņēmusi lēmumu ar faktiski īstenoto pasākumu veikt ieguldījumu kontrolētajā valsts uzņēmumā. Ja attiecīgā dalībvalsts iesniedz šādus pierādījumus, Komisijai ir jāveic visaptverošs novērtējums, ņemot vērā visus pierādījumus, kas tai ļauj noteikt, vai attiecīgais pasākums izriet no minētās dalībvalsts akcionāres statusa vai valsts varas nesējas statusa. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka Francijas Republikas izvirzītais mērķis varētu tikt ņemts vērā, lai noteiktu, vai tā ir rīkojusies akcionāres statusā.

Tāpat valsts atbalsta jomā 2012. gada 11. decembra spriedums lietā C-610/10 Komisija/Spānija attiecas uz to, ka Spānijas Karaliste nav izpildījusi Tiesas spriedumu, kurā tika konstatēts, ka šī dalībvalsts, neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Komisijas lēmumu, kurā atbalsts tika atzīts par prettiesisku un nesaderīgu ar kopējo tirgu, nebija izpildījusi savus pienākumus.

Spriežot par jautājumu par atbalsta, kas atzīts par prettiesisku un nesaderīgu ar kopējo tirgu, atgūšanu, Tiesa atgādināja, ka gadījumā, ja uzņēmums, kas saņēmis atbalstu, ir ticis atzīts par maksātnespējīgu, iepriekšējās situācijas atjaunošana un konkurences izkropļojuma, kas izriet no nelikumīgi izmaksātā atbalsta, novēršana principā var tikt panākta ar prasījuma par šāda atbalsta atgūšanu ierakstīšanu prasījumu sarakstā. Tomēr šāda ierakstīšana ļauj izpildīt atgūšanas pienākumu vienīgi tad, ja gadījumā, kad valsts iestādes nevarētu pilnībā atgūt atbalsta summu, maksātnespējas procedūras rezultātā notiktu nelikumīgā atbalsta saņēmēja uzņēmuma likvidēšana, t. i., tā darbības galīga izbeigšana. Līdz ar to Tiesa nosprieda, ka, ja atbalsta saņēmējs ir kļuvis maksātnespējīgs un ir izveidota sabiedrība, lai turpinātu daļu no šī maksātnespējīgā uzņēmuma darbības, šis darbības turpināšana, neesot attiecīgajam atbalstam pilnībā atgūtam, var turpināt izraisīt konkurences izkropļojumus,

kurus izraisījuši konkurētspējas priekšrocība, kura tai ir bijusi tirgū salīdzinājumā ar tās konkurentiem. Tādējādi no šādas jaunizveidotas sabiedrības var, ja tai turpina būt šāda priekšrocība, tikt prasīts atmaksāt attiecīgo atbalstu. Šādā gadījumā prasījuma saistībā ar šāda atbalsta ierakstīšana prasījumu sarakstā vien ir nepietiekama, lai novērstu tādējādi radītu konkurences kropļojumu.

Noteikumi par nodokļiem

Pievienotās vērtības nodokļa jomā ir vērts atzīmēt 2012. gada 29. marta spriedumu lietā C-500/10 *Belvedere Costruzioni*. Lieta attiecās uz tāda izņēmuma dalībvalsts tiesiskā regulējuma piemērošanu pievienotās vērtības nodokļa jomā, kurā paredzēta automātiska to tiesvedību izbeigšana, kas tiek skatītas trešās instances nodokļu tiesā, ja šo tiesvedību pamatā ir prasības, kas pirmās instances tiesā ierosinātas vairāk nekā desmit gadus pirms datuma, kad šis noteikums stājies spēkā, un ja nodokļu iestāde pirmo divu tiesvedību laikā ir saņēmusi nelabvēlīgu spriedumu, un minētā automātiskā tiesvedības izbeigšana nozīmē, ka otrās instances tiesas nolēmums iegūst likumīgu spēku un nodokļu iestādes uzturētais prasījums tiek izbeigts. Tiesa nosprieda, ka LES 4. panta 3. punkts un Padomes Sestās direktīvas 77/388/EEK³⁵ par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem, 2. un 22. pants pieļauj šādu tiesisko regulējumu. Proti, Tiesa uzskatīja, ka pienākums nodrošināt Savienības resursu efektīvu iekasēšanu nevar nonākt pretrunā principam par savlaicīgu lietas izskatīšanu, kas saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otro daļu ir jāīsteno dalībvalstīm, piemērojot Savienības tiesības, un šī aizsardzība ir paredzēta arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktā.

Transports

Gaisa transporta jomā trīs lietas deva Tiesai iespēju interpretēt vairākas tiesību normas Regulā Nr. 261/2004³⁶, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos.

Pēc sprieduma lietā *Sturgeon u.c.*³⁷ 2012. gada 23. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-581/10 un C-629/10 *Nelson u.c.*, kā arī *TUI Travel u.c.* ļāva Tiesai apstiprināt savu judikatūru, saskaņā ar kuru pasažieri, kuru lidojums ilgstoši kavējas, var saņemt kompensāciju. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka Regulas Nr. 261/2004³⁸ 5., 6. un 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kavēto lidojumu pasažieriem ir tiesības uz šajā regulā paredzēto kompensāciju, kad tiem šo lidojumu dēļ rodas trīs vai vairāk stundu laika zudums, proti, tie sasniedz galamērķi trīs vai vairāk stundas vēlāk par gaisa pārvadātāja sākotnēji paredzēto laiku. Tomēr šāda kavēšanās pasažieriem nerada tiesības saņemt kompensāciju, ja gaisa pārvadātājs var pierādīt, ka ilgstošu kavējumu ir izraisījuši ārkārtēji apstākļi, no kuriem nevarētu izvairīties pat tad, ja tiktu veikti visi iespējamie pasākumi, proti, apstākļi, pār kuriem gaisa pārvadātājam nav faktiskas kontroles. Turklāt Tiesa norādīja, ka prasība izmaksāt kompensāciju kavētu

³⁵ Padomes 1977. gada 17. maija Sestā direktīva 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.).

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regula (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV L 46, 1. lpp.).

³⁷ 2009. gada 19. maija spriedums apvienotajās lietās C-402/07 un C-432/07. Skat. 2009. gada ziņojumu, 29. lpp.

³⁸ Skat. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

lidojumu pasažieriem ir saderīga ar Monreālas konvenciju³⁹. Tiesa tāpat uzskatīja, ka minētais pieņēmums nav pretrunā ne tiesiskās noteiktības principam, ne samērīguma principam.

Vienā dienā izskatītas divas lietas ļāva Tiesai precizēt "iekāpšanas atteikuma" jēdziena piemērojamību.

Tādējādi 2012. gada 4. oktobra spriedumā lietā C-22/11 *Finnair* Tiesa nosprieda, ka jēdziens "iekāpšanas atteikums" Regulas Nr. 261/2004⁴⁰ 2. panta j) punkta un 4. panta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas ne tikai uz iekāpšanas atteikumiem virspārdošanas gadījumos, bet arī uz iekāpšanas atteikumiem citu, piemēram, ar darbību saistītu, apsvērumu dēļ. Tiesa uzskatīja, ka "iekāpšanas atteikuma" jēdziena piemērojamības attiecināšana tikai uz virspārdošanas gadījumiem praksē būtiski samazinātu pasažieriem ar Regulu Nr. 261/2004 piešķirto aizsardzību un tādējādi būtu pretēja šīs regulas mērķim, kas ir minēts tās preambulas 1. apsvērumā, proti, nodrošināt augsta līmeņa pasažieru aizsardzību, un tas attaisno plašu viņiem piešķirto tiesību interpretāciju. Turklāt Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 261/2004 2. panta j) punkts un 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar "ārkārtas apstākļiem", kas ir likuši gaisa pārvadātājam pārkārtot pēc to rašanās ielānotos reusus, nevar tikt pamatots "iekāpšanas atteikums" attiecībā uz šiem vēlākajiem reisiem, ne arī atbrīvots šis pārvadātājs no pienākuma saskaņā ar šīs regulas 4. panta 3. punktu izmaksāt kompensāciju pasažierim, kuram tas atteicis iekāpšanu uz vienu no reisiem, kurus bija paredzēts veikt pēc minēto apstākļu rašanās.

2012. gada 4. oktobra spriedumā lietā C-321/11 *Rodríguez Cachafeiro un Martínez-Reboredo Varela-Villamor* Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 261/2004⁴¹ 2. panta j) punkts, lasot to kopā ar minētās regulas 3. panta 2. punktu, ir interpretējams tādējādi, ka jēdziens "iekāpšanas atteikums" ietver situāciju, kurā gadījumā, ja ir noslēgts vienots pārvadājuma līgums, ar kuru ir pārdotas vietas uz vairākiem viens otram sekojošiem reisiem, uz kuriem reģistrācija notiek vienkopus, gaisa pārvadātājs atsaka iekāpšanu atsevišķiem pasažieriem, jo pirmais rezervācijā ietvertais reiss kavējas šī pārvadātāja vainas dēļ un tas ir kļūdaini pieņēmis, ka šie pasažieri laikus neieradīsies uz iekāpšanu otrajam lidojumam.

Tiesību aktu tuvināšana

Ņemot vērā, ka tiesību aktu tuvināšana izpaužas ļoti dažādās jomās, nav pārsteidzoši, ka šīs kategorijas judikatūra ir ļoti nevienmērīga. Tiesa divos gadījumos sprieda par datorprogrammu tiesisko aizsardzību, interpretējot 1991. gada⁴² un 2009. gada⁴³ direktīvas par šo aizsardzību, pirmkārt, attiecībā uz tās priekšmetu un, otrkārt, attiecībā uz ekskluzīvo tiesību izplatīt datorprogrammas kopijas izsmelšanas piemērojamību. Pirmās lietas pamatā esošie fakti, par kuriem Tiesa lēma 2012. gada 2. maija spriedumā lietā C-406/10 *SAS Institute*, Lielbritānijas tiesai lika uzdot Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus. Proti, tai bija jāprecizē, kāds ir datorprogrammu aizsardzības – ar autortiesību palīdzību – priekšmets un it īpaši, – vai šī aizsardzība attiecas uz funkcionalitāti un programmēšanas

³⁹ Konvencija par dažu starptautisko gaisa pārvadājumu noteikumu unifikāciju, parakstīta Monreālā 1999. gada 9. decembrī, Eiropas Kopienu vārdā apstiprināta ar 2001. gada 5. aprīļa Lēmumu 2001/539/EK (OV L 194, 38. lpp.).

⁴⁰ Skat. 37. zemsvītras piezīmi.

⁴¹ Skat. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

⁴² Padomes 1991. gada 14. maija Direktīva 91/250/EEK par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV L 122, 42. lpp.).

⁴³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva 2009/24/EK par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV L 111, 16. lpp.).

valodu. Tiesa vispirms uzskatīja, ka nedz datorprogrammas funkcionalitāte, nedz programmēšanas valoda un datu datņu formāts, kas izmantoti kādā datorprogrammā, lai lietotu dažas tās funkcijas, nav šīs programmas izpaušmes forma. Tādēļ tie nav aizsargāti ar datorprogrammu autortiesībām. Tomēr Tiesa precizēja, ka, ja trešā persona iegūst daļu pirmkoda vai objektkoda, kas saistīts ar programmēšanas valodu un datu datņu formātu, kas izmantoti datorprogrammā, un ja tā ar šī koda palīdzību pati savā datorprogrammā izstrādā līdzīgus elementus, programmas autors varētu aizliegt šādu rīcību. Tad Tiesa norādīja, ka saskaņā ar Direktīvu 91/250 datortehnikas licences pircējam ir tiesības novērot, pētīt vai testēt tās darbību, lai noskaidrotu, kādas idejas un principi ir pamatā kādam minētās programmas elementam, un ka tādējādi neviens līgumu nosacījums, kas ir pretrunā šīm tiesībām, nav spēkā. Tiesa tāpat nosprieda, ka šo ideju un principu noteikšana var tikt īstenota licencē atļauto darbību ietvaros. Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka datorprogrammas autortiesību īpašnieks nevar liegt, atsaucoties uz licences līgumu, šīs licences ieguvējam novērot, pētīt vai testēt šīs programmas darbību, lai noteiktu idejas un principus, kas ir visu šīs programmas elementu pamatā, ja viņš veic darbības, uz kurām attiecas šī licence, kā arī ielādēšanas un darbināšanas darbības, kas vajadzīgas datorprogrammas izmantošanai, ar nosacījumu, ka viņš nepārkāpj šīs programmas autortiesību īpašnieka ekskluzīvās tiesības. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka autortiesības netiek pārkāptas, ja, kā tas ir lietā, par kuru taisīts 2012. gada 2. maija spriedums, licences likumīgajam saņēmējam nav bijusi pieeja datorprogrammas pirmkodam, bet tas šo programmu ir tikai pētījis, novērojis un testējis, lai reproducētu tās funkcionalitāti citā programmā. Tad Tiesa konstatēja, ka noteiktu citas datorprogrammas lietošanas rokasgrāmatā, kas ir aizsargāta ar autortiesībām, aprakstītās informācijas reproducēšana citā datorprogrammā vai šīs datorprogrammas lietošanas rokasgrāmatā var būt to autortiesību pārkāpums, kas attiecas uz šo pēdējo minēto rokasgrāmatu, ja šī reproducēšana ir lietošanas rokasgrāmatas autora intelektuālās jaunrades izpaušme. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka šajā gadījumā atslēgvārdus, sintaksi, komandas un komandu kombinācijas, opcijas, noklusējumus, kā arī atkārtojumus veido vārdi, skaitļi vai matemātiskas koncepcijas, kuri, skatīti atsevišķi, paši par sevi nav šīs datorprogrammas autora intelektuālā jaunrade, jo nav autora intelektuālās jaunrades izpaušme. Tādēļ Tiesa uzskatīja, ka iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgā reproducēšana pamatlietā ir ar autortiesībām aizsargātas datorprogrammas lietošanas rokasgrāmatas autora intelektuālās jaunrades izpaušme.

Otrajā, 2012. gada 3. jūlija spriedumā lietā C-128/11 *UsedSoft* par *Bundesgerichtshof* lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa precizēja, ka izplatīšanas tiesību izsmelšanas princips ir piemērojams ne tikai tad, ja autortiesību īpašnieks pārdod savas datorprogrammas kopijas, izmantojot datu nesējus (*CD-ROM* vai *DVD*), bet arī tad, ja viņš tos izplata, izmantojot lejuplādēšanu no savas interneta vietnes. Proti, ja autortiesību īpašnieks sava klienta rīcībā nodod kopiju – ķermenisku vai bezķermenisku – un vienlaikus par samaksu noslēdz licences līgumu, kurā klientam piešķirtas tiesības izmantot šo kopiju neierobežotu laiku, šis īpašnieks pārdod klientam kopiju un tādējādi izsmel savas ekskluzīvās izplatīšanas tiesības. Proti, šāds darījums nozīmē īpašumtiesību uz šo kopiju nodošanu. Līdz ar to, pat ja licences līgumā ir aizliegta vēlāka nodošana, tiesību īpašnieks vairs nevar iebilst pret šīs kopijas tālākpārdošanu.

Tiesa tostarp norādīja, ka izplatīšanas tiesību izsmelšanas principa attiecināšana vienīgi uz datorprogrammu kopijām, kas pārdotas ierakstītas datu nesējā, ļautu autortiesību īpašniekam kontrolēt kopiju, kas lejuplādēta no interneta, tālākpārdošanu un katras tālākpārdošanas gadījumā pieprasīt jaunu atlīdzību, lai gan attiecīgās kopijas pirmā pārdošana jau būtu ļāvusi minētajam īpašniekam saņemt pienācīgi atlīdzību. Šāds datorprogrammu, kas lejuplādētas no interneta, tālākpārdošanas ierobežojums pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai saglabātu attiecīgā intelektuālā īpašuma specifisko mērķi. Turklāt izplatīšanas tiesību izsmelšana attiecas uz tādu pārdotās datorprogrammas kopiju, ko autortiesību īpašnieks koriģējis un atjauninājis. Proti, pat gadījumā, ja apkalpošanas līgums ir uz noteiktu laiku, saskaņā ar šo līgumu labotā, grozītā vai pievienotā funkcionalitāte ir neatņemama sākotnēji lejuplādētās kopijas daļa un tās ieguvējs var to izmantot bez ierobežojuma laikā.

Tiesa tomēr uzsvēra, ka, ja pirmā ieguvēja saņemtā licence attiecas uz lietotāju skaitu, kas pārsniedz šī ieguvēja paša vajadzības, šis ieguvējs saistībā ar izplatīšanas tiesību izsmelšanu tomēr nav tiesīgs sadalīt šo licenci un pārdot tālāk tās daļu. Turklāt tā precizēja, ka sākotnējam tādas ķermeniskas vai bezķermeniskas datorprogrammas kopijas ieguvējam, saistībā ar kuru autortiesību īpašnieka izplatīšanas tiesības ir izsmeltas, ir jāpadara par nelietojamu sevis paša uz datora lejuplādētā kopija tās tālāk pārdošanas brīdī. Proti, ja viņš turpinātu to lietot, viņš pārkāptu autortiesību īpašnieka ekskluzīvās tiesības pavairoot datorprogrammu. Atšķirībā no ekskluzīvām izplatīšanas tiesībām ekskluzīvās tiesības pavairoot datorprogrammu netiek izsmeltas pirmās pārdošanas brīdī. Tomēr Direktīvā 2009/24 ir atļauta jebkāda nepieciešamā pavairošana, lai likumīgais ieguvējs varētu izmantot datorprogrammu saskaņā ar paredzēto mērķi. Šādu pavairošanu nevar aizliegt ar līgumu.

Šajā saistībā Tiesa uz prejudiciālo jautājumu atbildēja, ka jebkurš sākotnējais tādas kopijas ieguvējs, saistībā ar kuru autortiesību īpašnieka izplatīšanas tiesības ir izsmeltas, šajā nozīmē ir likumīgs ieguvējs. Līdz ar to viņš var lejuplādēt savā datorā kopiju, kuru tam pārdevis pirmais ieguvējs. Šāda lejuplādēšana ir jāuzskata par datorprogrammas pavairošanu, kas nepieciešama, lai jaunais ieguvējs varētu izmantot šo programmu saskaņā ar mērķi, kam tā domāta. Tādējādi jaunais izmantošanas licences ieguvējs var – kā attiecīgās datorprogrammas koriģētās un atjauninātās kopijas "likumīgais ieguvējs" – lejuplādēt šo kopiju no autortiesību īpašnieka interneta vietnes.

Tāpat saistībā ar autortiesībām Tiesa, izskatot strīdu starp dokumentālas filmas galveno režisoru un šīs filmas producentu par tāda līguma izpildi, ar kuru galvenais režisors esot nodevis producentam savas autortiesības un noteiktas minētās filmas izmantošanas tiesības, sprieda par autortiesību īpašnieka jēdzienu un viņam no tā izrietošajām tiesībām. Austrijas tiesas iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecās uz vairākiem Savienības tiesību aktiem un it īpaši uz Direktīvām 92/100⁴⁴, 93/83⁴⁵, 93/98⁴⁶ un 2001/29⁴⁷.

Tādējādi Tiesa 2012. gada 9. februāra spriedumā lietā C-277/10 *Luksan* nosprieda, ka Direktīvas 93/83 1. un 2. panta normas, no vienas puses, un Direktīvas 2001/29 2. un 3. panta normas, skatot tās kopā ar Direktīvas 2006/115 2. un 3. pantu un Direktīvas 2006/116⁴⁸ 2. pantu, no otras puses, ir interpretējamas tādējādi, ka kinematogrāfiskā darba izmantošanas tiesības (pavairošanas tiesības, pārraidīšanas pa satelītu tiesības un cita veida izziņošanas publiskošanas veidā tiesības) saskaņā ar tiesisko regulējumu tieši un sākotnēji pieder galvenajam režisoram. Līdz ar to šīs normas ir interpretējamas tādējādi, ka tām ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar kuru minētās izmantošanas tiesības pilnībā un ekskluzīvi tiek piešķirtas attiecīgā darba producentam. Šajā ziņā Tiesa turpinājumā nosprieda, ka, ņemot vērā Pasaulē intelektuālā īpašuma organizācijas līguma 1. panta 4. punktu, Direktīvas 93/83 2. pants un Direktīvas 2001/29 2. un 3. pants nevar tikt interpretēti tādējādi, ka dalībvalsts savos tiesību aktos, pamatojoties uz Bernes konvencijas par literāro un mākslas darbu aizsardzību 14.a pantu un atsaucoties uz prerogatīvu, kuru šīs konvencijas pants tai piešķir, var liegt kinematogrāfiskā darba galvenajam režisoram šī darba izmantošanas tiesības, jo šāda interpretācija

⁴⁴ Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīva 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 346, 61. lpp.).

⁴⁵ Padomes 1993. gada 27. septembra Direktīva 93/83/EEK par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai (OV L 248, 15. lpp.).

⁴⁶ Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīva 93/98/EEK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu (OV L 290, 9. lpp.).

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.).

⁴⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/116/EK par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem (OV L 372, 12. lpp.).

pirmām kārtām būtu pretrunā Savienības pilnvarām šajā jomā, turklāt tā nebūtu saderīga ar Direktīvas 2001/29 mērķi un, visbeidzot, tā neatbilstu prasībām, kas izriet no Eiropas Savienības Pamatiesību hartas 17. panta 2. punkta, kurā nodrošināta intelektuālā īpašuma aizsardzība.

Tad Tiesa uzskatīja, ka Savienības tiesībās dalībvalstīm ir atstāta iespēja noteikt prezumpciju par kinematogrāfiskā darba izmantošanas tiesību (pārraidīšanas pa satelītu tiesības, pavairošanas tiesības un cita veida izziņošanas publiskošanas veidā tiesības) nodošanu kinematogrāfiskā darba producentam, ja vien šādai prezumpcijai nav neatspēkojama rakstura, kurš izslēgtu minētā darba galvenajam režisoram iespēju nolīgt citādi.

Turpretī tā nosprieda, ka kinematogrāfiskā darba galvenajam režisoram kā šā darba autoram saskaņā ar tiesisko regulējumu tieši un uzreiz ir tiesības uz Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto taisnīgo atlīdzību.

Tādējādi Tiesa nosprieda, ka Savienības tiesības neparedz dalībvalstīm iespēju noteikt prezumpciju par tiesību uz taisnīgu atlīdzību, kas pieder minētā darba galvenajam režisoram, nodošanu kinematogrāfiskā darba producentam neatkarīgi no tā, vai šī prezumpcija ir formulēta neatsaucami vai ir iespējama atkāpe no tās. Proti, ja vien Direktīvas 2001/29 par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta noteikumiem neatņem visu lietderīgo iedarbību, ar tiem dalībvalstij, kas valsts tiesībās ir ieviesusi privātās kopēšanas izņēmumu, ir noteikts pienākums attiecībā uz rezultātu tādā ziņā, ka šai valstij saskaņā ar savām pilnvarām ir jānodrošina, ka tiek faktiski iekasēta taisnīga atlīdzība, kura paredzēta, lai atlīdzinātu pārkāpto tiesību īpašniekiem nodarīto kaitējumu. Tomēr šāda pienākuma, lai tiesību īpašnieki saņemtu taisnīgu atlīdzību, dalībvalstīm paredzēšana konceptuāli nonāk pretrunā ar iespēju šādam īpašniekam atteikties no šīs taisnīgās atlīdzības un vēl jo vairāk ar iespēju dalībvalstīm paredzēt šādu nodošanas prezumpciju.

Citā 2012. gada 21. jūnija spriedumā lietā C-5/11 *Donner* Tiesai bija jāspriež par iespēju ierobežot preču brīvu apriti saistībā ar autortiesību aizsardzību. *Landgericht München II* Vācijas pilsonim piesprieda sodu par ar autortiesībām aizsargātu darbu neatļautas komerciālas izmantošanas atbalstīšanu. Atbilstoši apgabaltiesas konstatējumiem šis pilsonis laikā no 2005. gada līdz 2008. gadam atbalstīja mēbeļu reprodukciju, kuras Vācijā ir aizsargātas ar autortiesībām, izplatīšanu Vācijā. Šis darbu kopijas bija no Itālijas, kur tās netika aizsargātas ar autortiesībām laikā no 2002. gada līdz 2007. gadam vai nebija pilnībā aizsargātas faktu norises laikā, jo saskaņā ar Itālijas judikatūru pret ražotājiem, kuri noteiktu laiku tās ir reproducējuši un/vai tirgojuši, nevar lietderīgi norādīt, ka pastāv šī aizsardzība. Reprodukcijas tika piedāvātas pārdošanā Vācijā dzīvojošiem klientiem ar laikrakstos ievietotu sludinājumu un bukletu starpniecību, nosūtot pasta sūtījumus konkrētiem adresātiem un Vācijas interneta vietnē.

Itālijā esošs tirgotājs ieteica saviem pircējiem tādas Itālijas transporta sabiedrības pakalpojumus, kuru vadīja attiecīgais Vācijas pilsonis. Nododot precī klientiem Vācijā, transporta sabiedrības autovadītāji viņiem pieprasīja samaksāt darbu kopiju pirkuma cenu un transporta izdevumus. No juridiskā viedokļa pārdoto priekšmetu īpašumtiesības Vācijas klientiem tika nodotas Itālijā. Turpretī spēja faktiski valdīt šos priekšmetus ar pārvaldātāju palīdzību klientiem tika nodota tikai Vācijā, nododot šos priekšmetus. Tādējādi apgabaltiesa uzskatīja, ka izplatīšana autortiesību izpratnē nenotika Itālijā, bet gan Vācijā, kur tā bija aizliegta bez autortiesību īpašnieka atļaujas.

Bundesgerichtshof, kas izskatīja apelācijas sūdzību, vēlējās uzzināt, vai Vācijas krimināltiesību piemērošana attiecīgajos apstākļos ir jāuzskata par nepamatotu Savienības tiesībās garantētās preču brīvas aprites ierobežojumu.

Tiesa norādīja, pirmkārt, ka krimināltiesību piemērošana attiecīgajā gadījumā nozīmē, ka valsts teritorijā notika "publiska izplatīšana" Savienības tiesību izpratnē⁴⁹. Šajā ziņā tā konstatēja, ka komersants, kas vērš savu reklāmu uz sabiedrības locekļiem, kuri dzīvo citā noteiktā dalībvalstī, un rada vai nodod to rīcībā piegādes sistēmu un īpašus samaksas veidus vai ļauj to darīt trešajai personai, tādējādi minētajiem sabiedrības locekļiem dodot iespēju likt piegādāt ar autortiesībām aizsargātu darbu kopijas šajā pašā dalībvalstī, īsteno dalībvalstī, kurā notiek piegāde, šādu izplatīšanu. Tiesa tāpat valsts tiesai uzticēja izvērtēt, vai pastāv norādes, kas ļauj secināt, ka minētais komersants ir veicis šādu publisku izplatīšanu.

Otrkārt, Tiesa konstatēja, ka aizliegums, paredzot par to kriminālsodu, to izplatīt Vācijā ir šķērslis preču brīvai aprītei. Tomēr šāds ierobežojums var tikt attaisnots ar rūpnieciskā un komercīpašuma aizsardzības apsvērumiem. Proti, attiecīgais ierobežojums ir balstīts uz attiecīgo autortiesību aizsardzības praktisko nosacījumu atšķirībām dažādās dalībvalstīs. Šīs atšķirības ir nedalāmi saistītas ar pašu ekskluzīvo tiesību pastāvēšanu. Šajā gadījumā izplatīšanas tiesību aizsardzība nevar tikt uzskatīta par tādu, kas nesamērīgi vai mākslīgi sadala tirgus. Proti, krimināltiesību piemērošana var tikt uzskatīta par vajadzīgu, lai aizsargātu autortiesību īpašo objektu, kas tostarp piešķir ekskluzīvas izmantošanas tiesības. Tādēļ attiecīgais ierobežojums ir attaisnots un samērīgs ar noteikto mērķi.

Tiesa tāpat atbildēja, ka Savienības tiesības neliedz dalībvalstij, piemērojot valsts krimināltiesības, veikt kriminālvajāšanu pret pārvadātāju par līdzdalību ar autortiesībām aizsargātu darbu izplatīšanu bez atļaujas, ja tie tiek publiski izplatīti šīs dalībvalsts teritorijā pārdošanā, kas ir īpaši vērsta uz šīs valsts sabiedrību, bet kas noslēgta citā dalībvalstī, kurā šie darbi nav aizsargāti ar autortiesībām vai kurā to aizsardzību nevar lietderīgi izmantot pret trešajām personām.

Tiesai divas reizes bija iespēja spriest par publiskošanas jēdzienu saistībā ar Direktīvu 2006/115⁵⁰, kurā – atšķirībā no privātas lietošanas – ir paredzēta atbildība izplatītā darba izmantošanas tiesību īpašniekam. Abas lietas attiecās uz fonogrammu izplatīšanu, ko savās darba telpās veica profesionāļi – viesnīcas īpašnieks – pirmajā lietā – un zobārsts – otrajā lietā. Abos vienā dienā pasludinātajos 2012. gada 15. marta spriedumos lietā C-135/10 SCF un lietā C-162/10 *Phonographic Performance (Ireland)* Tiesa pievērsās piemērojamiem kritērijiem, lai noteiktu, vai ir notikusi darba publiskošana.

Tiesa sākumā atgādināja, ka tā jau ir nospriedusi, ka "publiskošanas" jēdziens nozīmē individualizētu vērtējumu un ka šādā novērtējumā ir jāņem vērā vairāki papildkritēriji, kas nav autonomi, bet gan ir savstarpēji saistīti. Šo kritēriju vidū ir, pirmkārt, lietotāja svarīgā nozīme. Proti, šis lietotājs veic publiskošanu, ja tas, pilnībā apzinoties savas rīcības sekas, saviem klientiem dod piekļuvi aizsargāta darba pārraidei. Tiesa precizēja noteiktus elementus, kas ir raksturīgi publikas (auditorijas) jēdzienam. Šajā ziņā "publiku" veido nenoteiktu potenciālo adresātu skaits un diezgan liels personu skaits. Tiesa piebilda, ka nozīme ir arī "publiskošanas" peļņu nesošajam raksturam. Tādējādi tiek saprasts, ka publika, kura ir publiskošanas auditorija, pirmkārt, ir lietotāja izraudzīta mērķauditorija un, otrkārt, vienā vai citā veidā tā uztver publiskošanu, nevis ir nejauši "notverta".

Attiecībā uz potenciālo adresātu lielo skaitu Tiesa jau ir nospriedusi, ka viesnīcas īpašnieka klienti ir pietiekami liels personu skaits, tādēļ tie ir jāuzskata par publiku un fonogrammu atskaņošanai,

⁴⁹ Skat. 47. zemsvītras piezīmi.

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/115/EK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 376, 28. lpp.). Stājoties spēkā 2007. gada 16. janvārī, ar šo direktīvu tika kodificēta un grozīta Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīva 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 346, 61. lpp.).

ko veic viesnīcas īpašnieks, ir peļņu nesošs raksturs. Proti, viesnīcnieka veiktas darbības, lai saviem klientiem nodrošinātu piekļuvi pārraidītam darbam, ir papildpakalpojuma sniegšana, kas ietekmē šīs viesnīcas labiekārtotību un līdz ar to arī istabu cenu. Turklāt tas var piesaistīt papildu klientus, kurus interesē šāds papildpakalpojums.

Līdz ar to šāds viesnīcnieks ir "lietotājs", kas veic pārraidītās fonogrammas "publiskošanu" Savienības tiesību izpratnē.

Tādēļ šim viesnīcniekam ir jāsamaksā taisnīga atlīdzība par pārraidītās fonogrammas izplatīšanu papildus atlīdzībai, ko maksā raidorganizācija. Proti, kad viesnīcnieks savu klientu istabās publisko pārraidītu fonogrammu, viņš šo fonogrammu izmanto autonomi un pārraida to atšķirīgi un papildu publikai salīdzinājumā ar publiku, uz kuru attiecās sākotnējās publiskošanas akts. Turklāt viņš no šādas pārraides gūst ekonomisku guvumu neatkarīgi no tā, kādu guvumu ir guvusi raidorganizācija vai fonogrammu producers.

Tiesa tāpat nosprieda, ka viesnīcnieks, kas savu klientu istabās uzstāda nevis televizorus un/vai radio, bet gan citu aparatūru, kā arī fonogrammas fiziskā vai digitālā formātā, kuras var atskaņot vai noklausīties, izmantojot šo aparatūru, ir "lietotājs", kas veic fonogrammas "publiskošanas" aktu Savienības tiesību izpratnē. Tāpēc viņam par šo fonogrammu pārraidīšanu ir jāmaksā taisnīga atlīdzība.

Turklāt Tiesa uzskatīja, ka, lai arī Savienības tiesībās ir ierobežotas tiesības uz taisnīgu atlīdzību "personiskas lietošanas" gadījumā, tajās nav atļauts dalībvalstīm atbrīvot viesnīcnieku, kas veic fonogrammas "publiskošanas" aktu, no pienākuma maksāt šādu atlīdzību.

Šajā saistībā Tiesa precizēja, ka, lai noteiktu, vai viesnīcnieks var izmantot ar "personisku lietošanu" saistīto ierobežojumu, nozīme ir nevis tam, vai viesnīcas klienti darbu lieto personiski vai nē, bet gan tam, vai paša viesnīcnieka šī darba lietošanai ir personisks raksturs. Tomēr aizsargāta darba, ko lietotājs publisko, "personiska lietošana" ir nesavienojami jēdzieni, jo "publika" pēc definīcijas nav "personiska".

Tieši ņemot vērā šos kritērijus un izmantojot šos pašus argumentus, Tiesa nosprieda, ka atšķirībā no viesnīcnieka, zobārsts, kas savā privātajā kabinetā bez maksas atskaņo fonogrammas saviem klientiem, kuri tās klausās neatkarīgi no savas gribas, neveic "publiskošanu" Savienības tiesību izpratnē.

Proti, pat ja zobārsts patvaļīgi izvēlas atskaņot fonogrammas, viņa klienti parasti veido personu kopumu, kura sastāvs lielā mērā ir stabils, un tādējādi šīs personas veido noteiktu potenciālo adresātu kopumu, nevis personu vispārīgi kopumu. Runājot par to personu skaita nozīmi, kurām zobārsts ir nodrošinājis iespēju klausīties apraidē esošo fonogrammu, Tiesa konstatēja, ka zobārsta klientu gadījumā šis personu skaits ir mazs vai pat niecīgs, ņemot vērā, ka zobārsta kabinetā vienlaicīgi klātesošo personu skaits parasti ir ļoti ierobežots. Vēl jāpiemin, ka, lai gan klienti nomainās, tomēr tie, nākot vienam pēc otra, parasti nav vienu un to pašu fonogrammu, īpaši jau radio apraidē esošo fonogrammu, adresāti. Visbeidzot, šādai atskaņošanai nav pelnīšanas rakstura. Proti, zobārsta klienti ierodas privātā zobārstniecības kabinetā tikai ar mērķi saņemt aprūpi, jo fonogrammu atskaņošanai nav zobārstniecības praksei raksturīgas nozīmes. Viņu iespēja klausīties noteiktas fonogrammas ir nejauša un neatkarīga no viņu vēlmēm atkarībā no viņu ierašanās brīža kabinetā un uzgaidīšanas ilguma, kā arī no viņiem sniegtās aprūpes veida. Šādos apstākļos Tiesa secināja, ka nevar pieņemt, ka zobārsta ierastā klientūra būtu attiecīgā atskaņojuma auditorija, un ka šāda atskaņošana nerada fonogrammu producentiem tiesības saņemt atlīdzību.

Tiesa vairākkārt pievērsās arī jautājumam par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, it īpaši 2012. gada 15. marta spriedumā lietā C-453/10 *Pereničová un Perenič*, 2012. gada 26. aprīļa spriedumā lietā C-472/10 *Invitel* un 2012. gada 14. jūnija spriedumā lietā C-618/10 *Banco Español de Crédito*, kuru pamatā bija prejudiciāli jautājumi, kas divās no šīm lietām attiecās uz valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām un trešajā – uz valsts tiesas pilnvarām.

Pirmajā lietā Slovākijas tiesa lūdza Tiesu, ņemot vērā Direktīvas 93/13⁵¹ noteikumus, analizēt starp privātpersonām noslēgta kredītlīguma noteikumus, lai noskaidrotu, vai šīs direktīvas noteikumi ļauj atzīt par spēkā neesošu patēriņa līgumu, kurā ir iekļauti negodīgi noteikumi, ja šāds risinājums ir labvēlīgāks patērētājam. Tādējādi iesniedzējtiesa norādīja, ka īstermiņa kredītlīguma atzīšana par spēkā neesošu kopumā, pamatojoties uz dažu šo noteikumu negodīgo raksturu, esot prasītājiem izdevīgāka nekā šo minētā līguma godīgo noteikumu atstāšana spēkā. Proti, pirmajā minētajā gadījumā attiecīgajiem patērētājiem esot jāmaksā tikai nokavējuma procenti ar 9 % likmi, nevis jāsedz visi ar kredīta piešķiršanu saistītie izdevumi, kas esot daudz lielāki nekā šie procenti.

Savā spriedumā Tiesa vispirms atgādināja, ka direktīvas mērķis ir novērst negodīgus noteikumus patērētāju līgumos, ja iespējams, saglabājot spēkā līgumu kopumā, nevis atcelt visus līgumus, kuros ir iekļauti šādi noteikumi. Attiecībā uz kritērijiem, kas ļauj novērtēt, vai līgums var efektīvi pastāvēt bez negodīgiem noteikumiem, Tiesa norādīja, ka ir jāpiemēro objektīva pieeja, kuras izpratnē vienas no līgumslēdzējām pusēm situācija, šajā gadījumā – patērētāja situācija, nav uzskatāma par noteicošu kritēriju, lai noteiktu līguma likteni nākotnē. Līdz ar to minētajai direktīvai ir pretrunā, ja, izvērtējot, vai līgums ar vienu vai vairākiem negodīgiem noteikumiem var pastāvēt bez minētajiem noteikumiem, vērā tiek ņemts tikai tas, vai līguma atcelšana kopumā ir izdevīga patērētājam.

Tomēr Tiesa konstatēja, ka ar šo direktīvu ir veikta tikai daļēja un minimāla tādu valsts tiesību aktu saskaņošana, kas attiecas uz negodīgiem noteikumiem, atzīstot tomēr dalībvalstīm iespēju patērētājiem nodrošināt augstāku aizsardzības līmeni, nekā tajā ir paredzēts. Līdz ar to ar šo pašu direktīvu tiek pieļauts, ka dalībvalsts, ievērodama Savienības tiesības, izdod tiesisko regulējumu, kurā ļauts pilnībā atzīt par spēkā neesošu starp pārdevēju un patērētāju noslēgtu līgumu, kurā ir viens vai vairāki negodīgi noteikumi, ja izrādās, ka tas patērētājam var nodrošināt labāku aizsardzību.

Visbeidzot, Tiesa atbildēja, ka komercprakse, kas izpaužas kā zemākas nekā faktiskā kopējā gada procentu likme norādīšana kredītlīgumā, ir nepareiza informācija par kredīta kopējām izmaksām, kas ir jākvalificē kā maldinoša komercprakse atbilstoši direktīvai par negodīgu komercpraksi⁵², ja tā vidusmēra patērētājam liek vai var likt pieņemt lēmumu veikt darījumu, ko viņš citādi nebūtu pieņēmis. Tiesa uzskatīja, ka, lai arī šo apstākli var ņemt vērā kā vienu no citiem aspektiem, lai konstatētu līguma noteikumu negodīgo raksturu atbilstoši direktīvai par negodīgiem noteikumiem, tomēr tas neļauj automatiski un tikai ar tā palīdzību pierādīt šo noteikumu negodīgo raksturu. Proti, ir jāizvērtē visi konkrētā gadījuma apstākļi, lai veiktu šādu noteikumu kvalificēšanu. Tāpat secinājums par komercprakses negodīgo raksturu tieši neietekmē jautājumu par to, vai līgums ir spēkā kopumā.

⁵¹ Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (turpmāk tekstā – "Direktīva par negodīgiem noteikumiem") (OV L 95, 29. lpp.).

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva"; OV L 149, 22. lpp.).

Citā lietā, ko šoreiz ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai iesniedza Ungārijas tiesa, tika taisīts 2012. gada 26. aprīļa spriedums lietā C-472/10 *Invitel* par valsts tiesiskā regulējuma negodīgu noteikumu patērētāju līgumos jomā saderību ar Savienības tiesībām.

Ungārijas patērētāju aizsardzības iestādei ir pilnvaras lūgt tiesām atzīt par spēkā neesošu negodīgu noteikumu patērētāju līgumā, ja uzņēmējs šo noteikumu izmanto attiecībā uz lielu patērētāju skaitu vai rada būtisku kaitējumu. Saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem tiesas pēc šādas prasības saistībā ar sabiedrības interesēm (kolektīvā prasība) veikts negodīga noteikuma atzinums par spēkā neesošu ir piemērojams katram patērētājam, kurš ar pārdevēju ir noslēdzis līgumu, kurā ir šāds noteikums.

Šī Ungārijas iestāde saņēma daudz patērētāju sūdzību par fiksētās līnijas telefonijas operatoru, kurš vienpusēji bija iekļāvis abonēšanas līguma vispārīgajos noteikumos noteikumu, ar kuru tam piešķirtas tiesības *a posteriori* nosūtīt rēķinus klientiem par izmaksām, kas tiek iekasētas gadījumā, ja rēķini tiek samaksāti ar pasta pārvedumu. Turklāt šo pārveduma izmaksu aprēķina veids šajos līgumos nebija precizēts.

Uzskatot, ka attiecīgais noteikums ir negodīga rakstura līguma noteikums, iestāde lūdza Ungārijas tiesām to atzīt par spēkā neesošu un piespriest atlīdzināt telefonijas operatora klientiem par šīm izmaksām nepamatoti iekasētās summas.

Ungārijas departamenta tiesa, kura izskatīja strīdu, jautāja Tiesai, vai valsts tiesību norma, kurā visiem iesaistītajiem patērētājiem ļauts gūt labumu no tiesiskajām sekām tam, ka pēc sabiedrības interesēs celtas prasības negodīgais noteikums atzīts par spēkā neesošu, ir saderīgs ar direktīvu par negodīgiem noteikumiem⁵³.

Savā spriedumā Tiesa vispirms atgādināja, ka minētajā direktīvā dalībvalstīm ir paredzēts pienākums ļaut personām vai organizācijām, kurām ir likumīgas intereses patērētāju aizsardzībā, celt prasību tiesā par attiecīgās rīcības izbeigšanu, lai noteiktu, vai vispārējai izmantošanai sarakstīti līguma noteikumi nav negodīgi, un vajadzības gadījumā panāktu to aizliegšanu. Šajā ziņā Tiesa tomēr precizēja, ka ar šo pašu direktīvu nav paredzēts saskaņot sodus, kas ir piemērojami gadījumos, kad tiesvedībās, kuras uzsākušas šīs personas vai organizācijas, tiek konstatēts noteikuma negodīgais raksturs.

Turpinājumā Tiesa norādīja, ka sabiedrības interesēs celto prasību atturošā mērķa efektīva īstenošana prasa, lai uz šādas pret konkrēto uzņēmēju celtas prasības pamata par negodīgiem atzīti noteikumi nebūtu saistoši ne patērētājiem, kas attiecīgajā gadījumā ir dalībnieki tiesvedībā, ne tiem, kas gan tādi nav, bet ar šo uzņēmēju ir noslēguši līgumu, kuram ir piemērojami tie paši vispārīgie noteikumi. Šajā saistībā Tiesa uzsvēra, ka sabiedrības interesēs celtas prasības, kuru mērķis ir atcelt negodīgus noteikumus, tāpat var tikt celtas pirms to izmantošanas līgumos.

Šādos apstākļos Tiesa konstatēja, ka apstrīdētie Ungārijas tiesību akti tieši ietilpst minētās direktīvas, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir uzlikts pienākums rūpēties par adekvātu un efektīvu līdzekļu esamību, lai novērstu negodīgu noteikumu izmantošanu, vadlīnijās. Līdz ar to šie tiesību akti ir saderīgi ar šo pašu direktīvu.

Pēc tam Tiesa piebilda, ka arī nākotnē valsts tiesām pēc savas ierosmes ir jāizmanto prasības izbeigt rīcību ietvaros izdarīta konstatējuma par spēkā neesamību sekas, lai negodīgais noteikums nebūtu

⁵³ Skat. 51. zemsvītras piezīmi.

saistošs patērētājiem, kas ir noslēguši līgumus ar šādu noteikumu un kuriem ir piemērojami vieni un tie paši vispārīgie noteikumi.

Visbeidzot, attiecībā uz tās vērtējumam iesniegtā noteikuma negodīgā rakstura vērtējumu Tiesa atbildēja, ka tas ir valsts tiesas kompetencē. Veicot šādu novērtējumu, Ungārijas tiesai it īpaši ir jāpārbauda, vai, ievērojot visus noteikumus līgumā un piemērojamos valsts tiesību aktus, ar sniedzamo pakalpojumu saistīto izmaksu izmaiņu iemesli vai veids ir konkretizēti skaidri un saprotami un vai patērētājiem ir tiesības līgumu izbeigt.

Trešā lieta par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos radās Spānijā, kur tiesās var celt prasības piespriet samaksāt finansiālu parādu, kuram ir iestājies izpildes termiņš un kurš nepārsniedz EUR 30 000, ja šāda parāda summa tiek atbilstoši pamatota. Ja šāda prasība tiek celta atbilstoši šīm prasībām, parādniekam ir pienākums samaksāt savu parādu vai pret to iebilst 20 dienu laikā un viņa lietu izskata parastā civilprocesuālā kārtībā. Tomēr Spānijas tiesību akti nedod tiesām, kurās iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, tiesības pēc savas iniciatīvas atzīt par spēkā neesošu uzņēmēja un patērētāja noslēgta līguma negodīgu noteikumu. Tādējādi šāda līguma noteikumu negodīgā rakstura analīze ir pieļaujama tikai gadījumā, ja patērētājs iebilst pret samaksu.

Turklāt, ja Spānijas tiesai ir tiesības atzīt par spēkā neesošu patērētāju līgumos ieviestu negodīgu noteikumu, valsts tiesiskajā regulējumā tai ir jāaut liec līgumu koriģēt, grozot šī noteikuma saturu tā, lai novērstu tā negodīgo raksturu.

Privātpersona noslēdza ar Spānijas banku aizdevuma līgumu par summu EUR 30 000 automašīnas iegādei. Lai gan par līguma beigu termiņu bija noteikts 2014. gads, kredītu izsniegusi banka uzskatīja, ka tas ir beidzies pirms šī datuma, jo līdz 2008. gada septembrim vēl nebija veikti septiņi ikmēneša maksājumi. Tā banka pirmās instances tiesā iesniedza pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, kas atbilst neatmaksātajiem ikmēneša maksājumiem, līgumiskajiem procentiem un izdevumiem. Tiesa pēc savas iniciatīvas noteikumu par nokavējuma procentiem atzina par spēkā neesošu, pamatojumā norādot, ka minētais noteikums esot negodīgs, jo likme bija noteikta 29 % apmērā, un, atsaucoties uz likumisko procentu likmi un nokavējuma procentu likmi, šiem procentiem noteica jauno likmi – 19 %. Turklāt tā noteica kredītiestādei pienākumu veikt jaunu procentu maksājumu aprēķinu.

Apelācijas par šo spriedumu ietvaros Spānijas tiesa jautāja Tiesai, pirmkārt, vai direktīvai par negodīgiem noteikumiem⁵⁴ ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, kurā tiesai, kurai iesniegts pieteikums par maksājuma rīkojuma izdošanu, nav atļauts pēc savas ierosmes izvērtēt patērētāja līgumā iekļauta noteikuma negodīgo raksturu; otrkārt, Spānijas tiesa vēlējās uzzināt, vai Spānijas tiesiskais regulējums, kurā tiesām ir jāaut liec ne tikai atcelt, bet arī labot negodīgo noteikumu saturu, ir saderīgs ar šo pašu direktīvu. Savā spriedumā Tiesa konstatēja, pirmkārt, ka valsts tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāizvērtē patērētāja līguma noteikuma negodīgais raksturs, tiklīdz tās rīcībā ir visi tam nepieciešamie faktiskie un tiesiskie elementi. Tomēr Tiesa norādīja, ka Spānijas tiesiskais regulējums neļauj tiesai, kura izskata pieteikumu par maksājuma rīkojuma izdošanu, pēc savas iniciatīvas izvērtēt uzņēmēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietverta noteikuma negodīgumu, lai gan tās rīcībā ir visi nepieciešamie faktiskie un tiesiskie elementi. Šādos apstākļos Tiesa uzskatīja, ka tāda procesuālā kārtība var apdraudēt direktīvā par negodīgiem noteikumiem patērētājiem paredzētās aizsardzības efektivitāti. Visbeidzot, Tiesa secināja, ka Spānijas procesuāl-tiesiskais regulējums nav saderīgs ar minēto direktīvu, jo tas procesos, kurus pret patērētājiem ir ierosinājuši uzņēmēji, padara neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtinā šajā pašā direktīvā paredzētās

⁵⁴ Skat. 51. zemsvītras piezīmi.

patērētāju aizsardzības piemērošanu. Tomēr Tiesa atgādināja, otrkārt, ka saskaņā ar šo direktīvu tirgotāja un patērētāja noslēgtā līgumā iekļautais negodīgais noteikums nav šim patērētājam saistošs un ka līgums, kurā ir ietverts šāds noteikums, ar tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez šā negodīgā noteikuma. Līdz ar to Tiesa konstatēja, ka minētajai direktīvai ir pretrunā Spānijas tiesību norma, saskaņā ar kuru valsts tiesai, kad tā konstatē negodīga noteikuma spēkā neesamību, ir iespēja koriģēt šī noteikuma saturu.

Tiesa uzskatīja, ka šāda iespēja, ja tādu atzīst valsts tiesai, varētu mazināt preventīvo iedarbību, ko attiecībā uz tirgotājiem rada vienkārša un tieša šādu negodīgu noteikumu nepiemērošana patērētājam. Tādēļ šī iespēja nodrošinātu ne tik efektīvu patērētāju aizsardzību kā tā, kas izriet no negodīgu noteikumu nepiemērošanas. Proti, ja valsts tiesai būtu atļauts koriģēt negodīgo noteikumu saturu, tirgotājiem saglabātos vilinājums izmantot šādus noteikumus, apzinoties, ka, pat ja tie tiktu atzīti par spēkā neesošiem, līgumu tomēr varētu pārskatīt valsts tiesa, tādējādi garantējot to interešu ievērošanu.

Līdz ar to, ja valsts tiesas konstatē negodīga noteikuma pastāvēšanu, tām ir vienīgi pienākums novērst šāda noteikuma piemērošanu, lai patērētājam tas nebūtu saistošs, bet tām nav tiesību koriģēt tā saturu. Proti, līgumam, kurā ir iekļauts šāds noteikums, principā ir jāturpina pastāvēt bez jebkādiem citiem grozījumiem, izņemot negodīgu noteikumu svīturošanu, ciktāl saskaņā ar valsts tiesību normām šāda līguma saglabāšana ir juridiski iespējama.

Citā jomā lietas, kas bija jāizsprīdž Tiesai, C-36/11 *Pioneer Hi Bred Italia*, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 6. septembrī, par ģenētiski modificētiem organismiem pamatā bija strīds, kas tika iesniegts izskatīšanai Itālijas tiesā par atļauju audzēt ģenētiski modificētus organismus (turpmāk tekstā – "GMO").

Pēc sabiedrības *Monsanto Europe* lūguma, pamatojoties uz Direktīvu 90/220⁵⁵, Komisija pieņēma lēmumu, ar kuru tika atļauts laist tirgū no kukurūzas līnijas MON 810 iegūtas inbreda un hibrīda līnijas. Šī sabiedrība paziņoja Komisijai, tostarp piemērojot Regulas Nr. 1829/2003⁵⁶ noteikumus, kukurūzas šķirnes MON 810 kā "esošus produktus", pēc tam Komisija apstiprināja 17 no kukurūzas MON 810 iegūtām šķirnēm iekļaušanu kopējā katalogā. Tomēr sabiedrība *Monsanto Europe* kompetentajai valsts iestādei nebija paredzētajā termiņā iesniegusi paziņojumu atbilstoši Direktīvas 2001/18⁵⁷ noteikumiem, bet vēlāk, pamatojoties uz Regulas Nr. 1829/2003 noteikumiem, lūdza atjaunot atļauju laist tirgū kukurūzas MON 810 šķirnes.

Sabiedrība, kuras galvenā darbība ir pasaules mēroga parastu un ģenētiski modificētu sēklu ražošana un izplatīšana, vēlējās audzēt kukurūzas MON 810 šķirnes, kas ir ietvertas kopējā katalogā. Tādēļ tā lūdza kompetentajai Itālijas ministrijai izsniegt atļauju audzēt šīs šķirnes saskaņā ar atbilstošo valsts tiesisko regulējumu. Šī ministrija ar paziņojumu darīja zināmu, ka nevar izskatīt tās lūgumu atļaut audzēt ģenētiski modificētus kukurūzas hibrīdus, kas jau ir ietverti kopējā katalogā, "gaidot, kad reģioni pieņems atbilstošus noteikumus, lai nodrošinātu parasto, bioloģisko un ģenētiski modificēto kultūru līdzāspastāvēšanu, kā tas ir paredzēts Mipaaf [Lauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības politikas ministrijas] 2006. gada 31. marta apkārtrakstā".

⁵⁵ Padomes 1990. gada 23. aprīļa Direktīva 90/220/EEK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu dabā (OV L 117, 15. lpp.).

⁵⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regula (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību (OV L 268, 1. lpp.).

⁵⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīva 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu (OV L 106, 1. lpp.).

Ar savu prasību atcelt šo paziņojumu sabiedrība apstrīdēja prasību par valsts izsniegtu atļauju tādu produktu audzēšanai kā ĢMO, kas ir iekļauti kopējā katalogā. Turklāt tā apstrīdēja Direktīvas 2001/18 26.a panta interpretāciju, saskaņā ar kuru ĢMO audzēšanu Itālijā nevar atļaut, līdz tiks pieņemti reģionālie normatīvie instrumenti, kuru mērķis ir ieviest pasākumus, kas nodrošina ģenētiski modificēto, parasto un bioloģisko kultūru līdzāspastāvēšanu.

Šādos apstākļos Itālijas Valsts padome nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu par valsts ĢMO audzēšanas atļauju sistēmu.

Tiesa nosprieda, ka tādu ĢMO kā kukurūzas MON 810 šķirņu audzēšana nevar tikt pakļauta valsts atļauju izsniegšanas procedūrai, ja šo šķirņu izmantošana un tirdzniecība ir atļauta saskaņā ar Regulu Nr. 1829/2003 un ja minētās šķirnes ir iekļautas Direktīvā 2002/53⁵⁸ par lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējo katalogu, kas grozīta ar Regulu Nr. 1829/2003, paredzētajā lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējā katalogā. Proti, gan Regulas Nr. 1829/2003, gan Direktīvas 2002/53 mērķis ir ļaut ģenētiski modificētu organismu brīvu izmantošanu un brīvu tirdzniecību visā Savienības teritorijā, ja tie ir atļauti saskaņā ar šo regulu un iekļauti kopējā katalogā atbilstoši šai direktīvai. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka šajos abos tiesību aktos izvirzītie nosacījumi attiecīgi atļaujas izsniegšanai vai iekļaušanai kopējā katalogā ietver veselības un vides aizsardzības prasības.

Tiesa turpinājumā precizēja, ka Direktīvas 2001/18 26.a pants neļauj dalībvalstij vispārīgi iebilst pret šādu ģenētiski modificētu organismu audzēšanu tās teritorijā, gaidot, kad tiks veikti līdzāspastāvēšanas pasākumi, kuru mērķis ir novērst nejašu ģenētiski modificētu organismu klātbūtni citās kultūrās. Proti, šā panta interpretācija, kas ļauj dalībvalstīm noteikt līdzīgu aizliegumu, ir pretrunā sistēmai, kas ieviesta ar Regulu Nr. 1829/2003 un kuras mērķis ir pēc tam, kad atļaujas izsniegšanas un iekļaušanas kopējā katalogā procedūru laikā ir ņemtas vērā prasības par veselības un vides aizsardzību, nodrošināt tūlītēju tādu produktu brīvu apriti, kas ir atļauti Kopienā un kas ir iekļauti kopējā katalogā. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 2001/18 26.a pants var būt pamats ierobežojumiem vai pat ģeogrāfiskiem aizliegumiem tikai ar līdzāspastāvēšanas pasākumu palīdzību, kas faktiski veikti, ievērojot tās mērķi.

Ar iepriekšējo jomu nesaistītā jomā *Audiencia Provincial de Barcelona* (Spānija) jautāja Tiesai par iespēju dalībvalstīm, pamatojoties uz Direktīvu 2002/20⁵⁹ (atļauju izsniegšanas direktīva), uzlikt telekomunikāciju tīkla lietotājiem maksu par tiesībām iekārtot infrastruktūru, kas vajadzīga, lai sniegtu mobilās telefonijas pakalpojumus, uz pašvaldības publiska zemesgabala. Savā 2012. gada 12. jūlija spriedumā apvienotajās lietās C-55/11, C-57/11 un C-58/11 *Vodafone España* un *France Telecom España* Tiesa vispirms konstatēja, ka atļauju izsniegšanas atbilstoši direktīvai ietvaros dalībvalstis var iekasēt tikai šajā direktīvā paredzētās nodevas vai maksas par elektronisko komunikāciju pakalpojumu un tīklu nodrošināšanu. Šajā saistībā Tiesa uzskatīja, ka dalībvalstīm tostarp ir tiesības noteikt maksas par tiesībām uzstādīt iekārtas uz, virs vai zem valsts vai privātā īpašuma. Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka šajā direktīvā nav definēts ne "iekārtu uzstādīšanas uz, virs vai zem valsts vai privātā īpašuma" jēdziens, ne persona, kurai jāmaksā maksa par tiesībām, kas saistītas ar šo uzstādīšanu. Tomēr Tiesa norādīja, ka atbilstoši Direktīvai 2002/21⁶⁰ tiesības, lai ļautu uz valsts vai privātā īpašuma uzstādīt iekārtas, proti, fizisku infrastruktūru, tiek piešķirtas uzņēmumam, kuram ticis

⁵⁸ Padomes 2002. gada 13. jūnija Direktīva 2002/53/EEK par lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējo katalogu (OV L 193, 1. lpp.).

⁵⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva) (OV L 108, 21. lpp.).

⁶⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (OV L 108, 33. lpp.).

atļauts nodrošināt publiskos telekomunikāciju tīklus un kurš šajā saistībā ticis pilnvarots uzstādīt nepieciešamās iekārtas. Līdz ar to maksu par tiesībām uzstādīt iekārtas var uzlikt tikai šo tiesību īpašniekam, proti, uz, virs vai zem attiecīgā valsts vai privātā īpašuma uzstādīto iekārtu īpašniekam.

Šādos apstākļos Tiesa nosprieda, ka Savienības tiesības neļauj dalībvalstīm uzlikt šo maksājumu operatoriem, kuri tās izmanto mobilās telefonijas pakalpojumu sniegšanai, lai gan nav šo iekārtu īpašnieki. Tad tā konstatēja, ka, tā kā atļauju izsniegšanas direktīvas 13. pants par maksas iekasēšanu ir formulēts bez nosacījumiem un precīzi, indivīdi var uz to tieši atsaukties valsts tiesās, lai apstrīdētu valsts iestādes lēmuma, kurš neatbilst šim pantam, piemērojamību.

Visbeidzot, *Bundesgericht* lūdza Tiesai paskaidrot "precīza rakstura informācijas" jēdzienu Direktīvā 2003/6⁶¹, kurā, lai nodrošinātu Eiropas Savienības finanšu tirgu integritāti un pastiprinātu ieguldītāju uzticību šiem tirgiem, ir aizliegti iekšējie darījumi un finanšu instrumentu emitentiem uzliktis pienākums, tiklīdz iespējams, nodot atklātībai iekšējo informāciju, kas tos skar tieši. "Iekšēja informācija" ir definēta kā precīza rakstura informācija, kas vēl nav nodota atklātībai un kas tieši vai netieši attiecas uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem vai to emitentiem, un kas, ja to nodotu atklātībai, varētu ievērojami ietekmēt attiecīgo finanšu instrumentu vai saistīto atvasināto finanšu instrumentu cenas. Direktīvā 2003/124⁶² ir sniegta niansētāka "precīza rakstura informācijas" jēdziena definīcija. Tādējādi informācijai ir tostarp jānorāda uz pastāvošu vai tādu apstākļu kopumu, par kuriem ir pamats uzskatīt, ka tie iestāsies, vai arī bijušu notikumu vai notikumu, par kuru ir pamats uzskatīt, ka tas notiks.

Vācijas tiesas lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā bija strīds starp Vācijas pilsoni un sabiedrību *Daimler AG* par zaudējumiem, kas viņam esot nodarīti tādēļ, ka šī sabiedrība it kā novēloti ir publicējusi informāciju par tās valdes priekšsēdētāja priekšlaicīgu aiziešanu. Sabiedrības akciju cena būtiski cēlās pēc sabiedrības *Daimler* uzraudzības padomes lēmuma publicēšanas, saskaņā ar kuru valdes priekšsēdētājs atstās savu amatu gada beigās un tiks aizstāts, bet attiecīgais pilsonis neilgi pirms tam bija pārdevis savas *Daimler* akcijas.

Valsts tiesai radās jautājums tostarp par to, vai precīza informācija par valdes priekšsēdētāja aiziešanu varēja pastāvēt pirms uzraudzības padomes lēmuma, jo viņš jau uzraudzības padomes priekšsēdētājam bija minējis savu nodomu aiziet un pēc tam tika informēti arī citi uzraudzības padomes un valdes locekļi.

Tiesa 2012. gada 28. jūnija spriedumā lietā C-19/11 *Geltl* atbildēja, ka attiecībā uz laikā sadalītu procesu, kura mērķis ir īstenot noteiktu apstākli vai izraisīt noteiktu notikumu, par precīza rakstura informāciju var uzskatīt ne tikai šo apstākli vai notikumu, bet arī šā procesa starpposmus, kas ir saistīti ar tā īstenošanu. Proti, kā atbilstoši minēto terminu vispārējai nozīmei laikā sadalīta procesa starpposms var būt apstākļu kopums vai notikums. Šī interpretācija nav piemērojama tikai posmiem, kas jau pastāv vai jau ir radušies, bet arī posmiem, par kuriem ir pamats uzskatīt, ka tie pastāvēs vai iestāsies.

Jebkādas citas interpretācijas gadījumā varētu tikt apdraudēti minētās direktīvas mērķi nodrošināt Savienības finanšu tirgus integritāti un stiprināt ieguldītāju uzticēšanos šiem tirgiem. Proti, ja

⁶¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/6/EK par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīgu izmantošanu; OV L 96, 16. lpp.).

⁶² Komisijas 2003. gada 22. decembra Direktīva 2003/124/EK, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK īsteno attiecībā uz iekšējās informācijas definīciju un publisku izziņošanu, kā arī tirgus manipulācijas definīciju (OV L 339, 70. lpp.).

izslēgtu, ka informācija par laikā sadalītā procesa starpposmu var tikt atzīta par precīza rakstura informāciju, tiktu iznīcināts pienākums nodot atklātībai šo informāciju, pat ja tai būtu visai specifisks raksturs un lai arī tāpat būtu konstatējamas citas iekšējās informācijas sastāvdaļas. Šādā situācijā noteiktas personas, kuru rīcībā ir šī informācija, varētu atrasties labvēlīgākā situācijā attiecībā pret citiem ieguldītājiem un varētu no tā gūt labumu par sliktu citiem, kas to nezina.

Attiecībā uz apstākļu kopuma vai notikuma, par kuriem ir pamats uzskatīt, ka tie pastāvēs vai iestāsies, jēdzienu Tiesa precizēja, ka tas attiecas uz nākotnes apstākļiem vai notikumiem, par kuriem, pamatojoties uz jau pieejamās informācijas vispārīgo vērtējumu, ir jākonstatē, ka tie patiesi pastāvēs vai iestāsies. Līdz ar to nav jāpierāda liela minēto apstākļu vai notikumu iestāšanās vai notikšanas iespējamība. Turklāt to iespējamās ietekmes uz attiecīgo finanšu instrumentu cenu apmērs neietekmē šā jēdziena interpretāciju.

Preču zīmes

2012. gada 19. jūnija spriedumā lietā *C-307/10 Chartered Institute of Patent Attorneys* par preču zīmju tiesībām Tiesa pievērsās prasībām preču vai pakalpojumu, kuriem ir lūgta preču zīmes aizsardzība, identifikācijai.

Reģistrācijas pieteikums par nosaukuma reģistrēšanu kā valsts preču zīmi tika iesniegts Apvienotajā Karalistē un, lai identificētu ar šo reģistrāciju saistītos pakalpojumus, pieteikuma iesniedzējs izmantoja vispārīgo formulējumu, kas tieši atbilst attiecīgo pakalpojumu klases nosaukumam. Valsts iestāde, kuras kompetencē ietilpst preču zīmju reģistrēšana, noraidīja šo pieteikumu, pamatojoties uz valsts tiesību normām, ar kurām transponē Direktīvu 2008/95⁶³. Tā secināja, ka tas ietver ne vien reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja precizētos pakalpojumu veidus, bet arī visus citus attiecīgajā klasē ietilpstošos pakalpojumus. Līdz ar to attiecīgajam nosaukumam, pirmkārt, nav atšķirtspējas un, otrkārt, tas ir aprakstošs. Turklāt nav nekādu pierādījumu, ka attiecīgais vārdiskais apzīmējums pirms reģistrācijas pieteikuma datuma būtu ieguvis atšķirtspēju izmantošanas rezultātā saistībā ar attiecīgajiem pakalpojumiem. Tāpat pieteikuma iesniedzējs nav lūdzis, lai šie pakalpojumi tiktu izslēgti no tā preču zīmes reģistrācijas pieteikuma.

High Court of Justice, kas izskatīja reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja iesniegto apelācijas sūdzību par lēmumu atteikt reģistrāciju, jautāja Tiesai par skaidrības un precizitātes prasībām, identificējot preces un pakalpojumus, attiecībā uz kurām tiek lūgta preču zīmju aizsardzība, un par iespēju šim nolūkam izmantot preču un pakalpojumu oficiālās klasifikācijas klašu nosaukumu vispārīgo apzīmējumu.

Savā spriedumā Tiesa uzsvēra, pirmkārt, ka minētā direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir izvirzīta prasība, lai reģistrācijas pieteicējs preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem tiek lūgta preču zīmes aizsardzība, identificētu pietiekami skaidri un precīzi, lai ļautu kompetentajām iestādēm un uzņēmējiem uz šī pamata vien noteikt preču zīmes piešķirtās aizsardzības apjomu. Proti, no vienas puses, kompetentajām iestādēm pietiekami skaidri un precīzi jāzina ar preču zīmi aptvertās preces vai pakalpojumi, lai tās varētu pildīt savus pienākumus saistībā ar reģistrācijas pieteikumu iepriekšēju pārbaudi, kā arī atbilstoša un precīza preču zīmju reģistra publicēšanu un uzturēšanu. No otras puses, uzņēmējiem jāspēj skaidri un precīzi pārliecināties par veiktajām reģistrācijām vai viņu pašreizējo vai iespējamo konkurentu iesniegtajiem reģistrācijas pieteikumiem un tādējādi gūt labumu no atbilstošās informācijas par trešo personu tiesībām.

⁶³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīva 2008/95/EK, ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV L 299, 25. lpp.).

Otrkārt, Tiesa nosprieda, ka direktīvā ir pieļauta Nicas klasifikācijas klašu nosaukumu vispārīgo apzīmējumu izmantošana, lai identificētu preces un pakalpojumus, attiecībā uz kuriem tiek lūgta preču zīmes aizsardzība. Tomēr šai identifikācijai ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai ļautu kompetentajām iestādēm un uzņēmējiem noteikt lūgtās aizsardzības apjomu. Šajā saistībā Tiesa norādīja, ka daži oficiālās klasifikācijas klašu nosaukumu vispārīgie apzīmējumi paši par sevi ir pietiekami skaidri un precīzi, savukārt citi ir pārāk vispārīgi un aptver ļoti atšķirīgas preces vai pakalpojumus, lai varētu būt saderīgi ar preču zīmes kā izcelsmes norādes funkciju. Līdz ar to kompetentajām iestādēm, lai noteiktu, vai šie apzīmējumi atbilst izvirzītajām skaidrības un precizitātes prasībām, katrā atsevišķā gadījumā vērtējums ir jāveic, ņemot vērā preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem reģistrācijas pieteicējs lūdz preču zīmes piešķirto aizsardzību.

Visbeidzot, Tiesa precizēja, ka valsts preču zīmes reģistrācijas pieteicējam, kurš izmanto visus konkrētas klases nosaukuma vispārīgos apzīmējumus, lai identificētu preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem tiek lūgta preču zīmes aizsardzība, ir jāprecizē, vai tā reģistrācijas pieteikums paredz aptvert visas šīs klases alfabētiskajā sarakstā ietilpstošās preces vai pakalpojumus vai vienīgi dažas no šīm precēm vai pakalpojumiem. Ja pieteikums attiecas vienīgi uz noteiktām precēm vai pakalpojumiem, pieteicējam tād ir pienākums precizēt, kuras no šajā klasē ietilpstošajām precēm vai pakalpojumiem ir paredzēts aptvert.

Tādējādi iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, vai reģistrācijas pieteicējs, izmantojot visus Nicas klasifikācijas klases nosaukuma vispārīgos apzīmējumus, savā reģistrācijas pieteikumā ir precizējis, vai tas aptver vai neaptver visus šajā klasē ietilpstošos pakalpojumus.

Ekonomikas un monetārā politika

Sakarā ar to, ka 2012. gada 3. augustā Īrijas *Supreme Court* vērsās Tiesā, tā, sanākot plēnumam un piemērojot paātrināto tiesvedību, 2012. gada 27. novembra spriedumā lietā C-370/12 *Pringle* nosprieda, ka Savienības tiesībām nav pretrunā tas, ka dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro, noslēdz un ratificē Līgumu par Eiropas Stabilizācijas mehānisma izveidi (turpmāk tekstā – “ESM līgums”).

Piemērojot līgumu vienkāršoto pārskatīšanas procedūru, kas ieviesta ar Lisabonas līgumu⁶⁴, 2011. gada 25. martā Eiropadome pieņēma Lēmumu 2011/199⁶⁵, kurā ir paredzēts pievienot Līgumam par Eiropas Savienības darbību (LESD) jaunu tiesību normu⁶⁶, saskaņā ar kuru dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro, var izveidot stabilizācijas mehānismu, ko izmantos, ja obligāti vajadzīgs, lai nodrošinātu visas eurozonas stabilitāti. Pēc tam eurozonas valstis 2012. gada 2. februārī noslēdza ESM līgumu.

Tā kā tai tika uzdots jautājums par Lēmuma 2011/199 spēkā esamību, Tiesa atgādināja, ka vienkāršotā pārskatīšanas procedūra var attiekties tikai uz Savienības iekšpolitiku un rīcību un nevar paplašināt Savienības kompetences, kas tai piešķirtas Līgumos.

Attiecībā uz pirmo no šiem nosacījumiem Tiesa vispirms uzskatīja, ka apstrīdētais grozījums neskar ekskluzīvo kompetenci, kas Savienībai atzīta monetārās politikas jomā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro. Proti, lai arī Savienības monetārās politikas galvenais mērķis ir uzturēt

⁶⁴ LES 48. panta 6. punkts.

⁶⁵ Eiropadomes 2011. gada 25. marta Lēmums 2011/199/ES, ar ko Līguma par Eiropas Savienības darbību 136. pantu groza attiecībā uz stabilizācijas mehānismu dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro (OV L 91, 1. lpp.).

⁶⁶ Jaunais LESD 136. panta 3. punkts.

cenu stabilitāti, ESM līgumam ir skaidri atšķirīgs mērķis, proti, eurozonas stabilitāte kopumā. Tas vien, ka šis ekonomikas politikas pasākums var netieši ietekmēt euro stabilitāti, neļauj to pielīdzināt monetārās politikas pasākumam. Turklāt ESM līgums papildina jauno tiesisko regulējumu, kas vērsts uz Savienības ekonomikas pārvaldības stiprināšanu, ar kuru tiek ieviesta ciešāka dalībvalstu īstenotās ekonomikas un budžeta politikas koordinācija un uzraudzība. ESM līguma izveides mērķis ir pārvarēt finanšu krīzes, kas, neraugoties uz saskaņā ar jauno tiesisko regulējumu veiktajām preventīvajām darbībām, tomēr varētu parādīties. Līdz ar to ESM līgums ietilpst ekonomikas politikas jomā, nevis monetārās politikas jomā. Arī apstrīdētais grozījums neietekmē kompetenci, kas Savienībai atzīta dalībvalstu ekonomikas politikas koordinācijas jomā. Tā kā LES un LESD normas nepiešķir Savienībai īpašu kompetenci izveidot tādu stabilizācijas mehānismu kā Lēmumā 2011/199 paredzētais, dalībvalstu, kuru naudas vienība ir euro, kompetencē ir slēgt savā starpā līgumu par stabilizācijas mehānisma izveidi. Turklāt stingro nosacījumu, kuriem apstrīdētais LESD grozījums pakļauj finansiālās palīdzības piešķiršanu ar ESM līgumu, mērķis ir nodrošināt, lai šī mehānisma darbībā tiktu ievērotas Savienības tiesības, tostarp pasākumi, ko Savienība veic dalībvalstu ekonomikas politikas koordinācijas ietvaros.

Attiecībā uz otro vienkāršotās procedūras pārskatīšanas nosacījumu Tiesa nosprieda, ka LESD grozījums nerada nekādu juridisko pamatu, lai ļautu Savienībai īstenot rīcību, kāda nebūtu iespējama pirms tam, un nepiešķir nekādu jaunu kompetenci.

Turklāt Tiesa nosprieda, ka tāda līguma noslēgšana kā ESM līgums nav pretrunā nedz dažādajām LES un LESD tiesību normām, ko minējusi *Supreme Court*, nedz efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam.

Tiesa tostarp konstatēja, ka "saistību nepārņemšanas" klauzulas⁶⁷, saskaņā ar kuru Savienība vai dalībvalsts nav atbildīgas par citas dalībvalsts saistībām un tām nav tās jāuzņemas, mērķis ir nodrošināt, lai dalībvalstis īstenotu pareizu budžeta politiku, nodrošinot, ka tās joprojām ir pakļautas tirgus loģikai, kad tās nonāk parādos. Līdz ar to tajā nav aizliegts vienai vai vairākām dalībvalstīm sniegt finansiālo palīdzību kādai dalībvalstij, kas joprojām ir atbildīga par savām saistībām pret saviem kreditoriem, ja uz šādu palīdzību attiecinātie nosacījumi mudina šo pēdējo dalībvalsti īstenot pareizu budžeta politiku. Turklāt jaunu funkciju saskaņā ar ESM līgumu uzticēšana Komisijai, Eiropas Centrālajai bankai un Tiesai ir saderīga ar to pilnvarām, kas noteiktas Līgumos⁶⁸. Visbeidzot, izveidojot tādu stabilizācijas mehānismu kā ESM līgums, kura izveidei ar LES un LESD Savienībai nav piešķirta nekāda īpaša kompetence, dalībvalstis neīsteno Savienības tiesības, tādēļ Eiropas Savienības Pamattiesību harta⁶⁹, kurā jebkurai personai ir garantēta efektīva tiesību aizsardzība tiesā, nav piemērojama.

Sociālā politika

Sociālās politikas ietvaros ir jānorāda divi spriedumi, viens no kuriem attiecas uz ikgadējo atvaļinājumu, bet otrs – uz diskriminācijas vecuma dēļ aizliegumu.

Ikgadējā apmaksāta atvaļinājuma jomā 2012. gada 24. janvāra spriedums lietā C-282/10 *Dominguez* deva Tiesai iespēju interpretēt Direktīvas 2003/88/EK⁷⁰ par konkrētiem darba laika organizēšanas

⁶⁷ LESD 125. pants.

⁶⁸ LES 13. pants.

⁶⁹ Pamattiesību hartas 47. pants.

⁷⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 4. novembra Direktīva 2003/88/EK par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV L 299, 9. lpp.).

aspektiem 7. panta 1. punktu. Pirmkārt, Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 2003/88/EK 7. panta 1. punktam ir pretrunā tādi valsts tiesību noteikumi vai prakse, saskaņā ar kuriem tiesībām uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu ir piemērojams nosacījums par faktiski nostrādātu laika posmu vismaz desmit dienu vai viena mēneša apmērā atsauces periodā. Proti, lai arī dalībvalstis savos tiesību aktos drīkst paredzēt tiesību uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu piešķiršanas un īstenošanas nosacījumus, tās tomēr nedrīkst piemērot nekādus nosacījumus attiecībā uz šo tiesību esamību. Otrkārt, Tiesa precizēja, ka, ja strīdā starp indivīdiem valsts tiesības ir pretrunā Direktīvas 2003/88 7. pantam, jo tās tiesību uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu piešķiršanai darba ņēmēja prombūtni nelaiemes gadījuma ceļā dēļ nepielīdzina prombūtni nelaiemes gadījuma darbā dēļ, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, ņemot vērā valsts tiesību kopumu, it īpaši atbilstošās darba tiesības, un piemērojot tajās atzītās interpretācijas metodes, lai tiktu nodrošināta pilnīga Direktīvas 2003/88 iedarbība un panākts risinājums, kas atbilstu tās mērķim, vai tā šis valsts tiesības var interpretēt veidā, kas ļauj darba ņēmēja prombūtni nelaiemes gadījuma ceļā dēļ pielīdzināt kādam no tiem gadījumiem, kas ir norādīti atbilstošajā valsts darba tiesību normā. Ja šāda interpretācija nav iespējama, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai, ievērojot atbildētāju pamatlietā juridisko būtību, pret tām var atsaukties uz Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punkta tiešo iedarbību. Ja valsts tiesa nevar sasniegt minētajā 7. pantā paredzēto rezultātu, lietas dalībnieks, kuram kaitē valsts tiesību neatbilstība Savienības tiesībām, var tomēr atsaukties uz spriedumu apvienotajās lietās *Francovich* un *Bonifaci/Itālija*⁷¹, lai vajadzības gadījumā saņemtu atlīdzinājumu par nodarītajiem zaudējumiem. Treškārt, Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktam nav pretrunā tāda valsts tiesību norma, kurā atkarībā no darba ņēmēja prombūtnes sakarā ar darbnespēju iemesla ir paredzēts ikgadējais apmaksātais atvaļinājums, kas ir ilgāks vai vienāds ar minimālo šajā direktīvā garantēto četru nedēļu laikposmu.

2012. gada 6. novembra spriedumā lietā C-286/12 Komisija/Ungārija runa bija par valsts tiesisko regulējumu, kurā tiesnešu, prokuroru un notāru amata pildīšanas maksimālais vecums ir noteikts 62 gadi. Vispirms Tiesa uzskatīja, ka, ņemot vērā Direktīvas 2000/78⁷² 2. panta 1. punktu, ar šādu tiesisko regulējumu tiek ieviesta atšķirīga attieksme pret personām, kas strādā šajās profesijās un ir sasniegušas 62 gadu vecumu, un jaunākām personām, kas strādā tajās pašās profesijās, jo pirmās kategorijas personas sava vecuma dēļ ir spiestas pilnībā beigt pildīt savus pienākumus. Tiesa uzskatīja, ka šī diskriminācija nav pamatota, ciktāl šāds tiesiskais regulējums nav nedz atbilstīgs, nedz vajadzīgs, lai sasniegtu tā likumīgos mērķus. Protams, saskaņā ar Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punktu amata pildīšanas maksimālā vecuma vienādošanas civildienesta profesijās mērķis var būt leģitīms mērķis. Tomēr noteikumi, kuros tiek veikts straujš un ievērojams amata pildīšanas maksimālā vecuma samazinājums, neparedzot pārejas pasākumus, kas varētu aizsargāt attiecīgo personu tiesisko palāvību, pārsniedz šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo. Tāpat mērķis ieviest līdzsvarotāku vecuma struktūru, lai atvieglotu jauno juristu piekļuvi tiesneša, prokurora un notāra profesijai, var būt leģitīms nodarbinātības politikas un darba tirgus mērķis. Tomēr noteikumi, kas rada šķietami pozitīvas sekas īstermiņā, bet var apdraudēt iespēju izveidot tiešām līdzsvarotu "vecumu struktūru" vidējā termiņā un ilgtermiņā, nav piemēroti šā mērķa sasniegšanai. Līdz ar to Tiesa nosprieda, ka Ungārija nav izpildījusi tai Direktīvas 2000/78 2. pantā un 6. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

Vide

Tāpat kā iepriekšējos gados Tiesai vairākkārt bija iespēja spriest par jautājumiem, kas attiecas uz Eiropas Savienības vides aizsardzības politiku.

⁷¹ 1991. gada 19. maija spriedums apvienotajās lietās C-6/90 un C-9/90.

⁷² Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīva 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 16. lpp.).

Vispirms atkritumu reglamentēšanas jomā 2012. gada 29. marta spriedums lietā C-1/11 *Interseroh Scrap and Metals Trading* deva Tiesai iespēju spriest par tiesību uz komercnoslēpuma aizsardzību piemērojamību attiecībā uz informāciju, kam ir jābūt pievienotai pārvaldājamiem nebīstamiem atkritumiem. Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 1013/2006⁷³ 18. panta 4. punkts, kurā ir paredzēts, ka uz informāciju, kas pievienota noteiktiem pārvaldājamiem atkritumiem, attiecas konfidencialitātes prasības saskaņā ar Kopienas un valstu tiesību aktiem, neļauj starpniekam, kas organizē atkritumu sūtījumu, neizpaust atkritumu radītāja identitāti sūtījuma adresātam, kā tas prasīts Regulā Nr. 1013/2006, lai arī šāda neizpaušana varētu būt nepieciešama, lai aizsargātu šī starpnieka komercnoslēpumu. Turklāt Tiesa tāpat nosprieda, ka Regulas Nr. 1013/2006 18. panta 1. punktā saistībā ar atkritumu sūtījumu, uz ko attiecas šī tiesību norma, starpniekam ir noteikts pienākums aizpildīt sūtījumam pievienotā dokumenta 6. aili, kurā ir jānorāda atkritumu radītāja vārds, un nosūtīt to saņēmējam un šī pienākuma apjomu nevar ierobežot tiesības uz komercnoslēpuma aizsardzību. Proti, pat pieņemot, ka pienākums norādīt atkritumu radītāja identitāti atkritumu sūtījuma adresātam ir starpnieku komercnoslēpuma pārkāpums, šāda konstatējuma rezultātā nevarētu tikt ierobežota skaidras un beznosacījuma sekundāro tiesību normas piemērošanas joma.

Turpinājumā ir jānorāda vairākas lietas, kas ļāva precizēt tiesību uz informāciju un tiesību uz sabiedrības dalību vides jomā piemērojamību.

2012. gada 16. februāra spriedumā lietā C-182/10 *Solvay* Tiesa sprieda par Direktīvas 85/337⁷⁴ par ietekmes uz vidi novērtējumu, Direktīvas 92/43⁷⁵ un Orhūsas konvencijas⁷⁶ īstenošanu attiecībā uz likumdevējas iestādes apstiprinātiem infrastruktūras projektiem, kā arī uz tādiem projektiem piemērojamiem noteikumiem, kas apdraud aizsargātās teritorijas integritāti, bet ir pamatoti ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.

Vispirms Tiesa apstiprināja, ka no Direktīvas 85/337 un Orhūsas konvencijas piemērošanas jomas ir izslēgti tikai projekti, kas atbilst diviem nosacījumiem, pirmkārt, to sīku izklāstu pieņem ar īpašu tiesību aktu un, otrkārt, tas ir pieņemts tādējādi, ka minēto dokumentu mērķi tiek sasniegti likumdošanas procesā, un tad atgādināja, ka jautājums, vai šis tiesību akts atbilst šiem nosacījumiem, ir jāizvērtē tiesai vai neatkarīgai un objektīvai ar tiesību aktiem izveidotai struktūrai. Ja tādas nav, tad jebkurai valsts tiesai, kurā ir celta prasība, īstenojot savu kompetenci, ir jāveic pārbaude un, vajadzības gadījumā, jāveic izrietošie pasākumi, atstājot šo tiesību aktu nepiemērotu.

Tad attiecībā uz Direktīvu 92/43 Tiesa nosprieda, ka tajā netiek pieļauts, ka valsts iestāde – kaut arī tas būtu likumdevējs – izsniedz atļauju plāna vai projekta īstenošanai, ja tā nav pārliecinājusies, ka netiks izjaukta aizsargātās teritorijas integritāte. Proti, minētajā direktīvā nav paredzēti īpaši noteikumi, kas attiektos uz plāniem vai projektiem, kurus būtu apstiprinājis likumdevējs. Tādēļ tiem ir piemērojama Direktīvas 92/43 6. panta 3. punktā paredzētā novērtējuma procedūra.

⁷³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Regula (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem (OV L 190, 1. lpp.), kas grozīta ar Komisijas 2009. gada 15. aprīļa Regulu (EK) Nr. 308/2009 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem IIIA un VI pielikuma grozījumiem, lai pielāgotu tos zinātnes un tehnikas attīstībai (OV L 97, 8. lpp.).

⁷⁴ Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK (OV L 156, 17. lpp.).

⁷⁵ Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.).

⁷⁶ Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV L 124, 1. lpp.).

Visbeidzot, tāpat saistībā ar Direktīvu 92/43, Tiesa precizēja nosacījumus, kādos ar sevišķi svarīgu sabiedrības interešu iemeslu var attaisnot projekta, kas apdraud aizsargātās teritorijas integritāti, īstenošanu, pamatojoties uz šīs direktīvas 6. panta 4. punktu. Tiesa nosprieda, ka interesēm, ar kurām var attaisnot projekta īstenošanu šādā gadījumā, ir jābūt vienlaikus "sabiedrības" un "sevišķi svarīgām" interesēm, kas nozīmē, ka tām ir jābūt tik nozīmīgām, ka tās var izlīdzsvarot ar dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzības mērķi, kas ir izvirzīts šajā pašā direktīvā. Līdz ar to darbi uzņēmuma ierīkošanai vai paplašināšanai šiem nosacījumiem principā atbilst tikai izņēmuma apstākļos. Nav neiespējams, ka tas tā ir, ja projekts, kaut arī privāta rakstura, vienlaikus pats sava rakstura un ekonomiskā un sociālā konteksta, kurā tas iekļaujas, dēļ patiesi atbilst sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, ja ir pierādīta alternatīvu risinājumu neesamība. Tomēr tādas infrastruktūras izveidošana, kura ir paredzēta privātas sabiedrības administratīvā centra izvietojumam, principā nevar tikt uzskatīta par piederošu pie tādām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, tostarp sociāla un ekonomiska rakstura interesēm, kuras var attaisnot tāda plāna vai projekta īstenošanu, kas var izjaukt attiecīgās teritorijas integritāti.

2012. gada 14. februāra spriedums lietā C-204/09 *Flachglas Torgau* attiecās uz robežām, ko dalībvalstis var noteikt sabiedrības tiesībām piekļūt valsts iestādes rīcībā esošajai vides informācijai, ņemot vērā Direktīvu 2003/4⁷⁷. Savā spriedumā Tiesa vispirms nosprieda, ka dalībvalstis var paredzēt, ka ministrijai liedz sabiedrībai iespēju piekļūt vides informācijai, ciktāl šīs ministrijas piedalās likumdošanas procesā, konkrētāk, iesniedzot likumprojektus vai atzinumus. Tomēr, tiklīdz likumdošanas process ir beidzies, ministrija, kura tajā piedalījās, vairs nevar atsaukties uz šo izņēmumu, jo šā procesa labai norisei principā vairs nevar kaitēt, publiskojot vides informāciju. Turpretī nevar izslēgt, ka ministrijas var atteikties publiskot šo informāciju citu Savienības tiesībās atzītu iemeslu dēļ. Tādējādi dalībvalstis var paredzēt, ka tiek noraidīts vides informācijas pieprasījums, ja informācijas izpaušana var kaitēt valsts iestāžu apspriežu konfidencialitātei, ja šāda konfidencialitāte ir "paredzēta tiesību aktā". Tiesa nosprieda, ka šis pēdējais minētais nosacījums var tikt uzskatīts par izpildītu, ja attiecīgās dalībvalsts tiesībās ir tiesību norma, kurā vispārīgi paredzēts, ka valsts iestāžu apspriežu konfidencialitāte ir pamats atteikumam piešķirt piekļuvi vides informācijai, kas ir to rīcībā, ja valsts tiesībās ir skaidri noteikts apspriežu jēdziens. Turklāt Tiesa atgādināja, ka valsts iestādei, kura plāno atsaukties uz savu apspriežu konfidencialitāti, lai noraidītu piekļuves vides informācijai pieteikumu, katrā konkrētajā lietā ir jālīdzsvaro attiecīgās intereses.

2012. gada 22. marta spriedumā lietā C-567/10 *Inter-Environnement Bruxelles* u.c. Tiesa skaidroja "plānu un programmu" jēdzienu, kas paredzēts Direktīvā 2001/42⁷⁸, un tāpat arī šajā direktīvā paredzēto noteikumu par ietekmes uz vidi novērtējumu piemērošanas jomu. Tiesa vispirms precizēja, ka plānu un programmu, kas "prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem," jēdziens tāpat attiecas uz zemes izmantošanas plāniem, kuru pieņemšana nav obligāta. Tad Tiesa nosprieda, ka valsts pilnīgas vai daļējas zemes izmantošanas plānu atcelšanas procedūra principā ietilpst Direktīvas 2001/42 piemērošanas jomā. Tomēr Tiesa tāpat norādīja, ka principā tā tas nevarētu būt gadījumā, ja atceltais akts iekļautos teritorijas labiekārtošanas aktu hierarhijā, jo šie akti paredz pietiekami precīzus zemes izmantošanas noteikumus, tie paši par sevi ir to ietekmes uz vidi novērtējuma priekšmets, un var pamatoti uzskatīt, ka intereses, kuru aizsardzība ir Direktīvas 2001/42 mērķis, šajā aspektā tika pietiekami ņemtas vērā.

⁷⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV L 41, 26. lpp.).

⁷⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 30. lpp.).

Visbeidzot, 2012. gada 28. februāra spriedumā lietā C-41/11 *Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne* Tiesai tika jautāts par valsts tiesas pienākumu atcelt tiesību aktu, ja tā izskata prasību atcelt tiesību aktu, kurš ticis pieņemts, neievērojot Direktīvā 2001/42⁷⁹ paredzēto pienākumu veikt iepriekšēju ietekmes uz vidi novērtējumu noteiktiem plāniem un programmām, ja ar minēto valsts tiesību aktu tiek transponēta vēl cita vides direktīva, šajā gadījumā – “Nitrātu” direktīva 91/676⁸⁰. Savā spriedumā Tiesa vispirms atgādināja, ka, ja valsts tiesa saskaņā ar savām valsts tiesībām izskata prasību atcelt valsts tiesību aktu, kas ir “plāns” vai “programma” Direktīvas 2001/42 izpratnē un ir pieņemts, neievērojot minētajā direktīvā paredzēto pienākumu veikt iepriekšēju ietekmes uz vidi novērtējumu, šai tiesai ir pienākums veikt visus savās valsts tiesībās paredzētos pasākumus, lai labotu šāda novērtējuma neveikšanu, tostarp apstrīdētais plāns vai programma iespējami ir jāaptur vai jāatceļ. Tomēr Tiesa nosprieda, ka, ņemot vērā izskatāmās lietas īpašos apstākļus, iesniedzējtiesai izņēmuma kārtā varētu tikt atļauts izmantot savu valsts tiesību noteikumu, kas tai dod iespēju saglabāt zināmas atcelta valsts tiesību akta tiesiskās sekas, ar nosacījumu, ka šis valsts tiesību akts ir pareizs Direktīvas 91/676 transponēšanas pasākums, ka tāda jauna valsts tiesību akta pieņemšana starplaikā un stāšanās spēkā, ar kuru ieviesta šī direktīva, neļauj novērst videi nelabvēlīgu iedarbību, kas izriet no apstrīdētā tiesību akta atcelšanas, ka šī apstrīdētā tiesību akta atcelšanas rezultātā tiktu radīts juridisks vakuums attiecībā uz Direktīvas 91/676 transpozīciju, kas videi būtu vēl nelabvēlīgāk, jo šāda atcelšana nozīmētu mazāku ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un tas būtu pretrunā šīs direktīvas galvenajam mērķim, un ka šāda tiesību akta tiesisko seku saglabāšana attiecas tikai uz laiku, kas ir absolūti nepieciešams, lai veiktu pasākumus, kuri ļauj labot konstatēto prettiesiskumu.

Eiropas civildienests

Savā 2012. gada 27. novembra spriedumā lietā C-566/10 P Itālija/Komisija Tiesa sprieda par to, kādas valodas ir izmantojamas tādu paziņojumu par konkursu publicēšanai *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (turpmāk tekstā – “ESOV”), kuru mērķis ir pieņemt darbā ierēdņus Eiropas iestādēm un kurus publicē Eiropas Personāla atlases birojs (turpmāk tekstā – “EPSO”)⁸¹. Itālijas Republika cēla prasību Vispārējā tiesā par paziņojumiem par konkursiem, kas publicēti tikai vācu, franču un angļu valodā⁸². Attiecībā uz pieņemšanu un priekšatlases testu norisi bija jābūt vienas no Savienības oficiālajām valodām – kā pirmās valodas – padziļinātām zināšanām un apmierinošām vācu, angļu vai franču valodas – kā otrās valodas, kurai noteikti jāatšķiras no pirmās valodas, – zināšanām. Turklāt bija paredzēts, ka uzaicinājumi, saziņa starp EPSO un kandidātiem un priekšatlases testi notiek vienīgi vācu, angļu vai franču valodā. Tie paši nosacījumi bija paredzēti pielaišanai rakstveida pārbaudījumiem, kā arī to norisei. Tā kā Vispārējā tiesa noraidīja šo prasību⁸³, Itālijas Republika cēla apelāciju Tiesā.

Pirmkārt, Tiesa atgādināja, ka Eiropas Savienības valodu lietojumā kā oficiālās un Savienības darba valodas tiek noteiktas esošās 23 Savienības valodas, ka ESOV ir jātiek publicētam visās oficiālajās valodās⁸⁴ un ka saskaņā ar Savienības Civildienesta noteikumiem paziņojums par atklātu konkursu

⁷⁹ Skat. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

⁸⁰ Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 375, 1. lpp.).

⁸¹ *European Personnel Selection Office* (Eiropas Personāla atlases birojs) tika izveidots ar Eiropas Parlamenta, Padomes, Komisijas, Tiesas, Revīzijas palātas, Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un Eiropas ombuda 2002. gada 25. jūlija Lēmumu 2002/620/EK (OV L 197, 53. lpp.).

⁸² Konkursi EPSO/AD/94/07, EPSO/AST/37/07 un EPSO/AD/95/07.

⁸³ 2010. gada 13. septembra spriedums apvienotajās lietās T-166/07 un T-285/07 Itālija/Komisija.

⁸⁴ Regula Nr. 1, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas (OV 1958, L 17, 385. lpp.).

ir jāpublicē ESOV⁸⁵. Līdz ar to šo noteikumu sistēma norāda, ka apstrīdētajiem paziņojumiem par konkursiem bija jābūt pilnībā publicētiem visās oficiālajās valodās.

Otrkārt, Tiesa izvērtēja otrās valodas izvēles ierobežošanu dalībai konkursā. Tā uzskatīja, ka noteiktu valodu zināšanu prasības paziņojumā par konkursu var būt attaisnotas ar dienesta interesēm, kas var būt likumīgs mērķis. Tiesa precizēja, ka šīm dienesta interesēm tomēr ir jābūt objektīvi pamatotām un prasītajam valodu zināšanu līmenim ir jābūt samērīgam ar patiesajām dienesta vajadzībām. Turklāt saskaņā ar Civildienesta noteikumu 27. panta pirmo daļu ierēdņu iecelšana amatā ir virzīta uz to, lai iestāde saņemtu pakalpojumus, ko sniedz vispējīgākie, visefektīvākie un visgodīgākie ierēdņi. Tā kā šo mērķi var labāk nodrošināt, ja kandidātiem ļauj iesniegt atbildes uz atlases pārbaudījumiem savā dzimtajā valodā vai otrajā valodā, kuru viņi uzskata, ka pārzina vislabāk, iestādēm šajā ziņā ir jālīdzsvaro leģitīmais mērķis, kas attaisno konkursa valodu skaita ierobežojumu, ar mērķi noteikt vispējīgākos kandidātus. Tādējādi Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu, kā arī apstrīdētos paziņojumus par konkursiem.

Kopējā ārpolitika un drošības politika

Kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā uzmanība būtu jāvelta četriem 2012. gadā pasludinātajiem spriedumiem.

Attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem, kas pieņemti pret Irānas Islāma Republiku kodolieroču izplatīšanas novēršanai, Tiesai apelācijas sūdzību iesniedza *Melli Bank*, Lielbritānijas banka, kas pilnībā pieder *Bank Melli Iran*, kas ir Irānas banka, ko kontrolē Irānas valsts. Šajā apelācijas sūdzībā, par kuru tika taisīts 2012. gada 13. marta spriedums lietā C-380/09 P *Melli Bank*/Padome, tika lūgts atcelt Vispārējās tiesas spriedumu⁸⁶, ar kuru tā bija noraidījusi *Melli Bank* prasību atcelt Lēmumu 2008/475/EK⁸⁷, ciktāl tas uz to attiecas. Dažus mēnešus pirms tam Tiesa izskatīja apelācijas sūdzību 2011. gada 16. novembra spriedumā lietā C-548/09 P *Bank Melli Iran*/Padome⁸⁸, ko bija iesniegusi *Bank Melli Iran*, *Melli Bank* mātesabiedrība, un kurā tika lūgts atcelt Vispārējās tiesas spriedumu⁸⁹, ar kuru tā bija noraidījusi tās prasību atcelt šo pašu Lēmumu 2008/475/EK, ciktāl tas uz to attiecas. Tiesa bija noraidījusi apelācijas sūdzību un līdz ar to apstiprinājusi lēmumu par *Melli Bank Iran* līdzekļu iesaldēšanu.

Šajā spriedumā lietā *Melli Bank*/Padome Tiesa nosprieda, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka Regulas Nr. 423/2007⁹⁰ par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu 7. panta 2. punkta d) apakšpunkts Padomei uzlika pienākumu iesaldēt tādas vienības līdzekļus, kas "pieder" vienībai, kas ir apzināta kā tāda, kura piedalās kodolieroču izplatīšanā, vai kuru "kontrolē" šāda vienība. Līdz ar to *Melli Bank*, kura pilnībā pieder *Bank Melli Iran*, kas ir apzināta kā tāda vienība, kas piedalās kodolieroču izplatīšanā, līdzekļu iesaldēšana nebija jāpamato ar to, ka pati *Melli Bank* piedalās šajā izplatīšanā. Turklāt līdzekļu iesaldēšanas dēļ, kas piemērota vienībai, kura pilnībā pieder vienībai,

⁸⁵ Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68, ar ko apstiprina Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumus, Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību un ievieš īpašus pasākumus, kas uz laiku attiecināmi uz Eiropas Kopienu Komisijas amatpersonām (OV L 56, 1. lpp.).

⁸⁶ 2009. gada 9. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-246/08 un T-332/08 *Melli Bank*/Padome.

⁸⁷ Konkrētāk, Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmuma 2008/475/EK, ar ko īsteno 7. panta 2. punktu Regulā (EK) Nr. 423/2007 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV L 163, 29. lpp.), pielikuma B tabulas 4. punkts.

⁸⁸ Skat. 2011. gada ziņojumu, 66. lpp.

⁸⁹ 2009. gada 14. oktobra spriedums lietā T-390/08 *Bank Melli Iran*/Padome.

⁹⁰ Padomes 2007. gada 19. aprīļa Regula (EK) Nr. 423/2007 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV L 103, 1. lpp.).

kura ir apzināta kā tāda, kas piedalās kodolieroču izplatīšanā, nevar pārkāpt nevainīguma prezumpciju. Proti, līdzekļu iesaldēšanas pasākumu noteikšana, pamatojoties uz Regulas Nr. 423/2007 7. panta 2. punkta d) apakšpunktu, tieši neattiecas uz šādas vienības autonomu rīcību, un līdz ar to netiek prasīta rīcība pretēji minētās regulas noteikumiem.

Turklāt Tiesa uzskatīja, ka Vispārējā tiesa pamatoti uzskatīja, ka *Melli Bank* līdzekļu iesaldēšana bija atbilstoša samērīguma principam, jo tā bija piemērota un vajadzīga likumīgā starptautiskā miera un drošības saglabāšanas mērķa īstenošanai. Tādējādi, ja iesaldē tādas vienības līdzekļus, kas apzināta kā tāda, kas piedalās kodolieroču izplatīšanā, pastāv ievērojama varbūtība, ka tā ietekmēs tās īpašumā vai kontrolē esošās vienības, lai apietu uz to attiecināto pasākumu sekas. Šādos apstākļos tādu vienību līdzekļu iesaldēšana, kas pieder vienībai, kas apzināta kā tāda, kas piedalās kodolieroču izplatīšanā, vai kuru kontrolē šāda vienība, bija nepieciešama un atbilstoša, lai nodrošinātu pret šo pēdējo minēto vienību veikto pasākumu efektivitāti un lai garantētu, ka šie pasākumi netiek apieti. Tiesa tāpat apstiprināja Vispārējās tiesas secinājumu, saskaņā ar kuru nav alternatīvu pasākumu, kas būtu atbilstoši šā paša mērķa sasniegšanai. Ņemot vērā starptautiskā miera un drošības uzturēšanas fundamentālo nozīmi, banku iestādes brīvības veikt saimniecisku darbību, kā arī tiesību uz īpašumu ierobežojumi, kurus radījuši līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, nav nesamērīgi salīdzinājumā ar noteiktajiem mērķiem.

Visbeidzot, Tiesa arī atgādināja, ka Drošības padomes rezolūcijas, no vienas puses, un Padomes kopējās nostājas, kā arī tās regulas, no otras puses, ietilpst atšķirīgās tiesību sistēmās. Proti, tiesību aktus, kas ir pieņemti, no vienas puses, Apvienoto Nāciju Organizācijas ietvaros un, no otras puses, Savienības ietvaros, ir pieņēmušas struktūras, kurām ir autonomas pilnvaras, kas tām ir piešķirtas ar to pamata statūtiem, kas ir līgumi, ar kuriem tās tika nodibinātas. Tomēr, izstrādājot Kopienas pasākumus, kuru mērķis ir kopējā nostājā paredzētās Drošības padomes rezolūcijas īstenošana, Savienībai ir jāņem vērā attiecīgās rezolūcijas formulējums un mērķis. Tāpat, interpretējot regulu, ar kuru tiek īstenota Drošības padomes rezolūcija, ir jāņem vērā šīs rezolūcijas teksts un mērķis.

2012. gada 13. marta spriedumā lietā C-376/10 P *Tay Za*/Padome Tiesa apelācijas tiesvedībā tika aicināta spriest par nosacījumiem, ar kādiem sodu sistēma, ko Padome ir ieviesusi pret trešām valstīm, var attiekties uz fiziskām personām, un par vajadzīgo saiknes starp šīm personām un vadošo režīmu intensitāti. Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka, lai, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu, pasākumus pret fiziskajām personām varētu veikt kā ierobežojošos pasākumus pret trešajām valstīm, tie ir jāvērst tikai pret minēto valstu vadītājiem un personām, kuras ir saistītas ar šiem vadītājiem. Tiesa precizēja, ka, spriedumā apvienotajās lietās *Kadi*⁹¹ nospriežot, ka ierobežojošie pasākumi pret trešo valsti nevar tikt vērsti pret personām, kuras ar šo valsti ir saistītas "citā veidā", Tiesa vēlējās norobežot fizisko personu kategorijas, kuras var skart ierobežojošie pasākumi, kas īpaši paredzēti tādu personu kategorijām, kurām acimredzami ir saikne ar attiecīgo trešo valsti, proti, no trešo valstu vadītājiem un personām, kuras ir saistītas ar šiem vadītājiem. Tādēļ Tiesa uzskatīja, ka šādu pasākumu piemērošana fiziskām personām tikai tādēļ, ka viņas vieno ģimenes saiknes ar personām, kuras ir saistītas ar attiecīgās trešās valsts vadītājiem, neatkarīgi no viņu personiskās uzvedības, ir pretrunā Savienības tiesībām. Līdz ar to *Pye Phyoo Tay Za* līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu varēja veikt, tikai pamatojoties uz precīzu un konkrētu informāciju, kas ļauj pierādīt, ka viņš gūst labumu no Mjanmas vadītāju ekonomikas politikas.

⁹¹ 2008. gada 3. septembra spriedums apvienotajās lietās C-402/05 P un C-415/05 P *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija.

2012. gada 19. jūlija spriedumā lietā C-130/10 Parlaments/Padome Eiropas Parlaments Tiesā cēla prasību atcelt Regulu Nr. 1286/2009⁹², ar ko groza Regulu (EK) Nr. 881/2002, ar kuru paredz īpašus ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, kas saistītas ar Osamu Bin Ladenu, *Al-Qaida* tīklu un *Taliban*.

Savas prasības pamatojumā Parlaments galvenokārt norādīja, ka apstrīdētā regula nepareizi ir pamatota ar LESD 215. pantu, lai gan atbilstošais juridiskais pamats esot LESD 75. pants. Tādējādi Tiesa, lai, ņemot vērā apstrīdētās regulas mērķi un saturu, noteiktu, vai LESD 215. panta 2. punkts ir minētās regulas atbilstošais juridiskais pamats, izvērtēja minētā panta tekstu, tā kontekstu, kā arī tā mērķus, salīdzinot ar LESD 75. panta mērķiem.

Sava vērtējuma beigās Tiesa nosprieda, ka LESD 215. panta 2. punkts var būt par Savienības noteiktu ierobežojošu pasākumu, tajā skaitā pasākumu cīņai ar terorismu, juridisko pamatu attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām, nevalstiskām grupām vai struktūrām, ja lēmums noteikt šos pasākumus izriet no tās rīcības KĀDP ietvaros. Proti, lai gan cīņa pret terorismu un tā finansēšanu noteikti pieder pie brīvības, drošības un tiesiskuma telpas mērķiem, kādi tostarp izriet no LESD 3. panta 2. punkta, mērķis cīnīties pret starptautisko terorismu un tā finansēšanu, lai nodrošinātu starptautisko mieru un drošību, tomēr atbilst Līgumu noteikumu par Savienības ārējo darbību mērķiem, piemēram, tādiem, kas minēti LESD 21. panta 2. punkta c) apakšpunktā. Līdz ar to Savienības īstenotās rīcības KĀDP ietvaros, kā arī pasākumu, kas noteikti šīs politikas piemērošanai Savienības ārējās rīcības ietvaros, it īpaši ierobežojošo pasākumu LESD 215. panta 2. punkta izpratnē, mērķis var būt cīņa pret terorismu. Tādēļ LESD 215. panta 2. punkts ir atbilstošs juridiskais pamats Regulai Nr. 1286/2009. Tādējādi minētā regula, kurā ietvertas garantijas attiecībā uz sarakstā esošo personu pamattiesību ievērošanu, var tikt pieņemta, pamatojoties uz LESD 215. panta 2. punktu, nevis uz LESD 75. pantu. Atšķirība starp LESD 75. un 215. pantu attiecībā uz Parlamenta iesaistīšanu izriet no Lisabonas līguma autoru izdarītās izvēles piešķirt Parlamentam ierobežotāku lomu attiecībā uz Savienības rīcību KĀDP ietvaros. Turklāt pienākums ievērot pamattiesības saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 51. panta 1. punktu attiecas uz visām Savienības iestādēm un struktūrām.

Turklāt tas, ka LES vairs nav paredzētas kopējās nostājas, bet lēmumi kopējās drošības un ārpolitikas jomā, nenozīmē, ka pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās pieņemto kopējo nostāju vairs nav. Tādas kopējās nostājas kā Kopējā nostāja 2002/402⁹³, kas nav atceltas, anulētas vai grozītas pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās, LESD 215. panta piemērošanas mērķiem var tikt uzskatītas par atbilstošām lēmumiem, kas pieņemti atbilstoši LES V sadaļas 2. nodaļai un uz kuriem ir atsauce šajā pantā.

Šoreiz attiecībā uz īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas veikti pret noteiktām personām un organizācijām terorisma apkarošanas ietvaros, Tiesa izskatīja divas apelācijas sūdzības, kuras iesniedza attiecīgi Nīderlandes fonds *Stichting Al-Aqsa* un Nīderlandes Karaliste. Šajās divās apelācijas sūdzībās, par kurām tika taisīts 2012. gada 15. novembra spriedums apvienotajās lietās C-539/10 P un C-550/10 P *Al-Aqsa*/Padome un *Nīderlande/Al-Aqsa*, tika lūgts atcelt Vispārējās tiesas spriedumu⁹⁴, ar kuru tā atcēla vairākus pasākumus, ko Padome pieņēma, lai iekļautu *Stichting Al-Aqsa* to personu un organizāciju sarakstā, kuru līdzekļi tiek iesaldēti.

⁹² Padomes 2009. gada 22. decembra Regula (ES) Nr. 1286/2009, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 881/2002, ar kuru paredz īpašus ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret konkrētām personām un organizācijām, kas saistītas ar Osamu Bin Ladenu, *Al-Qaida* tīklu un *Taliban*.

⁹³ Padomes 2002. gada 27. maija Kopējā nostāja 2002/402/KĀDP par ierobežojošiem līdzekļiem pret Osamu bin Ladenu, organizācijas *Al-Qaida* dalībniekiem, kā arī *Taliban* un citām sabiedrotajām personām, grupām, uzņēmumiem un organizācijām, ar kuru atceļ Kopējās nostājas 96/746/KĀDP, 1999/727/KĀDP, 2001/154/KĀDP un 2001/771/KĀDP (OV L 139, 4. lpp.).

⁹⁴ 2010. gada 9. septembra spriedums lietā T-348/07 *Al-Aqsa*/Padome.

Vispirms Tiesa noraidīja *Stichting Al-Aqsa* apelācijas sūdzību kā nepieņemamu, jo tā attiecās tikai uz noteiktām izmaiņām Vispārējās tiesas pamatojumā.

Tad attiecībā uz Nīderlandes Karalistes apelācijas sūdzību Tiesa konstatēja, ka, uzskatīdama, ka pēc *Sanctieregeling*⁹⁵ atcelšanas valsts tiesībās vairs neeksistēja "substrāts", kas pamato *Stichting Al-Aqsa* atstāšanu sarakstā, pienācīgi neņemdama vērā minētās atcelšanas iemeslus, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Proti, vienīgais minētās atcelšanas attaisnojošais mērķis ir novērst pārklāšanos starp valsts līmeņa līdzekļu iesaldēšanas pasākumu, kas paredzēts *Sanctieregeling*, un Savienības līmenī noteikto līdzekļu iesaldēšanas pasākumu, kas piemērots Regulā Nr. 2580/2001⁹⁶ pēc *Stichting Al-Aqsa* iekļaušanas sarakstā. Tādējādi Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu. Pēc šīs atcelšanas Tiesa pati sprieda, taisot galīgu spriedumu, par sākotnējo prasību, ko bija cēlusi *Stichting Al-Aqsa* Vispārējā tiesā un kurā tika lūgts atcelt Padomes lēmumus par līdzekļu iesaldēšanu.

Vispirms Tiesa konstatēja, ka Padomes rīcībā bija precīza informācija un lietas materiāli, kas pierādīja, ka kompetentās Nīderlandes iestādes pret *Stichting Al-Aqsa* bija pieņēmušas lēmumu, kas atbilst ES tiesībās noteiktajiem kritērijiem. Tiesa šajā saistībā uzsvēra, ka saskaņā ar Savienības tiesībām šāda atsauce uz valsts lēmumu nozīmē, ka pastāv tādi nopietni un ticami pierādījumi par personas iesaistīšanos terora aktos, kurus valsts iestādes ir uzskatījušas par uzticamiem. Tad Tiesa uzskatīja, ka Padome ir izpildījusi savu pienākumu atkārtoti izvērtēt, vai pastāv iemesli, kas attaisno lēmumu par līdzekļu iesaldēšanu. Tā konstatēja, ka ar *Sanctieregeling* atcelšanu nepietiek, lai *Stichting Al-Aqsa* saglabāšanu sarakstā atzītu par nesaderīgu ar Savienības tiesībām. Proti, nav norāžu, kas Padomei liktu konstatēt, ka *Stichting Al-Aqsa* ir apturējusi vai izbeigusi līdzdalību terora aktu finansēšanā, neatkarīgi no fakta, ka šo līdzekļu iesaldēšana šo līdzdalību apgrūtinā vai pat padara neiespējamu. Visbeidzot, Tiesa uzskatīja, ka Padomes lēmumi neapdraud *Stichting Al-Aqsa* īpašumtiesības. Tā kā līdzekļu iesaldēšana ir piesardzības pasākums, tās mērķis nav atņemt personām viņu īpašumu. Ņemot vērā, ka alternatīvi un mazāk ierobežojoši pasākumi neļauj tikpat efektīvi sasniegt Savienības noteikto mērķi, proti, cīņu pret terorisma finansēšanu, ierobežojumiem, ko Padome ir uzlikusi *Stichting Al-Aqsa* īpašumtiesībām, ir prasītais nepieciešamības raksturs. Tāpat šie ierobežojumi, ņemot vērā šīs cīņas nozīmi, nav nesamērīgi salīdzinājumā ar noteiktajiem mērķiem. Līdz ar to Tiesa noraidīja sākotnējo prasību, ko bija cēlusi *Stichting Al-Aqsa*.

⁹⁵ Dekrēts par sodiem terorisma jomā, ko Nīderlandes Karaliste piemērojusi *Stichting Al-Aqsa*.

⁹⁶ Padomes 2001. gada 27. decembra Regula (EK) Nr. 2580/2001 par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 70. lpp., labojums – OV 2010, L 52, 58. lpp.).

C – Tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2012. gada 28. novembrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

Pirmais ģenerālvokāts *N. Jääskinen*, palātas priekšsēdētājs *L. Bay Larsen*, palātas priekšsēdētāja *R. Silva de Lapuerta*, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks *K. Lenaerts*, Tiesas priekšsēdētājs *V. Skouris*, palātu priekšsēdētāji *A. Tizzano*, *M. Ilešič*, *T. von Danwitz* un *A. Rosas*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesneši *U. Lohmus* un *E. Juhász*, palātu priekšsēdētāji *E. Jarašiūnas*, *J. Malenovský* un *G. Arestis*, palātas priekšsēdētāja *M. Berger*; ģenerālvokāte *J. Kokott*, tiesneši *A. Borg Barthet* un *E. Levits*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesneši *J. J. Kasel* un *A. Arabadjiev*, ģenerālvokāts *Y. Bot*, ģenerālvokāte *E. Sharpston*, tiesnesis *A. Ó Caoimh*, ģenerālvokāts *P. Mengozzi*, tiesnesis *J. C. Bonichot*, tiesnese *C. Toader*, tiesnesis *M. Safjan*.

Ceturrtā rinda, no kreisās uz labo:

Ģenerālvokāti *N. Wahl* un *M. Wathelet*, tiesnesis *C. G. Fernlund*, ģenerālvokāts *P. Cruz Villalón*, tiesnesis *D. Šváby*, tiesnese *A. Prechal*, tiesneši *J. L. da Cruz Vilaça* un *C. Vajda*, Tiesas sekretārs *A. Calot Escobar*.

1. Tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Vassilios Skouris [Vasilis Skouris]

dzimis 1948. gadā; 1970. gadā ieguvis jurista diplomu Berlīnes Brīvajā universitātē; 1973. gadā ieguvis doktora grādu konstitucionālajās un administratīvajās tiesībās Hamburgas Universitātē; Hamburgas Universitātes docents (1972–1977); Bīlefeldes Universitātes publisko tiesību profesors (1978); Saloniku Universitātes publisko tiesību profesors (1982); iekšlietu ministrs (1989. un 1996. gadā); Krētas Universitātes Administratīvās komitejas loceklis (1983–1987); Saloniku Starptautisko ekonomisko tiesību un Eiropas tiesību centra direktors (1997–2005); Grieķijas Eiropas tiesību apvienības prezidents (1992–1994); Grieķijas Nacionālās pētniecības komitejas loceklis (1993–1995); Grieķijas Augstākās ierēdņu atlasē komisijas loceklis (1994–1996); kopš 1995. gada – Trīres Eiropas tiesību akadēmijas loceklis; Grieķijas Nacionālās tiesnešu skolas Administratīvās komisijas loceklis (1995–1996); Ārlietu ministrijas Zinātņu padomes loceklis (1997–1999); Grieķijas Sociālo un ekonomikas lietu padomes priekšsēdētājs (1998); kopš 1999. gada 8. jūnija – Tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas priekšsēdētājs.

Koen Lenaerts [Kūns Lēnartss]

dzimis 1954. gadā; maģistra un doktora grāds tiesību zinātnēs (Lēvenas Katoliskā universitāte); *Master of Laws, Master in Public Administration* (Hārvarda universitāte); asistents (1979–1983), vēlāk – Eiropas tiesību profesors Lēvenas Katoliskajā universitātē (kopš 1983. gada); tiesas locekļa palīgs Tiesā (1984–1985); profesors Eiropas koledžā Brigē (1984–1989); Briseles Advokātu kolēģijas advokāts (1986–1989); viesprofesors Hārvarda *Law School* (1989); no 1989. gada 25. septembra līdz 2003. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis; kopš 2012. gada 9. oktobra – Tiesas priekšsēdētāja vietnieks.

Antonio Tizzano [Antonio Ticano]

dzimis 1940. gadā; Eiropas Savienības tiesību profesors *La Sapienza* universitātē Romā; profesors Neapoles universitātēs "Istituto Orientale" (1969–1979) un "Federico II" (1979–1992), Katānijas (1969–1977) un Mogadišu (1967–1972) universitātēs; advokāts Itālijas Kasācijas tiesā; juriskonsults Itālijas Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1984–1992); Itālijas delegācijas loceklis sarunās par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanu Eiropas Kopienām, par Vienoto Eiropas Aktu un Līgumu par Eiropas Savienību; vairāku publikāciju autors, tostarp Komentāriem par Eiropas līgumiem un Eiropas Savienības kodeksiem; žurnāla "Il Diritto dell'Unione Europea" dibinātājs un direktors kopš 1996. gada; vairāku juridisku izdevumu padomes vai redakcijas loceklis; vairāku starptautisku kongresu ziņotājs; konferences un kursi vairākās starptautiskās institūcijās, tostarp Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijā (1987); neatkarīgo ekspertu grupas par Eiropas Kopienas Komisijas finanšu kontroli loceklis (1999); no 2000. gada 7. oktobra līdz 2006. gada 3. maijam – Tiesas ģenerālvokāts; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas tiesnesis.

José Narciso da Cunha Rodrigues [Hosê Narsiso da Kunja Rodrigues]

dzimis 1940. gadā; strādājis dažādos amatos tieslietu sistēmā (1964–1977); bijis atbildīgs par dažādiem valdības projektiem tiesu sistēmas reformas studiju koordinēšanai un īstenošanai; valdības pārstāvis Eiropas Cilvēktiesību komisijā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā (1980–1984); eksperts Eiropas Padomes Cilvēktiesību vadības komitejā (1980–1985); Kriminālkodeksa un Kriminālprocesa kodeksa grozījumu izstrādes komisijas loceklis; *Procurador Geral da República* (1984–2000); Eiropas Savienības Krāpšanas apkaršanas biroja (*OLAF*) Uzraudzības komitejas loceklis (1999–2000); no 2000. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 8. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Allan Rosas [Alans Ross]

dzimis 1948. gadā; Turku (Somija) Universitātes tiesību zinātņu doktors; Turku Universitātes (1978–1981) un Obu Akadēmijas (1981–1996) tiesību zinātņu profesors; Turku Universitātes Cilvēktiesību institūta direktors (1985–1995); ieņēmis dažādus atbildīgus vietēja un starptautiska mēroga amatus universitātē; zinātnisko apvienību loceklis; koordinējis vairākus valsts un starptautiska mēroga pētnieciskos projektus un programmas, īpaši šādās nozarēs: Kopienas tiesības, starptautiskās tiesības; cilvēktiesības un pamattiesības, konstitucionālās tiesības un salīdzinošā valsts pārvalde; Somijas valdības pārstāvis (Somijas delegāciju loceklis vai padomnieks) starptautiskajās konferencēs un sanāsmēs; Somijas tiesību eksperts, tostarp valdības un parlamenta juridiskajās komisijās Somijā, kā arī ANO, UNESCO, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (EDSO) un Eiropas Padomē; kopš 1995. gada – galvenais juriskonsults Eiropas Komisijas Juridiskajā dienestā, atbildīgais par ārējām attiecībām; kopš 2001. gada marta – Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektora vietnieks; kopš 2002. gada 17. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Rosario Silva de Lapuerta [Rozario Silva de Lapuerta]

dzimusi 1954. gadā; maģistra grāds tiesību zinātnēs (*Madrides Universidad Complutense*); *abogado del Estado* Malagā; strādājusi par *abogado del Estado* Satiksmes, tūrisma un sakaru ministrijas Juridiskajā dienestā, kā arī Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā; strādājusi par *abogado del Estado-Jefe* Valsts Juridiskajā dienestā saistībā ar tiesvedību Eiropas Kopienų Tiesā, *Abogacía General del Estado* (Tieslietu ministrija) Eiropas un starptautisko tiesību dienesta ģenerāldirektora vietniece; Komisijas pārdomām par Kopienų tiesību sistēmas nākotni sasauktas grupas locekle; Spānijas delegācijas grupas "Prezidentūras draugi" par Kopienų tiesu sistēmas reformu Nicas līgumā un Padomes *ad hoc* grupas "Cour de justice" vadītāja; Eiropas tiesību profesore Madrides *Escuela Diplomática*; viena no žurnāla "Noticias de la Unión Europea" izdevējiem; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Juliane Kokott [Juliana Kokote]

dzimusi 1957. gadā; studējusi tiesību zinātnes Bonnas Universitātē un Ženēvas Universitātē; LL. M. (*American University*, Vašingtona, ASV); tiesību zinātņu doktore (Heidelbergas Universitāte, 1985; Hārvarda universitāte, 1990); viesprofesore Bērklijas Universitātē (1991); Vācijas un ārvalstu publisko tiesību, starptautisko tiesību un Eiropas tiesību profesore Augsburgas Universitātē (1992), Heidelbergas Universitātē (1993) un Diseldorfas Universitātē (1994); Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Samierināšanas un arbitrāžas tiesas Vācijas valdības apstiprināta pagaidu tiesnese; Federālās konsultatīvās padomes "Globālas vides izmaiņas" priekšsēdētāja vietniece (*WBGU*, 1996); starptautisko tiesību, starptautisko tirdzniecības tiesību un Eiropas tiesību profesore *St. Gallen* universitātē (1999); *St. Gallen* universitātes Eiropas un starptautisko tirdzniecības tiesību institūta direktore (2000); *St. Gallen* universitātes Tirdzniecības tiesību specializācijas programmas direktora vietniece (2001); kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerāladvokāte.

Konrad Hermann Theodor Schiemann [Konrāds Hermans Teodors Šimans]

dzimis 1937. gadā; tiesību zinātņu studijas Kembridžā; *barrister* (1964–1980); *Queen's Counsel* (1980–1986); tiesnesis *High Court of England and Wales* (1986–1995); *Lord Justice of Appeal* (1995–2003); kopš 1985. gada – vecākais loceklis un kopš 2003. gada – mantzinis *Honourable Society of the Inner Temple*; no 2004. gada 8. janvāra līdz 2012. gada 8. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Endre Juhász [Endre Juhāss]

dzimis 1944. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Šegedas Universitātē, Ungārijā (1967); nokārtojis iestājekšāmenu Ungārijas Advokātu kolēģijā (1970), trešā cikla studijas salīdzinošajās tiesībās Strasbūras Universitātē, Francijā (1969., 1970., 1971. un 1972. gadā); Ārējās tirdzniecības ministrijas Juridiskā departamenta ierēdnis (1966–1974), likumdošanas lietu direktors (1973–1974); pirmais tirdzniecības atašejs Ungārijas vēstniecībā Briselē, atbildīgais par Eiropas Kopienu jautājumiem (1974–1979); direktors Ārējās tirdzniecības ministrijā (1979–1983); pirmais tirdzniecības atašejs, vēlāk – tirdzniecības padomnieks Ungārijas vēstniecībā Vašingtonā, ASV (1983–1989); ģenerāldirektors Tirdzniecības ministrijā un Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijā (1989–1991); galvenais sarunu vadītājs asociācijas līguma noslēgšanai starp Ungāriju un Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm (1990–1991); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas ģenerāldirektors, Eiropas lietu biroja direktors (1992); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas valsts sekretārs (1993–1994); valsts sekretārs, Eiropas lietu biroja priekšsēdētājs, Rūpniecības un tirdzniecības ministrija (1994); ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks, Ungārijas diplomātiskās misijas Eiropas Savienībā vadītājs (no 1995. gada janvāra līdz 2003. gada maijam); galvenais sarunu vadītājs par Ungārijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā (no 1998. gada jūlija līdz 2003. gada aprīlim); ministrs “bez portfeļa” Eiropas integrācijas jautājumu koordinēšanai (kopš 2003. gada maija); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

George Arestis [Džordžs Arestis]

dzimis 1945. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Atēnu Universitātē (1968); *M. A. Comparative Politics and Government* Kentas Universitātē Kenterberijā (1970); pildījis advokāta pienākumus Kiprā (1972–1982); iecelts Nikozijas rajona tiesas tiesneša amatā (1982); paaugstināts par rajona tiesas priekšsēdētāju (1995); Nikozijas Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētājs (1997–2003); Kipras Augstākās tiesas tiesnesis (2003); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Anthony Borg Barthet U.O.M. [Entonijs Borgs Bartets]

dzimis 1947. gadā, Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktors (1973); uzsācis darbu Maltas civildienestā kā *Notary to Government* (1975); Republikas padomnieks (1978), pirmais Republikas padomnieks (1979), *Attorney General* vietnieks (1988) un Maltas prezidenta iecelts *Attorney General* (1989); civiltiesību pasniedzējs uz nepilnu slodzi Maltas Universitātē (1985–1989), Maltas Universitātes padomes loceklis (1998–2004); Tiesu administrācijas komisijas loceklis (1994–2004); Maltas Arbitrāžas centra Vadītāju komitejas loceklis (1998–2004); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Marko Ilešič [Marko Ilešičs]

dzimis 1947. gadā; tiesību zinātņu doktors (Ļubļanas Universitāte); specializējies salīdzinošajās tiesībās (Strasbūras Universitāte un Koimbras Universitāte); tiesneša eksāmens; civiltiesību, komerciesību un starptautisko privāttiesību profesors; Ļubļanas Universitātes Tiesību zinātņu fakultātes dekāna vietnieks (1995–2000) un dekāns (2001–2004); vairāku juridisko publikāciju autors; Ļubļanas Darba tiesas goda tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (1975–1986); Slovēnijas Sporta tiesas priekšsēdētājs (1978–1986); Ļubļanas Biržas šķīrējtiesas palātas priekšsēdētājs; šķīrējtiesnesis Dienvidslāvijas Tirdzniecības palātā (līdz 1991. gadam) un Slovēnijas Tirdzniecības palātā (kopš 1991. gada); šķīrējtiesnesis Starptautiskajā tirdzniecības palātā Parīzē; tiesnesis *UEFA* Apelācijas tiesā un *FIFA* Apelācijas tiesā; Slovēnijas Juristu biedrību savienības priekšsēdētājs (1993–2005); *International Law Association* loceklis, Starptautiskās Jūras komitejas un vairāku citu starptautisko juridisko apvienību loceklis; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Jiří Malenovský [Jirži Malenovskis]

dzimis 1950. gadā; Prāgas Kārļa universitātes tiesību zinātņu doktors (1975); pasniedzējs asistents (1974–1990), dekāna vietnieks (1989–1991) un Starptautisko un Eiropas tiesību katedras vadītājs (1990–1992) *Masaryk* universitātē Brno; Čehoslovākijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992); vēstnieks Eiropas Padomē (1993–1998); Eiropas Padomes Ministru pārstāvju komitejas priekšsēdētājs (1995); Ārlietu ministrijas ģenerāldirektors (1998–2000); Starptautisko tiesību asociācijas Čehijas un Slovākijas nodaļas priekšsēdētājs (1999–2001); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); Likumdošanas padomes loceklis (1998–2000); Hāgas Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2000. gada); starptautisko publisko tiesību pasniedzējs *Masaryk* universitātē Brno (2001); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Uno Lõhmus [Uno Lehmuss]

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (1986); Advokātu kolēģijas loceklis (1977–1998); Tartu Universitātes krimināltiesību viesprofesors; Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesis (1994–1998); Igaunijas Augstākās tiesas priekšsēdētājs (1998–2004), Konstitūcijas juridiskās komisijas loceklis; Kriminālkodeksa izstrādes komitejas konsultants; Kriminālprocesa kodeksa izstrādes darba grupas loceklis; vairāku darbu autors cilvēktiesībās un konstitucionālajās tiesībās; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Egils Levits

dzimis 1955. gadā, ieguvis diplomu tiesību un politikas zinātnēs Hamburgas Universitātē; zinātniskais līdzstrādnieks Ķīles Universitātes Tiesību zinātņu fakultātē; Latvijas Saeimas padomnieks starptautisko tiesību, konstitucionālo tiesību un likumdošanas reformas jautājumos; Latvijas Republikas vēstnieks Vācijā un Šveicē (1992–1993), Austrijā, Šveicē un Ungārijā (1994–1995); ministru prezidenta vietnieks un tieslietu ministrs, ārlietu ministra pienākumu izpildītājs (1993–1994); EDSO Samierināšanas un arbitrāžas tiesas samierinātājs (kopš 1997. gada); Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2001. gada); 1995. gadā ievēlēts par Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesi, atkārtoti ievēlēts 1998. un 2001. gadā; vairāku publikāciju autors konstitucionālo un administratīvo tiesību, likumdošanas reformas un Eiropas Kopienu tiesību jomā; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Aindrias Ó Caoimh [Andreass O'Kifs]

dzimis 1950. gadā; bakalaura civiltiesībās (*National University of Ireland, University College Dublin*, 1971); *barrister* (*King's Inns*, 1972); augstskolas diploms Eiropas tiesībās (*University College Dublin*, 1977); *barrister* Īrijas Advokātu kolēģijā (1972–1999); Eiropas tiesību pasniedzējs (*King's Inns, Dublin*); *Senior Counsel* (1994–1999); vairākkārtējs Īrijas valdības pārstāvis Eiropas Kopienu Tiesā; Īrijas *High Court* tiesnesis (kopš 1999. gada); *Honorable Society of King's Inns bencher* (valdes loceklis) (kopš 1999. gada); Īrijas Eiropas tiesību biedrības viceprezidents; Starptautisko tiesību asociācijas loceklis (Īrijas nodaļa); Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša *Aindrias Ó Caoimh* (1974–1985) dēls; kopš 2004. gada 13. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Lars Bay Larsen [Larss Bejs Larsens]

dzimis 1953. gadā; saņēmis diplomu politikas zinātnēs (1976), Kopenhāgenas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs (1983); Tieslietu ministrijas ierēdnis (1983–1985); ģimenes tiesību pasniedzējs (1984–1991), vēlāk – asociētais profesors (1991–1996) Kopenhāgenas Universitātē; *Advokatsamfund* nodaļas vadītājs (1985–1986); Tieslietu ministrijas dienesta vadītājs (1986–1991); uzņemts Advokātu kolēģijā (1991); Tieslietu ministrijas nodaļas vadītājs (1991–1995), Policijas departamenta vadītājs (1995–1999), Juridiskā departamenta vadītājs (2000–2003); Dānijas Karalistes pārstāvis K-4 komitejā (1995–2000), Šengenas Centrālajā grupā (1996–1998) un Eiropola valdē (*Europol Management Board*) (1998–2000); *Højesteret* tiesnesis (2003–2006); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Eleanor Sharpston [Eleanora Šarpstone]

dzimusi 1955. gadā; studējusi ekonomiku, valodas un tiesību zinātnes Kembridžas *King's College* (1973–1977); Oksfordas *Corpus Christi College* asistente un pētniece (1977–1980); uzņemta Advokātu kolēģijā (*Middle Temple*, 1980); *barrister* (1980–1987 un 1990–2005); ģenerālvokāta, vēlāk – tiesas locekļa sera *Gordon Slynn* palīdzē (1987–1990); Londonas *University College* Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību profesore (*Director of European Legal Studies*) (1990–1992); pasniedzēja (*Lecturer*) Juridiskajā fakultātē (1992–1998), vēlāk – asociētā pasniedzēja (*Affiliated Lecturer*) (1998–2005) Kembridžas Universitātē; *Fellow of King's College* Kembridžā (1992–2010); *Emeritus Fellow of King's College* Kembridžā (kopš 2011. gada); asociētā profesore un pētniece (*Senior Research Fellow*) Kembridžas Universitātes Eiropas tiesību studiju centrā (*Centre for European Legal Studies*) (1998–2005); *Queen's Counsel* (1999); *bencher of Middle Temple* (2005); *Honorary Fellow of Corpus Christi College* Oksfordā (2010); *LL. D. (h.c.) Glasgow* (2010) un *Nottingham Trent* (2011); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas ģenerālvokāte.

Paolo Mengozzi [Paolo Mengoci]

dzimis 1938. gadā; Boloņas Universitātes starptautisko tiesību profesors, Žana Monē profesūras profesors (*titulaire de la chaire Jean Monnet*); Madrides *Carlos III* universitātes doktors *honoris causa*; viesprofesors *Johns Hopkins (Bologna Center)*, *St. Johns* (Ņujorka), *Georgetown*, *Paris II* un *Georgia* (Atēnas) universitātēs un *Institut universitaire international* (Luksemburga); Neimegenas [*Nijmegen*] Universitātes *European Business Law Pallas Program* koordinators; Eiropas Kopienu Komisijas Konsultatīvās komitejas publisko iepirkumu jautājumos loceklis; rūpniecības un tirdzniecības lietu valsts sekretāra vietnieks Itālijas Padoles prezidentūras pusgada laikā; Eiropas Kopienu darba grupas par Pasaulis tirdzniecības organizāciju (PTO) loceklis un Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijas Pētniecības centra 1997. gada sesijas par PTO jautājumiem direktors; no 1998. gada 4. marta līdz 2006. gada 3. maijam – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas ģenerālvokāts.

Yves Bot [Īvs Bots]

dzimis 1947. gadā; saņēmis Ruānas Juridiskās fakultātes diplomu; tiesību zinātņu doktors (*Paris II Panthéon Assas* universitāte); asociētais profesors Mānsas [*Mans*] Juridiskajā fakultātē; *substitut*, vēlāk – *premier substitut* Mānsas Prokuratūrā (1974–1982); Republikas prokurors Djepas *Tribunal de grande instance* (1982–1984); Republikas prokurora vietnieks Strasbūras *Tribunal de grande instance* (1984–1986); Republikas prokurors Bastiā *Tribunal de grande instance* (1986–1988); ģenerālvokāts Kānas *Cour d'appel* (1988–1991); Republikas prokurors Mānsas *Tribunal de grande instance* (1991–1993); Valsts ministra misijas vadītājs, tieslietu ministrs (1993–1995); Republikas prokurors Nantēras *Tribunal de grande instance* (1995–2002); Republikas prokurors Parīzes *Tribunal de grande instance* (2002–2004); ģenerālprokurors Parīzes *Cour d'appel* (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Ján Mazák [Jans Mazaks]

dzimis 1954. gadā; tiesību zinātņu doktors (Pāvila Jozefa Safarika universitāte, Košice, 1978); civiltiesību pasniedzējs (1994) un Kopienu tiesību pasniedzējs (2004); Košices Juridiskās fakultātes Kopienu tiesību institūta direktors (2004); Košices *Krajský súd* tiesnesis (1980); Košices *Mestský súd* priekšsēdētāja vietnieks (1982) un priekšsēdētājs (1990); Slovākijas Advokātu kolēģijas loceklis (1991); Konstitucionālās tiesas juriskonsults (1993–1998); tieslietu ministra vietnieks (1998–2000); Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (2000–2006); Venēcijas Komisijas loceklis (2004); no 2006. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 8. oktobrim – Tiesas ģenerālvokāts.

Jean-Claude Bonichot [Žans Klods Bonišo]

dzimis 1955. gadā; Mecas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs, Parīzes *Institut d'études politiques* diplomands, Valsts administrācijas skolas absolvents; Valsts padomes ziņotājs (1982–1985), valdības komisārs (1985–1987 un 1992–1999), piesēdētājs (1999–2000), Strīdu nodaļas Sestās daļas priekšsēdētājs (2000–2006); tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1987–1991); Darba, nodarbinātības un profesionālās izglītības ministra biroja vadītājs, vēlāk – Publisko funkciju un valsts pārvaldes modernizācijas ministra biroja vadītājs (1991–1992); Valsts padomes Juridiskās misijas vadītājs Darbinieku apdrošināšanas valsts slimokasē (2001–2006); asociētais pasniedzējs Mecas Universitātē (1988–2000), vēlāk – Parīzes I *Panthéon Sorbonne* universitātē (kopš 2000. gada); vairāku publikāciju autors administratīvajās tiesībās, Kopienu tiesībās un Eiropas civiltiesībās; *Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme* dibinātājs un redkolēģijas priekšsēdētājs, *Bulletin juridique des collectivités locales* līdzdibinātājs un redkolēģijas loceklis, Pētniecības grupas par pilsētattīstības un mājokļa attīstības iestādēm un tiesībām Zinātniskās padomes priekšsēdētājs; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Thomas von Danwitz [Tomass fon Danvics]

dzimis 1962. gadā; studējis Bonnā, Ženēvā un Parīzē; valsts eksāmens tiesību zinātnēs (1986. un 1992. gadā); tiesību zinātņu doktors (Bonnas Universitāte, 1988); starptautiskais diploms valsts administrācijā (*École nationale d'administration*, 1990); habilitācija (Bonnas Universitāte, 1996); Rūras universitātes (Bohuma) Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (1996–2003), Juridiskās fakultātes dekāns (2000–2001); Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (Ķelnes Universitāte, 2003–2006); Publisko tiesību un administratīvās zinātnes institūta direktors (2006); viesprofesors *Fletcher School of Law and Diplomacy* (2000), Fransuā Rablē universitātē (Tūra, 2001–2006) un Parīzes I *Panthéon Sorbonne* universitātē (2005–2006); Fransuā Rablē universitātes doktors *honoris causa* (Tūra, 2010); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Verica Trstenjak [Verica Trstenjaka]

dzimusi 1962. gadā; tiesneša eksāmens (1987), Ļubļanas Universitātes tiesību zinātņu doktore (1995); kopš 1996. gada – tiesību teorijas un valsts teorijas (doktrīnas), kā arī privāto tiesību profesore; pētniece; doktorantūras studijas Cīrihes Universitātē, Vīnes Universitātes Salīdzinošo tiesību institūtā, Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā, Amsterdamas Brīvajā universitātē; viesprofesore Vīnes Universitātē, Freiburgas Universitātē (Vācija) un Buceriusa Tiesību zinātņu skolā Hamburgā; Zinātnes un tehnoloģijas ministrijas Juridiskā dienesta vadītāja (1994–1996) un valsts sekretāre (1996–2000); valdības ģenerālsekretāre (2000); Eiropas Civilt kodeksa darba grupas (*Study Group on European Civil Code*) locekle kopš 2003. gada; atbildīgā par Humbolta (*Humboldt Stiftung*) pētniecības projektu; vairāk nekā 100 publikāciju tiesību zinātnēs un vairākas grāmatas Eiropas tiesībās un privāttiesībās; Slovēnijas Juristu biedrības balvas “2003. gada juriste” ieguvēja; vairāku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; Slovēnijas Juristu biedrības ģenerālsekretāre, vairāku juristu asociāciju, tostarp *Gesellschaft für Rechtsvergleichung*, locekle; no 2004. gada 7. jūlija līdz 2006. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnese; no 2006. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 28. novembrim – Tiesas ģenerāladvokāte.

Alexander Arabadjiev [Aleksandrs Arabadžijevs]

dzimis 1949. gadā; studējis tiesību zinātnes (Sofijas *St Kliment Ohridski* universitāte); Blagojevgradas Pirmās instances tiesas tiesnesis (1975–1983); Blagojevgradas Apgabaltiesas tiesnesis (1983–1986); Augstākās tiesas tiesnesis (1986–1991); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1991–2000); Eiropas Cilvēktiesību komisijas loceklis (1997–1999); Eiropas Konventa par Eiropas nākotni loceklis (2002–2003); deputāts (2001–2006); novērotājs Eiropas Parlamentā; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Camelia Toader [Kamēlija Toadere]

dzimusi 1963. gadā; tiesību zinātņu maģistre (1986), tiesību zinātņu doktore (1997, Bukarestes Universitāte); tiesnese stažiere Buftjas Pirmās instances tiesā (1986–1988); Bukarestes 5. iecirkņa pirmās instances tiesas tiesnese (1988–1992); Bukarestes Advokātu kolēģijas locekle (1992); civiltiesību un Eiropas līgumtiesību pasniedzēja (1992–2005), vēlāk – profesore (2005) Bukarestes Universitātē; veikusi vairākus doktorantūras un zinātniskos pētījumus Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā (laikā no 1992. līdz 2004. gadam); Eiropas integrācijas departamenta vadītāja Tieslietu ministrijā (1997–1999); Augstākās kasācijas un justīcijas tiesas tiesnese (1999–2007); viesprofesore Vīnes Universitātē (2000. un 2011. gadā); Kopienu tiesību pasniedzēja Valsts tiesnešu institūtā (2003. gadā un 2005–2006. gadā); vairāku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; kopš 2010. gada Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas asociētā locekle un Rumānijas Akadēmijas Juridiskās pētniecības institūta Eiropas tiesību studiju centra goda pētniece; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnese.

Jean-Jacques Kasel [Žans Žaks Kāzels]

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu doktors, maģistra grāds administratīvajās tiesībās (*ULB*, 1970); Parīzes Politisko zinātņu studiju institūta diploms (*Ecofin*, 1972); advokāta palīgs; *Banque de Paris et des Pays-Bas* juriskonsults (1972–1973); Ārlietu ministrijas atašejs, vēlāk – sekretārs leģācijas jautājumos (1973–1976); Ministru padomes darba grupas priekšsēdētājs (1976); vēstniecības pirmais sekretārs (Parīze), ESAO pastāvīgā pārstāvja vietnieks (atbildīgs par sakariem ar *UNESCO*, 1976–1979); valdības priekšsēdētāja vietnieka kabineta vadītājs (1979–1980); *CPE* darba grupas priekšsēdētājs (Āzija, Āfrika, Latīņamerika); Eiropas Politiskās sadarbības darba grupu priekšsēdētājs (Āzija, Āfrika, Latīņamerika); Eiropas Kopienu Komisijas prezidenta kabineta padomnieks, vēlāk – vadītāja vietnieks (1981); Ministru padomes ģenerālsēkretariāta direktors ar budžetu un statūtiem saistītajos jautājumos (1981–1984); Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Kopienās pilnvarotais pārstāvis (1984–1985); Budžeta komitejas priekšsēdētājs; pilnvarotais sūtnis, direktors politisko un kultūras lietu jautājumos (1986–1991); premjerministra padomnieks diplomātiskajos jautājumos (1986–1991); nerezidējošs vēstnieks Grieķijā (1989–1991), Politikas komitejas priekšsēdētājs (1991); vēstnieks, pastāvīgais pārstāvis Eiropas Kopienās (1991–1998); *Coreper* priekšsēdētājs (1997); vēstnieks (Brisele, 1998–2002); pastāvīgais pārstāvis NATO (1998–2002); Tiesas maršals un Viņa Karaliskās Augstības Lielhercoga kabineta vadītājs (2002–2007); kopš 2008. gada 15. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Marek Safjan [Mareks Safjans]

dzimis 1949. gadā; tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1980); habilitētais tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1990); tiesību zinātņu štata profesors (1998); Varšavas Universitātes Civiltiesību institūta direktors (1992–1996); Varšavas Universitātes rektora vietnieks (1994–1997); *Henri Capitant* Francijas juridiskās kultūras draugu asociācijas Polijas nodaļas ģenerālsēkretārs (1994–1998); Polijas Republikas pārstāvis Eiropas Padomes Bioētikas komitejā (1991–1997); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1997–1998), vēlāk – šīs tiesas priekšsēdētājs (1998–2006); Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas loceklis (kopš 1994. gada) un tās viceprezidents (kopš 2010. gada), Starptautiskās Tiesību, ētikas un zinātnes asociācijas loceklis (kopš 1995. gada), Helsinku Komitejas Polijas loceklis; Polijas Mākslas un humanitāro zinātņu akadēmijas loceklis; Eiropas Padomes ģenerālsēkretāra piešķirtās Medaļas par nopelniem laureāts (2007); daudzu publikāciju civiltiesību, medicīnas tiesību un Eiropas tiesību jomā autors; *European University Institute* doktors *honoris causa* (2012); kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Daniel Šváby [Daniels Švābi]

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu doktors (Bratislavas Universitāte); Bratislavas Pirmās instances tiesas tiesnesis; Apelācijas tiesas civillietās tiesnesis un Bratislavas Apelācijas tiesas priekšsēdētāja vietnieks; Tieslietu ministrijas Tiesību institūta Civiltiesību un ģimenes tiesību nodaļas loceklis; Augstākās tiesas komerclietās tiesnesis; Eiropas Cilvēktiesību komisijas (Strasbūra) loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); no 2004. gada 12. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Maria Berger [Marija Bergere]

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu un ekonomikas studijas (1975–1979), tiesību zinātņu doktore; Insbrukas Universitātes Publisko tiesību un politikas zinātņu institūta asistente un pasniedzēja (1979–1984); Federālās Zinātnes un pētniecības ministrijas administratore, vēlāk – nodaļas vadītāja vietniece (1984–1988); Federālās kancelejas līdzstrādniece jautājumos par Eiropas Savienību (1988–1989); Federālās kancelejas dienesta "Eiropas integrācija" vadītāja (Austrijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā sagatavošana) (1989–1992); EBTA Uzraudzības iestādes direktore Ženēvā un Briselē (1993–1994); Kremsas Donavas universitātes priekšsēdētāja vietniece (1995–1996); Eiropas Parlamenta deputāte (no 1996. gada novembra līdz 2007. gada janvārim un no 2008. gada decembra līdz 2009. gada jūlijam) un Juridiskās komisijas locekle; Eiropas Konventa par Eiropas nākotni aizvietotājlocekle (no 2002. gada februāra līdz 2003. gada jūlijam); Pergas pilsētas domes locekle (no 1997. gada septembra līdz 2009. gada septembrim); federālā tieslietu ministre (no 2007. gada janvāra līdz 2008. gada decembrim); kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Niilo Jääskinen [Nilo Jėskinens]

dzimis 1958. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1980), padziļināto tiesību zinātņu studiju diploms (1982), Helsinku Universitātes doktorāts (2008); Helsinku Universitātes pasniedzējs (1980–1986); Rovaniemi Pirmās instances tiesas tiesneša palīgs un pagaidu tiesnesis (1983–1984); Tieslietu ministrijas juridiskais padomnieks (1987–1989), vēlāk – Tieslietu ministrijas Eiropas tiesību nodaļas vadītājs (1990–1995); Ārlietu ministrijas juridiskais padomnieks (1989–1990); padomnieks un sekretārs Eiropas lietās Somijas Parlamenta Lielajā komitejā (1995–2000); Augstākās administratīvās tiesas pagaidu tiesnesis (no 2000. gada jūlija līdz 2002. gada decembrim), vēlāk – tiesnesis (no 2003. gada janvāra līdz 2009. gada septembrim); atbildīgais par juridiskajiem un institucionālajiem jautājumiem sarunās par Somijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Pedro Cruz Villalón [Pedro Kruss Viljalons]

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu diploms (1963–1968) un doktora grāds tiesību zinātnēs Seviļas Universitātē (1975); maģistratūra Breisgavas Freiburgas Universitātē (1969–1971); tiesību un politikas zinātņu docents Seviļas Universitātē (1978–1986); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Seviļas Universitātē (1986–1992); Spānijas Konstitucionālās tiesas referents (1986–1987); Spānijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992–1998); Spānijas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (1998–2001); Berlīnes *Wissenschaftskolleg* zinātniskais līdzstrādnieks (2001–2002); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Madrides Autonomajā universitātē (2002–2009); Valsts padomē ievēlēts loceklis (2004–2009); vairāku publikāciju autors; kopš 2009. gada 14. decembra – Tiesas ģenerālvokāts.

Alexandra (Sacha) Prechal [Aleksandra (Saša) Prehala]

dzimusi 1959. gadā; tiesību zinātņu studijas (Groningenas Universitāte, 1977–1983); doktora grāds tiesību zinātnēs (Amsterdamas Universitāte, 1995); tiesību zinātņu pasniedzēja Māstrihtas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1983–1987); tiesas locekļa palīdzē Eiropas Kopienu Tiesā (1987–1991); Amsterdamas Universitātes Juridiskās fakultātes Eiropas institūta pasniedzēja (1991–1995); Eiropas tiesību profesore Tilburgas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1995–2003); Eiropas tiesību profesore Utrehtas Universitātes Juridiskajā fakultātē un Utrehtas Universitātes Eiropas institūta valdes locekle (kopš 2003. gada); vairāku valsts un starptautisku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; vairāku publikāciju autore; Nīderlandes Karaliskās Zinātņu akadēmijas locekle; kopš 2010. gada 10. jūnija – Tiesas tiesnese.

Egidijus Jarašiūnas [Egidijus Jarašūns]

dzimis 1952. gadā; jurista diploms Viļņas Universitātē (1974–1979); tiesību zinātņu doktors Lietuvas Tiesību akadēmijā (1999), Lietuvas Advokātu kolēģijas advokāts (1979–1990); Lietuvas Republikas Augstākās Padomes (parlamenta) deputāts (1990–1992), vēlāk – Lietuvas Republikas Seima (parlamenta) deputāts, kā arī Valsts un juridiskās komisijas loceklis (1992–1996); Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1996–2005), vēlāk – Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja padomnieks (kopš 2006. gada); *Mykolas Romeris* universitātes Juridiskās fakultātes Konstitucionālo tiesību katedras asistents (1997–2000), vēlāk – asociētais profesors (2000–2004) un profesors (kopš 2004. gada) šajā katedrā un, visbeidzot, – Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs (2005–2007); *Mykolas Romeris* universitātes Juridiskās fakultātes dekāns (2007–2010); Venēcijas Komisijas loceklis (2006–2010); 1990. gada 11. marta Akta par Lietuvas neatkarības atjaunošanu parakstītājs; vairāku juridisko publikāciju autors; kopš 2010. gada 6. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Carl Gustav Fernlund [Karls Gustavs Fernlunds]

dzimis 1950. gadā; Lundas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1975); Lanskrūnas Pirmās instances tiesas sekretārs (1976–1978); Administratīvās apelācijas tiesas piesēdētājs (1978–1982); Administratīvās apelācijas tiesas tiesneša aizstājējs (1982); Zviedrijas parlamenta Pastāvīgās konstitucionālās komitejas juriskonsults (1983–1985); Finanšu ministrijas juriskonsults (1985–1990); Finanšu ministrijas Fizisko personu ienākuma nodokļa nodaļas direktors (1990–1996); Finanšu ministrijas Akcīzes nodokļa nodaļas direktors (1996–1998); Zviedrijas pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā padomnieks nodokļu jautājumos (1998–2000); Finanšu ministrijas Nodokļu un muitas departamenta juridisko lietu ģenerāldirektors (2000–2005); Augstākās administratīvās tiesas tiesnesis (2005–2009); Ģēteborgas Administratīvās apelācijas tiesas priekšsēdētājs (2009–2011); kopš 2011. gada 6. oktobra – Tiesas tiesnesis.

José Luís 'Da Cruz Vilaça' [Žozē Luišs da Krušs Vilasa]

dzimis 1944. gadā; Koimbras Universitātes diploms tiesību zinātnēs un maģistra grāds politekonomijā; doktora grāds starptautiskajā ekonomikā (Parīzes Sorbonas universitāte [*Université de Paris I-Panthéon Sorbonne*]); obligātais militārais dienests Jūras spēku ministrijā (Tieslietu departaments, 1969–1972); Katoļu universitātes un Lisabonas *Nova* universitātes profesors; bijušais Koimbras Universitātes un Lisabonas *Lusíada* universitātes profesors (Eiropas studiju institūta direktors); Portugāles valdības loceklis (1980–1983); Iekšlietu ministrijas, Ministru kabineta priekšsēdētāja biroja un Eiropas lietu valsts sekretārs; Portugāles parlamenta deputāts, Kristīgo demokrātu grupas priekšsēdētāja vietnieks; Tiesas ģenerāladvokāts (1986–1988); Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs (1989–1995); Lisabonas Advokātu kolēģijas loceklis, specializējies Eiropas un konkurences tiesībās (1996–2012); Pārdomu grupas par Eiropas Kopienu tiesu sistēmas nākotni "Groupe Due" loceklis (2000); Eiropas Komisijas Disciplinārlietu padomes priekšsēdētājs (2003–2007); Portugāles Eiropas tiesību apvienības priekšsēdētājs (kopš 1999. gada); kopš 2012. gada 8. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Melchior Wathelet [Melhiors Vatelē]

dzimis 1949. gadā; diploms tiesību zinātnēs un diploms ekonomikā (Ljēžas Universitātē); *Master of Laws* (Hārvarda universitātē, ASV); goda doktora grāds (*Paris Dauphine* universitātē); Eiropas tiesību profesors Lēvenas Universitātē un Ljēžas Universitātē; deputāts (1977–1995); Valonijas reģiona valsts sekretārs, ministrs un Ministru prezidents (1980–1988); Ministru prezidenta vietnieks, tieslietu un mazo un vidējo uzņēmumu, brīvo profesiju un pašnodarbināto lietu ministrs (1988–1992); Ministru prezidenta vietnieks, tieslietu un ekonomikas ministrs (1992–1995); Ministru prezidenta vietnieks, valsts aizsardzības ministrs (1995); Vervjē [Verviers] mērs (1995); Eiropas Kopienu Tiesas tiesnesis (1995–2003); juriskonsults, pēc tam advokāts (2004–2012); valsts lietu ministrs (2009–2012); kopš 2012. gada 8. oktobra – Tiesas ģenerāladvokāts.

Christopher Vajda [Kristofers Vajda]

dzimis 1955. gadā; Kembridžas Universitātes diploms tiesību zinātnēs; Briseles Brīvās universitātes maģistra grāds Eiropas tiesībās (iegūts ar izcilību); uzņemts Anglijas un Velsas Advokātu kolēģijā (*Gray's Inn*, 1979); *barrister* (1979–2012); uzņemts Ziemeļirijas Advokātu kolēģijā (1996); *Queen's Counsel* (1997); *Gray's Inn bencher* (2003); *Crown Court recorder* (2003–2012); *United Kingdom Association for European Law* finanšu rīkotājs (2001–2012); viens no *European Community Law of Competition* autoriem (*Bellamy & Child*, 3.–6. izd.); kopš 2012. gada 8. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Nils Wahl [Nilss Vāls]

dzimis 1961. gadā; tiesību maģistrs, Stokholmas Universitātē (1987); tiesību doktors, Stokholmas Universitātē (1995); asociētais profesors (docents) un Žana Monē profesūras Eiropas tiesībās profesors (1995); Eiropas tiesību profesors, Stokholmas Universitātē (2001); advokāta palīgs (1987–1989); Izglītības fonda rīkotājdirektors (1993–2004); Zviedrijas Eiropas tiesību izpētes tīkla (*Nätverk för europarättslig forskning*) valdes priekšsēdētājs (2001–2006); Konkurences tiesību jautājumu padomes (*Rådet för konkurrensfrågor*) loceklis (2001–2006); Skones un Blēkinges Apelācijas tiesas (*Hovrätten över Skåne och Blekinge*) ieceltais tiesnesis (2005); no 2006. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 28. novembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis; kopš 2012. gada 28. novembra – Tiesas ģenerāladvokāts.

Alfredo Calot Escobar [Alfredo Kalots Eskobars]

dzimis 1961. gadā; Valensijas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs (1979–1984); Valensijas autonomās kopienas Tirdzniecības palātu padomes analītiķis tirdzniecības jautājumos (1986); jurists lingvists Eiropas Kopienu Tiesā (1986–1990); jurists redaktors Tiesā (1990–1993); administrators Tiesas Preses un informācijas dienestā (1993–1995); administrators Eiropas Parlamenta Institucionālo lietu komitejas sekretariātā (1995–1996); Tiesas sekretāra palīgs (1996–1999); tiesas locekļa palīgs Tiesā (1999–2000); Spāņu valodas tulkošanas nodaļas vadītājs Tiesā (2000–2001); Tiesas Tulkošanas ģenerāldirekcijas direktors, vēlāk – ģenerāldirektors (2001–2010); kopš 2010. gada 7. oktobra – Tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2012. gadā

2012. gada 8. oktobra svinīgā sēde

Ar 2012. gada 25. aprīļa un 2012. gada 20. jūnija lēmumiem uz laiku no 2012. gada 7. oktobra līdz 2018. gada 6. oktobrim Tiesas tiesneša amatā tika iecelts *José Luís da Cruz Vilaça*, kas aizstāj *José Narciso da Cunha Rodrigues*, un *Christopher Vajda*, kas aizstāj *Konrad Schiemann*.

Ar 2012. gada 25. aprīļa un 2012. gada 20. jūnija lēmumiem dalībvalstu valdību pārstāvji uz laiku no 2012. gada 7. oktobra līdz 2018. gada 6. oktobrim atjaunoja Tiesas ģenerālvokātu *Yves Bot* un *Paolo Mengozzi* pilnvaras. Ar 2012. gada 25. aprīļa lēmumu uz laiku no 2012. gada 7. oktobra līdz 2018. gada 6. oktobrim Tiesas ģenerālvokāta amatā tika iecelts *Melchior Wathelet*, kas aizstāj *Ján Mazák*.

2012. gada 28. oktobra svinīgā sēde

Šajā dienā Tiesā notika svinīgā sēde saistībā ar *Verica Trstenjak* pilnvaru beigām un aiziešanu, kā arī ar *Nils Wahl* stāšanos amatā.

3. Protokolārā kārtība

no 2012. gada 1. janvāra līdz 10. oktobrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
J. N. CUNHA RODRIGUES, 2. palātas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, 3. palātas priekšsēdētājs
J. C. BONICHOT, 4. palātas priekšsēdētājs
J. MAZÁK, pirmais ģenerālvokāts
J. MALENOVSKÝ, 7. palātas priekšsēdētājs
U. LÖHMUS, 6. palātas priekšsēdētājs
M. SAFJAN, 5. palātas priekšsēdētājs
A. PRECHAL, 8. palātas priekšsēdētāja
A. ROSAS, tiesnesis
R. SILVA de LAPUERTA, tiesnese
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
K. SCHIEMANN, tiesnesis
E. JUHÁSZ, tiesnesis
G. ARESTIS, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
M. ILEŠIČ, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
L. BAY LARSEN, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
T. von DANWITZ, tiesnesis
V. TRSTENJAK, ģenerālvokāte
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
J.-J. KASEL, tiesnesis
D. ŠVÁBY, tiesnesis
M. BERGER, tiesnese
N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
E. JARAŠIŪNAS, tiesnesis
C. G. FERNLUND, tiesnesis

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

no 2012. gada 11. oktobra līdz 28. novembrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
R. SILVA de LAPUERTA, 2. palātas priekšsēdētāja
M. ILEŠIČ, 3. palātas priekšsēdētājs
L. BAY LARSEN, 4. palātas priekšsēdētājs
T. von DANWITZ, 5. palātas priekšsēdētājs
N. JÄÄSKINEN, pirmais ģenerālvokāts
A. ROSAS, 10. palātas priekšsēdētājs
G. ARESTIS, 7. palātas priekšsēdētājs
J. MALENOVSKÝ, 9. palātas priekšsēdētājs
M. BERGER, 6. palātas priekšsēdētāja
E. JARAŠIŪNAS, 8. palātas priekšsēdētājs
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
E. JUHÁSZ, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
J.-C. BONICHOT, tiesnesis
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
J.-J. KASEL, tiesnesis
M. SAFJAN, tiesnesis
D. ŠVÁBY, tiesnesis
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
C. G. FERNLUND, tiesnesis
J. L. DA CRUZ VILAÇA, tiesnesis
M. WATHELET, ģenerālvokāts
C. VAJDA, tiesnesis

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

**no 2012. gada 29. novembra līdz
31. decembrim**

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
R. SILVA DE LAPUERTA, 2. palātas priekšsēdētāja
M. ILEŠIČ, 3. palātas priekšsēdētājs
L. BAY LARSEN, 4. palātas priekšsēdētājs
T. von DANWITZ, 5. palātas priekšsēdētājs
N. JÄÄSKINEN, pirmais ģenerālvokāts
A. ROSAS, 10. palātas priekšsēdētājs
G. ARESTIS, 7. palātas priekšsēdētājs
J. MALENOVSKÝ, 9. palātas priekšsēdētājs
M. BERGER, 6. palātas priekšsēdētāja
E. JARAŠIŪNAS, 8. palātas priekšsēdētājs
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
E. JUHÁSZ, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
J.-C. BONICHOT, tiesnesis
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
J.-J. KASEL, tiesnesis
M. SAFJAN, tiesnesis
D. ŠVÁBY, tiesnesis
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
C. G. FERNLUND, tiesnesis
J. L. DA CRUZ VILAÇA, tiesnesis
M. WATHELET, ģenerālvokāts
C. VAJDA, tiesnesis
N. WAHL, ģenerālvokāts

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

4. Bijušie Tiesas locekļi

Pilotti Massimo, tiesnesis (1952–1958), Tiesas priekšsēdētājs (1952–1958)
Serrarens Petrus, tiesnesis (1952–1958)
Van Kleffens Adrianus, tiesnesis (1952–1958)
Rueff Jacques, tiesnesis (1952–1959 un 1960–1962)
Riese Otto, tiesnesis (1952–1963)
Lagrange Maurice, ģenerālvokāts (1952–1964)
Delvaux Louis, tiesnesis (1952–1967)
Hammes Charles Léon, tiesnesis (1952–1967), Tiesas priekšsēdētājs (1964–1967)
Roemer Karl, ģenerālvokāts (1953–1973)
Catalano Nicola, tiesnesis (1958–1962)
Rossi Rino, tiesnesis (1958–1964)
Donner Andreas Matthias, tiesnesis (1958–1979), Tiesas priekšsēdētājs (1958–1964)
Trabucchi Alberto, tiesnesis (1962–1972), vēlāk – ģenerālvokāts (1973–1976)
Lecourt Robert, tiesnesis (1962–1976), Tiesas priekšsēdētājs (1967–1976)
Strauss Walter, tiesnesis (1963–1970)
Gand Joseph, ģenerālvokāts (1964–1970)
Monaco Riccardo, tiesnesis (1964–1976)
Mertens de Wilmars Josse J., tiesnesis (1967–1984), Tiesas priekšsēdētājs (1980–1984)
Pescatore Pierre, tiesnesis (1967–1985)
Dutheillet de Lamothe Alain Louis, ģenerālvokāts (1970–1972)
Kutscher Hans, tiesnesis (1970–1980), Tiesas priekšsēdētājs (1976–1980)
Mayras Henri, ģenerālvokāts (1972–1981)
O'Dalaigh Cearbhall, tiesnesis (1973–1974)
Sørensen Max, tiesnesis (1973–1979)
Reischl Gerhard, ģenerālvokāts (1973–1981)
Warner Jean-Pierre, ģenerālvokāts (1973–1981)
Mackenzie Stuart Alexander J., tiesnesis (1973–1988), Tiesas priekšsēdētājs (1984–1988)
O'Keeffe Aindrias, tiesnesis (1975–1985)
Touffait Adolphe, tiesnesis (1976–1982)
Capotorti Francesco, tiesnesis (1976), vēlāk – ģenerālvokāts (1976–1982)
Bosco Giacinto, tiesnesis (1976–1988)
Koopmans Thyman, tiesnesis (1979–1990)
Due Ole, tiesnesis (1979–1994), Tiesas priekšsēdētājs (1988–1994)
Everling Ulrich, tiesnesis (1980–1988)
Chloros Alexandros, tiesnesis (1981–1982)
Rozès Simone, ģenerālvokāts (1981–1984)
Verloren van Themaat Pieter, ģenerālvokāts (1981–1986)
Slynn Sir Gordon, ģenerālvokāts (1981–1988), vēlāk – tiesnesis (1988–1992)
Grévisse Fernand, tiesnesis (1981–1982 un 1988–1994)
Bahlmann Kai, tiesnesis (1982–1988)
Galmot Yves, tiesnesis (1982–1988)
Mancini G. Federico, ģenerālvokāts (1982–1988), vēlāk – tiesnesis (1988–1999)
Kakouris Constantinos, tiesnesis (1983–1997)

Darmon Marco, ģenerālvokāts (1984–1994)
Joliet René, tiesnesis (1984–1995)
Lenz Carl Otto, ģenerālvokāts (1984–1997)
O'Higgins Thomas Francis, tiesnesis (1985–1991)
Schockweiler Fernand, tiesnesis (1985–1996)
Da Cruz Vilaça José Luís, ģenerālvokāts (1986–1988)
De Carvalho Moithinho de Almeida José Carlos, tiesnesis (1986–2000)
Mischo Jean, ģenerālvokāts (1986–1991 un 1997–2003)
Rodríguez Iglesias Gil Carlos, tiesnesis (1986–2003), Tiesas priekšsēdētājs (1994–2003)
Diez de Velasco Manuel, tiesnesis (1988–1994)
Zuleeg Manfred, tiesnesis (1988–1994)
Van Gerven Walter, ģenerālvokāts (1988–1994)
Tesauro Giuseppe, ģenerālvokāts (1988–1998)
Jacobs Francis Geoffrey, ģenerālvokāts (1988–2006)
Kapteyn Paul Joan George, tiesnesis (1990–2000)
Murray John L., tiesnesis (1991–1999)
Gulmann Claus Christian, ģenerālvokāts (1991–1994), vēlāk – tiesnesis (1994–2006)
Edward David Alexander Ogilvy, tiesnesis (1992–2004)
Elmer Michael Bendik, ģenerālvokāts (1994–1997)
Hirsch Günter, tiesnesis (1994–2000)
Cosmas Georges, ģenerālvokāts (1994–2000)
La Pergola Antonio Mario, tiesnesis (1994 un 1999–2006), ģenerālvokāts (1995–1999)
Puissochet Jean-Pierre, tiesnesis (1994–2006)
Léger Philippe, ģenerālvokāts (1994–2006)
Ragnemalm Hans, tiesnesis (1995–2000)
Fennelly Nial, ģenerālvokāts (1995–2000)
Sevón Leif, tiesnesis (1995–2002)
Wathelet Melchior, tiesnesis (1995–2003)
Jann Peter, tiesnesis (1995–2009)
Ruiz-Jarabo Colomer Dámaso, ģenerālvokāts (1995–2009)
Schintgen Romain, tiesnesis (1996–2008)
Ioannou Krateros, tiesnesis (1997–1999)
Alber Siegbert, ģenerālvokāts (1997–2003)
Saggio Antonio, ģenerālvokāts (1998–2000)
O'Kelly Macken Fidelma, tiesnesis (1999–2004)
Von Bahr Stig, tiesnesis (2000–2006)
Colneric Ninon, tiesnese (2000–2006)
Geelhoed Leendert A., ģenerālvokāts (2000–2006)
Stix-Hackl Christine, ģenerālvokāte (2000–2006)
Timmermans Christiaan Willem Anton, tiesnesis (2000–2010)
Da Cunha Rodrigues José Narciso, tiesnesis (2000–2012)
Poiars Pessoa Maduro Luís Miguel, ģenerālvokāts (2003–2009)
Makarczyk Jerzy, tiesnesis (2004–2009)
Klučka Ján, tiesnesis (2004–2009)
Kūris Pranas, tiesnesis (2004–2010)
Schiemann Konrad Hermann Theodor, tiesnesis (2004–2012)

Lindh Pernilla, tiesnese (2006–2011)
Mazák Ján, ģenerālvokāts (2006–2012)
Trstenjak Verica, ģenerālvokāte (2006–2012)

Tiesas priekšsēdētāji

Pilotti Massimo (1952–1958)
Donner Andreas Matthias (1958–1964)
Hammes Charles Léon (1964–1967)
Lecourt Robert (1967–1976)
Kutscher Hans (1976–1980)
Mertens de Wilmars Josse J. (1980–1984)
Mackenzie Stuart Alexander John (1984–1988)
Due Ole (1988–1994)
Rodríguez Iglésias Gil Carlos (1994–2003)

Sekretāri

Van Houtte Albert (1953–1982)
Heim Paul (1982–1988)
Giraud Jean-Guy (1988–1994)
Grass Roger (1994–2010)

D – Tiesas darbības statistika

Tiesas vispārējā darbība

1. Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2008–2012)

Ierosinātās lietas

2. Tiesvedību veidi (2008–2012)
3. Prasību joma (2012)
4. Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2008–2012)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedību veidi (2008–2012)
6. Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2012)
7. Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)
8. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2008–2012)
9. Prasību joma (2008–2012)
10. Prasību joma (2012)
11. Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi – Iznākums (2008–2012)
12. Tiesvedības ilgums (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu) (2008–2012)

Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī

13. Tiesvedību veidi (2008–2012)
14. Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)

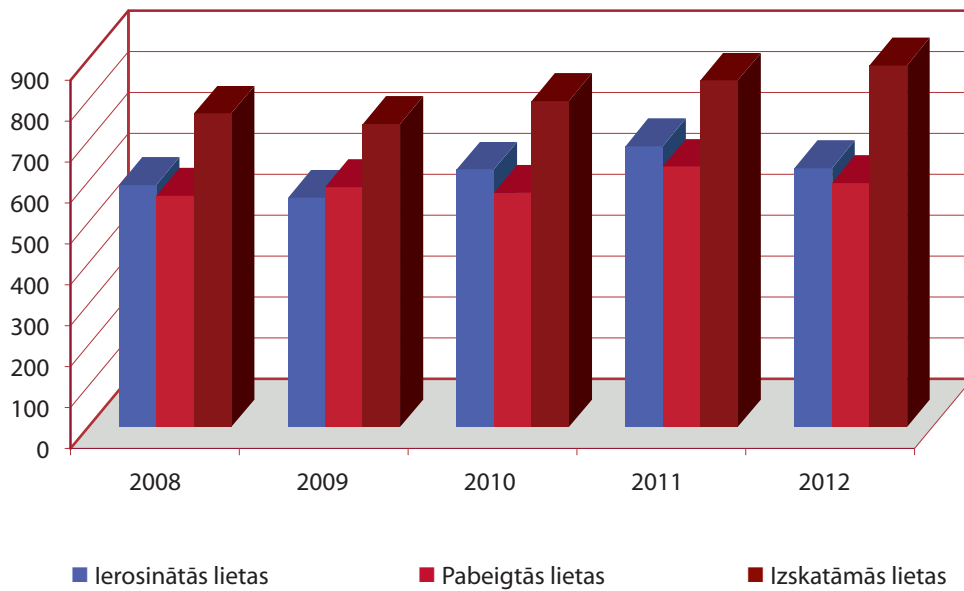
Dažādi

15. Paātrinātais process (2008–2012)
16. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2008–2012)
17. Pagaidu noregulējums (2012)

Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2012)

18. Ierosinātās lietas un spriedumi
19. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi)
20. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)
21. Ierosinātās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

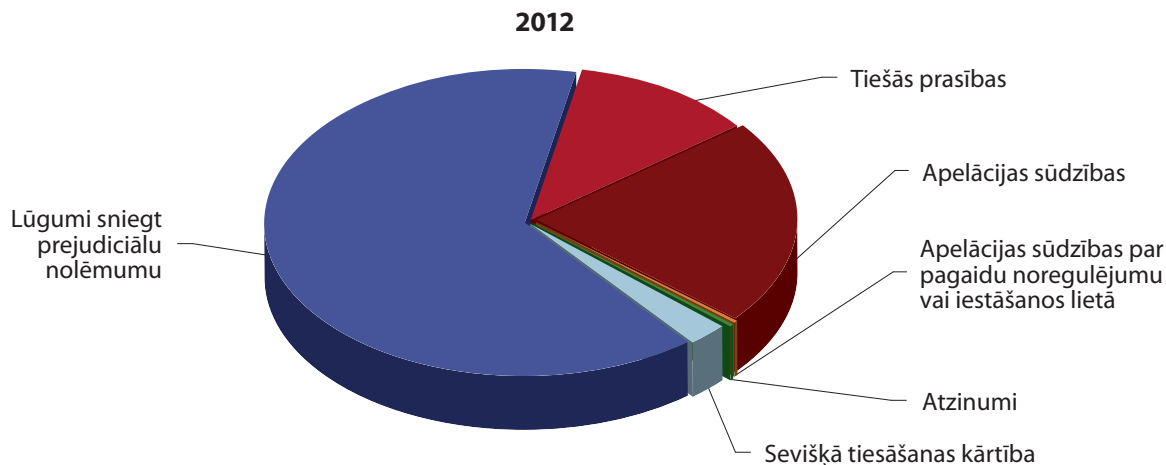
1. Tiesas vispārējā darbība – lerosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
lerosinātās lietas	593	562	631	688	632
Pabeigtās lietas	567	588	574	638	595
Izskatāmās lietas	768	742	799	849	886

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

2. Ierosinātās lietas – Tiesvedību veidi (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	288	302	385	423	404
Tiešās prasības	210	143	136	81	73
Apelācijas sūdzības	78	105	97	162	136
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	8	2	6	13	3
Atzinumi	1	1			1
Sevišķā tiesāšanas kārtība ²	8	9	7	9	15
Kopā	593	562	631	688	632
Pieteikumi par pagaidu noregulējumu	3	2	2	3	

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

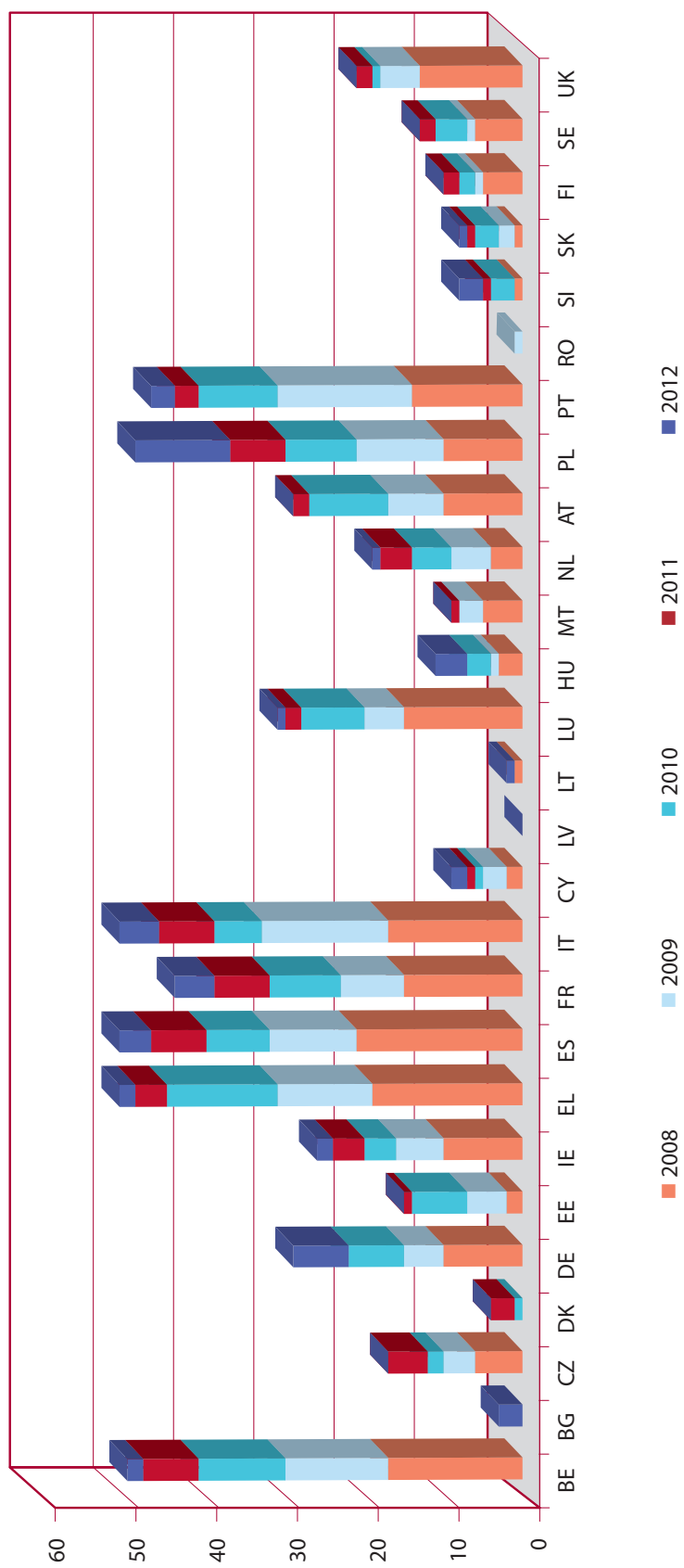
² Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīta juridiskā palīdzība, tiesāšanās izdevumu noteikšana, sprieduma labošana, protests par aizmuguriski taisītu spriedumu, trešās personas protests, sprieduma interpretēšana, sprieduma pārskatīšana, Pirmā ģenerālvokāta ierosinājuma pārskatīt Vispārējās tiesas nolēmumu izskatīšana, apķīlāšanas/arresta procedūra, lietas imunitātes jomā.

3. Ierosinātās lietas – Prasību joma (2012) ¹

	Tiešās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas sūdzības	Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Kopā	Sevišķā tiesāšanas kārtība
Brīvība veikt uzņēmējdarbību		10			10	
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	56			57	
Eiropas Savienības ārējā darbība	2	1			3	1
Ekonomikas un monetārā politika	1	1	1		3	
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija		2	3		5	
Enerģija	3				3	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...)	1	1			2	
Institucionālās tiesības	3	3	15		21	4
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums		16	43		59	
Kapitāla brīva aprīte	2	9			11	
Konkurence		6	23	1	30	
Kopējā ārpolitika un drošības politika			4	2	6	
Kopējā zivsaimniecības politika	2		1		3	
Lauksaimniecība	1	15	5		21	
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums		8			8	
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs		11	2		13	
Nodokļi	2	57	1		60	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	2	8			10	
Patērētāju tiesību aizsardzība	1	22	1		24	
Personu brīva pārvietošanās	1	21			22	
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss		2			2	
Pieklūve dokumentiem			3		3	
Preču brīva aprīte	2	1			3	
Publiskie iepirkumi	3	8	1		12	
Rūpniecības politika	4	12			16	
Sabiedrību tiesības		4			4	
Savienības pilsonība		11			11	
Savienības tiesību principi		21			21	
Sociālā politika	2	34	2		38	
Tiesību aktu tuvināšana	6	30			36	
Tirdzniecības politika	1	1	5		7	
Transports	10	11			21	
Valsts atbalsts	5	3	20		28	
Vide	14	19	5		38	
LESD	69	404	135	3	611	5
Civildienesta noteikumi	4		1		5	
Tiesvedība						11
Dažādi	4		1		5	11
PAVISAM KOPĀ	73	404	136	3	616	16

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

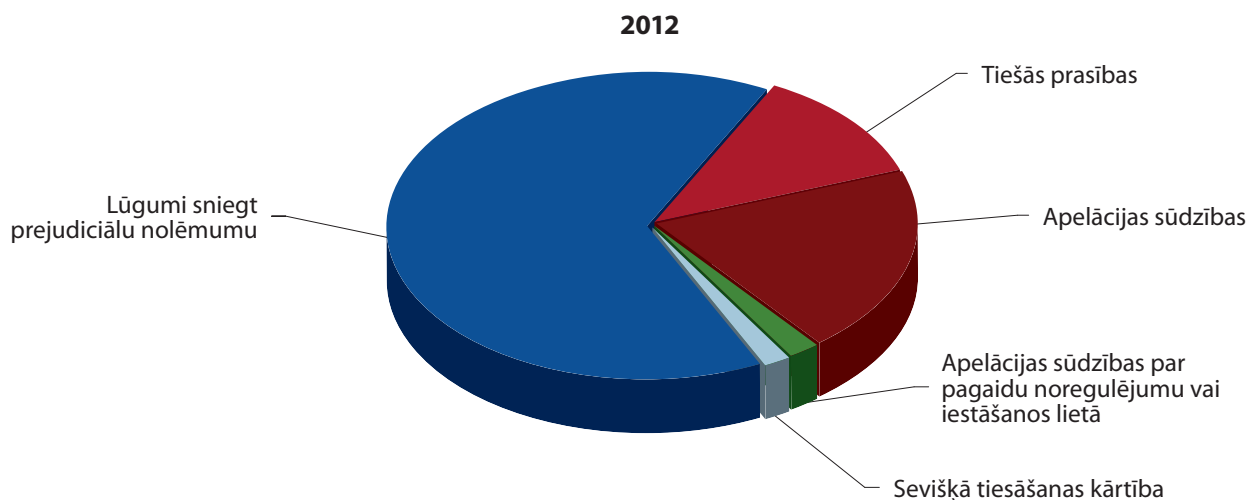
4. Ierosinātās lietas – Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2008–2012)¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Beļģija	17	13	11	7	2
Bulgārija					3
Čehijas Republika	6	4	2	5	
Dānija			1	3	
Vācija	10	5	7		7
Igaunija	2	5	7	1	
Īrija	10	6	4	4	2
Grieķija	19	12	14	4	2
Spānija	21	11	8	7	4
Francija	15	8	9	7	5
Itālija	17	16	6	7	5
Kipra	2	3	1	1	2
Latvija					
Lietuva	1				1
Luksemburga	15	5	8	2	1
Ungārija	3	1	3		4
Malta	5	3		1	
Nīderlande	4	5	5	4	1
Austrija	10	7	10	2	
Polija	10	11	9	7	12
Portugāle	14	17	10	3	3
Rumānija		1			
Slovēnija	1		3	1	3
Slovākija	1	2	3	1	1
Somija	5	1	2	2	
Zviedrija	6	1	4	2	
Apvienotā Karaliste	13	5	1	2	
Kopā	207	142	128	73	58

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

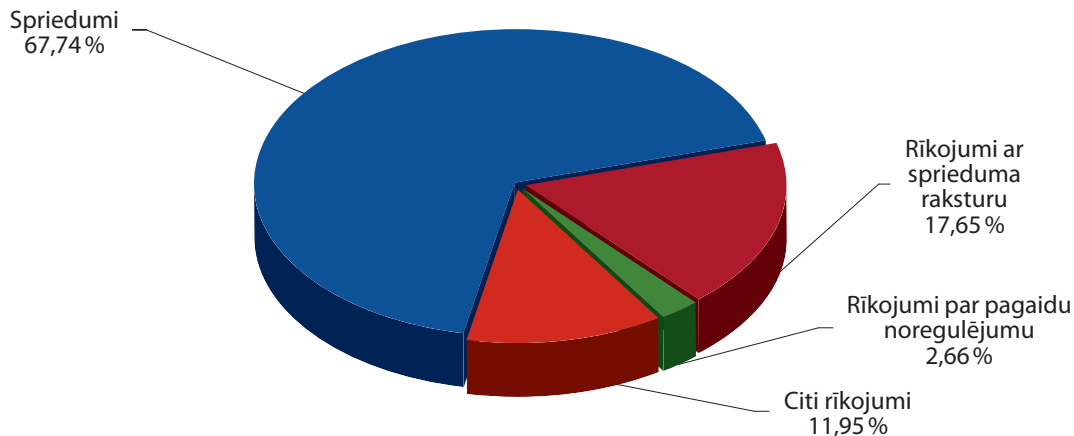
5. Pabeigtās lietas – Tiesvedību veidi (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	301	259	339	388	386
Tiešās prasības	181	215	139	117	70
Apelācijas sūdzības	69	97	84	117	117
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	8	7	4	7	12
Atzinumi		1		1	
Sevišķā tiesāšanas kārtība	8	9	8	8	10
Kopā	567	588	574	638	595

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

6. Pabeigtās lietas – Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2012) ¹

	Spriedumi	Rīkojumi ar sprieduma raksturu ²	Rīkojumi par pagaidu noregulējumu ³	Citi rīkojumi ⁴	Atzinumi	Kopā
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	249	41		36		326
Tiešās prasības	56		1	13		70
Apelācijas sūdzības	52	44	1	14		111
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā			12			12
Atzinumi						
Sevišķā tiesāšanas kārtība		8				8
Kopā	357	93	14	63		527

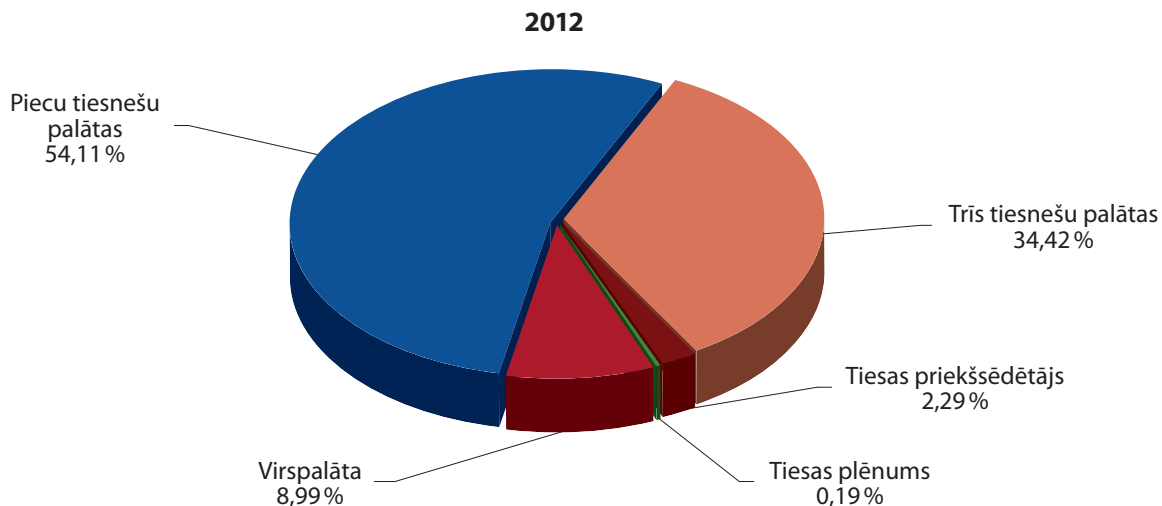
¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Rīkojumi, kas pieņemti saistībā ar pieteikumu, kas iesniegts, pamatojoties uz LESD 278. un 279. pantu (agrāk – EKL 242. un 243. pants) vai uz LESD 280. pantu (agrāk – EKL 244. pants), vai uz atbilstošajām EAEKL normām, vai arī saistībā ar apelācijas sūdzību par rīkojumu par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā.

⁴ Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību, izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot tiesvedību pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

7. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012) ¹

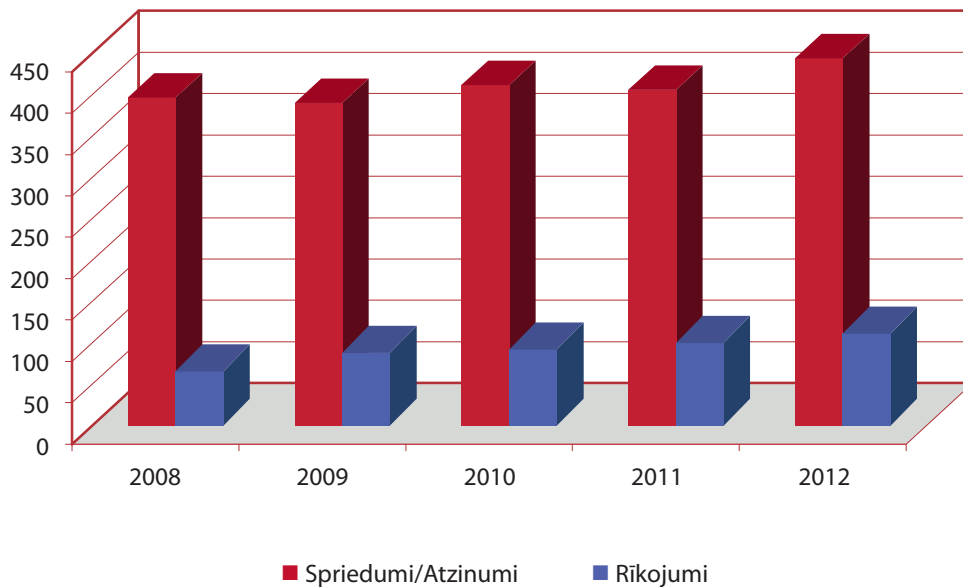

	2008			2009			2010			2011			2012		
	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Tiesas plēnums										1		1	1		1
Virspalāta	66		66	41		41	70	1	71	62		62	47		47
Piecu tiesnešu palātas	259	13	272	275	8	283	280	8	288	290	10	300	275	8	283
Trīs tiesnešu palātas	65	59	124	96	70	166	56	76	132	91	86	177	83	97	180
Tiesas priekšsēdētājs		7	7		5	5		5	5		4	4		12	12
Kopā	390	79	469	412	83	495	406	90	496	444	100	544	406	117	523

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

8. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2008–2012) ^{1 2}

	2008	2009	2010	2011	2012
Spriedumi/Atzinumi	390	412	406	444	406
Rīkojumi	79	83	90	100	117
Kopā	469	495	496	544	523

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

9. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Briseles konvencija	1	2			
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	29	13	17	21	6
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	4	26	24	23	37
Eiropas Savienības ārējā darbība	8	8	10	8	5
Ekonomikas un monetārā politika	1	1	1		3
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija					3
Enerģija	4	4	2	2	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...) ²			1	4	3
Institucionālās tiesības	15	29	26	20	27
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	22	31	38	47	46
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports					1
Jaunu valstu pievienošanās		1		1	2
Kapitāla brīva aprīte	9	7	6	14	21
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)				1	
Konkurence	23	28	13	19	30
Kopējā ārpolitika un drošības politika	2	2	2	4	9
Kopējā zivsaimniecības politika	6	4	2	1	
Kopējais muitas tarifs ⁴	5	13	7	2	
Kopienų budžets ²			1		
Kopienų pašu resursi ²		10	5	2	
Lauksaimniecība	54	18	15	23	22
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	5	3	6	8	8
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	8	5	15	19	19
Nodokļi	38	44	66	49	64
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	8	17	30	27	29
Patērētāju tiesību aizsardzība ³			3	4	9
Personu brīva pārvietošanās	27	19	17	9	18
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika			1		
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss					1
Pieklūve dokumentiem				2	5
Preču brīva aprīte	12	13	6	8	7
Privilēģijas un imunitāte	2				
Publiskie iepirkumi				7	12
Reģionālā politika	1	3	2		
Romas konvencija		1			
Rūpniecības politika	12	6	9	9	8
Sabiedrības veselība				3	1
Sabiedrību tiesības	17	17	17	8	1
Savienības pilsonība	7	3	6	7	8
Savienības tiesību principi	4	4	4	15	7
Sociālā politika	25	33	36	36	28

>>>

	2008	2009	2010	2011	2012
Tiesību aktu tuvināšana	21	32	15	15	12
Tieslietas un iekšlietas	1				
Tirdzniecības politika	1	5	2	2	8
Transports ⁴	4	9	4	7	14
Tūrisms					1
Valsts atbalsts	26	10	16	48	10
Vide ³			9	35	27
Vide un patērētāji ³	43	60	48	25	19
EK līgums/LESD	445	481	482	535	513
Līgums par ES	6	1	4	1	
EOTK līgums	2			1	
Civildienesta noteikumi	11	8	4		
Privilēģijas un imunitāte				2	3
Tiesvedība	5	5	6	5	7
Dažādi	16	13	10	7	10
PAVISAM KOPĀ	469	495	496	544	523

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopienų budžets" un "Kopienų pašu resursi" ir apvienotas sadaļā "Finanšu noteikumi".

³ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļa "Vide un patērētāji" ir sadalīta divās atsevišķās sadaļās.

⁴ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopējais muitas tarifs" un "Muitas savienība" ir apvienotas vienā sadaļā.

10. Ar spriedumu, atzinumu vai rikojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2012) ¹

	Spriedumi/ Atzinumi	Rikojumi ²	Kopā
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	6		6
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	33	4	37
Eiropas Savienības ārējā darbība	4	1	5
Ekonomikas un monetārā politika	1	2	3
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	1	2	3
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...) ³	3		3
Institucionālās tiesības	13	14	27
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	29	17	46
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports	1		1
Jaunu valstu pievienošanās	2		2
Kapitāla brīva aprīte	18	3	21
Konkurence	20	10	30
Kopējā ārpolitika un drošības politika	6	3	9
Lauksaimniecība	20	2	22
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	8		8
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs ⁵	17	2	19
Nodokļi	59	5	64
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	14	15	29
Patērētāju tiesību aizsardzība ⁴	7	2	9
Personu brīva pārvietošanās	12	6	18
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss	1		1
Pieklūve dokumentiem	3	2	5
Preču brīva aprīte	7		7
Publiskie iepirkumi	9	3	12
Rūpniecības politika	8		8
Sabiedrības veselība	1		1
Sabiedrību tiesības	1		1
Savienības pilsonība	8		8
Savienības tiesību principi	2	5	7
Sociālā politika	26	2	28
Tiesību aktu tuvināšana	9	3	12
Tirdzniecības politika	7	1	8
Transports	14		14
Tūrisms	1		1
Valsts atbalsts	7	3	10
Vide ⁴	26	1	27
Vide un patērētāji ⁴	1		1
EK līgums/LESD	405	108	513

>>>

	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Privilēģijas un imunitāte	1	2	3
Tiesvedība		7	7
Dažādi	1	9	10
PAVISAM KOPĀ	406	117	523

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

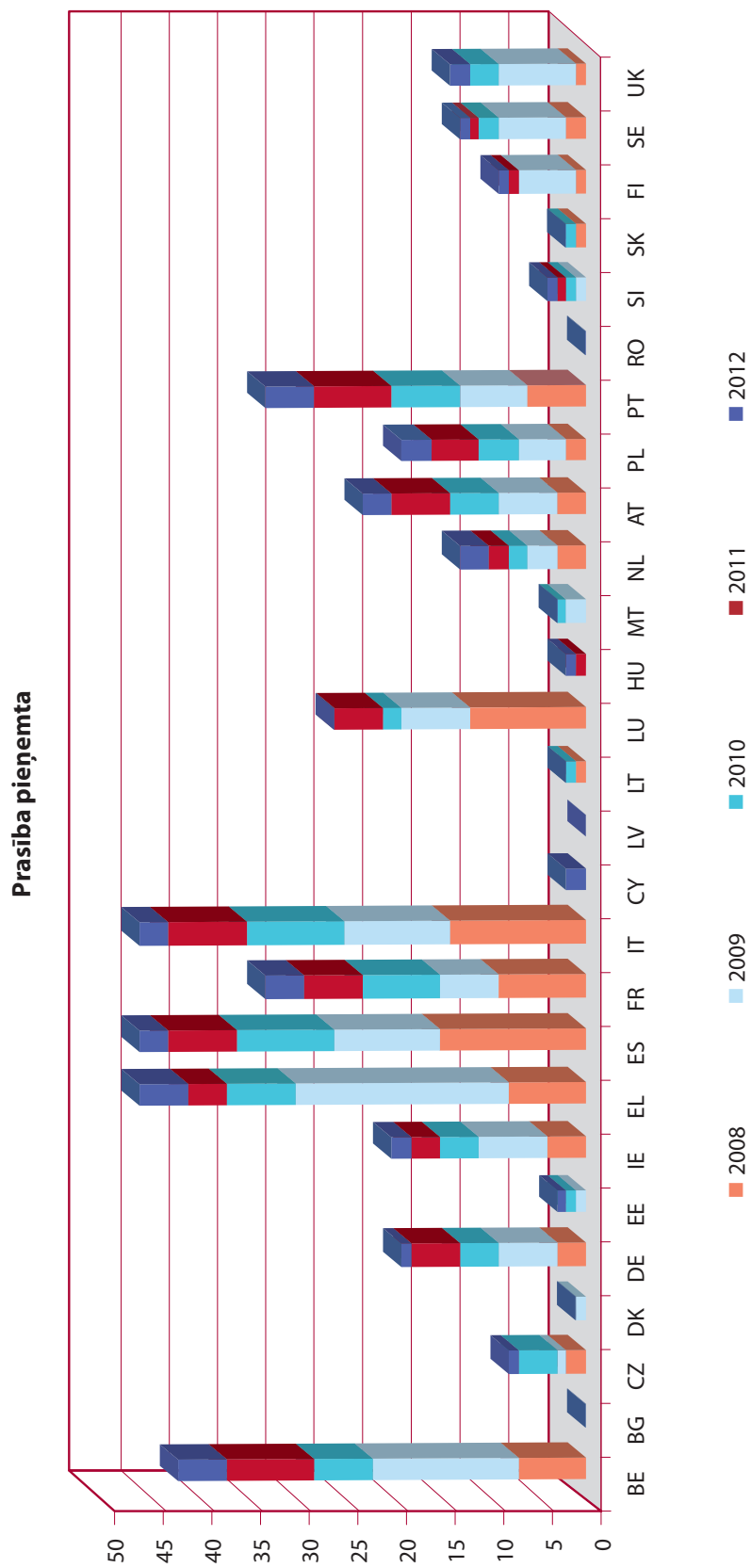
² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopienų budžets" un "Kopienų pašu resursi" ir apvienotas sadaļā "Finanšu noteikumi".

⁴ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļā "Vide un patērētāji" ir sadalīta divās atsevišķās sadaļās.

⁵ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopējais muitas tarifs" un "Muitas savienība" ir apvienotas vienā sadaļā.

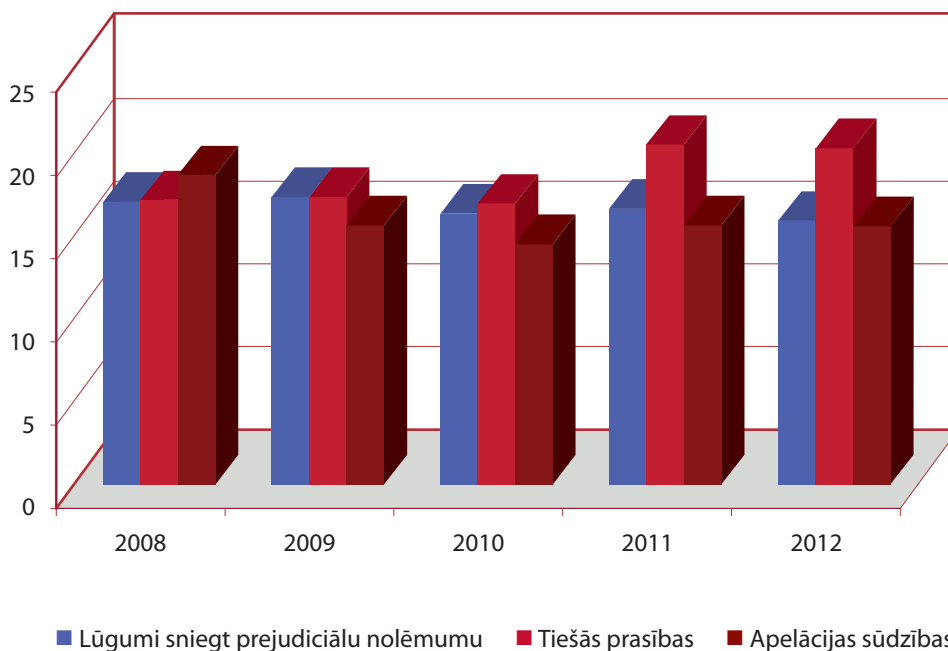
11. Pabeigtās lietas – Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi – Iznākums (2008–2012)¹

	2008		2009		2010		2011		2012	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Beļģija	7		15	1	6	1	9	1	5	1
Bulgārija										
Čehijas Republika	2		1		4				1	
Dānija			1							
Vācija	3	3	6	2	4	2	5		1	2
Igaunija			1		1				1	
Īrija	4		7		4		3		2	
Grieķija	8	1	22		7		4		5	
Spānija	15	1	11		10	2	7	1	3	
Francija	9	1	6		8	2	6		4	
Itālija	14	1	11	4	10		8	1	3	
Kipra								1	2	
Latvija										
Lietuva	1				1					
Luksemburga	12		7		2		5			
Ungārija							1	1	1	
Malta			2		1	1		1		
Nīderlande	3		3		2	1	2		3	1
Austrija	3		6		5		6		3	
Polija	2		5		4	1	5		3	
Portugāle	6		7	1	7	1	8	1	5	
Rumānija								1		
Slovēnija			1		1		1		1	
Slovākija	1				1			1		1
Somija	1	1	6	1			1		1	
Zviedrija	2	1	7		2		1		1	
Apvienotā Karaliste	1		8	1	3	1			2	
Kopā	94	9	133	10	83	12	72	9	47	5

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

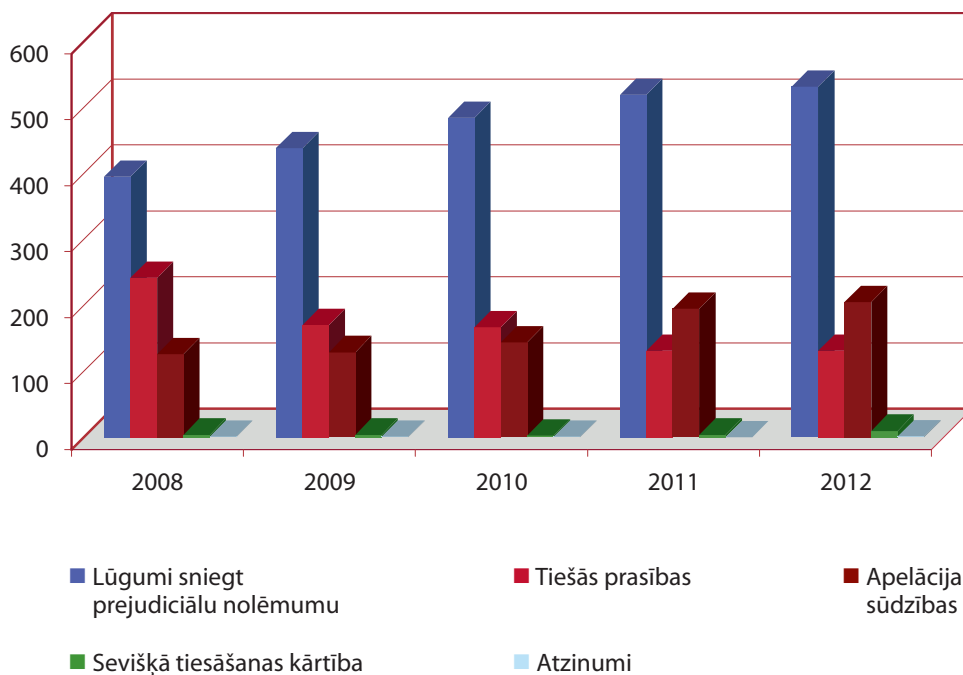
12. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums (2008–2012)*¹ (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu)

	2008	2009	2010	2011	2012
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	16,8	17,1	16,1	16,4	15,7
Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība	2,1	2,5	2,1	2,5	1,9
Tiešās prasības	16,9	17,1	16,7	20,2	19,7
Apelācijas sūdzības	18,4	15,4	14,3	15,4	15,3

¹ Tiesvedības ilguma aprēķinos nav iekļautas: lietas, kurās ir pieņemts starpnolēmums vai veikta pierādījumu vākšana; atzinumi; sevišķā tiesāšanas kārtība (proti, juridiskā palīdzība, tiesāšanās izdevumu noteikšana, sprieduma labošana, protests par aizmuguriski taisītu spriedumu, trešās personas protests, sprieduma interpretēšana, sprieduma pārskatīšana, Pirmā ģenerāladvokāta ierosinājuma pārskatīt Vispārējās tiesas nolēmumu izskatīšana, apķīlāšanas/arresta procedūra un lietas imunitātes jomā); lietas, kas beidzas ar rīkojumu par lietas izslēgšanu no reģistra, tiesvedības izbeigšanu lietā pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nosūtīšanu atpakaļ Vispārējai tiesai; lēmumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem, kā arī apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā.

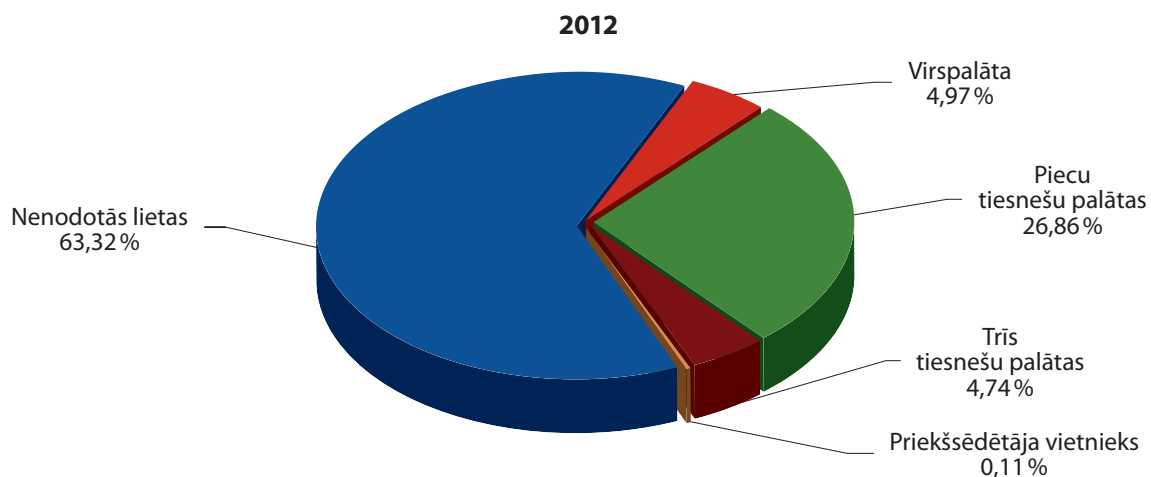
13. Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Tiesvedības veidi (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	395	438	484	519	537
Tiesās prasības	242	170	167	131	134
Apelācijas sūdzības	126	129	144	195	205
Sevišķā tiesāšanas kārtība	4	4	3	4	9
Atzinumi	1	1	1		1
Kopā	768	742	799	849	886

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

14. Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Nenodotās lietas	524	490	519	617	561
Tiesas plēnums			1		
Virspalāta	40	65	49	42	44
Piecu tiesnešu palātas	177	169	193	157	238
Trīs tiesnešu palātas	19	15	33	23	42
Tiesas priekšsēdētājs	8	3	4	10	
Priekšsēdētāja vietnieks					1
Kopā	768	742	799	849	886

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

15. Dažādi – Paātrinātais process (2008–2012)

	2008		2009		2010		2011		2012	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Tiešās prasības						1			1	
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	2	6	1	3	4	7	2	6	1	3
Apelācijas sūdzības				1				5		
Sevišķā tiesāšanas kārtība				1						
Kopā	2	6	1	5	4	8	2	11	2	3

16. Dažādi – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2008–2012)

	2008		2009		2010		2011		2012	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Lauksaimniecība		1								
Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās	2	1		1						
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	1	2		5	1	2	3	4	1
Kopā	3	3	2	1	5	1	2	3	4	1

17. Dažādi – Pagaidu noregulējums (2012) ¹

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Iznākums	
			Noraidīts	Apmierināts
Eiropas Savienības ārējā darbība			1	
Konkurence		1	1	
Institucionālās tiesības			8	
Kopējā ārpolitika un drošības politika		2	3	
Intelektuālais īpašums			1	
	PAVISAM KOPĀ	3	14	

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

18. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2012) – Ierosinātās lietas un spriedumi

Gadi	Ierosinātās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Tiešās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nošēmu	Apelācijas sūdzības	Apelācijas sūdzības par pagaigu neregulējumu vai iestāšanos lieta	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaigu neregulējumu	
1953	4					4		
1954	10					10		2
1955	9					9	2	4
1956	11					11	2	6
1957	19					19	2	4
1958	43					43		10
1959	46				1	47	5	13
1960	22				1	23	2	18
1961	24	1			1	26	1	11
1962	30	5				35	2	20
1963	99	6				105	7	17
1964	49	6				55	4	31
1965	55	7				62	4	52
1966	30	1				31	2	24
1967	14	23				37		24
1968	24	9				33	1	27
1969	60	17				77	2	30
1970	47	32				79		64
1971	59	37				96	1	60
1972	42	40				82	2	61
1973	131	61				192	6	80
1974	63	39				102	8	63
1975	61	69			1	131	5	78
1976	51	75			1	127	6	88
1977	74	84				158	6	100
1978	146	123			1	270	7	97
1979	1218	106				1324	6	138
1980	180	99				279	14	132
1981	214	108				322	17	128
1982	217	129				346	16	185
1983	199	98				297	11	151
1984	183	129				312	17	165
1985	294	139				433	23	211
1986	238	91				329	23	174
1987	251	144				395	21	208
1988	193	179				372	17	238
1989	244	139				383	19	188

>>>

Gadi	Ierosinātās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Tiešās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas sūdzības	Apelācijas sūdzības par pagaudu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaudu noregulējumu	
1990	221	141	15	1		378	12	193
1991	140	186	13	1	2	342	9	204
1992	251	162	24	1	2	440	5	210
1993	265	204	17			486	13	203
1994	125	203	12	1	3	344	4	188
1995	109	251	46	2		408	3	172
1996	132	256	25	3		416	4	193
1997	169	239	30	5		443	1	242
1998	147	264	66	4		481	2	254
1999	214	255	68	4		541	4	235
2000	197	224	66	13	2	502	4	273
2001	187	237	72	7		503	6	244
2002	204	216	46	4		470	1	269
2003	277	210	63	5	1	556	7	308
2004	219	249	52	6	1	527	3	375
2005	179	221	66	1		467	2	362
2006	201	251	80	3		535	1	351
2007	221	265	79	8		573	3	379
2008	210	288	77	8	1	584	3	333
2009	143	302	104	2	1	552	2	377
2010	136	385	97	6		624	2	370
2011	81	423	162	13		679	3	371
2012	73	404	136	3	1	617		357
Kopā	8755	7832	1416	101	20	18 124	355	9365

¹ Kopējie dati, neņemot vērā sevišķo tiesāšanas kārtību.

² Neto dati.

19. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2012) – iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu¹
(dalībvalstis un gadi)

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ¹	Kopā
1961																		1										1	
1962																		5											5
1963															1			5											6
1964											2							4											6
1965					4					2								1											7
1966																		1											1
1967	5				11					3					1			3											23
1968	1				4					1								2											9
1969	4				11					1					1														17
1970	4				21					2								3											32
1971	1				18					6					1			6											37
1972	5				20					1								10											40
1973	8				37					4					1			6											61
1974	5				15					6								7								1			39
1975	7			1	26					15					1			4								1			69
1976	11				28					8								14								1			75
1977	16			1	30					14								9								5			84
1978	7			3	46					12								38								5			123
1979	13			1	33					18					1			11								8			106
1980	14			2	24					14								17								6			99
1981	12			1	41					17					4			17								5			108
1982	10			1	36					39								21								4			129
1983	9			4	36					15								19								6			98
1984	13			2	38					34								22								9			129
1985	13				40					45					6			14								8			139

>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ¹	Kopā
1986	13			4	18		4	2	1	19	5				1			16									8		91
1987	15			5	32		2	17	1	36	5				3			19									9		144
1988	30			4	34				1	38	28				2			26									16		179
1989	13			2	47		1	2	2	28	10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		4	2	6	21	25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		2	3	5	29	36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62			1	5	15	22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		1	5	7	22	24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44		2		13	36	46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		3	10	10	43	58				2			19	2		5				6	20		251	
1996	30			4	66			4	6	24	70				2			10	6		6			3	4	21		256	
1997	19			7	46		1	2	9	10	50				3			24	35		2			6	7	18		239	
1998	12			7	49		3	5	55	16	39				2			21	16		7			2	6	24		264	
1999	13			3	49		2	3	4	17	43				4			23	56		7			4	5	22		255	
2000	15			3	47		2	3	5	12	50							12	31		8			5	4	26	1	224	
2001	10			5	53		1	4	4	15	40				2			14	57		4			3	4	21		237	
2002	18			8	59			7	3	8	37				4			12	31		3			7	5	14		216	
2003	18			3	43		2	4	8	9	45				4			28	15		1			4	4	22		210	
2004	24			4	50		1	18	8	21	48				1	2		28	12		1			4	5	22		249	
2005	21		1	4	51		2	11	10	17	18				2	3		36	15	1	2			4	11	12		221	
2006	17		3	3	77		1	14	17	24	34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26	43			1	2			19	20	7	3	1		1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12	39	1	3	3	4	6		34	25	4	1			4	7	14		288	
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28	29	1	4	3	10	1		24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33	49			3	2	9	6	24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31	44			10	1	2	13	22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		423
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15	65			5	2	8	18	44	23	6	14	13		9	3	8	16		404
Kopā	713	55	27	149	1953	12	68	161	287	862	1165	2	25	13	83	64	2	833	410	49	102	46	4	20	79	99	547	2	7832

¹ Lieta C-265/00 Campina Melkunie (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof).

Lieta C-196/09 Miles u.c. (Eiropas skolu Apelācijas padome).

20. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2012) – iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)

			Kopā
Beļģija	<i>Cour constitutionnelle</i>	25	
	<i>Cour de cassation</i>	88	
	<i>Conseil d'État</i>	66	
	Citas tiesas	534	713
Bulgārija	<i>Върховен административен съд</i>	10	
	<i>Върховен касационен съд</i>	1	
	Citas tiesas	44	55
Čehijas Republika	<i>Nejvyššího soudu</i>		
	<i>Nejvyšší správní soud</i>	14	
	<i>Ústavní soud</i>		
	Citas tiesas	13	27
Dānija	<i>Højesteret</i>	32	
	Citas tiesas	117	149
Vācija	<i>Bundesgerichtshof</i>	163	
	<i>Bundesverwaltungsgericht</i>	105	
	<i>Bundesfinanzhof</i>	285	
	<i>Bundesarbeitsgericht</i>	25	
	<i>Bundessozialgericht</i>	74	
	<i>Staatsgerichtshof des Landes Hessen</i>	1	
	Citas tiesas	1300	1953
Igaunija	<i>Riigikohus</i>	4	
	Citas tiesas	8	12
Īrija	<i>Supreme Court</i>	22	
	<i>High Court</i>	20	
	Citas tiesas	26	68
Grieķija	<i>Άρειος Πάγος</i>	10	
	<i>Συμβούλιο της Επικρατείας</i>	50	
	Citas tiesas	101	161
Spānija	<i>Tribunal Supremo</i>	47	
	<i>Audiencia Nacional</i>	1	
	<i>Juzgado Central de lo Penal</i>	7	
	Citas tiesas	232	287
Francija	<i>Cour de cassation</i>	100	
	<i>Conseil d'État</i>	80	
	Citas tiesas	682	862
Itālija	<i>Corte suprema di Cassazione</i>	111	
	<i>Corte Costituzionale</i>	1	
	<i>Consiglio di Stato</i>	86	
	Citas tiesas	967	1165
Kipra	<i>Ανώτατο Δικαστήριο</i>	2	
	Citas tiesas		2

>>>

			Kopā
Latvija	Augstākā tiesa	18	
	Satversmes tiesa		
	Citas tiesas	7	25
Lietuva	<i>Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas</i>	1	
	<i>Lietuvos Aukščiausiasis Teismas</i>	3	
	<i>Lietuvos vyriausiasis administracinis Teismas</i>	5	
	Citas tiesas	4	13
Luksemburga	<i>Cour supérieure de justice</i>	10	
	<i>Cour de cassation</i>	12	
	<i>Conseil d'État</i>	13	
	<i>Cour administrative</i>	10	
	Citas tiesas	38	83
Ungārija	<i>Legfelsőbb Bíróság</i>	3	
	<i>Fővárosi Ítéltábla</i>	2	
	<i>Szegedi Ítéltábla</i>	1	
	Citas tiesas	58	64
Malta	<i>Qorti Kostituzzjonali</i>		
	<i>Qorti ta' l- Appel</i>		
	Citas tiesas	2	2
Nīderlande	<i>Raad van State</i>	88	
	<i>Hoge Raad der Nederlanden</i>	221	
	<i>Centrale Raad van Beroep</i>	50	
	<i>College van Beroep voor het Bedrijfsleven</i>	142	
	<i>Tariefcommissie</i>	34	
	Citas tiesas	298	833
	Austrija	<i>Verfassungsgerichtshof</i>	5
<i>Oberster Gerichtshof</i>		92	
<i>Oberster Patent- und Markensenat</i>		4	
<i>Bundesvergabeamt</i>		24	
<i>Verwaltungsgerichtshof</i>		69	
<i>Vergabekontrollsenat</i>		4	
Citas tiesas		212	410
Polija	<i>Sąd Najwyższy</i>	5	
	<i>Naczelny Sąd Administracyjny</i>	19	
	<i>Trybunał Konstytucyjny</i>		
	Citas tiesas	25	49
Portugāle	<i>Supremo Tribunal de Justiça</i>	3	
	<i>Supremo Tribunal Administrativo</i>	47	
	Citas tiesas	52	102
Rumānija	<i>Inalta Curte de Casatie si Justitie</i>	6	
	<i>Curtea de Apel</i>	21	
	Citas tiesas	19	46

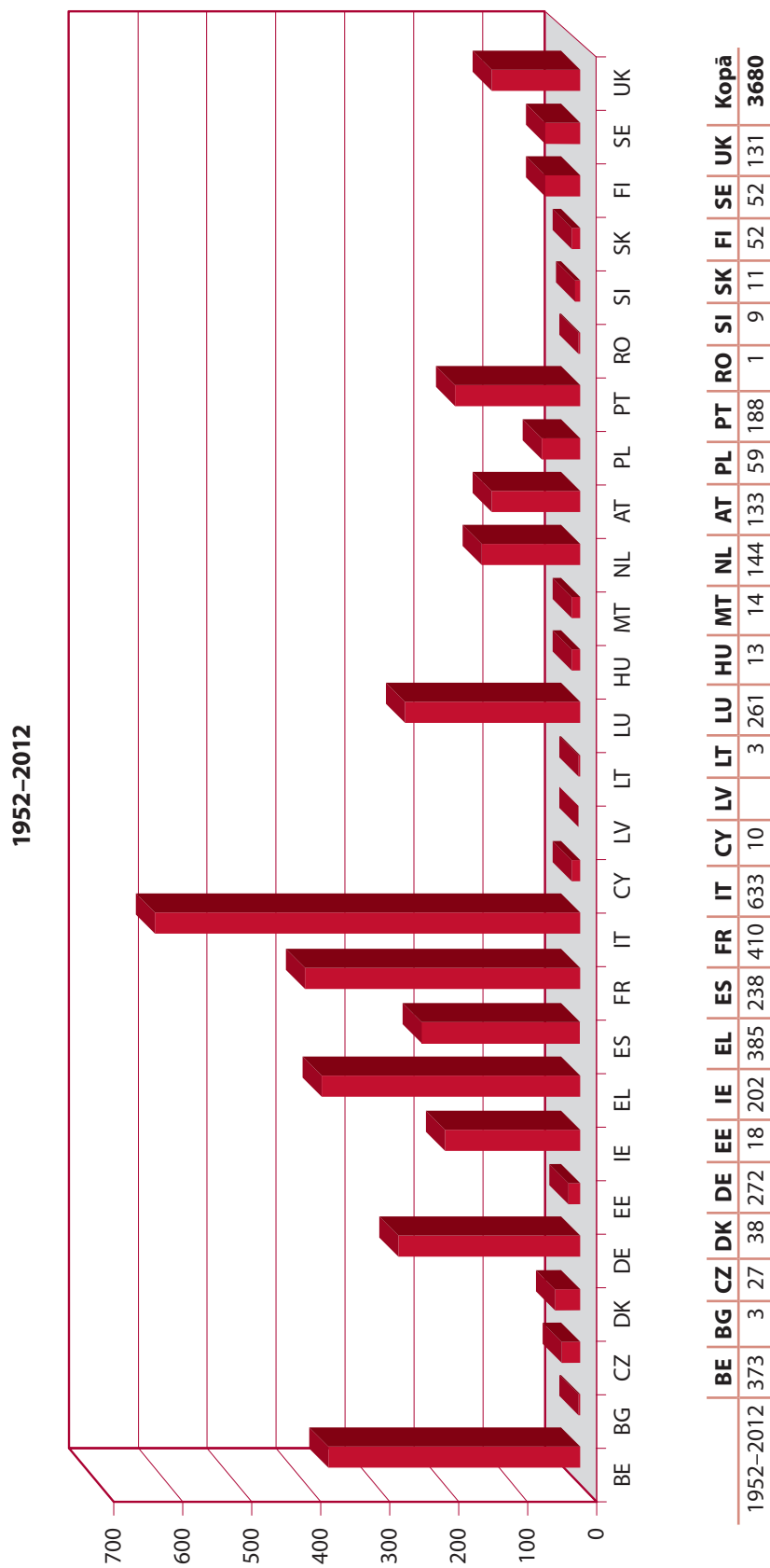
>>>

			Kopā
Slovēnija	<i>Vrhovno sodišče</i>	1	
	<i>Ustavno sodišče</i>		
	Citas tiesas	3	4
Slovākija	<i>Ústavný Súd</i>		
	<i>Najvyšší súd</i>	8	
	Citas tiesas	12	20
Somija	<i>Korkein hallinto-oikeus</i>	40	
	<i>Korkein oikeus</i>	13	
	Citas tiesas	26	79
Zviedrija	<i>Högsta Domstolen</i>	16	
	<i>Marknadsdomstolen</i>	5	
	<i>Regeringsrätten</i>	24	
	Citas tiesas	54	99
Apvienotā Karaliste	<i>House of Lords</i>	40	
	<i>Supreme Court</i>	3	
	<i>Court of Appeal</i>	70	
	Citas tiesas	434	547
Citi	<i>Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof</i> ¹	1	
	Eiropas skolu Apelācijas padome ²	1	2
Kopā			7832

¹ Lieta C-265/00 *Campina Melkunie*.

² Lieta C-196/09 *Miles* u.c.

21. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2012) – Cēlās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2012. gadā

Priekšsēdētājs *Marc Jaeger*

2012. gads, ņemot vērā divus iepriekšējos darbības gadus, parādīja, ka laikposmi, kuros Vispārējā tiesa var rēķināties ar stabilu un pilnu tiesas sastāvu, ir kļuvuši reti. Runa ir par fenomenu, kas tiesai turpmāk ir jāietver savā darbībā un savās darba metodēs. Tādējādi, lai gan *E. Moavero Milanesi* un *E. Cremona* savas funkcijas beidza pildīt attiecīgi 2011. gada 15. novembrī un 2012. gada 22. martā, to pēcteči savas funkcijas uzsāka attiecīgi 2012. gada 17. septembrī – *G. Berardis* un 2012. gada 8. oktobrī – *E. Buttigieg*. Tāpat 2012. gada 29. novembrī darbu Tiesā kā ģenerālvokāts uzsāka *N. Wahl*, kurš līdz pat šim nav aizstāts. Lai gan locekļu aiziešana no amata tiesā, kura drīz tiks paplašināta līdz 28 tiesnešiem (ņemot vērā nākotnē paredzēto Horvātijas Republikas pievienošanu), ir neizbēgama, tas acīmredzami neveicina optimālu tiesas darbības pārvaldi. Tādējādi ir ļoti svarīgi, lai locekļu iecelšanas plānojums pēc šādām aiziešanām no amata – tostarp sakarā ar daļēju atjaunošanu ik pēc trim gadiem – ļautu turpināt izskatīt lietas tādā kontekstā, kurā tiesas centienu centrā ir turpināti centieni panākt efektivitāti.

No statistikas viedokļa, neraugoties uz šiem nelabvēlīgajiem apstākļiem, Vispārējā tiesa tomēr var sevi uzslavēt, ka tā ir spējusi saglabāt patiesu 2011. gadā veikto kvantitatīvo lēcieni. Tādējādi 2012. gadā ir izskatītas 688 lietas (kas pēc 2011. gada rezultāta ir labākais rezultāts kopš tiesas dibināšanas) un 322 lietās ir notikušas tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai. Šī jaunā tiesas darba produktivitātes līmeņa ieviešana – kuras pamatā ir pēdējos gados veiktās un daudzas kumulētas efektivitātes pieaugumu radošas iekšējās reformas – ļāva veikt vēsturisku izskatīšanā esošo lietu skaita samazinājumu¹ (kas nozīmē 71 lietu, proti, samazinājumu par vairāk nekā 5 %), pateicoties ierosināto lietu skaita īslaicīgam samazinājumam – 617 lieta šajā gadā (proti, samazinājums par gandrīz 15 %). Tomēr, ņemot vērā pēdējā desmitgadē novēroto ierosināto lietu skaita vispārējo palielināšanos, šo samazināšanos nevar uzskatīt par ilgstošu, līdz ar to Vispārējai tiesai ir jāintensificē sava darbība, lai samazinātu lietu uzkrāšanos tiesās ar mērķi turpināt samazināt jau veikto tiesvedības ilguma samazināšanu (2012. gadā vidējais tiesvedības ilgums bija 24,8 mēneši, kas nozīmē saīsināšanos par 1,9 mēnešiem salīdzinājumā ar 2011. gadu).

Tādēļ Vispārējā tiesa ir apņēmusies veikt būtiskus sava reglamenta grozījumus, kuri atbilstoši LESD 254. panta piektajai daļai 2013. gada laikā tiks iesniegti Padomē apstiprināšanai. Tomēr, lai cik tie nebūtu vajadzīgi, šai procesuālo normu modernizācijai būs *ex ante* neparedzama iedarbība, kas būs redzama tikai vidējā laikposmā, pēc pietiekami būtiskas jauno tiesību normu piemērošanas. No tā izriet, ka iecerētā reforma pati par sevi neļaus veikt vajadzīgo ievērojamu produktivitātes palielināšanos, lai pietiekami būtiski un ilgtspējīgi samazinātu tiesvedības ilgumu, it īpaši attiecībā uz ļoti apjomīgiem un sarežģītiem strīdiem. Tādējādi, gaidot iespējamo tiesas strukturālo attīstību, papildus šai reformai steidzami būtu jāpiesaista jauni personāla resursi.

Kā ir redzams turpmākajās lappusēs, 2012. gadā ir notikusi daudzveidīga judikatūras attīstība, liela daļa tās attiecās uz strīdiem konkurences tiesību, valsts atbalsta un intelektuālā īpašuma jomā. Dažādās Vispārējās tiesas darbības jomas tiks aplūkotas, ņemot vērā dažādos tiesas pienākumus lemjot: strīdos par tiesiskumu (I), apelācijām (II) un pagaidu noregulējumu (III).

¹ Pēdējos desmit gados izskatāmo lietu skaits konstanti pieaug, izņemot 2005. un 2006. gadu (sakarā ar kompetenču nodošanu Civildienesta tiesai).

I. Tiesvedības par tiesiskumu

Saskaņā ar LESD 263. pantu celto prasību pieņemamība

1. Pārsūdzams tiesību akts

Lietā T-237/09 *Région wallonne/Komisija*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 1. februārī (Krājumā nav publicēts), Vispārējā tiesa, lemjot par to, vai ir iespējams celt prasību atcelt tiesību aktu par netieši izteiktu noraidošu lēmumu, kas izriet no tiesību akta pamatojuma, vispirms atgādināja, ka principā tikai lēmuma rezolutīvā daļa var radīt tiesiskas sekas un tātad būt nelabvēlīga neatkarīgi no tā, kāds ir šā lēmuma pamatojums. Savukārt vērtējums, kas izklāstīts lēmuma pamatojumā, pats par sevi nevar būt prasības atcelt tiesību aktu priekšmets, un tam var piemērot Savienības tiesas tiesiskuma kontroli tikai tiktāl, ciktāl tas kā nelabvēlīga tiesību akta pieņemšanas pamatojums sniedz nepieciešamo atbalstu šā akta rezolutīvajai daļai. Tomēr, lai gan adresāta izteiktais lūgums lēmuma rezolutīvajā daļā nav skaidri noraidīts, no lēmuma, interpretējot to atbilstoši tā būtiskajiem pamatiem, tomēr var izrietēt, ka tiesību akta autore iestāde ir pieņēmusi skaidru nostāju attiecībā uz šo lūgumu un to ir noraidījusi. Šādā gadījumā lēmumam ir juridiski saistoša iedarbība, kas šajā ziņā nelabvēlīgi ietekmē adresātu.

2. Reglamentējošs akts, kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem

Vispārējai tiesai bija jālemj par jēdzienu reglamentējošs akts, kas nav saistīts īstenošanas pasākumiem LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē. Pirmkārt, lietā T-221/10 *Iberdrola/Komisija*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 8. martā (Krājumā vēl nav publicēts), prasītāja savā pret Komisijas lēmumu, ar kuru par nesaderīgu ar kopējo tirgu ir atzīta Spānijas tiesiskajā regulējumā ieviestā shēma, ar ko ir atļauta finanšu nemateriālās vērtības amortizācija nodokļu vajadzībām saistībā ar kapitāla daļu iegādi ārvalstīs, vērstajā prasībā norādīja, ka tai nebija jāpierāda, ka minētais lēmums to skāra individuāli, tiktāl, ciktāl šis lēmums bija reglamentējošs akts, kas viņu skar tieši un nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem.

Norādot, ka apstrīdētā lēmuma 6. panta 2. punktā ir minēta "valsts pasākumu šī lēmuma īstenošanai līdz [strīdīgās] atbalsta shēmas pilnīgai atgūšanai" pastāvēšana, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka šādu atgūšanas pasākumu, kas ir uzskatāmi par īstenošanas pasākumiem, pastāvēšana vien pamato to, ka apstrīdētais lēmums ir jāuzskata par aktu, kurā ir ietverti īstenošanas pasākumi, kurus to adresāti var apstrīdēt valsts tiesā. Turklāt apstrīdētā lēmuma īstenošanas pasākumi nav ierobežoti tikai ar šiem atgūšanas pasākumiem, bet ietver arī jebkurus pasākumus, lai ieviestu lēmumu par nesaderību ar kopējo tirgu, tostarp lēmumu noraidīt pieteikumu par attiecīgo nodokļu priekšrocību piešķiršanu; šo noraidījumu prasītāja arī var apstrīdēt valsts tiesā. Līdz ar to Vispārējā tiesa norādīja prasītājas apgalvojumu, ka apstrīdētajā lēmumā nav ietverti un nav vajadzīgi īstenošanas pasākumi, lai tas radītu tajā paredzētās sekas, ņemot vērā, ka atbalsta saņēmējiem un Spānijas Karalistei ar lēmumu ir automātiski liegta strīdīgās shēmas turpmāka piemērošana.

Otrkārt, 2012. gada 4. jūnija rīkojumā lietā T-381/11 *Eurofer/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) runa bija par Komisijas lēmumu, ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisiju kvotu bezmaksas sadalei atbilstoši 10.a pantam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK².

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 32. lpp.).

Nolemjot, ka minētais lēmums ir reglamentējošs akts LESD 263. panta ceturtais daļas izpratnē, jo tas ir vispārpiemērojams un nav leģislatīvs akts, Vispārējā tiesa tomēr nosprieda, ka to nevar uzskatīt par tādu, kas neietver īstenošanas pasākumus. Ņemot vērā, ka apstrīdētajā lēmumā ir paredzēts, ka Komisija un dalībvalstis veic vairākus īstenošanas pasākumus, kuru rezultātā pēdējās minētās nosaka maksimālo ikgadējo bez maksas piešķiramo kvotu apjomu katrai attiecīgajai iekārtai, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tas ietver īstenošanas pasākumus LESD 263. panta ceturtais daļas izpratnē. Šo secinājumu nevar apšaubīt ar šīs tiesību normas mērķi – ļaut fiziskai un juridiskai personai celt prasību par vispārpiemērojamiem aktiem, kuri nav leģislatīvi akti, kas to skar tieši un nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem, tādējādi izvairoties no situācijas, kad šādi personai būtu jāpārkāpj tiesības, lai tā varētu vērsties tiesā. Vispārējā tiesa šajā ziņā norādīja, ka to uzņēmumu situācija, kas ir asociācijas, kura pārstāv Eiropas tērauda rūpniecības nozares uzņēmumu intereses, locekļi, šīs asociācijas par strīdīgo lēmumu celtās prasības kontekstā neatbilst šādi situācijai, uz kuru attiecas minētais mērķis. Minētie uzņēmumi var principā apstrīdēt apstrīdēto lēmuma valsts īstenošanas pasākumus, nepārkāpjot apstrīdēto lēmumu, un šajā ziņā atsaukties uz minētā lēmuma prettiesiskumu valsts tiesās, kuras pirms izlemšanas var pamatoties uz LESD 267. panta noteikumiem.

3. Tieša skaršana

Lietā T-541/10 *ADEDY u.c./Padome*, kurā tika izdots rīkojums 2012. gada 27. novembrī (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējā tiesa bija jāizskata prasība, ko cēlusi tostarp Grieķijas arodbiedrību konfederācija par diviem Padomes lēmumiem, kas adresēti Grieķijas Republikai saistībā ar šīs valsts pārmerīgā budžeta deficīta situāciju. Prasītājas iebilda, ka apstrīdētie tiesību akti ietverot dažas tiesību normas, kas skar Grieķijas ierēdņu finanšu intereses un darba nosacījumus.

Vispārējā tiesa uzsvēra, ka LESD 263. panta ceturtais daļa ierobežo prasības atcelt tiesību aktus, kuras ceļ juridiska vai fiziska persona, līdz trijām aktu kategorijām, proti, pirmkārt, aktiem, kas adresēti šai personai, otrkārt, aktiem, kas viņu skar tieši un individuāli, un, treškārt, reglamentējošiem aktiem, kas viņu skar tieši, bet nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem. Šajā ziņā tā atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par EKL 230. panta ceturto daļu nosacījums, ka lēmumam, par ko ir prasība, fiziska vai juridiska persona ir jāskar tieši, principā prasa, lai vienlaikus tiktu izpildīti divi kritēriji, pirmkārt, lai apstrīdētais pasākums tieši ietekmētu indivīda tiesisko stāvokli, un, otrkārt, nepieļautu nekādu rīcības brīvību šī pasākuma adresātiem, kuri ir atbildīgi par tā īstenošanu, tā kā šis pasākums ir pilnībā automātisks un var izrietēt tikai no Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma, nepiemērojot citus starpnoteikumus. Šī judikatūra joprojām ir piemērojama LESD 263. panta ceturtajai daļai, jo nav grozīts ar šo tiesību normu paredzētais tiesās skaršanas nosacījums.

Izskatot atšķirības starp apstrīdēto lēmumu noteikumiem, ievērojot šos nosacījumus, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka norma, kas paredz ierēdņiem maksājamo prēmiju samazināšanu, neietekmē tieši prasītāju tiesisko stāvokli, jo, lai gan tā attiecīgajai dalībvalstij uzlika pienākumu sasniegt budžeta mērķi, proti, ietaupīt noteiktu summu gadā, samazinot ierēdņiem maksājamās prēmijas, tajā netika noteikti nedz samazināšanas nosacījumi, nedz arī ierēdņu kategorijas, uz kurām tā attiecas, un tie ir nosacījumi, attiecībā uz kuriem valsts iestādēm ir plaša rīcības brīvība. Pēc Vispārējās tiesa uzskata, tāpat ir arī, runājot par normu, kurā attiecīgajai dalībvalstij ir paredzēts pienākums noteiktā laikā pieņemt likumu, ar ko veic pensiju sistēmas reformu, lai nodrošinātu tās ilgtspēju vidējā termiņā un ilgtermiņā. Tā kā tās īstenošanai tiek prasīta valsts likuma pieņemšana un valsts iestādēm ir atstāta ļoti plaša rīcības brīvība noteikt šī likuma saturu, ja vien ar šo likumu tiek nodrošināta pensiju sistēmas ilgtspēja vidējā termiņā un ilgtermiņā, minētā norma prasītājus neskar tieši LESD 263. panta ceturtais daļas izpratnē, tad tikai šis likums, iespējams, var tieši skart to tiesisko stāvokli. Runājot par tiesību normu, kurā paredzēti valsts sektorā aizstājamo darba ņēmēju, kuri pensionējas, griesti, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tas ir vispārējs valsts pārvaldes organizācijas un pārvaldības pasākums, kurš tāpat arī neietekmē prasītāju tiesisko stāvokli tieši. Ciktāl šī norma ir veicinājusi valsts dienestu

darbības pasliktināšanos un pasliktinājusi prasītāju darba nosacījumus, runa ir apstākli, kas ietekmē nevis prasītāju tiesisko stāvokli, bet tikai to faktisko stāvokli.

4. Pārstāvība ar advokāta palīdzību

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 19. panta trešo un ceturto daļu, kas atbilstoši šo pašu statūtu 53. panta pirmajai daļai ir piemērojams tiesvedībai Vispārējā tiesā, privātpersonas ir jāpārstāv advokātiem, kas ir tiesīgi praktizēt dalībvalstu tiesās vai to valstu tiesās, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzējas puses ³.

Lietā T-508/09 *Cañas/Komisija*, kurā tika izdots rīkojums 2012. gada 26. martā (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), prasības pieteikumu bija parakstījuši vienlaicīgi divi advokāti, pirmais no kuriem bija Lozannas (Šveice) Advokātu kolēģijas loceklis, otrs bija tās pašas Advokātu kolēģijas loceklis un Parīzes (Francija) Advokātu kolēģijas loceklis. Ņemot vērā faktu, ka šis pēdējais minētais ir pilntiesīgs abu Advokātu kolēģiju loceklis, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka prasības pieteikumu ir iesniedzis advokāts, kas ir tiesīgs praktizēt dalībvalsts tiesā. Tomēr, tā kā šo advokātu tiesvedības laikā aizstāja trešais advokāts, Šveices pilsonis un Parīzes Advokātu kolēģijas loceklis, kas iekļauts ārvalstu advokātu sarakstā, Komisija Vispārējai tiesai lūdza apstiprināt, ka minētais Šveices advokāts ir tiesīgs pārstāvēt prasītāju Vispārējā tiesā, jo pastāvēja iespējams risks saistībā ar tiesību normu par advokātu tiesībām praktizēt Savienības tiesās apiešanu, tostarp pamatojoties uz divpusējiem līgumiem starp dalībvalsti un trešo valsti. Vispārējā tiesa šajā ziņā norādīja, ka pat tad, ja Direktīva 98/5/EK ⁴, lasot to kopā ar EK un Šveices nolīguma par personu brīvu pārvietošanos ⁵ III pielikumu, dod dalībvalstīm iespēju noteikt Šveices advokātiem, kas pastāvīgi darbojas to teritorijā, pienākumu saistībā ar klienta pārstāvniecību tiesā rīkoties kopā ar vietējo advokātu, Francijas tiesībās šāds pienākums nav noteikts. Tā kā attiecīgais advokāts turklāt ir iesniedzis apliecināšu dokumentu par to, ka viņš ir tiesīgs praktizēt dalībvalsts tiesā, Vispārējā tiesa secināja, ka viņš ir tiesīgs pārstāvēt prasītāju Vispārējā tiesā.

Visbeidzot, Vispārējā tiesa lēma par iespēju pirmajam advokātam, kas ir tikai Lozannas Advokātu kolēģijas loceklis, atsaukties uz savām tiesībām uz pakalpojumu sniegšanas brīvību, lai pārstāvētu prasītāju pamattiesvedībā. Atgādinot, ka Direktīvas 77/249/EEK ⁶ 5. pantā, uz kuru var atsaukties Šveices advokāti, ir norādīts, ka, lai veiktu darbības klienta pārstāvēšanai tiesvedības procesā, katra dalībvalsts var prasīt pakalpojumus sniedzošajiem advokātiem strādāt sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē, vai ar tajā praktizējošu "avoué" vai "procuratore", tā uzskatīja, ka šis pienākums ir izpildīts tikmēr, kamēr prasītāju pārstāv arī cits advokāts, kurš ir pilntiesīgs Parīzes Advokātu kolēģijas loceklis.

5. Atbildētāja statuss

Lietā T-395/11 *Elti/Savienības delegācija Melnkalnē*, kurā tika izdots rīkojums 2012. gada 4. jūnijā (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība, kas vēsta pret Eiropas Savienības delegācijas Melnkalnē vadītāja lēmumu noraidīt prasītājas piedāvājumu attiecībā uz šīs valsts

³ 1992. gada 2. maija Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīva 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija (OV L 77, 36. lpp.).

⁵ Nolīgums starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos, kas parakstīts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā (OV 2002, L 114, 6. lpp.).

⁶ Padomes 1977. gada 22. marta Direktīva 77/249/EEK par pasākumiem, kas palīdz advokātiem sekmīgi īstenot brīvību sniegt pakalpojumus (OV L 78, 17. lpp.).

apraides sistēmas digitalizācijas pakalpojumu sniegšanai paredzēta aprīkojuma piegādes līguma noslēgšanu. Šajā lietā Vispārējai tiesai bija iespēja precizēt, ka Savienības deleģāciju trešā valstī nevar uzskatīt par Savienības iestādi vai struktūru LESD 263. panta 1. punkta izpratnē.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka no LESD 221. panta, kā arī no Lēmuma 2010/427/ES⁷ un Finanšu regulas⁸ 51. panta otrās daļas, 59., 60.a un 85. panta izriet, ka Savienības deleģāciju juridisko statusu raksturo pēdējo minēto divkārša hierarhiska un funkcionāla atkarība no Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD). Tādēļ tās nevar tikt kvalificētas par Savienības iestādi vai struktūru LESD 263. panta izpratnē.

Turklāt tiesību akti, kas tiek pieņemti saskaņā ar deleģētajām pilnvarām, parasti ir piedēvējami deleģējošajai iestādei, kurai tiesā ir jāizstāv attiecīgais akts; šāds risinājums *a fortiori* attiecas uz paraksta tiesību deleģēšanu un pastarpinātas deleģēšanas gadījumiem. Tādējādi akti, ko ir pieņēmis Eiropas Savienības deleģācijas vadītājs, rīkojoties kā Komisijas kredītrīkotājs ar pastarpināti deleģētām pilnvarām piegādes līguma publiskā iepirkuma procedūrā, neļauj atzīt, ka minētajai deleģācijai būtu atbildētājas statuss, un šajā gadījumā tie ir piedēvējami Komisijai. No tā izriet, ka Eiropas Savienības deleģācija Melnkalnē nevar tikt uzskatīta par Savienības iestādi vai struktūru un ka šajā lietā pret šo deleģāciju celtā prasība ir noraidāma kā nepieņemama.

Uzņēmumiem piemērojamās konkurences tiesību normas

1. Vispārēji noteikumi

a) Informācijas pieprasījumi

Apvienotajās lietās T-458/09 un T-171/10 *Slovak Telekom/Komisija*, kurās tika izdots rīkojums 2012. gada 22. martā (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija iespēja lemt par Komisijas pilnvaru apjomu pieprasīt informāciju no uzņēmumiem atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1/2003⁹ 18. pantam. Runa bija par diviem Komisijas lēmumiem, ar kuriem prasītājam tika uzlikts pienākums sniegt Komisijai informāciju par savu darbību ne tikai par laikposmu pēc Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai, bet arī par agrāku laikposmu. Vispārējā tiesa norādīja, ka Regulas (EK) Nr. 1/2003 18. panta 1. punktā paredzētās izmeklēšanas pilnvaras ir pakļautas vienīgi prasībai par to, ka pieprasītā informācija ir nepieciešama – ko novērtē Komisija –, lai pārbaudītu apgalvojumus par pārkāpumu, kuri pamato izmeklēšanas īstenošanu. No tā izriet, ka Komisija ir tiesīga pieprasīt uzņēmumam informāciju par laikposmu, kad Savienības konkurences tiesību normas tam nebija piemērojamas, ja šī informācija ir nepieciešama, lai konstatētu iespējamu šo tiesību normu pārkāpumu kopš brīža, kad tās šim uzņēmumam ir piemērojamas. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa noraidīja prasītājas argumentāciju, saskaņā ar kuru izskatāmajā lietā nepastāv saikne starp apgalvoto izdarīto pārkāpumu un pieprasīto informāciju. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka šī informācija varēja ļaut Komisijai noteikt attiecīgos tirgus, noteikt, vai prasītājam šajos tirgos bija dominējošais stāvoklis, vai izvērtēt pārkāpuma smagumu; daži dati pirms 2004. gada 1. maija turklāt tai varēja būt vajadzīgi, lai konstatētu saimniecisko kontekstu, kādā notikusi inkriminētā rīcība.

⁷ Padomes 2010. gada 26. jūlija Lēmums 2010/427/ES, ar ko nosaka Eiropas Ārējās darbības dienesta organizatorisko struktūru un darbību (OV L 201, 30. lpp.).

⁸ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopieniu vispārējam budžetam (OV L 248, 1. lpp.).

⁹ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

b) Komisijas pārbaudes pilnvaras

– Advokāta palīdzība

2012. gada 27. septembra spriedumā lietā T-357/06 *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Komisija* (Krājuma vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai gan tiesības uz aizstāvību, tostarp tiesības saņemt juridisko palīdzību, ir jāievēro, sākot ar iepriekšējas izmeklēšanas stadiju, tomēr ir jānodrošina, ka šo tiesību ievērošana neapdraud pārbaudes lietderīgu iedarbību, lai Komisija varētu īstenot savu uzdevumu uzraudzīt Līguma tiesību normu konkurences jomā ievērošanu. Šajā kontekstā ir nepieciešams savstarpēji izvērt vispārējos Savienības tiesību principus attiecībā uz tiesībām uz aizstāvību un Komisijas pārbaudes pilnvaru lietderīgo iedarbību, novēršot attiecīgo dokumentu iespējamo iznīcināšanu vai slēpšanu. Tādējādi, lai gan uzņēmuma ārštata advokāta vai uzņēmuma jurista klātesamība ir iespējama, tomēr šāda klātesamība nav uzskatāma par pārbaudes tiesiskuma nosacījumu. Ja uzņēmums to vēlas, tostarp tad, ja tā rīcībā nav jurista, tas tāpat var lūgt advokāta palīdzību un aicināt advokātu pēc iespējas īsākā laikā ierasties minētajā vietā. Lai šo tiesību uz advokāta palīdzību īstenošana neapdraudētu raitu pārbaudes norisi, personām, kurām ir uzticēta pārbaudes veikšana, ir jāspēj nekavējoties iekļūt visās uzņēmuma telpās, paziņot tam lēmumu veikt pārbaudi un ieņemt birojus pēc savas izvēles, negaidot. Šīm personām tāpat ir jāspēj kontrolēt uzņēmuma telefonisko un elektronisko saziņu. Turklāt termiņš, kas Komisijai ir jāpiešķir uzņēmumam, lai tas varētu sazināties ar savu advokātu, pirms tā uzsāk pārbaudes, var būt tikai ļoti ierobežots un samazināts līdz pašam minimumam.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, atsakoties apmierināt uzņēmuma pieteikumu, kurā pārstāvjiem, kuriem uzticēts veikt pārbaudi, tiek lūgts sagaidīt uzgaidāmajā telpā tās ārštata advokātu ierašanos, pirms viņiem dod atļauju iekļūt savās telpās, Komisija nekādi nav pārkāpusi minētā uzņēmuma tiesības uz aizstāvību. Minētā uzņēmuma atteikums dot Komisijas inspektoriem piekļuvi savām telpām pirms tā advokātu ierašanās līdz ar to ir jā kvalificē kā atteikums pakļauties lēmumam veikt pārbaudi.

– Apjoms

Iepriekš minētajā lietā *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Komisija* Vispārējai tiesai turklāt bija iespēja lemt par Komisijas pārbaudes pilnvaru apjomu. Šajā ziņā atgādinot, ka uzņēmumiem ir pienākums aktīvi sadarboties attiecībā uz iepriekšējas izmeklēšanas procesa ietvaros veiktajiem izmeklēšanas pasākumiem, tā it īpaši uzsvēra nozīmīgumu, kāds šajā kontekstā ir tiesībām piekļūt visām uzņēmuma telpām, zemes platībām un transportlīdzekļiem. Šīm tiesībām patiešām ir noteicoša loma, jo šīm tiesībām ir jāļauj Komisijai iegūt pierādījumus par konkurences tiesību normu pārkāpumiem vietās, kurās tie parasti ir konstatējami, proti, uzņēmumu komercdarbības telpās.

Tādējādi Vispārējā tiesa uzskatīja, ka vienīgi fakts, ka uzņēmuma advokāti atsakās piešķirt Komisijai piekļuvi viena no šī uzņēmuma direktoru birojam, ir pietiekams, lai uzskatītu, ka uzņēmums ir atteicies pilnībā pakļauties lēmumam veikt pārbaudi, un Komisijai nav jāpierāda, ka ar šo atteikumu radītais kavējums ir varējis izraisīt dokumentu iznīcināšanu vai slēpšanu.

2012. gada 14. novembra spriedumos lietā T-135/09 *Nexans France* un *Nexans/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) un lietā T-140/09 *Prysmian* un *Prysmian Cavi e Sistemi Energia/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts), kas attiecās uz šo pašu problemātiku, Vispārējā tiesa tomēr precizēja, ka, Komisijai veicot pārbaudi uzņēmuma telpās, tās pienākums ir ierobežot tās meklējumus, attiecinot tos tikai uz minētā uzņēmuma darbībām lēmumā, ar kuru tiek izdots rīkojums veikt pārbaudi, norādītajās nozarēs. Turpretī, ja tā pēc pārbaudes veikšanas ir konstatējusi, ka kāds dokuments vai informācija neattiecas uz šīm nozarēm, tā to vairs nevar izmantot savas izmeklēšanas veikšanas nolūkiem.

Vispārējā tiesa šajā ziņā uzsvēra, ka, ja Komisijai nebūtu noteikts šāds ierobežojums, tad ikreiz, kad tās rīcībā nonāktu kāda norāde, kas tai ļautu uzņēmumu turēt aizdomās par iespējamo konkurences tiesību normu pārkāpumu kādā konkrētā tā darbību jomā, tā faktiski varētu veikt pārbaudi attiecībā uz visām šāda uzņēmuma darbībām. Tas neatbilstu juridisko personu privātās darbības sfēras aizsardzībai, kas kā pamattiesības ir nodrošināta demokrātiskā sabiedrībā. Tādējādi izskatāmajā lietā Komisijas rīcībā, lai tā varētu pieņemt strīdīgos lēmumus par pārbaudi, bija jābūt pietiekami nopietnām norādēm, kas attaisnotu pārbaudes veikšanu prasītāju uzņēmuma telpās un attiektos uz visām to darbībām ar elektrokabeļiem un ar tiem saistīto aprīkojumu.

c) Saprātīgs termiņš

2012. gada 5. jūnija spriedumā lietā T-214/06 *Imperial Chemical Industries/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa, izskatot pamatu, kas attiecās uz pārmērīgu administratīvā procesa un tiesvedības ilgumu, uzskatīja, ka tās rīcībā esošā neierobežotā kompetence naudas sodu par konkurences tiesību normu pārkāpumiem jomā ļauj tai lemt par prasītājas pieteikumu šī iemesla dēļ samazināt Komisijas uzliktā naudas soda apmēru. Vispārējā tiesa tostarp uzsvēra, ka šāda iespēja izskatāmajā lietā ir attaisnota procesuālās ekonomijas apsvērumu dēļ un tādēļ, lai garantētu tūlītēju un efektīvu kompensāciju par šādu saprātīga termiņa principa pārkāpumu.

Atgādinājusi, ka ilguma saprātīgais raksturs ir jāvērtē, ņemot vērā katras atsevišķās lietas apstākļus, tostarp attiecīgo personu īpašo ieinteresētību lietas iznākumā, lietas sarežģītību, kā arī attiecīgās personas un kompetento iestāžu rīcību, Vispārējā tiesa tomēr uzskatīja, ka, lai gan prasītājas kritizētais tiesvedības ilgums, proti, kopumā pieci gadi un deviņi mēneši, noteikti ir ievērojams, šis ilgums ir izskaidrojams ar lietas apstākļiem un tās sarežģītību. Tādējādi, tā kā prasītāja nav izvirzījusi nevienu argumentu par tās īpašo ieinteresētību šīs lietas iznākumā un ņemot vērā faktu, ka lietai – sakarā ar tās raksturu vai nozīmīgumu prasītājai – nepiemīt īpašas steidzamības faktors, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šis ilgums nevar būt pamats lūgtajam uzliktā naudas soda apmēra samazinājumam.

d) Sankcijas

– Naudas soda aprēķins

2012. gada 29. marta spriedumā lietā T-336/07 *Telefónica un Telefónica de España/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējai tiesai bija iespēja precizēt naudas soda aprēķinā vērā ņemamos kritērijus. Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādināja, ka atbilstoši Pamatnostādnēm sodanaudas [naudas soda] noteikšanai [aprēķinam], piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTK] līguma 65. panta 5. punktu¹⁰, Komisijai, izvērtējot pārkāpuma smagumu, ir jāveic konkrētu seku uz tirgu novērtējums tikai tad, ja izrādās, ka šis sekas ir izmērāmas. Šajā kontekstā ģeogrāfiskā tirgus lielums ir tikai viens no trim būtiskajiem kritērijiem pārkāpuma kopējā smaguma novērtēšanā. Turklāt tas nav neatkarīgs kritērijs tādā ziņā, ka tikai tādi pārkāpumi, kas skar vairākas dalībvalstis, varētu tikt kvalificēti kā "sevišķi smagi". Līdz ar to Komisija var kvalificēt pārkāpumu par "sevišķi smagu", kaut gan konkrētā ģeogrāfiskā tirgus lielums aptvēra tikai vienas dalībvalsts teritoriju.

Vispārējā tiesa turklāt uzsvēra, ka, lai novērtētu pārkāpuma smagumu naudas soda apmēra noteikšanai, Komisijai ir jā rūpējas par savas rīcības preventīvo raksturu, it īpaši tāda veida pārkāpumu gadījumā, kuri ir īpaši kaitīgi Savienības mērķu sasniegšanai. Prevencijai ir jābūt vienlaikus specifiskai

¹⁰ OV 1998, C 9, 3. lpp.

un vispārējai tādā ziņā, ka, sodot par individuālo pārkāpumu, naudas sods arī ietilpst vispārējā politikā, ka uzņēmumiem ir jāievēro konkurences tiesību normas.

Turklāt, tā kā naudas soda apmēra palielināšana pārkāpuma ilguma dēļ tiek īstenota, piemērojot noteiktu procentu likmi šī naudas soda sākumsummai, kas ir noteikta atkarībā no visa pārkāpuma smaguma un kas jau atspoguļo pārkāpuma dažādo intensitāti, palielinot šo summu pārkāpuma ilguma dēļ, nav jāņem vērā pārkāpuma intensitātes variācijas attiecīgajā laikposmā. Visbeidzot, kaut arī netiek izslēgts, ka dažos gadījumos attiecīgās valsts tiesību normas vai valsts iestāžu rīcība var būt atbildību mīkstinoši apstākļi, to, ka valsts iestādes piekrita pārkāpumam vai pieļāva to, šajā gadījumā nevar ņemt vērā kā atbildību mīkstinošu apstākli, ja attiecīgo uzņēmumu rīcībā ir līdzekļi, kas nepieciešami, lai iegūtu juridiski precīzu un pareizu informāciju.

– Naudas sods un kavējuma nauda

2012. gada 27. jūnija spriedumā lietā T-167/08 *Microsoft/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja, ka, lai gan naudas sods ir sekas LESD 101. un 102. panta pārkāpumam un kavējuma nauda ir sekas lēmuma, ar kuru tiek pieprasīts beigt attiecīgo pārkāpumu un vajadzības gadījumā tiek noteikti rīcības pasākumi, pārkāpumam, tomēr abi attiecas uz uzņēmuma rīcību pagātnē un tiem abiem ir jābūt preventīviem, lai novērstu pārkāpuma atkārtošānu vai turpināšanu. Ņemot vērā šo īpašību un mērķu kopumu, nekas nepamato to, ka ar atšķirīgu precizitāti tiek noteikts, kas uzņēmumam ir jā dara vai nē, lai izpildītu konkurences tiesību normas, pirms attiecībā uz minēto uzņēmumu tiek pieņemts lēmums par naudas soda uzlikšanu vai lēmums, ar kuru tiek noteikta galīgā kavējuma nauda.

– Uzņēmumiem adresēti rīkojumi – Ierobežojumi

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Microsoft/Komisija* Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai gan Komisijai ir pilnvaras konstatēt konkurences tiesību normu pārkāpumu un likt attiecīgajām pusēm to izbeigt, tai nav jānosaka par saistošu pusēm sava izvēle no dažādajām rīcības iespējām, kuras ir saderīgas ar Līgumu vai tādu lēmumu, ar kuru tiek noteikti rīcības pasākumi. Tādējādi, ja uzņēmums ir izvēlējies vienu no šīm iespējām, Komisija nevar konstatēt pārkāpumu vai uzlikt kavējuma naudu, jo tā dod priekšroku citai iespējai.

2. Jaunumi LESD 101. panta jomā

a) Uzņēmumu apvienības lēmuma jēdziens

Lietā T-111/08 *MasterCard u.c./Komisija*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 24. maijā (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība par Komisijas lēmuma, ar kuru daudzpusējas starpbanku komisijas maksas (turpmāk tekstā – “DSKM”), kas tika piemērotas *MasterCard* karšu maksājuma sistēmā, atzītas par konkurences tiesībām neatbilstošām, atcelšanu. DSKM atbilst cenas par darījumu ar maksājuma karti daļai, kuru ietur kartes izdevējbanka. DSKM izmaksas komersantiem tiek noteiktas vispārējo izmaksu ietvaros, par kurām tiem tiek iesniegts rēķins par maksājuma karšu izmantošanu finanšu iestādē, kas pārvalda to darījumus.

Šajā lietā pasludinātajā spriedumā Vispārējai tiesai bija iespēja izdarīt precizējumus attiecībā uz uzņēmumu apvienības lēmuma jēdzienu [LESD 101.] panta izpratnē. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka šis jēdziens paredz nepieļaut, ka vienīgi formas dēļ, kādā uzņēmumi saskaņo savu rīcību tirgū, tie varētu izvairīties no konkurences tiesību normu piemērošanas. Lai nodrošinātu šī principa efektivitāti, [LESD 101.] panta 1. punkts aptver ne vien tiešu rīcības saskaņošanas starp uzņēmumiem kārtību (nolīgumi un saskaņotās darbības), bet arī institucionalizētas sadarbības formas, kuru

ietvaros tie rīkojas ar kolektīvas struktūras vai kopīgas institūcijas starpniecību. Šajā kontekstā interešu kopības vai kopīgas intereses esamība ir nozīmīgs izvērtēšanas elements.

It īpaši uzsverot interešu kopības esamību starp maksājumu organizāciju *MasterCard* un finanšu iestādēm attiecībā uz DSKM noteikšanu augstā līmenī, Vispārējā tiesa secināja, neraugoties uz izmaiņām, kas notikušas pēc *MasterCard Inc.* iekļaušanas biržas sarakstā, maksājumu organizācija *MasterCard* joprojām funkcionēja kā dalībnieču finanšu iestāžu rīcības koordinēšanas institucionālizēta forma. Tādējādi attiecībā uz maksājumu organizācijas *MasterCard* institūciju pieņemtajiem lēmumiem, ar kuriem tiek noteiktas DSKM, Komisija pamatoti atstājusi spēkā to, ka tie kvalificējami kā uzņēmumu apvienības lēmumi.

b) Konkurences ierobežojumi

– Papildu raksturs

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *MasterCard u.c./Komisija* Vispārējā tiesa noraidīja argumentus, kas attiecās uz DSKM objektīvo nepieciešamību *MasterCard* maksājumu sistēmas funkcionēšanā. Atbilstoši šiem argumentiem, ja minētās komisijas maksas netiktu iekasētas, finanšu iestādēm saviem klientiem būtu bijis jāpiedāvā cita veida maksājumu kartes vai arī jāsamazina karšu turētāju priekšrocības, kas varētu būt pamats *MasterCard* sistēmas funkcionēšanas spējas apdraudējumam. Norādot uz citu ienākumu un komercpriekšrocību, kas nav DSKM, apmēru, kurus šīs iestādes gūst no savas maksājumu karšu izsniegšanas darbības, Vispārējā tiesa šos apsvērumus noraidīja, uzskatot, ka pat tad, ja sistēmā, kas funkcionē bez DSKM, varētu būt sagaidāma karšu turētājiem piešķirto priekšrocību vai karšu izsniegšanas darbības ienesīguma samazināšanās, var saprātīgi secināt, ka ar šādu samazināšanu nepietiktu, lai apdraudētu *MasterCard* sistēmas spēju funkcionēt.

– Ietekme

Iepriekš minētajā lietā *MasterCard u.c./Komisija* prasītājas norādīja tostarp, ka apstākļi, ka DSKM ietekmēja komersantu apkalpošanas izmaksas, neietekmē konkurenci starp pieņēmējiem, jo tās vienlīdz bija piemērojamas visiem pieņēmējiem. Šajā ziņā Vispārējā tiesa nosprieda, ka, tā kā ir atzīts, ka DSKM veido pamatu komersantu apkalpošanas izmaksām, un ciktāl Komisija ir varējusi pamatoti konstatēt, ka *MasterCard* sistēma, kas darbojas bez DSKM, no ekonomikas viedokļa būtu funkcionētspējīga, no tā obligāti izriet, ka DSKM rada konkurenci ierobežojošas sekas. Salīdzinot ar karšu pieņēmēju tirgu, kas darbojas bez DSKM, tās ierobežo spiedienu, ko komersanti, apspriežot komersantu apkalpošanas izmaksas, varētu īstenot uz bankām, un samazina izredzes, ka cenas tiks samazinātas zem noteikta līmeņa.

– Potenciāla konkurence

Lietā T-360/09 *E.ON Ruhrgas* un *E.ON/Komisija* un lietā T-370/09 *GDF Suez/Komisija*, kurās tika pasludināti spriedumi 2012. gada 29. jūnijā (Krājumā vēl nav publicēti), Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru katrai prasītājai enerģijas sabiedrībai uzlikts naudas sods EUR 553 miljonu apmērā par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu, noslēdzot Vācijas un Francijas dabasgāzes tirgus sadales nolīgumu. Šis nolīgums tika noslēgts 1975. gadā, kad *Ruhr-gas AG* (tagad – *E.ON Ruhrgas AG*, kas pieder pie *E.ON* grupas) un *Gaz de France (GDF)* (kas šobrīd pieder pie *GDF Suez* grupas) nolēma kopīgi uzbūvēt gāzesvadu, kas šķērso Vāciju, lai Vācijā un Francijā importētu gāzi no Krievijas. Komisija nolēma, ka ar attiecīgo nolīgumu uzņēmumi vienojās pa šo gāzesvadu transportēto gāzi netirgot attiecīgi otras līgumslēdzējas puses valsts tirgū. Šajā lietā Vispārējai tiesai bija iespēja lemt par apstākļiem, kādos uzņēmums var tikt kvalificēts kā potenciāls konkurents [LESD 101.] panta 1. punkta piemērošanas kontekstā.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka konkurences apstākļu konkrētajā tirgū pārbaude balstās ne tikai uz konkurenci, kas pastāv starp attiecīgajā tirgū jau esošajiem uzņēmumiem, bet arī uz potenciālo konkurenci. Lai gan uzņēmuma nodomam ienākt tirgū var būt nozīme, lai noteiktu, vai to var uzskatīt par potenciālu konkurentu šajā tirgū, tomēr būtiskais faktors, ar kuru ir jāpamato šī kvalifikācija, ir tas, vai tam ir spēja ienākt šajā tirgū. Runājot par valsts tirgu, kam raksturīga faktiski teritoriālu monopolu pastāvēšana, nav nozīmes apstāklim, ka šajā tirgū nepastāv likumīgs monopols. Lai noteiktu, vai kādā tirgū pastāv potenciāla konkurence, Komisijai ir jāpārbauda, vai pastāv faktiskas un konkrētas iespējas, ka attiecīgie uzņēmumi konkurēs savā starpā vai ka attiecīgajā tirgū var parādīties jaunienācējs, kas konkurēs ar uzņēmumiem, kuri jau veic uzņēmējdarbību šajā tirgū. Šī Komisijas pārbaude ir jāveic, objektīvi pamatojoties uz šīm iespējām, tādējādi nav nozīmes apstāklim, ka šīs iespējas ir izslēgtas tādēļ, ka pastāv monopols, kurš ir tiešā veidā ieviests ar valsts tiesisko regulējumu vai netieši faktiskās situācijas dēļ, kas rodas, piemērojot šo tiesisko regulējumu. Turklāt tikai tīri teorētiska iespēja, ka kāda sabiedrība ienāks šādā tirgū, nav pietiekama, lai pierādītu šādas konkurences pastāvēšanu.

Izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa konstatēja, ka līdz 1998. gada 24. aprīlim Vācijas tirgus situācija, tā kā tai bija raksturīga likumīga faktiski teritoriālu monopolu pastāvēšana, varēja izraisīt to, ka šajā tirgū nepastāv nekāda konkurence – ne tikai reāla, bet arī potenciāla. Šajā ziņā nav nozīmes faktam, ka Vācijā nepastāvēja likumīgs monopols. No tā Vispārējā tiesa secināja, ka Komisija nav pierādījusi potenciālas konkurences pastāvēšanu starp *E.ON* un *GDF Suez* Vācijas tirgū laikposmā no 1980. gada 1. janvāra līdz 1998. gada 24. aprīlim, kurā starp tām noslēgtais nolīgums varēja izraisīt konkurences pārkāpumu.

c) Naudas soda aprēķins

– Sadarbība

i) Apjoms

2012. gada 27. septembra spriedumā lietā T-347/06 *Nynäs Petroleum* un *Nynas Belgium*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja, ka atbilstoši Pamatnostādņu sodanaudas [naudas soda] noteikšanai [aprēķinam] 3. punkta sestā ievilkuma noteikumiem Komisija var samazināt naudas soda pamatsummu par uzņēmuma efektīvu līdzdalību procesā, kas neattiecas uz 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomu. Tomēr Komisija uzņēmumam, kas sadarbojies procesā attiecībā uz konkurences tiesību normu pārkāpumiem, var piešķirt naudas soda samazinājumu saskaņā ar šiem minēto pamatnostādņu noteikumiem tikai tad, ja 2002. gada paziņojums par sadarbību nebija piemērojams. Šis paziņojums nav piemērojams vertikālu aizliegtu vienošanos vai aizliegtu vienošanos, kas ietilpst [LESD 102.] panta piemērošanas jomā, gadījumā. Šādos apstākļos un tā kā izskatāmajā lietā attiecīgais pārkāpums tomēr ietilpa 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas jomā, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka prasītājam nevar tikt piemēroti Pamatnostādņu sodanaudas [naudas soda] noteikšanai [aprēķinam] 3. punkta sestā ievilkuma noteikumi.

ii) Sekas

2012. gada 27. septembra spriedumā lietā T-370/06 *Kuwait Petroleum u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa norādīja, ka atbilstoši 2002. gada paziņojuma par sadarbību 27. punktam aizliegtu vienošanos lietā ikvienā administratīvās procedūras beigās pieņemtajā lēmumā Komisija novērtē galīgo situāciju attiecībā uz katru uzņēmumu, kas ir iesniedzis pieteikumu par naudas soda samazinājumu. Pēc Vispārējās tiesas domām, no tā izriet, ka Komisijai uzņēmuma sniegtās informācijas vērtība ir jānovērtē administratīvā procesa beigās un ka

Komisijai nevar pārņemt, ka tā uzskatījusi, ka tā nevar atlīdzināt uzņēmumam par paziņojumiem, kas Komisijai šķita izšķiroši kādā procesa brīdī, bet kas vēlāk administratīvajā procesā izrādījās neizmantojami, jo uzņēmums ir atsaucis šos paziņojumus.

– **Atbildību pastiprinoši apstākļi**

i) **Pārkāpuma aizsācēja vai vadītāja loma**

2012. gada 27. septembra spriedumā lietā T-343/06 *Shell Petroleum u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa norādīja, ka principā, lai konstatētu, ka uzņēmumam ir bijusi aizliegtās vienošanās aizsācēja loma, nekas principā neliedz Komisijai pamatoties tikai uz vienu notikumu, tomēr ar nosacījumu, ka šis vienīgais apstākļis ļauj droši pierādīt, ka šis uzņēmums ir pārliecinājies vai mudinājis citus uzņēmumus izveidot aizliegto vienošanos vai tādai pievienoties.

Turklāt iepriekš minētajā spriedumā lietā *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Komisija* Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai gan Savienības tiesa ir noteikusi atšķirību starp aizsācēja un vadītāja lomu, tomēr tā uzskata, ka pat tad, ja Komisijas saistībā ar vienu no šīm lomām iesniegtie pierādījumi ir nepietiekami, tā tomēr var saglabāt Komisijas, īstenojot savas neierobežotās kompetences pilnvaras, paredzētā naudas soda apmēra palielinājumu. Ņemot vērā prasītājas vadītājas lomas nozīmīgumu, tā izskatāmajā lietā tātad uzskatīja, ka piemērotā naudas soda palielinājums nav jāsamazina.

ii) **Recidīvs**

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Shell Petroleum u.c./Komisija* Vispārējai tiesai bija iespēja veikt šajā jautājumā precizējumus līdzīgu pārkāpumu, ko secīgi izdarījušas divas vienas un tās pašas mātessabiedrības meitassabiedrības, gadījumā. Atbilstoši Vispārējās tiesas uzskatam, tā kā Savienības konkurences tiesībās ir atzīts, ka dažādas vienā grupā ietilpstošās sabiedrības veido vienu un to pašu ekonomisko vienību, ja attiecīgās sabiedrības nenosaka savu rīcību tirgū autonomi un ja viena no mātessabiedrības meitassabiedrībām izdara tāda paša veida pārkāpumu kā tas, par kuru citai meitassabiedrībai iepriekš ir tikusi piemērota sankcija, Komisija var pamatoti uzskatīt, ka ir noticis recidīvs. Tomēr, ciktāl runa ir par tiesībām, nevis pienākumu, vienīgi fakts, ka Komisija agrākā lēmumā nav uzlikusi atbildību mātessabiedrībai, nenozīmē, ka tai būtu pienākums veikt tādu pašu vērtējumu vēlāk pieņemtā lēmumā.

Izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, tā kā agrākajā lēmumā minētā meitassabiedrība un meitassabiedrība, uz kuru attiecas jaunais Komisijas lēmums, abas netieši pilnībā pieder vienām un tām pašām mātessabiedrībām, apstākļi, ka agrākajā lēmumā Komisija ir izvēlējusies uzlikt atbildību par pārkāpumu pirmajai meitassabiedrībai, nevis mātessabiedrībām, neietekmē iespēju piemērot judikatūru attiecībā uz recidīvu jaunajā lēmumā. Turklāt tas, ka vairs nepastāv viena no mātessabiedrībām, neietekmē iespēju piemērot noteikumus par recidīvu uzņēmumam, kas turpina pastāvēt. Visbeidzot, Komisijai nebija jāiesniedz pierādījumi, kas ļautu konstatēt, ka šī mātessabiedrība faktiski ir īstenojusi izšķirošu ietekmi attiecībā uz savas meitassabiedrības pārkāpjošo rīcību, kas ir agrākā lēmuma priekšmets, jo šī meitassabiedrība pārkāpumu izdarīšanas brīdī iepriekšminētajām mātessabiedrībām kopīgi piederēja pilnā apmērā.

d) **Vainojamība pārkāpjošā rīcībā – Solidāras atbildības noteikšana**

2012. gada 27. septembra spriedumā lietā T-361/06 *Ballast Nedam/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa uzskatīja, ka sabiedrība, kas kopā ar savu meitassabiedrību veido vienu un to pašu uzņēmumu, nevar apgalvot, ka tās meitassabiedrībai uzliktā

naudas soda apmēra samazināšanas, ko veic Savienības tiesa, rezultātā ir jāsamazina arī naudas sods, kas solidāri uzlikts grupas mētesabiedrībai, ja lēmums par naudas soda apmēra samazināšanu izriet no apstākļa, ka Komisija nav ievērojusi meitassabiedrības tiesības uz aizstāvību.

e) Neierobežota kompetence

– Agrāks apstāklis

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Shell Petroleum u.c./Komisija* Vispārējā tiesa atgādināja, ka neierobežotā kompetence pilnvaro Savienības tiesu papildus vienkāršai sankciju tiesiskuma pārbaudei aizstāt Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu vai noteikto kavējuma naudu. Atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ¹¹ 47. pantā paredzētajām efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa prasībām tas nozīmē, ka Savienības tiesa veic gan tiesisko, gan faktisko apstākļu pārbaudi un ka tā ir tiesīga novērtēt pierādījumus, atcelt apstrīdēto lēmumu un grozīt naudas soda apmēru. Tādējādi Vispārējai tiesai tās nolēmuma pieņemšanas dienā, izmantojot minēto neierobežoto kompetenci, ir jānovērtē, vai attiecīgajiem uzņēmumiem ir uzlikts naudas sods, kura apmērs pareizi atspoguļo attiecīgā pārkāpuma smagumu. Īstenojot savas neierobežotās kompetences pilnvaras, Vispārējā tiesa principā var ņemt vērā uzņēmuma nesadarbošanos un tādējādi palielināt naudas soda, kas tam ir uzlikts par [LESD 101.] vai [102.] panta pārkāpumu, apmēru. Pēc Vispārējās tiesas domām, tā tas varētu būt gadījumā, ja, atbildot uz šādu Komisijas nosūtīto pieprasījumu, uzņēmums administratīvajā procesā ar nodomu vai aiz neuzmanības nebūtu norādījis naudas soda apmēra noteikšanai noteicošos faktus, kuri apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā bija vai kuriem būtu jābūt tā rīcībā. Šādā gadījumā Vispārējai tiesai nav liegts ņemt vērā šādus faktus, tomēr uzņēmums, kas tos norāda tikai tiesvedības stadijā, tādējādi apdraudot administratīvo procesa mērķi un raitu norisi, pakļauj sevi riskam, ka Vispārējā tiesa, nosakot piemēroto naudas soda apmēru, šo apstākli ņems vērā.

– Vēlāks apstāklis

Šajā ziņā Vispārējā tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Imperial Chemical Industries/Komisija* norādīja, ka pat tad, ja tas tiek minēts tikai tiesas sēdē, prasības pamatu, kas attiecas uz kopējo procesa, kas skar prasītāju, ilgumu, nevar uzskatīt par nepieņemamu sakarā ar nokavējumu. Tā uzskatīja, ka kopējais procesa ilgums veido jaunu pierādījumu, kas atbilstoši tās Reglamenta 48. panta 2. punktam attaisno minētā prasības pamata izvirzīšanu tiesvedības laikā.

– Metode – Pamatnostādņu nesaistošais raksturs attiecībā uz Vispārējo tiesu

Iepriekš minētajos spriedumos lietā *E.ON Ruhrgas un E.ON/Komisija* un *GDF Suez/Komisija* Vispārējā tiesa atgādināja, ka tai nav saistoši Komisijas aprēķini, ne arī tās Pamatnostādnes naudas sodu jomā, ja Vispārējā tiesa lemj savas neierobežotās kompetences ietvaros, taču tai ir jāveic savs vērtējums, ņemot vērā visus konkrētā gadījuma apstākļus. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijas izmantotās metodes piemērošana izskatāmajā lietā nozīmētu noteiktā naudas soda apmēra nesamērīgu samazināšanu, ņemot vērā konstatētās kļūdas nozīmību. Kaut arī Komisijas kļūda attiecās tikai uz Francijas tirgu un tikai uz aptuveni vienu pārkāpuma ilguma piektdaļu, Komisijas metodes piemērošanas sekas būtu naudas soda apmēra samazinājums par vairāk nekā 50 %. Tādējādi, norādot, ka minētā metode tai nav saistoša, Vispārējā tiesa secināja, ka, ievērojot tostarp pārkāpuma ilgumu un smagumu, katrai sabiedrībai uzliktā naudas soda galīgā summa ir jānosaka EUR 320 miljonu apmērā.

¹¹ OV 2010, C 83, 389. lpp.

3. Jaunumi LESD 102. panta jomā

a) Dominējošais stāvoklis

Iepriekš minētajā lietā *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība atcelt lēmumu, ar kuru Komisija prasītājām, *Telefónica* – Spānijas telekomunikāciju bijusī operatore – grupas sabiedrībām, bija uzlikusi naudas sodu aptuveni EUR 151 miliona apmērā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Spānijas platjoslas interneta piekļuves tirgū. Pēc Komisijas domām, prasītājas ļaunprātīgi tika izmantojušas savu dominējošo stāvokli Spānijas platjoslas interneta piekļuves vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgū reģionālajā un valsts mērogā no 2001. gada septembra līdz 2006. gada decembrim.

Vispārējā tiesa atgādināja, ka iespējamā konkurences esamība tirgū ir nozīmīgs apstāklis dominējošā stāvokļa esamības izvērtēšanai. Tomēr pat sprauga konkurence noteiktā tirgū neizslēdz iespēju, ka šajā pašā tirgū ir dominējošs stāvoklis, jo šī stāvokļa galvenā pazīme ir attiecīgā uzņēmuma spēja darboties, savā tirgus stratēģijā neņemot vērā šo konkurenci un šādas rīcības dēļ neciešot kaitīgas sekas. Vispārējā tiesa atgādināja arī, ka, lai arī iespēja regulāri paaugstināt cenu neapstrīdami ir faktors, kas var norādīt uz dominējošā stāvokļa esamību, tā nekādā ziņā nav obligāts faktors, jo dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma neatkarība cenu ziņā drīzāk attiecas uz iespēju tās noteikt, neņemot vērā konkurentu, klientu un piegādātāju reakciju, nevis spēju tās palielināt.

b) Ļaunprātīga rīcība

– Tarifu šķēres

Šajā pašā lietā Komisija prasītājām nelabvēlīgu lēmumu pieņēma tādēļ, ka tās saviem konkurentiem bija noteikušas netaisnīgas cenas tarifu šķēru formā starp platjoslas piekļuves mazumtirdzniecības cenām un platjoslas piekļuves vairumtirdzniecības cenām reģionālajā un valsts mērogā.

Vispārējā tiesa atgādināja, ka tieši cenu starpības samazināšana pati par sevi, ja tai trūkst objektīva pamatojuma, var veidot ļaunprātīgu izmantošanu [LESD 102.] panta izpratnē. Cenu starpības samazināšana izriet no starpības starp vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumiem, nevis no paša šo cenu līmeņa. Šāda starpības samazināšana var izrietēt ne tikai no pārāk zemām cenām mazumtirdzniecības tirgū, bet arī no pārāk augstām cenām vairumtirdzniecības tirgū. Lai novērtētu dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma cenu politikas likumību, principā ir jāatsaucas uz cenas kritērijiem, kas ir pamatoti ar paša dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma izmaksām un tā stratēģiju. It īpaši runājot par tādu cenu praksi, kuras rezultātā tiek samazināta cenu starpība, šādu analīzes kritēriju izmantošana ļauj pārbaudīt, vai šis uzņēmums ir bijis pietiekami efektīvs, lai piedāvātu savus mazumtirdzniecības pakalpojumus galapatērētājiem tādā veidā, lai neradītu sev zaudējumus, ja tam būtu bijis iepriekš jāmaksā paša noteiktās vairumtirdzniecības cenas par starppakalpojumiem.

– Potenciālā ietekme uz konkurenci

Šajā lietā Vispārējā tiesa uzsver arī, ka, lai pierādītu [LESD 102.] panta pārkāpumu, pietiek pierādīt, ka uzņēmuma, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ļaunprātīgā rīcība var ierobežot konkurenci vai, citiem vārdiem sakot, rīcībai ir vai var būt šāda ietekme. Tādējādi attiecīgās tarifu prakses negatīvajai ietekmei uz tirgu ir jāpastāv, bet nav obligāti jābūt konkrētai, jo šajā ziņā pietiek pierādīt, ka pastāv potenciālas konkurencei negatīvas sekas, kas var izspiest konkurentus, kuri ir vismaz tikpat efektīvi kā dominējošajā stāvoklī esošais uzņēmums.

– Pārkāpuma, kas izdarīts ar nodomu vai aiz neuzmanības, jēdziens

Iepriekš minētais spriedums lietā *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija ļāva Vispārējai tiesai precizēt attiecībā uz to, vai pārkāpums ir izdarīts ar nodomu vai aiz neuzmanības, ka šis nosacījums ir izpildīts, ja attiecīgais uzņēmums nevar nezināt savas rīcības konkurencei negatīvo raksturu neatkarīgi no tā, vai tas apzinājās vai neapzinājās, ka tas pārkāpj Līguma konkurences tiesību normas. Uzņēmums apzinās savas rīcības pret konkurenci vērsto raksturu, ja tas apzinās būtiskus faktus, kas pamato gan dominējošā stāvokļa tirgū pastāvēšanas konstatēšanu, gan Komisijas veikto šī stāvokļa jaunprātīgas izmantošanas izvērtēšanu.

Šajā ziņā zinošam tirgus dalībniekam nevar būt šaubu par to, ka lielas tirgus daļas piederēšanai ir liela nozīme, kas tam obligāti ir jāņem vērā savā iespējamajā rīcībā tirgū. Bijusī operatore un vienīgās ievērojamās infrastruktūras telekomunikāciju nozarē vairumtirdzniecības produktu piegādei īpašniece nevarēja nezināt, ka tā konkrētajos tirgos atradās dominējošā stāvoklī. No tā izriet, ka šādas operatores turēto tirgus daļu lielums attiecīgajos tirgos nozīmē, ka tās pārliecība, ka tā nav dominējošā stāvoklī šajos tirgos, varēja būt radusies tikai vai nu tāpēc, ka tā nebija pietiekami izvērtējusi to tirgu struktūru, kuros tā darbojās, vai arī tāpēc, ka tā atteicās šīs struktūras ņemt vērā.

– Sadarbspēja

Iepriekš minētajā lietā *Microsoft*/Komisija Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru *Microsoft Corp.* ir uzlikta kavējuma nauda, jo atlīdzība, ko pēdējā minētā no saviem konkurentiem prasīja par atļauju piekļūt informācijai par sadarbspēju starp saviem produktiem un minēto konkurentu produktiem, nebija saprātīga.

Atbilstoši Vispārējās tiesas uzskatam Komisijas apstrīdētajā lēmumā izmantotie izvērtēšanas principi un tostarp kritērijs par attiecīgo tehnoloģiju inovatīvo raksturu ir tādi, lai norādītu, vai *Microsoft* pieprasītās atlīdzības likmes drīzāk atspoguļo tehnoloģiju raksturīgo vērtību nekā to stratēģisko vērtību. No tā izriet, ka šo principu piemērošana objektīvi atbilst vajadzībai, lai izvērtētu, vai *Microsoft* pieprasītās atlīdzības likmes ir saprātīgas. Tiesību piešķiršanas piekļūt un izmantot ar sadarbspēju saistīto informāciju ar saprātīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem kontekstā, nepieļaujot jebkādu atlīdzību atbilstoši stratēģiskajai vērtībai, Komisija ir tiesīga izvērtēt šo tehnoloģiju inovatīvo raksturu saistībā ar tā sastāvdaļām, proti, novitāti un neacīmredzamību, šai pēdējai ietilpstot izgudrojuma jēdzienā. Tehnoloģiju inovatīvā rakstura izvērtēšana, atsaucoties uz inovatīvātāti un izgudrojumu, neizraisa to, ka kopumā tiek izskausta intelektuālā īpašuma tiesību vērtība, komercnoslēpumi vai cita konfidencialā informācija, ne arī, vēl jo vairāk, tiek noteikts šis raksturs kā nosacījums, lai uz precī vai informāciju attiektos šādas tiesības vai lai tā kopumā būtu komercnoslēpums.

4. Jaunumi koncentrāciju jomā

Lietā T-332/09 *Electrabel*/Komisija, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 12. decembrī (Krājuma vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija jāizskata Beļģijas sabiedrības *Electrabel* celtā prasība par Komisija lēmumu, ar kuru tai uzlikts naudas sods EUR 20 miljonu apmērā par priekšlaicīgi īstenotu koncentrāciju, kas ir Regulas (EEK) Nr. 4064/89¹² 7. panta 1. punkta pārkāpums. Runa bija par šīs sabiedrības veiktu faktiskas vienpersonīgas kontroles pār *Compagnie nationale du Rhône* ("CNR") iegūšanu. Lai gan akcijas *Electrabel* ieguva 2003. gada 23. decembrī, palielinot savu daļu CNR pa-

¹² Padomes 1989. gada 21. decembra Regula (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (tās labotajā redakcijā, OV 1990, L 257, 13. lpp.).

matkapitālā līdz 49,95 % un iegūstot 47,92 % balsstiesību CNR, pieteikumu Komisijai, lai lūgtu tās viedokli par šādas kontroles ieguvu, tā ir iesniegusi tikai 2007. gada 9. augustā. Tā kā Komisija ir norādījusi, ka šī kontrole jau ir iegūta, *Electrabel* par koncentrācijas darījumu informēja formāli. Lai gan ar pirmo 2008. gada 29. aprīļa lēmumu Komisija pret šo koncentrāciju neiebilda un paziņoja, ka tā ir ar kopējo tirgu saderīga, Komisija tomēr atstāja atklātu jautājumu par precīzu datumu, kurā *Electrabel* iegūst faktiski vienpersonīgu kontroli pār CNR. Uzskatot, ka šajā ziņā vērā ņemamajam datumam būtu jābūt 2003. gada 23. decembrim, tā vēlāk tomēr pieņēma apstrīdēto lēmumu.

Izvērtējot Komisijas veiktās koncentrācijas esamības analīzes spēkā esamību, Vispārējā tiesa atgādināja, ka Komisijas koncentrācijas īstenošanas apstākļu vērtējums ir pakļauts vispārējai Savienības tiesas kontrolei. Šajā ziņā tā atgādināja, ka atbilstoši paziņojuma par koncentrācijas jēdzienu¹³ 14. punktam akcionārs pat tad, ja tas ir mazākuma akcionārs, var tikt uzskatīts par uzņēmuma vienpersonīgas kontroles īstenošanu, ja pastāv liela iespējamība, ka akcionārs iegūs minētā uzņēmuma vairākumu akcionāru sapulcē, jo pārējo akciju piederības struktūra ir ļoti sadrumstalota. Lai noteiktu, vai konkrētā gadījumā pastāv vienpersonīga kontrole, par pamatu ņem pierādījumus, cik akcionāru ir piedalījušies sapulcē iepriekšējos gados. Ja, pamatojoties uz akcionāru skaitu, kas apmeklējuši akcionāru sapulci, mazākuma akciju turētājam ir stabils balsu vairākums šajā sapulcē, tad attiecīgajam mazākuma akciju turētājam ir vienpersonīga kontrole. Pēc Vispārējās tiesas domām, tas tā bija izskatāmajā lietā, jo prasītāja nav varējusi apstrīdēt Komisijas secinājumu, saskaņā ar kuru 2003. gada 23. decembrī tai bija lielā mērā pārliecība, ka turpmākajās akcionāru sapulcēs tai būs nodrošināts vairākums, neraugoties uz to, ka tai vienai pašai nebija balsstiesību vairākuma.

Turklāt Vispārējā tiesa nosprieda, ka, ņemot vērā piecu gadu noilguma termiņu, Komisija nav pieļāvusi kļūdu, jo prasītājam pārmestais pārkāpums, proti, priekšlaicīga koncentrācijas veikšana, ir pārkāpums, kas var būtiski mainīt konkurences apstākļus un ko nevar uzlūkot kā pilnībā formālu vai procesuālu, Regulas (EEK) Nr. 2988/74¹⁴ 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

Visbeidzot, runājot par naudas soda apmēra noteikšanu, Vispārējā tiesa norādīja, pirmkārt, ka Komisijai nevar pārmest, ka tā konkrētajā gadījumā, nosakot naudas soda apmēru, nav ievērojusi principus un Pamatnostādnēs naudas soda, kas nosakāms [LESD 101.] un [102.] panta pārkāpuma gadījumā, aprēķinam paredzētās metodes. Komisijai sava analīze bija jāveic Regulas Nr. 4064/89 14. panta 3. punkta ietvaros, saskaņā ar kuru, nosakot naudas soda apmēru, ir jāņem vērā pārkāpuma raksturs un smagums.

Valsts atbalsts

1. Pieņemamība

2012. gada 20. septembra spriedumā lietā T-154/10 Francija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa nosprieda, ka dalībvalsts pasākuma, kurš ar Komisijas lēmumu ir kvalificēts kā pastāvošs atbalsts, izbeigšana vairākus mēnešus, pirms šis lēmums tiek pieņemts, nepadara par nepieņemamu par minēto lēmumu celto prasību. Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība, kas vērsta pret Komisijas lēmumu, ar kuru par nesaderīgu ar iekšējo tirgu tika atzīts

¹³ Komisijas Paziņojums par koncentrācijas jēdzienu saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (OV 1998, C 66, 5. lpp.).

¹⁴ Padomes 1974. gada 26. novembra Regula (EEK) Nr. 2988/74 par noilguma termiņiem tiesas procesos un sankciju izpildei saskaņā ar Eiropas Ekonomikas kopienas noteikumiem attiecībā uz transportu un konkurenci (OV L 319, 1. lpp.).

valsts atbalsts, ko Francijas Republika esot īstenojusi netieša neierobežota galvojuma formā par labu *La Poste* un kas izriet no tā publiskās iestādes statusa.

Vispārējā tiesa uzsvēra, ka Komisijas lēmums, kurā ir konstatēta valsts atbalsta, kurš ir neierobežota galvojuma formā, pastāvēšana par labu uzņēmumam un kurā šis atbalsts ir atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, noteikti rada obligātas juridiskas sekas un līdz ar to ir apstrīdams tiesību akts LESD 263. panta nozīmē. Lai arī ir taisnība, ka izskatāmajā lietā Francijas valdība savu iemeslu dēļ un bez spiediena no Komisijas puses nolēma atcelt pasākumu, kurš Komisijas lēmumā kvalificēts par pastāvošu atbalstu, vairākus mēnešus pirms pēdējā minētā lēmuma pieņemšanas, tomēr Francijas Republikai bija juridiski saistoši izpildīt apstrīdēto lēmumu. Pēc Vispārējās tiesas domām, fakts, ka, izpildot šo apstrīdēto lēmumu, varētu notikt Komisijas aizstāvētu interešu un šīs dalībvalsts aizstāvētu interešu konverģence, nevar liegt pēdējai minētajai celt prasību atcelt tiesību aktu, kas vērsta pret šo pašu lēmumu. Šāda lieguma pieļaušana novestu pie tā, ka dalībvalstis tiktu sodītas atkarībā no tā, vai tām ir sava interese izpildīt Komisijas lēmumu, un tai būtu ļoti subjektīvs raksturs.

Lietā T-123/09 *Ryanair/Komisija*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 28. martā (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), prasītāja lūdza Vispārējo tiesu atcelt divus Komisijas lēmumus par Itālijas valsts aviosabiedrībai *Alitalia – Compagnia Aera Italiana SpA* – 2008. gadā piešķirto EUR 300 miljonu aizdevumu. Kamēr ar pirmo no šiem lēmumiem, ar kuru šis pasākums ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un uzdots atgūt *Alitalia* piešķirto atbalstu, tiek izbeigta oficiālā izmeklēšanas procedūra, otrs lēmums, ar kuru ir izteikts atteikums kvalificēt minētās sabiedrības aktīvu pārdošanu kā atbalstu, ar nosacījumu, ka Itālijas iestādes pilnībā ievēros noteiktas uzņemtās saistības, ir pieņemts, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 659/1999¹⁵ 4. panta 3. punktu, oficiālo izmeklēšanas procedūru neuzsākot.

Runājot par otro lēmumu un atgādinot, ka lēmuma necelt iebildumus tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai pastāv šaubas par atbalsta saderību ar kopējo tirgu, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka, tā kā šādu šaubu gadījumā ir jāuzsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, kurā var piedalīties Regulas Nr. 659/1999 1. panta h) punktā minētās ieinteresētās personas, ir jāuzskata, ka jebkuru ieinteresēto personu šīs pēdējās minētās tiesību normas izpratnē šāds lēmums skar tieši un individuāli. Personas, uz kurām attiecas [LESD 108.] panta 2. punktā un Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punktā paredzētās garantijas, var panākt, ka tās tiek ievērotas, tikai tad, ja tām ir iespēja lēmumu necelt iebildumus apstrīdēt Savienības tiesā. Tādējādi atbilstoši šai tiesību normai ieinteresētās personas ir tostarp visas personas, uzņēmumi vai uzņēmumu apvienības, kuru intereses var ietekmēt atbalsta piešķirums, proti, it īpaši attiecīgā atbalsta saņēmēja konkurējošie uzņēmumi.

Izdarot secinājumus no Tiesas 2011. gada 24. maija sprieduma lietā C-83/09 P *Komisija/Kronoply un Kronotex* (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējā tiesa precizēja, ka, ja prasītājs lūdz atcelt lēmumu necelt iebildumus, viņš galvenokārt apstrīd to, ka Komisijas lēmums par attiecīgo atbalstu ticis pieņemts, šai iestādei neuzsākot oficiālo izmeklēšanas procedūru, tādējādi pārkāpjot tā procesuālās tiesības. Lai tiktu apmierināta prasītāja prasība atcelt tiesību aktu, tas var izvirzīt jebkādu pamatu, lai pierādītu, ka Komisijai, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus paziņotā pasākuma iepriekšējas izskatīšanas posmā, bija jārodas šaubām par tā saderību ar kopējo tirgu.

Tomēr risinājums ir citāds, ja runa ir par lēmumu, ar kuru atbalsts ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu. Lēmums, ar kuru tiek pabeigta procedūra saskaņā ar [LESD 108.] panta 2. punktu, uz uzņēmumiem, kuri ir iesnieguši sūdzību, aizsākot šo procedūru, un kuri ir uzklausi attiecībā uz to

¹⁵ Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.).

apsvērumiem, attiecas individuāli tikai tad, ja to stāvokli tirgū būtiski ir ietekmējis atbalsts, par ko ir šis lēmums, vai ja uzņēmumi, atsaucoties uz īpašiem apstākļiem, kas tos individualizē līdzīgi, kā tas ir lēmuma adresāta gadījumā, var citādi pierādīt, ka tie ir skarti individuāli. Lai gan Vispārējā tiesa piekrita, ka izskatāmajā lietā prasītājam procesā ir bijusi aktīva loma, tomēr tā konstatēja, ka prasītāja nav skarta individuāli.

2. Jautājumi pēc būtības

a) Valsts atbalsta jēdziens

Iepriekš minētajā spriedumā lietā Francija/Komisija Vispārējā tiesa precizēja, ka atbalsts, kas piešķirts neierobežota valsts galvojuma bez atlīdzības formā, kopumā ir tāds, kas sniedz priekšrocību tā saņēmējam, jo šāda piešķiršana uzlabo saņēmēja finanšu stāvokli, samazinot izmaksas, kas ierasti būtu jāsedz no sava budžeta. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzsvēra, ka atbalsta jēdziens ir plašāks nekā subsīdiu jēdziens, jo tas ietver ne vien pozitīvus ieguvumus, piemēram, subsīdijas kā tādas, bet arī valsts pasākumus, kuri dažādos veidos mazina nodokļu slogu, kas parasti jāsedz no uzņēmuma budžeta, un kas tādēļ, lai gan tie nav subsīdijas šā vārda šaurākajā nozīmē, ir tām identiski pēc rakstura un rada tādas pašas sekas. Neierobežots valsts galvojums tostarp ļauj tā saņēmējam saņemt labākus kredīta nosacījumus nekā tie, kurus tas būtu ieguvis vienīgi pēc saviem nopelniem, un līdz ar to minētais galvojums ļauj samazināt apgrūtinājumu atbalsta saņēmēja budžetam. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai pierādītu, ka publiska iestāde ir saņēmusi labākus kredīta nosacījumus un līdz ar to finanšu priekšrocību, Komisija var atsaukties uz kredītreitingu aģentūru vērtējumu un, konkrētāk, uz nozīmīgāko aģentūru vērtējumiem. Tiktāl, ciktāl ir pierādīts, ka tirgū, lai novērtētu kredītu, kas piešķirams konkrētam uzņēmumam, tiek ņemts vērā nozīmīgāko aģentūru sniegtais vērtējums, šo aģentūru vērtējums, kas ir labāks par to, kurš tiktu sniegts, ja nebūtu galvojuma, var radīt priekšrocību publiskai iestādei.

2012. gada 21. marta spriedumā apvienotajās lietās T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV un T-69/06 RENV Īrija u.c./Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa izskaidroja attiecības starp tiesību normām valsts atbalsta jomā un saskaņošanas direktīvas par atbrīvojumiem no akcīzes nodokļa tiesību normām. Šajā ziņā tā norādīja, ka tiesību normām valsts nodokļu tiesību aktu saskaņošanas jomā – tostarp tām, kas attiecas uz akcīzes nodokļiem –, un tiesību normām valsts atbalsta jomā ir viens un tas pats mērķis, proti, veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību, cīnoties cita starpā pret konkurences izkropļošanu. Ņemot vērā to kopējo mērķi, šo dažādo tiesību normu saskaņota īstenošana liek domāt, ka konkurences izkropļošanas jēdzienam ir vienāds apjoms un nozīme valsts nodokļu tiesību aktu saskaņošanas jomā un valsts atbalsta jomā. Turklāt tiesību normas valsts nodokļu tiesību aktu saskaņošanas jomā – tostarp tās, kas attiecas uz akcīzes nodokļiem –, kas izklāstītas [LESD 113.] pantā un Direktīvā 92/81/EEK¹⁶, skaidri uzliek Savienības iestādēm, proti, Komisijai, kas iesniedz priekšlikumu, un Padomei, kas pieņem pasākumu, atbildību izvērtēt iespējamās konkurences izkropļošanas esamību, lai atļautu vai neatļautu dalībvalstij piemērot vai turpināt piemērot atbrīvojumu no saskaņotā akcīzes nodokļa Direktīvas 92/81 8. panta 4. punkta izpratnē, vai negodīgas konkurences vai šķēršļu iekšējā tirgus pienācīgā darbībā pastāvēšanu, kas saskaņā ar Direktīvas 92/81 8. panta 5. punktu ir pamats, balstoties uz šo pēdējo minēto pantu, atkārtoti izvērtēt jau doto atļauju.

Vispārējā tiesa tomēr uzsvēra, ka, lai priekšrocības varētu kvalificēt par atbalstu [LESD 107.] panta 1. punkta izpratnē, to pamatā ir jābūt attiecīgās dalībvalsts neatkarīgam un vienpusējam lēmumam.

¹⁶ Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/81/EEK par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis minerālējūn (OV L 316, 12. lpp.).

Tā tas nebija apstrīdēto atbrīvojumu no akcīzes nodokļiem gadījumā, kuri, pamatojoties uz Padomes atļaujas lēmumiem, kas atbilstoši Direktīvai 92/81 pieņemti pēc Komisijas priekšlikuma, ir piedēvējami Eiropas Savienībai. No minētā izriet – kamēr bija spēkā Padomes lēmumi par atļaušanu un kamēr tos nebija ne grozījusi Padome, ne atcēlusi Savienības tiesa, Komisija nevarēja kvalificēt minētos atbrīvojumus par valsts atbalstu. Turklāt tiktāl, ciktāl [LESD 108.] pantā izklāstītie procesuālie pienākumi izrietēja no attiecīgo pasākumu kvalificēšanas par valsts atbalstu [LESD 107.] panta 1. punkta izpratnē, Komisija nebija tiesīga pārnest attiecīgajām dalībvalstīm, ka tās nebija paziņojušas par strīdīgajiem atbrīvojumiem, kurus tās bija piešķirušas, pamatojoties uz Padomes lēmumiem par atļaušanu. Vispārējā tiesa secināja, ka apstrīdētais lēmums pārkāpj tiesiskās noteiktības un Savienības tiesību aktu likumības prezumpcijas principus.

Lietā T-139/09 Francija/Komisija, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 27. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts), tika izvirzīts tostarp jautājums, vai pasākumi, kuru mērķis ir atbalstīt Francijas augļu un dārzeņu tirgu, var tikt kvalificēti par valsts atbalstu, ņemot vērā to, ka tie daļēji tika finansēti no šīs nozares profesionāļu brīvprātīgām iemaksām. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka kritērijs, kas jāņem vērā, lai novērtētu, vai tie ir valsts līdzekļi, lai kāda arī būtu to sākotnējā izcelsme, ir tas, kādā mērā valsts iestāde iesaistās attiecīgo pasākumu un to finansēšanas kārtības noteikšanā. Ar apstākli vien, ka attiecīgo saimnieciskās darbības subjektu iemaksas, kas domātas, lai daļēji finansētu attiecīgos pasākumus, ir tikai fakultatīvas un nav obligātas, nepietiek, lai apšaubītu šo principu. Faktiski apmērs, kādā valsts iestādes iesaistās šajās iemaksās, var būt nozīmīgs pat tad, ja šīs iemaksas nav obligātas. Runājot par valsts iestādes lomas, nosakot valsts struktūru un no ražotāju organizāciju brīvprātīgām iemaksām finansētos pasākumus, izvērtēšanu, šāda visaptveroša izvērtēšana ir jāveic Vispārējai tiesai – nenošķirot iemaksas atkarībā no to finansēšanas veida – jo valsts un privātās iemaksas ir sajauktas kopā vienā darbības fondā. Izskatāmajā lietā, ņemot vērā to, ka strīdīgos pasākumus un to finansēšanas kārtību noteica rūpnieciska un komerciāla valsts iestāde, kas atrodas valsts uzraudzībā, turpretī minēto pasākumu saņēmējiem bija tikai tiesības izvēlēties piedalīties vai nē šādi izveidotajā sistēmā, piekrītot vai atsakoties maksāt pēdējās minētās noteiktās nozares iemaksas, Vispārējā tiesa secināja, ka minētie pasākumi ir valsts atbalsts [LESD 107.] panta 1. punkta izpratnē.

Visbeidzot, 2012. gada 7. marta spriedumā lietā T-210/02 RENV *British Aggregates*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējai tiesai bija jāizvērtē kritēriji, kuri jāievēro, izvērtējot valsts pasākuma selektivitāti. Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai pierādītu pasākuma selektīvo raksturu, ir jāizvērtē, vai attiecīgās tiesību sistēmas ietvaros šis pasākums var sniegt priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai [LESD 107.] panta 1. punkta izpratnē salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas ir tādā pašā faktiskā un juridiskā situācijā attiecībā uz šī pasākuma izvirzīto mērķi. Tomēr tā norādīja, ka šim nosacījumam neatbilst pasākums, kurš, lai arī sniedz priekšrocību tā saņēmējam, tomēr ir pamatots, ievērojot tās nodokļu sistēmas raksturu vai vispārējo uzbūvi, kurā tas iekļaujas. Šī vērtējuma ietvaros ir jānošķir mērķi, kas ir izvirzīti saistībā ar konkrēto nodokļu sistēmu un kas nav daļa no tās, no vienas puses, un mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir nepieciešami, lai sasniegtu šos mērķus, no otras puses, jo ar tiem kā attiecīgās nodokļu sistēmas pamatprincipiem vai vadošajiem principiem ir iespējams nodrošināt šādu pamatojumu, kas ir jāpierāda dalībvalstij. Turklāt, lai izvērtētu ar attiecīgo pasākumu piešķirtās priekšrocības selektīvo raksturu, nodokļu pasākumu gadījumā atskaites punktam ir īpaša nozīme, jo pat pašu priekšrocību var konstatēt, tikai to salīdzinot ar tā saukto "normālo" aplikšanu ar nodokli. Līdz ar to, lai valsts nodokļu pasākumu kvalificētu par "selektīvu", vispirms ir jāidentificē un jāizvērtē kopējā jeb "normālā" attiecīgajā dalībvalstī piemērojamā nodokļu sistēma. Tieši saistībā ar šo kopējo jeb "normālo" nodokļu sistēmu pēc tam ir jānovērtē un jānosaka ar attiecīgo nodokļu pasākumu piešķirtās priekšrocības iespējama selektīvais raksturs, pierādot, ka šis pasākums ir atkāpe no kopējās sistēmas, ciktāl ar to tiek ieviestas atšķirības starp tirgus dalībniekiem, kuri, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts nodokļu sistēmai paredzēto mērķi, ir faktiski un juridiski līdzīgā situācijā.

Izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka jautājums par to, vai attiecīgais tiesiskais regulējums, ar kuru ir ieviests dabas resursu nodoklis par minerālajiem materiāliem Apvienotajā Karalistē un kurā ir paredzētas priekšrocības noteiktiem uzņēmumiem vai ražotājiem, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem vai ražotājiem, kas ir tādā pašā faktiskā un juridiskā situācijā, būtu jāizvērtē, ņemot vērā minētā tiesiskā regulējuma vides aizsardzības mērķi attiecībā uz dabas resursiem. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa konstatēja, ka minētais tiesiskais regulējums ir radījis nodokļa diferenciāciju starp materiāliem, kas ir atbrīvoti no nodokļa, un aizstātpējīgiem minerālajiem materiāliem, kas ir iegūti no materiāliem, kurus apliek ar nodokli. Atbilstoši Vispārējās tiesas uzskatam šāda diferenciācija nevar tikt attaisnota ar attiecīgās nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo uzbūvi, ciktāl, pirmkārt, tā acīmredzami ietver atkāpes no normālās aplikšanas ar nodokli loģikas, kas ir apstrīdētā nodokļa pamatā, un, otrkārt, tā var apdraudēt šī nodokļa ar vides aizsardzību saistīto mērķi.

b) Vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumi

2012. gada 7. novembra spriedumā lietā T-137/10 *CBI/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa detalizēti izklāstīja nosacījumus, ar kādiem pasākumi, kuru mērķis ir sniegt atlīdzību par sabiedrisko pakalpojumu pienākumiem, var tikt kvalificēti kā valsts atbalsts. Šīs lietas pamatā ir subsīdijas, kuras Beļģijas iestādes ir piešķirušas piecām valsts vispārējām slimnīcām Briseles (Beļģija) galvaspilsētas reģionā. Izskatot prasītājas un citas apvienības iesniegto sūdzību par apgalvoto valsts atbalstu, Komisija nolēma necelt iebildumus attiecībā uz attiecīgajiem pasākumiem [LESD 108.] panta 3. punktā paredzētās iepriekšējās izskatīšanas stadijas nobeigumā. Šis lēmums tika pamatots ar Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedumu lietā *Altmark Trans un Regierungspräsidium Magdeburg*¹⁷, saskaņā ar kuru kompensācija, kas piešķirta kā atlīdzība par pakalpojumiem, kas veikti, īstenojot sabiedriskā pakalpojuma pienākumus, nav valsts atbalsts, ar nosacījumu, ka tā atbilst noteiktiem kritērijiem. Apgalvojot, ka, ņemot vērā šos kritērijus, Komisijai būtu bijis jārodas nopietnām šaubām par pārbaudīto atbalsta pasākumu saderīgumu ar iekšējo tirgu, prasītāja – saskaņā ar Beļģijas tiesībām dibināta asociācija, kurā apvienotas deviņas privātās slimnīcas – par šo lēmumu cēla prasību atcelt tiesību aktu.

Vispārējā tiesa vispirms norāda, ka, runājot it īpaši par slimnīcas sabiedrisko pakalpojumu un piemērojot [LESD 106.] panta 2. punktu, ir jāņem vērā arī attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma komerciālais aspekts, tā kā pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi klasifikācija ir drīzāk izskaidrojama ar tā ietekmi uz konkurences un tirgus nozari, nevis iespējamo komerciālo aspektu. Tātad šis piemērošanas laikā ir jāņem vērā dalībvalstu pienākumu ievērošana attiecībā uz savas veselības politikas definēšanu, kā arī veselības un medicīniskās aprūpes pakalpojumu organizāciju un sniegšanu. Saskaņā ar šiem apsvērumiem dalībvalstis organizē savu valsts veselības sistēmu, izmantojot pašu izvēlētos principus. Tomēr, ja veselības pakalpojumu sniegšanas organizācija, par kuru lēmusi dalībvalsts, ietver sabiedriskā pakalpojuma pienākumu uzlikšanu privātiem tirgus dalībniekiem, šis fakts ir jāņem vērā, novērtējot nozarē noteiktos atbalsta pasākumus. Konkrētāk, ja publiskām un privātām iestādēm, kurām ir uzticēts tas pats sabiedriskais pakalpojums, ir noteiktas dažādas prasības, šīm atšķirībām ir skaidri jāizriet no to attiecīgā pilnvarojuma, lai ļautu tostarp pārbaudīt subsīdijas saderīgumu ar vienlīdzīgas attieksmes principu.

Turpinājumā Vispārējā tiesa norāda, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība noteikt, ko tās uzskata par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, un šo pakalpojumu noteikšanu Komisija var apšaubīt tikai acīmredzamas kļūdas gadījumā. Savienības tiesas veiktajai Komisijas apsvērumu par sabiedriskā pakalpojuma uzdevuma pastāvēšanu pārbaudei ir jāattiecas uz noteiktu minimālo kritēriju ievērošanu tostarp par valsts varas tiesību akta esamību, kas attiecīgajiem uzņēmumiem

¹⁷ C-280/00, *Recueil*, I-7747. lpp.

uzdod sniegt pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, kā arī par šī uzdevuma universālo un obligāto raksturu. Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai iestādes lēmumus varētu kvalificēt par publiskiem aktiem, tās struktūrvienībām ir jābūt veidotām no personām, kuras ir iesaistītas vispārējo interešu uzdevumā, un valsts iestādēm ir jābūt reālai varai kontrolēt šos lēmumus. Šī plašā rīcības brīvība ir attiecināma arī uz to parametru noteikšanu, uz kuru pamata tiek aprēķināta kompensācija saistībā ar pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi uzdevumu, tomēr kuri ir jāprecizē tādējādi, lai izslēgtu to, ka dalībvalsts nepareizi izmanto pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi jēdzienu. Gadījumā, ja dalībvalsts izmanto vairākus kompensācijas pasākumus, ja Komisija nav atsevišķi izvērtējusi finansējuma parametrus saistībā ar vienu no pasākumiem, tā ir veikusi nepilnīgu attiecīgā atbalsta pasākuma pārbaudi.

c) Nopietnu grūtību jēdziens

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ryanair/Komisija* Vispārējā tiesa atgādināja, ka nopietnu grūtību jēdziens, kas nosaka Komisijas pienākumu uzsākt oficiālo valsts atbalsta izmeklēšanas procedūru, ir objektīvs. Lai gan Komisijai, konstatējot tādas grūtības, nav rīcības brīvības attiecībā uz lēmumu par oficiālās izmeklēšanas procedūras sākšanu, tai tomēr ir zināma rīcības brīvība, izmeklējot un izvērtējot atsevišķa gadījuma apstākļus, lai konstatētu, vai saistībā ar tiem nerodas nopietnas grūtības. Saskaņā ar [LESD 108.] panta 3. punkta mērķi un Komisijas labas pārvaldības pienākumu tā var veidot dialogu ar paziņojošo valsti vai trešām personām, lai iepriekšējās izskatīšanas procedūrā pārvarētu radušās grūtības. Šādas pilnvaras nozīmē, ka Komisija var pieskaņot savu viedokli uzsāktā dialoga rezultātam, bet šāda pieskaņošana nav *a priori* jāvērtē kā pierādījums nopietnām grūtībām. Turklāt iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā Komisijas veiktās izmeklēšanas nepietiekamais vai nepilnīgais raksturs ir norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu.

d) Kritērijs par privāto ieguldītāju tirgus ekonomikā

Lietā T-565/08 *Corsica Ferries France/Komisija*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 11. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija jāaizskata prasība, kas vēsta pret Komisijas lēmumu, ar kuru par saderīgiem ar kopējo tirgu ir atzīti *Société nationale maritime Corse-Méditerranée ("SNCM")* pārstrukturizācijas pasākumi, kurus Francijas Republika ir īstenojusi 2002. gadā, un ar kuru ir atteikts kvalificēt par atbalstu šī uzņēmuma privatizācijas plāna, kas apstiprināts 2006. gadā, pasākumus. Prasītāja tostarp apstrīdēja to, ka Komisija attiecībā uz negatīvo pārdošanas cenu EUR 158 miljonu apmērā šīs sabiedrības privatizācijai ir piemērojusi privātā ieguldītāja pārbaudi. Tā tostarp norādīja, ka Komisija hipotētiskajā *SNCM* likvidācijas izmaksu aprēķinā nedrīkstēja iekļaut papildu atlaišanas pabalstus, kas pārsniedz stingri noteiktos likumus un līgumiskos pienākumus, jo šāda pieeja nav raksturīga privātā ieguldītāja rīcībai, kuru vada ilgtermiņa rentabilitātes perspektīvas.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka informēts privātais ieguldītājs tirgus ekonomikā nevar neņemt vērā, pirmkārt, savu atbildību pret visām uzņēmumā iesaistītajām pusēm un, otrkārt, sociālā, ekonomiskā un vides konteksta izmaiņas, kurā tas attīstās. Šajā ziņā tas, ka privātais ieguldītājs izmaksā papildu atlaišanas pabalstus, principā var tikt uzskatīts par tiesisku un lietderīgu praksi, lai veicinātu mierīgu sociālo dialogu un saglabātu sabiedrības vai sabiedrību grupas tēlu. Tomēr, nepastāvot pat ilgtermiņa ekonomiskai racionalitātei, tādu izmaksu uzņemšanās, kas pārsniedz stingri noteiktus likumus un līgumiskos pienākumus, tādā ir jāuzskata par valsts atbalstu [LESD 107.] panta 1. punkta izpratnē. Šajā kontekstā dalībvalsts kā globālā ieguldītāja tirgus ekonomikā tēla aizsardzību, nepastāvot īpašiem apstākļiem un bez īpaši pārlicinošas argumentācijas, nevar uzskatīt par pietiekamu pamatojumu, kas pierāda tādu papildu izmaksu kā papildu atlaišanas pabalsts uzņemšanās ekonomisko racionalitāti ilgtermiņā.

Kritērijs par privāto ieguldītāju bija arī kodols problemātikai, kas tika izvirzīta apvienotajās lietās T-29/10 un T-33/10 Nīderlande un *ING Groep*/Komisija, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 2. martā (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), kurā tika apstrīdēts Komisijas lēmums par Nīderlandes Karalistes 2008. un 2009. gadā *ING Groep NV* piešķirto atbalsta pasākumu 2008. gada rudens finanšu krīzes kontekstā saderību ar kopējo tirgu. Prasītājas Komisijai pārmet, ka tā uzskatīja, ka kapitāla ieguldījuma atmaksāšanas nosacījumu grozījums, kas izriet no *ING Groep* vērtspapīru, kuri pilnībā pieder Nīderlandes Karalistei, izdošanas 1 miljarda apmērā, bija papildu atbalsts EUR 2 miljardu apmērā.

Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nevarēja tikai veikt konstatāciju, ka minēto kapitāla ieguldījuma atmaksāšanas nosacījumu grozījums *ipso facto* ir valsts atbalsts, iepriekš neveicot pārbaudi, vai šis grozījums sniedza *ING Groep* priekšrocību, kādai privātais ieguldītājs, kurš ir tādā pašā situācijā kā Nīderlandes valsts, nebūtu piekritis. Tikai pēc šādas pārbaudes, kas konkrēti paredz salīdzināt sākotnējos atmaksāšanas nosacījumus ar grozītajiem nosacījumiem, Komisija var secināt, vai ir vai nav piešķirta papildu priekšrocība [LESD 107.] panta 1. punkta nozīmē. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka izskatāmajā lietā no apstrīdētā lēmuma neizriet, ka Komisija būtu veikusi salīdzināšanu. Tā kā Komisija ir vienīgi konstatējusi, ka atmaksāšanas nosacījumu grozījums izraisīja to, ka Nīderlandes valsts zaudē peļņu, tā nav veikusi izvērtēšanu, lai noteiktu, kādā ziņā peļņa, kura ir diapazonā no 15 % līdz 22 % un kuru saņēmusi Nīderlandes valsts ar atmaksāšanas nosacījumu grozījumu, neatbilst tam, ko varēja saprātīgi sagaidīt privātais ieguldītājs līdzīgā situācijā. Norādījusi, ka, neizvērtējot vai akceptējot atmaksāšanas nosacījumu grozījumu, Nīderlandes valsts ir rīkojusies tā, kā būtu rīkojies privātais ieguldītājs, it īpaši sakarā ar to, ka Nīderlandes valsts varēja saņemt atmaksu pirms termiņa un ka tai šajā gadījumā bija vislielākā noteiktība par to, ka tā saņems apmierinošu atlīdzību, ņemot vērā tirgus apstākļus, Komisija nav ievērojusi atbalsta jēdzienu, Vispārējā tiesa apstrīdēto lēmumu atcēla.

Apvienotajās lietās T-268/08 un T-281/08 *Land Burgenland* un Austrija/Komisija, kurās tika pasludināts spriedums 2012. gada 28. februārī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija jālemj par kritērija par privāto ieguldītāju piemērošanu bankas privatizācijas, kas notikusi konkursa procedūras ceļā, kontekstā. Runa bija par Burgenlandes federālās zemes [*Land Burgenland*] (Austrija) izvēli divām Austrijas sabiedrībām nodot īpašuma tiesības uz Austrijas banku *Hypo Bank Burgenland AG*, lai gan to piedāvātā pirkuma cena bija ievērojami zemāka par Austrijas–Ukrainas konsorcijs piedāvāto. Izskatot sūdzību, kuru iesniedza šis konsorcijs, Komisija par atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, atzina starpību starp abiem galīgajiem cenas piedāvājumiem, kas tika iesniegti konkursa procedūrā, uzskatot, ka Austrijas iestāde nerīkojās kā pārdevējs tirgus ekonomikas apstākļos.

Izskatot prasību, ko par šo lēmumu iesniedza gan Burgenlandes federālā zeme, gan Austrijas Republika, Vispārējā tiesa apstiprināja, ka atbilstošais kritērijs, lai noteiktu, vai gadījumā, kad valsts iestāde pārdod kādu īpašumu privātpersonai, ir valsts atbalsts, ir kritērijs par privātu ieguldītāju tirgus ekonomikā, kura konkrēta piemērošana principā prasa sniegt ļoti sarežģītu ekonomisku vērtējumu. Piekrītot, ka pārdevējs, kas darbojas atbilstoši tirgus ekonomikas principiem, var izvēlēties zemākās pārdošanas cenas piedāvājumu, ja ir skaidrs, ka pārdot augstākās cenas piedāvātājam nav iespējams, tomēr izskatāmajā lietā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija varēja konstatēt, ka ne procesa finanšu tirgu uzraudzības iestādē nezināmais iznākums, ne tas, ka process pārdošanas konsorcijam gadījumā būtu, iespējams, ilgāks, nevarēja pamatot pēdējā minētā izslēgšanu no procedūras. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka, lai to darītu, Burgenlandes federālajai zemei vēl bija jāsniedz konkrēti pierādījumi tam, ka procedūras finanšu tirgu uzraudzības iestādē ilgums gadījumā, ja banka tiktu pārdota konsorcijam, būtiski apdraudētu privatizācijas iespēju.

3. Procesuālo tiesību normas

a) Valsts atbalsta kumulatīvā iedarbība ar agrāku valsts atbalstu

2012. gada 14. februāra sprieduma apvienotajās lietās T-115/09 un T-116/09 *Electrolux* un *Whirlpool Europe*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) pamatā ir divas prasības atcelt tiesību aktu, kas vērstas pret Komisijas lēmumu, ar kuru, pastāvot noteiktiem nosacījumiem, par saderīgu ar kopējo tirgu ir atzīts atbalsts pārstrukturēšanai EUR 31 miljona apmērā, kuru Francijas Republika ir piešķirusi *Fagor France SA (FagorBrandt)* – prasītāju konkurentei. Apstrīdētais lēmums tika pieņemts pēc agrāka lēmuma, ar kuru par nesaderīgu ar kopējo tirgu tika atzīts nodokļu atbalsts, kuru Itālijas Republika tika piešķirusi šīs sabiedrības meitassabiedrībai, un tika uzdots minēto atbalstu atgūt. Prasītājas tostarp uzsvēra, ka Komisija nav vērtējusi attiecīgā atbalsta kumulatīvo iedarbību ar nesaderīgo Itālijas atbalstu.

Vispārējā tiesa precizē, ka no Tiesas 1997. gada 15. maija sprieduma lietā *TWD*/Komisija¹⁸, kā arī no Kopienas Pamatnostādņu par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai¹⁹ 23. punkta izriet, ka pārstrukturēšanas atbalsta saderības ar kopējo tirgu vērtējuma ietvaros Komisijai principā ir jāveic šī atbalsta kumulatīvās iedarbības ar iespējamo, vēl neatgūto iepriekšējo atbalstu vērtējums. Šāds vērtējums ir pamatots ar to, ka ar iepriekšējo nesaderīgo, vēl neatgūto atbalstu piešķirtās priekšrocības vēl aizvien turpina ietekmēt konkurenci. Tomēr, ja Komisija iecerētā atbalsta piešķiršanu pakārto iepriekšējo atbalstu atgūšanai, tai nav jāveic šādu atbalstu kumulatīvās ietekmes uz konkurenci vērtējums. Tādā gadījumā šāda pakārtošana ļauj izvairīties no tā, ka ar iecerēto atbalstu piešķirtā priekšrocība tiek kombinēta ar iepriekšējo atbalstu piešķirto, jo ar iepriekšējā atbalsta piešķiršanu radītā negatīvā ietekme uz konkurenci tiek likvidēta, atgūstot tā summu un procentus. Turpretī, ja Komisija attiecīgā atbalsta piešķiršanu nepakārto nesaderīgā atbalsta atgūšanai, tai noteikti ir jāizvērtē šo divu atbalstu kumulatīvā iedarbība.

b) Administratīvā procesa efektivitātes princips

Iepriekš minētajā 2012. gada 27. septembra spriedumā lietā Francija/Komisija Vispārējai tiesai bija iespēja atgādināt, ka dalībvalstij, kura ir piešķirusi vai vēlas piešķirt atbalstu, atkāpjoties no Līguma noteikumiem, ir pienākums sadarboties ar Komisiju tās procedūras ietvaros, kurā tā piedalās. Dalībvalstij ir pienākums norādīt visus elementus, kuru raksturs ļautu šai iestādei pārliecināties, ka prasīto atkāpju nosacījumi ir izpildīti. Lēmuma valsts atbalsta jomā likumība tādējādi ir jāizvērtē, pamatojoties uz informāciju, kāda varēja būt Komisijas rīcībā lēmuma pieņemšanas brīdī. Tā kā valsts atbalsta jēdziens atbilst objektīvai situācijai, kas izvērtējama datumā, kurā Komisija pieņem savu lēmumu, veicot iepriekš minēto tiesas pārbaudi, ir jāņem vērā šajā datumā veiktais novērtējums. No tā izriet, ka, ja attiecīgie lietas dalībnieki nav snieguši pretēju informāciju, Komisijai ir tiesības balstīties uz faktiem, pat kļūdainiem, kas ir tās rīcībā galīgā lēmuma pieņemšanas brīdī, ciktāl attiecīgie faktiskie apstākļi ir saistīti ar dalībvalstij izteikto Komisijas pieprasījumu sniegt vajadzīgo informāciju.

Šajā kontekstā Vispārējā tiesa turklāt norādīja, ka tāpat no Regulas Nr. 659/1999 13. panta 1. punkta izriet, ka oficiālas izmeklēšanas procedūras attiecībā uz nelikumīgu atbalstu beigās Komisija pieņem lēmumu, pamatojoties uz pieejamo informāciju, it īpaši to informāciju, ko dalībvalsts ir iesniegusi, atbildot uz Komisijas pieprasījumu sniegt informāciju. Līdz ar to izskatāmajā lietā prasītāja valsts, ievērojot administratīvā procesa efektivitātes principu, nevarēja izskatīšanas tiesā stadijā

¹⁸ C-35/95 (*Recueil*, I-1529. lpp.).

¹⁹ OV 2004, C 244, 2. lpp.

pirmo reizi apšaubīt tādu faktisko apsvērumu saturu, kurus ieinteresētā trešā persona iesniegusi administratīvā procesa laikā un kuri tai tika nosūtīti.

c) Priekšrocības, kas ir valsts atbalsts, pierādījums

Iepriekš minētajā 2012. gada 20. septembra spriedumā lietā Francija/Komisija Vispārējā tiesa uzsvēra arī, ka Komisija nedrīkst pieņemt, ka uzņēmums ir guvis priekšrocību, kas ir valsts atbalsts, pamatojoties vienīgi uz negatīvu prezumpciju, kas sakņojas tādas informācijas trūkumā, kura ļautu izdarīt pretēju secinājumu. Komisijai ir vismaz jānodrošina, ka tās rīcībā esošā informācija, lai arī tā var būt fragmentāra un nepilnīga, ir pietiekams pamats, lai secinātu, ka uzņēmums ir saņēmis priekšrocību, kas ir valsts atbalsts. It īpaši runājot par pierādījumiem netieša rakstura valsts pasākuma esamībai, tā var tikt izsecināta no saskanīgu apstākļu kopuma, kuriem ir zināma ticamība un saskaņotība un kuri izriet no atbilstošo valsts tiesību normu interpretācijas, un it īpaši no kuriem var tikt izsecinātas juridiskās sekas, kuras izriet no saņēmēja uzņēmuma juridiskā statusa. Lai pierādītu, ka valsts ir piešķīrusi netiešu finanšu galvojumu, kas pēc definīcijas nav tieši paredzēts valsts tiesību aktos, par atbilstošiem var tikt uzskatīti interpretatīvi ziņojumi un apkārtraksti.

Intelektuālais īpašums

Ar 210 pabeigtām lietām un 238 ierosinātām lietām intelektuālā īpašuma strīdi lietu skaita ziņā veidoja lielu Vispārējās tiesas darbības daļu, kuras tikai īss pārskats tiks ieskicēts tālāk.

1. Kopienas preču zīme

a) Absolūti atteikuma pamatojumi

2012. gada 14. februārī spriedumā lietā T-33/11 *Peeters Landbouwmachines/ITSB – Fors MW* ("BIGAB") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa nosprieda, ka reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja ļaunticības esamība Regulas Nr. 207/2009 par Kopienas preču zīmi 52. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē – kas pamato reģistrācijai pieteiktās preču zīmes reģistrācijas atteikumu –, ir jāvērtē visaptveroši, ņemot vērā visus uz šo lietu attiecināmos faktoros. Šie faktori ietver tostarp apstākli, ka pieteikuma iesniedzējs zina vai tam ir jāzina, ka trešā persona vismaz vienā dalībvalstī izmanto identisku vai līdzīgu apzīmējumu attiecībā uz identisku vai līdzīgu precī, kas var izraisīt sajaukšanas iespēju ar apzīmējumu, kura reģistrācija tiek lūgta; pieteikuma iesniedzēja nodomu liegt šai trešajai personai turpināt izmantot šādu apzīmējumu; juridiskās aizsardzības apmēru, kāds ir trešās personas apzīmējumam un apzīmējumam, kura reģistrācija tiek lūgta. Visaptverošā vērtējuma ietvaros, kas veikts saskaņā ar Regulas Nr. 207/2009 52. panta 1. punkta b) apakšpunktu, tāpat var ņemt vērā apstrīdētā apzīmējuma izcelsmi un tā izmantošanu kopš tā radīšanas, kā arī uzņēmējdarbības loģiku, ar kādu iesniegts pieteikums reģistrēt šo apzīmējumu par Kopienas preču zīmi. Vispārējā tiesa turklāt uzsver, ka nodoms liegt tirgot precī noteiktos apstākļos var raksturot pieteikuma iesniedzēja ļaunticību. Tā tas it īpaši ir gadījumā, kad beigu beigās izrādās, ka pieteikuma iesniedzējs apzīmējumu kā Kopienas preču zīmi faktiski ir reģistrējis bez nodoma to izmantot, tikai lai liegtu trešajām personām iekļūt tirgū.

Vispārējā tiesa turklāt norādīja, ka ar apstākli, ka pieteikuma iesniedzējs ir zinājis vai tam bija jāzina, ka trešā persona vismaz vienā dalībvalstī jau ilgu laiku izmanto identisku vai līdzīgu apzīmējumu attiecībā uz identisku vai līdzīgu precī, kas var izraisīt sajaukšanas iespēju ar apzīmējumu, kura reģistrācija tiek lūgta, pašu par sevi nepietiek, lai varētu konstatēt pieteikuma iesniedzēja ļaunticību. Tādējādi, ja tirgū vairāki ražotāji izmanto identiskus vai līdzīgus apzīmējumus attiecībā uz identiskām vai līdzīgām precēm, kas var izraisīt sajaukšanas iespēju ar apzīmējumu, kura reģistrācija tiek lūgta, nevar izslēgt, ka pieteikuma iesniedzējs ar šī apzīmējuma reģistrāciju tiecas uz likumīga

mērķa sasniegšanu. Tas tā it īpaši var būt gadījumā, ja reģistrācijas pieteikuma iesniedzējs reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas brīdī zina, ka trešais uzņēmums izmanto reģistrācijai pieteikto preču zīmi, radot saviem klientiem iespaidu, ka tas oficiāli izplata preces ar šo preču zīmi, lai arī tas nav saņēmis atļauju to darīt. Tātad preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja labticība nevar tikt apstrīdēta tikai tāpēc, ka šis pats pieteikuma iesniedzējs ir citu preču zīmju īpašnieks un ka viņš nav uzņēmies iniciatīvu lūgt reģistrēt pēdējās minētās kā Kopienas preču zīmes. Visbeidzot, lai novērtētu preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja ļaunticību, Vispārējā tiesa norāda, ka var ņemt vērā, cik plaša reputācija ir apzīmējumam brīdī, kad tiek iesniegts reģistrācijas pieteikums ar mērķi reģistrēt to kā Kopienas preču zīmi, jo šāda apmēra reputācija tieši varētu pamatot pieteikuma iesniedzēja interesi nodrošināt plašāku sava apzīmējuma juridisko aizsardzību.

b) Relatīvi atteikuma pamatojumi

Lietā T-424/10 *Dosenbach-Ochsner/ITSB – Sisma* (ziloņu attēlojums taisnstūrī), kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 7. februārī (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība, kas vērsta pret lekšējā tirgus saskaņošanas biroja (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) Apelāciju ceturtās padomes lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par spēkā neesamības atzīšanu, ko starptautiskas agrākas grafiskas preču zīmes un valsts agrākas grafiskas preču zīmes, kurās attēlots zilonis, un valsts agrākas vārdiskas preču zīmes “elefanten” īpašnieks iesniedzis par Kopienas grafisku preču zīmi, kurā ir attēloti ziloņi taisnstūrī.

Atbildot uz pamatu, kas attiecas uz attiecīgo apzīmējumu fonētisko līdzību, Vispārējā tiesa nosprieda, ka fonētisks salīdzinājums nav atbilstošs, izvērtējot grafiskas preču zīmes bez vārdiskiem elementiem salīdzinājumu ar citu preču zīmi. Grafiska preču zīme bez vārdiskiem elementiem kā tāda nevar tikt izrunāta. Lielākais, tās vizuālais vai konceptuālais saturs var tikt aprakstīts mutvārdos. Pēc Vispārējās tiesas domām, šāds apraksts obligāti sakrīt vai nu ar attiecīgās preču zīmes vizuālo, vai konceptuālo uztveri. Līdz ar to autonomi nav jāpārbauda grafiskas preču zīmes bez vārdiskiem elementiem fonētiskā uztvere un jāsalīdzina tā ar citu preču zīmju fonētisko uztveri.

Turklāt lietā T-369/10 *YouQ/ITSB – Apple Corps* (“BEATLE”), kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 29. martā (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija jāizvērtē lēmuma attiecībā uz iebildumu procesu par Kopienas grafiskas preču zīmes “BEATLE” reģistrāciju saistībā ar pārvietošanās līdzekļiem personām ar kustību traucējumiem likumā. *Apple Corps Ltd*, uzņēmums kuru dibinājusi muzikālā grupa *The Beatles*, iebilda pret minētās preču zīmes reģistrācijas pieteikumu, ko, balstoties uz dažādām savām agrākām Kopienas un valsts preču zīmēm, tostarp vārdisku preču zīmi “BEATLES”, un vairākām grafiskām preču zīmēm, kas ietver vārdus “beatles” vai “the beatles”, iesniegusi *You Q BV* (agrāk – *Handicare Holding BV*). Uzskatot, ka apzīmējumu līdzības, labās reputācijas, ko agrākās preču zīmes ieguvušas jau ļoti sen, un konkrētās sabiedrības daļas pārklāšanās dēļ ir ļoti ticami, ka *You-Q*, izmantojot reģistrācijai pieteikto preču zīmi, netaisnīgi gūtu labumu no agrāko preču zīmju reputācijas un ilgtspējīgās pievilcības, Apelāciju padome secināja, ka pastāv būtiska iespēja, ka minētajām preču zīmēm tiktu nodarīts kaitējums.

Vispārējā tiesa šo analīzi apstiprināja. Vispārējā tiesa norādīja, ka, pirmām kārtām, pamatojoties uz iesniegtajiem pierādījumiem un tostarp muzikālās grupas *The Beatles* pārdotajām platēm, Apelāciju padome varēja secināt, ka agrākajām preču zīmēm “BEATLES” un “THE BEATLES” ir būtiska reputācija attiecībā uz skaņu ierakstiem, video ierakstiem un filmām. Tā arī varēja konstatēt agrāko preču zīmju reputāciju attiecībā uz atvasinātām precēm, piemēram, rotaļlietām un spēlēm, lai gan šī reputācija bija maznozīmīgāka. Pēc Vispārējās tiesas domām, Apelāciju padome pamatoti uzskatīja arī, ka no vizuālā, fonētiskā un konceptuālā viedokļa konfliktējošie apzīmējumi ir ļoti līdzīgi. Tāpat tā pamatoti norādīja, ka starp sabiedrības daļām, uz kurām attiecas konfliktējošie apzīmējumi, pastāv pārklāšanās, jo personas ar kustības traucējumiem ietilpst arī lielā daļā agrāko preču zīmju

mērķa sabiedrības. Līdz ar to Apelāciju padome no šiem pierādījumiem varēja pareizi secināt, ka, neraugoties uz attiecīgo preču atšķirībām, starp šiem apzīmējumiem pastāv saikne. Šīs saiknes pastāvēšanas dēļ konkrētā sabiedrības daļa, pat nepastāvot sajaukšanas iespējai, attiecinātu agrāko preču zīmju vērtības uz precēm, uz kurām attiecas reģistrācijai pieteiktā preču zīme, ļaujot prasītājam ieviest šo preču zīmi tirgū, nepakļaujot sevi būtiskam riskam un nesedzot izmaksas, kas saistītas ar no jauna radītas preču zīmes ieviešanu. Līdz ar to Vispārējā tiesa secināja, ka Apelāciju padome nekļūdīgi uzskatīja, ka ir ļoti ticami, ka, izmantojot strīdīgo preču zīmi, prasītāja būtu guvusi netaisnīgu labumu no agrāko preču zīmju reputācijas un ilgtspējīgās pievilcības.

c) Procesuālie jautājumi

Lietā T-298/10 *Arrieta D. Gross/ITSB – International Biocentric Foundation u.c. (“BIODANZA”)*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 8. martā (Krājumā nav publicēts), Vispārējā tiesa izskatīja jautājumu, kas skar Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikumu tā autora nāves gadījumā. Vispārējā tiesa šajā ziņā norāda, ka no Regulas (EK) Nr. 207/2009²⁰ 5. panta izriet, ka Kopienas preču zīmju īpašnieki ir fiziskas un juridiskas personas. Līdz ar to Kopienas preču zīmi nevar reģistrēt mirušas personas vārdā. Turklāt minētajā regulā nav paredzēts, ka Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma autora nāve izraisa šī pieteikuma spēkā neesamību. Šāds secinājums faktiski būtu pretrunā reģistrācijas pieteikuma īpašumtiesību objekta raksturam. No tā izriet, ka atbilstoši Vispārējās tiesas uzskatam Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja nāves gadījumā šis pieteikums tiek attiecināts uz citu personu, kas nosakāma atbilstoši kompetentās dalībvalsts mantojuma tiesību normām. Raitai procesa ITSB norisei jaunajam pieteikuma iesniedzējam ir jāreģistrē šī īpašuma tiesību pāreja šajā iestādē. Tomēr neatkarīgi no tā, kurā brīdī ir notikusi šī reģistrācija, jaunais pieteikuma iesniedzējs ir uzskatāms par tādu, kas šo statusu ir ieguvis no sākotnējā pieteikuma iesniedzēja nāves brīža.

Turklāt 2012. gada 21. marta spriedumā lietā T-227/09 *Feng Shen Technology/ITSB – Majtczak (“FS”)* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa precizēja, ka, lai gan Kopienas preču zīmes režīms balstās uz Regulas (EK) Nr. 40/94²¹ 8. panta 2. punktā (tagad – Regulas Nr. 207/2009 8. panta 2. punkts) nostiprināto principu, saskaņā ar kuru ekskluzīvās tiesības tiek piešķirtas pirmajam reģistrācijas pieteikuma iesniedzējam, tomēr šis princips nav absolūts. Tas ir detalizēti izklāstīts it īpaši Regulas Nr. 40/94 51. panta 1. punkta b) apakšpunktā, saskaņā ar kuru Kopienas preču zīmi atzīst par spēkā neesošu, ja ITSB iesniegts attiecīgs pieteikums vai, pamatojoties uz pretpasību lietas izskatīšanas procesā par pārkāpumu, ja pieteikuma iesniedzējs, iesniedzot pieteikumu par preču zīmi, ir rīkojies ļaunticīgi; apstākļi, kas jāpierāda pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzējam.

Turklāt 2012. gada 27. jūnija spriedumā lietā T-523/10 *Interkobo/ITSB – XXXLutz Marken (“my baby”)* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa nosprieda, ka, ja iebildumu pamatā esošo informāciju un pierādījumus, kas paredzēti Regulas (EK) Nr. 2868/95²² 19. noteikuma 1. un 2. punktā, iesniedz valodā, kas nav procesa valoda, iebildumu procesa posmā iebildumu iesniedzējam šīs informācijas un pierādījumu iesniegšanai noteiktajā termiņā ir jāiesniedz to tulkojums, kuram ir jāatbilst konkrētām formas un satura prasībām. Tādējādi, pirmkārt, Regulas Nr. 2868/95 19. noteikuma 1. un 2. punktā paredzētās informācijas un pierādījumu tulkojums ir jāiesniedz nevis kā vienkāršas piezīmes oriģināldokumentā, bet gan kā viens vai vairāki dokumenti atsevišķi no oriģināldokumenta. Ja šī formas prasība nav

²⁰ Padomes 2009. gada 26. februāra Regula (EK) Nr. 207/2009 par Kopienas preču zīmi (OV L 78, 1. lpp.).

²¹ Padomes 1993. gada 20. decembra Regula Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 11, 1. lpp.).

²² Komisijas 1995. gada 13. decembra Regula (EK) Nr. 2868/95, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV L 303, 1. lpp.).

ievērota, minēto iebildumu iesniedzēja iesniegto informāciju un pierādījumus nedrīkst ņemt vērā iebildumu procesā. Šīs formas prasības mērķis, pirmkārt, ir ļaut otram iebildumu procesa dalībniekam, kā arī ITSB struktūrvienībām viegli nošķirt oriģināldokumentu no tā tulkojuma un, otrkārt, nodrošināt, lai tulkojums būtu pietiekami skaidrs. Otrkārt, no Regulas Nr. 2868/95 98. noteikuma 1. punkta izriet, ka tulkojumam, kas iesniegts kā atsevišķs dokuments, precīzi ir jāatbilst oriģināldokumentam satura ziņā. Gadījumā, ja rodas šaubas par tā atbilstību, ITSB struktūrvienības var pieprasīt attiecīgajam procesa dalībniekam iesniegt apliecinājumu par tulkojuma atbilstību oriģinālajam tekstam.

2012. gada 12. jūlija spriedumā lietā T-279/09 *Aiello/ITSB – Cantoni ITC* ("100 % Capri") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējai tiesai bija iespēja precizēt nosacījumus, kas reglamentē paziņošanu preču zīmes pieteikuma iesniedzējam par iebildumu iesniedzēja procesuālo rakstu Apelāciju padomē. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzsver, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2868/95 67. noteikuma 1. punktu, ja ir iecelts pārstāvis vai kopējā pieteikumā pirmo minēto pieteicēju uzskata par kopējo pārstāvi, paziņojumus adresē šim ieceltajam vai kopējam pārstāvim. Līdz ar to ITSB nevarēja atsaukties uz šķīstamo iebildumu iesniedzēja raksta paziņošanu pašam prasītājam, lai pamatotu to, ka tas nebija paziņots prasītāja pārstāvim.

Turklāt, pēc Vispārējās tiesas domām, no Regulas Nr. 2868/95 77. noteikuma, saskaņā ar kuru ikvienam paziņojumam, kas nosūtīts pārstāvim, ir tāds pat spēks kā gadījumā, ja tas būtu nosūtīts pārstāvētajai personai, nevar secināt, ka paziņošana pārstāvētajai personai ir paziņošana pārstāvim, jo, ja tas tā būtu, minētās regulas 67. noteikumam zustu iedarbība.

Visbeidzot, 2012. gada 21. septembra spriedumā lietā T-278/10 *Wesergold Getränkeindustrie/ITSB – Lidl Stiftung* ("WESTERN GOLD") (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa, izvērtējot ITSB Apelāciju padomes veiktās apelācijas sūdzības par iebildumu nodaļas lēmumu pārbaudes apjomu, atgādināja, ka saskaņā ar Regulas Nr. 207/2009 64. panta 1. punktu pēc apelācijas sūdzības pieņemamības pārbaudes Apelāciju padome lemj par apelācijas sūdzību un, to darot, tā var "darboties tās instances kompetences jomā, kas atbildīga par apelācijai nodoto lēmumu", t. i., pati pieņemt lēmumu par iebildumiem, tos noraidot vai atzīstot par pamatotiem, tādējādi apstiprinot vai atceļot apstrīdēto lēmumu. Tādējādi precīzu atsauču neesamība Apelācijas padomē iesniegtajā iebildumu rakstā saistībā ar izmantošanas rezultātā iegūto atšķirtspēju neietekmē Apelāciju padomes pienākumu, kad tā pati lemj par iebildumiem, veikt jaunu un pilnīgu iebildumu izvērtēšanu pēc būtības gan no tiesību, gan faktu viedokļa. Faktiski Apelāciju padomē veicamās pārbaudes apjomu saistībā ar lēmumu, kas ir apelācijas sūdzības priekšmets, principā nenosaka pēc lietas dalībnieka, kas iesniedzis apelācijas sūdzību, izvirzītajiem pamatiem. Vēl jo vairāk, Apelāciju padomes pārbaudes apjomu neierobežo tas, ka nav iesniegta precizējoša informācija par atsevišķiem aizstāvības pamatiem, kas izvirzīti procesā Apelāciju padomē.

d) Faktiskas izmantošanas pierādījums

Iepriekš minētajā spriedumā "BIODANZA" Vispārējā tiesa nosprieda, pirmkārt, ka, izvērtējot preču zīmes faktiskās izmantošanas raksturu, tostarp ir jāņem vērā ar minēto preču zīmi aptverto preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī izmantošana, kas uzskatāma par pamatotu attiecīgajā saimnieciskajā nozarē. Šajā ziņā prasība, saskaņā ar kuru preču zīmes faktisko izmantošanu nevar pierādīt ar varbūtībām vai pieņēmumiem, bet tā ir jābalsta uz konkrētiem un objektīviem pierādījumiem, ir piemērojama arī attiecībā uz pakalpojumu preču zīmēm. Šādā gadījumā prasītajiem pierādījumiem ir jāatbilst ar preču zīmi aptverto pakalpojumu raksturam. Otrkārt, Vispārējā tiesa norādīja, ka ne Regulas Nr. 207/2009 42. pantā, ne arī citā tās normā nav skaidri paredzēts, ka lūgums sniegt pierādījumus par agrākas preču zīmes faktisko izmantošanu tiek noraidīts, ja tā autors ir rīkojies ļaunticīgi. Šāds noteikums nav arī netieši izsecināms no šajā jomā piemērojamajām tiesību normām. Ja lūguma sniegt pierādījumus par agrākas preču zīmes faktisko izmantošanu pieņemamībai

tiktu noteikts autora ļaunticības neesamības nosacījums, tas nevajadzīgi apgrūtinātu procedūru un noteikti būtu pretrunā uz to attiecināmo tiesību normu *ratio legis*.

2012. gada 12. jūlija spriedumā lietā T-170/11 *Rivella International/ITSB – Baskaya di Baskaya Alim* ("BASKAYA") (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa attiecībā uz tās teritorijas noteikšanu, kurā ir jāpierāda agrākās preču zīmes faktiskā izmantošana, nosprieda, ka jautājumus saistībā ar pierādījumiem, kas iesniegti, pamatojot iebildumus pret Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikumu, un jautājumus saistībā ar preču zīmju izmantošanas teritoriālo aspektu reglamentē Regulas Nr. 207/2009 atbilstošās normas un nav jāveic atsauce uz jebkādu dalībvalstu iekšējo tiesību normu. Šajā ziņā tas, ka uz agrākām valsts vai starptautiskām preču zīmēm var atsaukties, lai pamatotu iebildumus pret Kopienas preču zīmju reģistrāciju, pretēji prasītājas apgalvotajam, nenozīmē, ka valsts tiesības, kas piemērojamas agrākajai preču zīmei, uz kuru balstīti iebildumi, ir atbilstošās tiesības attiecībā uz Kopienas iebildumu procesu. Protams, gadījumā, ja Regulā Nr. 207/2009 un, attiecīgā gadījumā, Direktīvā 2008/95/EK²³ nav atbilstošu normu, tad kā atsauci var izmantot valsts tiesības. Ja tā tas ir attiecībā uz agrākās preču zīmes, uz kuru veikta atsauce Kopienas iebildumu procesā, reģistrācijas datumu, tā tas tomēr nav gadījumā, kad ir jānosaka teritorija, kurā ir jāpierāda agrākās preču zīmes izmantošana. Šo jautājumu izsmeltoši nosaka Regula Nr. 207/2009, un nav jāatsaucas uz valsts tiesībām. No tā izriet, ka agrākās preču zīmes izmantošana – neatkarīgi no tā, vai tā ir Kopienas, valsts vai starptautiskā preču zīme, – ir jāpierāda Eiropas Savienības vai attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

2. Dizainparaugi

2012. gada 13. novembra spriedumā apvienotajās lietās T-83/11 un T-84/11 *Antrax It/ITSB – THC* (apkures radiatori) (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējai tiesai bija iespēja paskaidrot kritērijus autora brīvības pakāpes dizainparauga izveidošanā noteikšanai dizainparauga individuālā rakstura izvērtēšanas ietvaros. Vispārējā tiesa norāda, ka šāda brīvības pakāpe ir nosakāma, ievērojot cita starpā ierobežojumus, kuri saistīti ar īpašībām, ko nosaka ražojuma vai ražojuma sastāvdaļas tehniskā funkcija, vai arī ražojumam, kuram izmanto dizainparaugu, piemērojamās juridiskās prasības. Šo ierobežojumu dēļ tiek normalizētas noteiktas īpašības, kas līdz ar to kļūst kopīgas dizainparaugiem, kurus izmanto attiecīgajam ražojumam. Tātad, jo lielāka ir autora brīvība dizainparauga izveidošanā, jo nelielāks ir to mazāko atšķirību starp salīdzinātajiem dizainparaugiem skaits, ar kuru pietiek, lai radītu atšķirīgu kopējo iespaidu uz informētu lietotāju. Pretēji, jo vairāk ir ierobežota autora brīvība dizainparauga izveidošanā, jo ar mazākām atšķirībām starp salīdzinātajiem dizainparaugiem pietiek, lai radītu atšķirīgu kopējo iespaidu uz informētu lietotāju. Tādējādi lielāka autora brīvības pakāpe dizainparauga izveidošanā pastiprina secinājumu, ka salīdzinātie dizainparaugi, kuri būtiski neatšķiras, rada informētam lietotājam vienādu kopējo iespaidu. Šajā kontekstā iespējamajai tehniskā līmeņa pilnībai, kas izriet no apgalvojuma par to, ka pastāv citi dizainparaugi ar tādām pašām kopējām īpašībām kā attiecīgajiem dizainparaugiem, ir nozīme, jo tā var palielināt informēta lietotāja spēju pamanīt atšķirības šo dažādo dizainparaugu iekšējās proporcijās.

3. Augu šķirnes

2012. gada 18. septembra spriedumā apvienotajās lietās T-133/08, T-134/08, T-177/08 un T-242/09 *Schröder/KAŠB – Hansson* ("LEMON SYMPHONY" un "SUMOST 01") (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa sprieda par fakta konstatējuma, ko Kopienas Augu šķirņu biroja (KAŠB) Apelāciju padome uzskata par plaši zināmu, sekām. Atgādinot, ka saskaņā ar Tiesas

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīva 2008/95/EK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV L 299, 25. lpp.).

judikatūru strīdos Kopienas preču zīmes jomā ITSB instancēm savos lēmumos nav jāpierāda plaši zināmu faktu pareizība, Vispārējā tiesa uzskata, ka šis princips ir jāpiemēro arī KAŠB instancēm. Turklāt norādot, ka no Tiesas judikatūras šajā jomā izriet arī, ka Vispārējās tiesas konstatējums par to, vai fakti, ar ko ITSB Apelāciju padome pamatojusi savu lēmumu, ir plaši zināmi vai nē, ir faktiskā rakstura vērtējums, ko, izņemot faktu sagrozīšanas gadījumu, apelācijā Tiesā nepārbauda, Vispārējā tiesa uzskatīja par lietderīgu šo Vispārējās tiesas īstenotās kontroles risinājumu piemērot attiecībā uz KAŠB instanču lēmumiem.

Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi

2012. gadā ar 42 pabeigtām lietām un 60 ierosinātām lietām tika apstiprināta strīdu par ierobežojošiem pasākumiem nozīmīgā vieta Vispārējās tiesas dažādajās jomās izskatītajos strīdos.

It īpaši ir vērts pieminēt 2012. gada 21. marta spriedumu apvienotajās lietās T-439/10 un T-440/10 *Fulmen* un *Mahmoudian*/Padome (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), kurā Vispārējai tiesai bija jāizvērtē Irānas sabiedrībai, kas darbojas tostarp elektroiekārtu nozarē, kā arī šīs sabiedrības valdes priekšsēdētājam noteikto ierobežojošo pasākumu likumība. Iekļaujoties pret Irānas Islāma Republiku pieņemtajos ierobežojošajos pasākumos kodolieroču izplatīšanas novēršanai, šo pasākumu pamatā bija iespējamā minētās sabiedrības dalība elektroiekārtu montāžā *Qom/Fordoo* (Irāna) būvniecībā laikā, kad šā objekta pastāvēšana vēl nebija paziņota atklātībā. Prasītāji šo dalību apstrīdēja un apgalvoja, ka Padome nav pierādījusi savus šajā aspektā izvirzītos apgalvojumus. Savukārt Padome norādīja, ka no tās nevar prasīt šādus pierādījumus, jo Savienības tiesai ir tikai jāveic pārbaude par to, vai ierobežojošo pasākumu pieņemšanas pamatojumam izvirzītie iemesli ir "ticami", kas izskatāmajā lietā tā bija, ņemot vērā to, ka *Fulmen* ir sabiedrība, kura jau ilgstoši darbojas Irānas elektroiekārtu tirgū.

Vispārējā tiesa šos argumentos noraidīja un uzsvēra, ka akta, pamatojoties uz kuru attiecībā pret kādu vienību ir tikuši pieņemti ierobežojoši pasākumi, tiesiskuma pārbaude attiecas uz tā pamatojumam minēto faktu un apstākļu pārbaudi tāpat kā uz pierādījumu un informācijas, uz kuru šis vērtējums balstīts, pārbaudi. Apstrīdēšanas gadījumā Padomei ir jāiesniedz attiecīgie pierādījumi, lai Savienības tiesa varētu tos izvērtēt. Tādējādi tiesiskuma pārbaude nav tikai par izvirzīto iemeslu abstraktās "ticamības" izvērtējumu, bet tai ir jāietver arī jautājums par to, vai tie juridiski pietiekami ir pamatoti ar konkrētiem pierādījumiem un informāciju. Vispārējā tiesa norādīja, ka, lai gan attiecīgie ierobežojošie pasākumi ir pieņemti, pamatojoties uz kādas dalībvalsts priekšlikumu atbilstoši Lēmuma 2010/413/KĀDP²⁴ 23. panta 2. punktā paredzētajai procedūrai, tomēr šis apstāklis nekādi neietekmē to, ka izskatāmajā lietā apstrīdētie akti ir Padomes pieņemti akti, kurai līdz ar to ir jānodrošina, lai to pieņemšana būtu pamatota, attiecīgā gadījumā lūdzot attiecīgajai dalībvalstij iesniegt tai šim mērķim nepieciešamos pierādījumus un informāciju. Turklāt Padome nevar atsaukties uz to, ka attiecīgie pierādījumi ir iegūti no konfidencialiem avotiem. Ņemot vērā tiesas pārbaudes būtisko nozīmi ierobežojošo pasākumu noteikšanā, Savienības tiesai ir jābūt pilnvarām pārbaudīt šādu pasākumu tiesiskumu un pamatotību, un nevar celt iebildumus saistībā ar Padomes izmantoto pierādījumu un informācijas noslēpumu vai konfidencialitāti. Turklāt Padomei nav tiesību pamatot aktu, ar kuru tiek pieņemti ierobežojoši pasākumi, ar kādas dalībvalsts nosūtīto informāciju vai pierādījumiem, kuri iekļauti lietas materiālos, ja šī dalībvalsts nevēlas atļaut šīs informācijas paziņošanu Savienības tiesai, kuras uzdevums ir pārbaudīt šī lēmuma tiesiskumu.

²⁴ Padomes 2010. gada 26. jūlija Lēmums, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Kopējo nostāju 2007/140/KĀDP (OV L 195, 39. lpp.).

Pieklūve iestāžu dokumentiem

1. Iestāžu pienākums veikt konkrētu un individuālu pieteikumā par pieklūvi norādīto dokumentu pārbaudi

2012. gada 22. maija spriedumā lietā T-344/08 *EnBW Energie Baden-Württemberg/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) runa bija par Komisijas atteikumu pieklūt administratīvās lietas materiāliem procedūrā aizliegtu vienošanos jomā, pamatojoties uz dažādiem Regulā (EK) Nr. 1049/2001²⁵ paredzētiem izņēmumiem un neveicot konkrētu un individuālu attiecīgo dokumentu pārbaudi.

Izskatot prasību, kas vērsta pret atteikuma lēmumu, Vispārējā tiesa precizēja, ka, lai gan, pastāvot pieteikumam pieklūt dokumentiem, attiecīgās iestādes, lai atteiktu šādu pieklūvi, principā var pamatoties uz vispārīgiem pieņēmumiem, kas attiecas uz noteiktām dokumentu kategorijām un kas var tikt pamatoti ar kārtību par pieklūvi konkrētas procedūras lietas materiāliem, tomēr šāda kārtība vai nu valsts atbalsta jomā, vai aizliegtās vienošanās jomā ir piemērojama vienīgi attiecīgās procedūras laikā un nevis situācijā, kad iestāde jau ir pieņēmusi galīgo lēmumu izbeigt lietu, pie kuras materiāliem ir lūgts pieklūt. Turklāt, lai gan ir jāņem vērā ierobežojumi pieklūvei lietas materiāliem tādās konkrētās procedūrās kā procedūras konkurences jomā, šāda ņemšana vērā neļauj prezumēt – jo pretējā gadījumā tiktu ietekmēta Komisijas sodīšanas spēja aizliegtu vienošanos jomā –, ka uz visiem dokumentiem, kas ietverti tās lietas materiālos šajā jomā, automātiski attiecas kāds no izņēmumiem, kas paredzēti Regulas Nr. 1049/2001 4. pantā.

Vispārējā tiesa turklāt uzsvēra, ka, lai atteiktu šādu pieklūvi, vienas kategorijas dokumentiem var piemērot vienu un to pašu pamatojumu tostarp, ja tajos ir ietverta viena veida informācija. Šādos apstākļos pamatojums saistībā ar dokumentu grupu atvieglo vai vienkāršo Komisijas darbu, izvērtējot pieteikumu un pamatojot lēmumu. No tā izriet, ka tas, ka izvērtēšana pa kategorijām ir noderīga, lai izskatītu pieklūves pieteikumu, ir šādas izvērtēšanas tiesiskuma nosacījums un šī grupēšana pa kategorijām tādējādi ir jāveic atkarībā no kritērijiem, kas ļauj Komisijai piemērot kopēju argumentāciju visiem dokumentiem, kas ietilpst vienā kategorijā.

2. Starptautisko attiecību aizsardzība

2012. gada 4. maija spriedumā lietā T-529/09 *In 't Veld/Padome* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējai tiesai bija jāinterpretē izņēmums par starptautisko attiecību aizsardzību, kas ietverts Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešajā ievilkumā. Izskatāmajā lietā prasītāja, Eiropas Parlamenta locekle, lūdza pieklūvi Padomes Juridiskā dienesta atzinumam par Komisijas ieteikumu Padomei pieņemt lēmumu atļaut sarunu sākšanu starp Savienību un Amerikas Savienotajām Valstīm, lai noslēgtu starptautisku līgumu, lai Amerikas Valsts Kases departamentam nodotu finanšu ziņojumu datus terorisma novēršanas kontekstā.

Vispārējā tiesa pirmām kārtām norāda, ka attiecībā uz tādu dokumentu kā šajā lietā aplūkots, kas attiecas uz Padomei pieņemamā lēmuma par sarunu uzsākšanu, lai noslēgtu starptautisko līgumu, tiesisko pamatu, var piemērot, ņemot vērā tā saturu un kontekstu, kādā tas ir sagatavots, Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešo ievilkumu. Tiktāl, ciktāl dokuments tika sagatavots īpaši sakarā ar sarunu sākšanu pirms starptautiska līguma noslēgšanas, attiecīgās iestādes juridiskā dienesta veiktā analīze ir cieši saistīta ar paredzētā starptautiskā līguma īpašo kontekstu,

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku pieklūvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

lai arī tajā ir runa par juridisko pamatu, kas ir Savienības iekšējo tiesību jautājums. Tādējādi faktu atklāšana, kas ir saistīta ar Savienības iecerētajiem mērķiem sarunās, ciktāl tā pieskaras iecerētā līguma īpašajam kontekstam, kaitētu uzticības gaisotnei sarunās.

Turpretī nav atbilstoša Padomes norāde uz Savienības pozīciju vājināšanu notiekošo sarunu kontekstā. Vispārējā tiesa norādīja, ka, tā kā juridiskā pamata izvēle ir balstīta uz objektīviem faktoriem un neizriet no iestādes rīcības brīvības, iespējamais nostāju atšķirīgums iestāžu starpā par šo nevar tikt pielīdzināts pretrunām iestāžu starpā attiecībā uz līguma saturu. Tādējādi tikai bailes izpaust iespējamo nostāju atšķirīgumu iestāžu iekšienē attiecībā uz lēmuma, ar kuru atļauj sākt sarunas Savienības vārdā, juridisko pamatu nav pietiekamas, lai no tā izsecinātu risku apdraudēt aizsargātas sabiedrības intereses starptautisko attiecību jomā.

Turklāt 2012. gada 3. oktobra spriedumā lietā T-465/09 *Jurašinovič/Padome* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa nosprieda, ka izņēmums attiecībā uz sabiedrības interešu aizsardzību saistībā ar starptautiskajām attiecībām attaisno Padomes atteikumu piekļūt Eiropas Savienības novērotāju, kas atradās Horvātijā, Kninas zonā, laikposmā no 1995. gada 1. līdz 31. augustam sagatavotajiem ziņojumiem. Šo ziņojumu publiskošana varēja kaitēt Savienības mērķiem Rietumbalkānos, proti, sekmēt mieru, stabilitāti un ilgstošu reģionālo samierināšanu, tostarp lai saistībā ar Savienību stiprinātu šā reģiona valstu integrāciju, un tātad kaitēt starptautiskajām attiecībām, jo līdz ar to tiktu atklāti Eiropas Kopienas novērošanas misijas novērojumi un viedokļi par politisko, militāro un drošības situāciju izšķirošajā konfliktā starp Horvātijas spēkiem un federālajiem Dienvidslāvijas spēkiem stadijā. Šo apstākļu atklāšana būtu varējusi radīt vai palielināt sašutumu vai spriedzi starp dažādām to valstu kopienām, kas ir bijušas konflikta puses bijušajā Dienvidslāvijā, vai starp valstīm, kas agrāk bija Dienvidslāvijas sastāvdaļas, tādējādi vājinot Rietumbalkānu valstu uzticību šim integrācijas procesam.

3. Tiesvedību un juridisku atzinumu aizsardzība

2012. gada 3. oktobra spriedumā lietā T-63/10 *Jurašinovič/Padome* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja izņēmuma piemērošanas jomu saistībā ar tiesvedību aizsardzību. Šajā ziņā tā norādīja, ka interpretācija, saskaņā ar kuru aizsardzība, pamatojoties uz Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta otrajā ievilkumā paredzēto izņēmumu, var tikt piemērota vienīgi attiecībā uz tiesvedībām, kas notiek kādā no Savienības tiesām vai kādā no dalībvalstu tiesām, nevar tikt atbalstīta. No šīs normas teksta neizriet neviens arguments, kas ļautu uzskatīt, ka tās 2. punkta otrajā ievilkumā paredzētās tiesvedības būtu vienīgi tādas, kas notiek Savienības vai tās dalībvalstu tiesās – konstatējums, kuru pastiprina Regulas Nr. 1049/2001 teksts, aplūkots kopumā, kurā ir izveidota saikne ar Savienību vai tās dalībvalstīm vienīgi saistībā ar atsevišķiem tajā paredzētā regulējuma aspektiem. Atbilstoši Vispārējās tiesas uzskatam no tā izriet, ka minētajā regulā nav paredzēts nekas tāds, kas nepieļauj, ka tiesvedība, kuras aizsardzībai ir paredzēts 4. panta 2. punkta otrajā ievilkumā norādītais izņēmums, norisinās tiesā, kas neietilpst ne Savienības, ne tās dalībvalstu tiesību sistēmā, jo ar minēto izņēmumu var tikt aizsargāta tostarp tiesvedība, kas notiek Starptautiskajā bijušās Dienvidslāvijas kara noziegumu tribunālā (turpmāk tekstā – “SDKNT”).

Runājot par dokumentiem, uz kuriem šis izņēmums var attiekties, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka sabiedrības interešu aizsardzība liedz izpaust to dokumentu saturu, kas ir sagatavoti tikai izmantošanai konkrētā tiesvedībā. Tādējādi principā var tikt aizsargāta jebkāda to dokumentu izpaušana, ar kuriem ir apmainījušies, no vienas puses, SDKNT prokurors vai SDKNT pirmās instances pirmā palāta un, no otras puses, Savienības Augstais pārstāvis kopējās ārpolitikas un drošības politikas lietās tiesvedības minētajā tiesā ietvaros, jo tie attiecas uz krimināllietas tiesvedības organizatorisko aspektu un atspoguļo veidu, kādā SDKNT tiesu instances ir nolēmušas organizēt procesa norisi, kā arī aizstāvības un trešo personu reakciju uz minēto instanču veiktajiem pasākumiem, lai iegūtu raitai procesa norisei vajadzīgos pierādījumus. Savukārt tas tā nav Eiropas Savienības novērotāju, kas laikposmā no

1995. gada 1. līdz 31. augustam atradās Horvātijā, sagatavoto ziņojumu gadījumā, ar kuriem apmaiņās Savienības iestādes un SDKNT un kuri bija sagatavoti vairāk nekā desmit gadus pirms minētā procesa, un kurus nevar uzskatīt par sagatavotiem vienīgi konkrētas tiesvedības mērķiem.

Runājot par izņēmumu saistībā ar juridisko atzinumu aizsardzību, iepriekš minētajā spriedumā lietā *In 't Veld/Padome Vispārējā tiesa* uzskatīja, ka Padome nevarēja atsaukties saistībā ar izņēmumu, kas paredzēts Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta otrajā ievilkumā, kurā ir runa par juridisko atzinumu aizsardzību, uz vispārēju apsvērumu, ka apdraudējums aizsargātām sabiedrības interesēm var tikt prezumēts jutīgā jomā, tostarp, ja ir runa par kādiem starptautisku līgumu sarunu procedūras ietvaros sniegtiem juridiskiem atzinumiem. Konkrēts un paredzams apdraudējums attiecīgajām interesēm nevar arī tikt pierādīts tikai ar bailēm publiskot pilsoņiem Savienības iestāžu atšķirīgās nostājas attiecībā uz Savienības starptautiskās rīcības juridisko pamatu un tādējādi radīt šaubas par šīs rīcības tiesiskumu, līdz ar to Padome nespēja pierādīt apdraudējuma risku sabiedrības interesēm saistībā ar juridisko atzinumu aizsardzību.

Vispārējā tiesa turklāt uzskatīja, ka katrā ziņā pastāvēja prioritāras sabiedrības intereses, kas pamato attiecīgā dokumenta publiskošanu, ciktāl tas veicinātu lielāku leģitimitāti iestādēm un palielinātu Eiropas pilsoņu uzticību šīm iestādēm, padarot iespējamās atklātas debātes par punktiem, par kuriem pastāvēja atšķirīgi viedokļi. Šie apsvērumi bija nozīmīgi vēl jo vairāk tādēļ, ka minētajā dokumentā tiek izvērtēts līguma, kurš pēc noslēgšanas ietekmēs pamattiesības uz personas datu aizsardzību, juridiskais pamats.

4. Pārbaūžu, izmeklēšanas un revīzijas mērķu aizsardzība

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *EnBW Energie Baden-Württemberg/Komisija Vispārējā tiesa* atgādināja, ka izņēmums saistībā ar pārbaūžu, izmeklēšanas un revīzijas mērķu aizsardzību, kas noteikts Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā, nav paredzēts, lai aizsargātu izmeklēšanas darbības kā tādas, bet gan šo procedūras konkurences jomā mērķi – pārbaudīt, vai nav pārkāpts [LESD 101.] pants, un attiecīgajā gadījumā sodīt atbildīgās sabiedrības. Lai gan attiecīgais izņēmums uz dažādajiem izmeklēšanas lietas materiālu dokumentiem jāattiecinā tik ilgi, kamēr netiek sasniegts šis mērķis, pat ja ir pabeigta izmeklēšana vai īpašā pārbaude, par kuru ir sagatavots dokuments, attiecībā uz kuru tiek lūgta piekļuve, izmeklēšanas darbības konkrētā lietā, kurā pieņemts galīgs lēmums, ir jāuzskata par pabeigtām neatkarīgi no tā, ka vēlāk tiesas, iespējams, atceļ šo lēmumu, jo šajā brīdī pati iestāde uzskata procedūru par pabeigtu. Piekrītot, ka Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā minētais izņēmums attiecas uz dažādiem ar izmeklēšanas darbībām saistītiem dokumentiem tikmēr, kamēr nav izbeigtas visas ar attiecīgām procedūrām saistītās darbības, pat gadījumā, ja Vispārējā tiesā tiek celta prasība, kuras rezultātā, iespējams, Komisijā tiek atsākta procedūra, piekļuve šiem dokumentiem tiktu padarīta atkarīga no neskaidriem notikumiem, proti, no minētās prasības rezultāta un secinājumiem, kurus Komisija no tā varētu izdarīt. Katrā ziņā tie būtu nākotnē iespējami un nenoteikti gadījumi, kas atkarīgi no sabiedrību, kurām adresēts lēmums, ar kuru uzlikts sods par aizliegto vienošanos, un dažādu attiecīgo iestāžu lēmumiem.

Vide

Lietā T-396/09 *Vereniging Milieudefensie un Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht/Komisija*, kurā tika pasludināts spriedums 2012. gada 14. jūnijā (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija jālemj par Orhūsas konvencijas²⁶ iedarbību Savienības tiesību sistēmā,

²⁶ Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā.

kā arī par saskaņotību starp minēto konvenciju un Regulu (EK) Nr. 1367/2006²⁷. Šī sprieduma pamatā ir Komisijas lēmums, ar kuru noraidīts kā nepieņemams prasītāju – divu nevalstisku vides aizsardzības organizāciju – iesniegtais pieteikums, lai Komisija pārskatītu agrāku lēmumu, ar kuru Nīderlandes Karalistei ir piešķirta pagaidu atkāpe no pienākumiem, kas paredzēti Direktīvā 2008/50/EK²⁸. Šis atteikums bija pamatots ar apstākli, ka, tā kā agrākais lēmums nav individuāls pasākums, pieteikums veikt pārskatīšanu neattiecas uz administratīvu aktu Regulas Nr. 1367/2006 10. panta 1. punkta izpratnē un tātad bija nepieņemams. Savu prasību ietvaros prasītājas apgalvoja tostarp, ka šī tiesību norma ir pretrunā Orhūsas konvencijai, jo tajā ir ierobežots minētās konvencijas 9. panta 3. punktā ietvertā akta jēdziens tikai ar administratīviem aktiem, kas minēti Regulas Nr. 1367/2006 2. panta 1. punkta g) apakšpunktā, jo tie esot individuāli pasākumi.

Uzsverot, ka Savienības iestādēm Orhūsas konvencija, kurai ir augstāks spēks nekā atvasinātiem Kopenas tiesību aktiem, ir saistoša, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Regulas (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopenas iestādēm un struktūrām piemērot šo konvenciju, spēkā esamība var tikt ietekmēta tādēļ, ka tā neatbilst konvencijai. Gadījumā, ja Kopena ir gribējusi izpildīt noteiktu pienākumu, ko tā uzņēmusies starptautiska līguma ietvaros, vai gadījumā, ja tiesību aktā ir skaidra atsauce uz konkrētām šī līguma normām, Savienības tiesai ir jāpārbauda attiecīgā tiesību akta likumība, ņemot vērā šī līguma noteikumus. Tādējādi Savienības tiesai ir jāvar veikt regulas tiesiskuma pārbaudi, ņemot vērā starptautisku līgumu, iepriekš nepārbaudot, vai starptautiskā līguma raksturs un sistēma nav pret to un vai šī līguma noteikumi no to satura viedokļa ir beznosacījuma un pietiekami precīzi, ja šīs regulas mērķis ir īstenot pienākumu, kas Savienības iestādēm ir noteikts ar šo starptautisko līgumu. Uzskatot, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 3. punkts nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tas attiecas vienīgi uz individuāliem pasākumiem, Vispārējā tiesa konstatēja, ka, ciktāl šajā pantā minētais pārsūdzama tiesību akta jēdziens ir ierobežots ar administratīviem aktiem, kas noteikti kā individuāli pasākumi, Regulas Nr. 1367/2006 10. panta 1. punkts ir uzskatāms par nesaderīgu ar minēto Orhūsas konvencijas tiesību normu.

II. Apelācijas

2012. gadā tika iesniegtas 10 apelācijas sūdzības par Civildienesta tiesas nolēmumiem un 32 lietas tika izlemtas Vispārējās tiesas Apelācijas palātā, tostarp lieta T-37/10 P *De Nicola*/EIB, kurā spriedums pasludināts 2012. gada 27. aprīlī (Krājumā vēl nav publicēts) un kurai ir vērts pievērst īpašu uzmanību.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *De Nicola*/EIB Vispārējā tiesa nosprieda, ka iespēja, kas Eiropas Investīciju bankas (EIB) Pārsūdzību izskatīšanas komitejai piešķirta ar 2006. gada 27. jūnija lēmuma attiecībā uz procesa komitejā noteikumiem 6. punktu, atzīt par spēkā neesošu "ikvienu apgalvojumu, kas ietverts novērtējuma veidlapā" nozīmē, ka minētā komiteja ir tiesīga pārskatīt katra šī apgalvojuma pamatotību, pirms tā to atceļ. Šo pilnvaru apjoms tādējādi skaidri pārsniedz to, kāds ir tikai likumības pārbaudes un tiesību akta rezolūtīvās daļas atcelšanas pilnvarām, ciktāl tas ietver iespēju atzīt par spēkā neesošiem pat iemeslus, kas pamato šī akta rezolūtīvās daļas pieņemšanu. Vispārējā tiesa piebilda, ka, pat uzskatot, ka sūdzības izskatīšanā atbilstoši Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – "Civildienesta noteikumi") 90. panta 2. punktam iecelējīnstitūcijai nav pilnas kontroles tiesības attiecībā uz novērtētāja lēmumu, tomēr šī norma neparedz līdzīgus un

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regula (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopenas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV L 264, 13. lpp.).

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 1. lpp.).

tik precīzus kontroles kritērijus kā tie, kas paredzēti 2006. gada 27. jūnija lēmuma 6. punktā, nedz arī sēdes noturēšanas vai liecinieku uzklausišanas iespēju. Tātad EIB iekšējais tiesiskais regulējums šajā ziņā nav nepilnīgs, un tādēļ nevar piemērot pēc analogijas tiesību normas, kas reglamentē ar Civildienesta noteikumu 90. pantu ieviesto sūdzību iesniegšanas procesu.

Tādējādi pārsūdzību izskatīšanas komitejas atteikšanās veikt šādu pilnīgu kontroli, kas var liegt procesā ieinteresētajai personai kontroli, kas paredzēta EIB iekšējā tiesiskajā regulējumā, viņam ir nelabvēlīga, jo par šo atteikumu tā pārbaudei būtu jāvar vērsties pirmās instances tiesā. Ņemot vērā atbilstoši 2006. gada 27. jūnija lēmuma 6. punktā pārsūdzību izskatīšanas komitejai piešķirtās pilnīgās kontroles pilnvaras attiecībā uz apstrīdētajā ziņojumā ietvertiem apsvērumiem un piešķirto vērtējumu, pirmās instances tiesai obligāti ir jāvar pārbaudīt, protams, tās ierobežotās kontroles ietvaros, vai un kādā mērā minētā komiteja ir izpildījusi savus pilnīgās kontroles pienākumus atbilstoši piemērojamo tiesību normām. Visbeidzot, Vispārējā tiesa nosprieda, ka EIB Darbinieku reglamenta 41. panta, kurā atšķirībā no Civildienesta noteikumu 90. un 91. panta paredzētās obligātās pirmstiesas procedūras ir paredzēta fakultatīva samierināšanas procedūra, īpašais raksturs nepieļauj apstrīdēto Civildienesta noteikumu tiešu attiecināšanu, jo minētais 41. pants ietilpst principā pilnīgā EIB iekšējā tiesiskā regulējumā, kura raksturs un *ratio* ir ļoti atšķirīgs no Civildienesta noteikumu rakstura un *ratio*. Pati šī iekšējā tiesiskā regulējuma esamība liedz – izņemot acīmredzamas nepilnības, kas ir pretrunā augstākstāvošām tiesību normām un kuras obligāti ir jānovērš – rīkoties analogiski Civildienesta noteikumos paredzētajam.

III. Pieteikumi par pagaidu noregulējumu

Šajā gadā Vispārējā tiesā tika iesniegts 21 pieteikums par pagaidu noregulējumu, kas nozīmē būtisku samazinājumu salīdzinājumā ar 2011. gadā iesniegto pieteikumu skaitu (44). 2012. gadā pagaidu noregulējuma tiesnesis izskatīja 23 lietas salīdzinājumā ar 52 lietām 2011. gadā. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs apmierināja četrus pieteikumus, proti, 2012. gada 19. septembra rīkojumā lietā T-52/12 R Grieķija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts), kas pasludināts valsts atbalsta jomā, 2012. gada 16. novembra rīkojumos lietā T-341/12 R *Evonik Degussa*/Komisija (Krājumā nav publicēts) un lietā T-345/12 R *Akzo Nobel u.c.*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts), kā arī 2012. gada 29. novembra rīkojumā lietā T-164/12 R *Alstom*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts), kuri visi attiecās uz problemātiku saistībā ar to, ka Komisija izpaudusi, iespējams, konfidenciālu informāciju.

Lieta, kurā pasludināts iepriekš minētais rīkojums Grieķija/Komisija, attiecās uz 2011. gada 7. decembra lēmumu, ar kuru Komisija, pirmkārt, atzina par nesaderīgu ar iekšējo tirgu valsts atbalstu par kopējo summu EUR 425 miljonu apmērā, kuru Grieķijas iestādes bija pārskaitījušas lauksaimniecības nozarē, lai atlīdzinātu sakarā ar sliktiem klimatiskiem apstākļiem radušos zaudējumus, un, otrkārt, izdeva rīkojumu šīm iestādēm atgūt pārskaitītās summas no to saņēmējiem. Pēc tam, kad Grieķijas Republika iesniedza prasību atcelt tiesību aktu Vispārējā tiesā, tā iesniedza pieteikumu par šī lēmuma piemērošanas apturēšanu.

Savā rīkojumā Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka izskatāmajā lietā rodas jautājums, vai tādos ārkārtas apstākļos, kādi Grieķijas saimnieciskajai un finanšu situācijai ir raksturīgi kopš 2008. gada, apstrīdēto maksājumu finansiālā iedarbība patiešām varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un draudēt izkropļot konkurenci LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Komisijas norādītā summa EUR 425 miljonu apmērā būtu būtiski jāpārskata, samazinot to, jo liels skaits apstrīdēto maksājumu saņēmēju ir saņēmuši *de minimis* atbalstu un tādējādi tie ir atbrīvoti no pienākuma to atmaksāt, un šie maksājumi daļēji tika finansēti no pašu Grieķijas lauksaimnieku (t. i., saņēmēju) iemaksām. Radās arī jautājums, vai apstrīdētais lēmums būtu jāuzskata par nesamērīgu tādēļ, ka ar to 2011. gada 7. decembrī tika noteikts pienākums atgūt šos maksājumus, lai gan ārkārtīgi grūtā

Grieķijas lauksaimniecības nozares situācija kopš to piešķiršanas ir vēl vairāk pasliktinājusies. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka atbildes uz šiem juridiskajiem jautājumiem nav acīmredzamas no paša sākuma un attiecībā uz tiem būtu jāveic padziļināta izvērtēšana pamattiesvedības ietvaros, un līdz ar to tie sākotnēji šķietami ir pietiekami nopietni, lai veidotu *fumus boni juris*.

Runājot par steidzamības nosacījumu, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs atgādināja, ka dalībvalstis var lūgt noteikt pagaidu pasākumus, apgalvojot, ka apstrīdētais pasākums var nopietni apdraudēt to valsts funkciju pildīšanu un sabiedrisko kārtību. Grieķijas Republikai tātad nebija liegts apgalvot, ka šāda tūlītēja apstrīdēto summu atgūšana ar nodokļu administrācijas pārstāvju palīdzību no vairākiem tūkstošiem lauksaimnieku izraisītu administratīvas grūtības, kas tai radītu smagu un neatgriezenisku kaitējumu. Grieķijas Republika leģitīmi bija iecerējusi koncentrēt savus resursus uz tādas efektīvas nodokļu administrācijas ieviešanu, kas cita starpā var atklāt un organizēt vajāšanu par "lielajiem izvairīšanās no nodokļiem gadījumiem" un apkarot krāpšanu nodokļu jomā, kuras apjoms neiegūto ieņēmumu ziņā tika novērtēts EUR 20 miljardu apmērā. Minētā piespiedu piedziņa prasītu Grieķijas nodokļu administrācijas darbinieku masveida iejaukšanos, un šāda masveida piespiedu piedziņa būtiski būtu traucējusi nodokļu administrācijai koncentrēties uz savu prioritāro uzdevumu apkarot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un piedzīt nesamaksāto nodokļu summu, kas ir gandrīz piecdesmit reizes lielāka par apstrīdēto maksājumu summu. Turklāt sociālajam klimata Grieķijā tobrīd bija raksturīga uzticības valsts varas iestādēm samazināšanās, vispārīga neapmierinātība un netaisnības izjūta. It īpaši aizvien pieauga vardarbīgo demonstrāciju pret Grieķijas valsts varas iestāžu veiktajiem ļoti stingrajiem taupības pasākumiem līmenis. Šādos apstākļos risks, ka tūlītēja apstrīdēto maksājumu atgūšana lauksaimniecības nozarē būtu varējusi izraisīt demonstrācijas, kas var pārvērsties par vardarbības aktiem, nešķita esam ne tīri hipotētisks, ne teorētisks, ne arī nenoteikts. Sabiedriskās kārtības traucējumi, ko var izraisīt šādas demonstrācijas un ekscesi, pie kuriem – kā liecināja tobrīd nesenie dramatiskie notikumi – šīs demonstrācijas var novest, varētu radīt smagu un neatgriezenisku kaitējumu, uz kuru Grieķijas Republika varēja leģitīmi atsaukties.

Visbeidzot, izsverot dažādās pastāvošās intereses, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs atzina, ka priekšroka ir dodama Grieķijas Republikas norādītajām interesēm, pirmkārt, saglabāt sociālo mieru un novērst sociālās problēmas un, otrkārt, ļaut koncentrēt tās nodokļu administrācijas kapacitāti uz uzdevumiem, ko tā uzskatīja par vissvarīgākajiem šajā valstī, turpretim līdz ar piemērošanas apturēšanu Savienības intereses tiek pakļautas vienīgi riskam, ka valsts piedziņas pasākumi tiks atlikti līdz kādam vēlākam datumam, un nekas neliecina, ka šī atlikšana pati par sevi samazinātu šo pasākumu veiksmīgas realizēšanas izredzes. Līdz ar to tika apmierināts pieteikums par apstrīdētā lēmuma piemērošanas apturēšanu līdz pamattiesvedības pabeigšanai, ciktāl ar to Grieķijas Republikai tika uzdots atgūt saņēmējiem izmaksātās summas.

Iepriekš minētajos rīkojumos lietā *Evonik Degussa/Komisija* un lietā *Akzo Nobel u.c./Komisija* lietas ierosināja aizliegtās vienošanās dalībnieki uzņēmumi, kuru pret konkurenci vērsta rīcība 2006. gadā bija Komisijas uz EKL 81. pantu balstīta lēmuma priekšmets. Atzīstot pārkāpumu un iesniedzot pierādījumus par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu, piemērojot 2002. gada paziņojumu par sadarbību, prasītāji uzņēmumi saņēma pilnīgu un citi uzņēmumi – būtisku atbrīvojumu no naudas sodiem, kuri pretējā gadījumā tiem būtu noteikti. Pēc tam, kad Komisija bija ņēmusi vērā prasītāju lūgumus ievērot konfidencialitāti, tā 2007. gada septembrī savā tīmekļa vietnē publicēja 2006. gada lēmuma pilnu nekonfidencialo versiju. 2011. gada novembrī Komisija paziņoja prasītājiem par savu nodomu publicēt detalizētāku 2006. gada lēmuma versiju. Uzskatot, ka šī versija ietvēra informāciju, kuru tie bija paziņojuši, pamatojoties uz 2002. gada paziņojumu par sadarbību, un informāciju, kura konfidencialitātes apsvērumu dēļ 2007. gada septembrī netika publicēta, prasītājas iebilda pret Komisijas piedāvājumu – ar pamatojumu, ka šāda publikācija radītu nopietnu un neatgriezenisku kaitējumu to interesēm un pārkāptu tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principus. Ar 2012. gada 24. maija lēmumu Komisija noraidīja prasītāju iesniegto lūgumu par konfidencialitātes ievērošanu. Savos

pieteikumos par pagaidu noregulējumu, kas vērsti pret šo lēmumu, prasītājas lūdza pagaidu noregulējuma tiesnesi apturēt šī lēmuma piemērošanu un uzdot Komisijai neīstenot apstrīdēto publicēšanu. Savos rīkojumus Vispārējās tiesas priekšsēdētājs noteica lūgtos pagaidu pasākumus.

Attiecībā uz dažādo pastāvošo interešu izsvēršanu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzsvēra, ka pagaidu noregulējuma procedūras mērķis ir tikai garantēt, lai turpmākajam nolēmumam pēc būtības būtu pilnīga efektivitāte, un ka šai tiesvedībai ir tikai tīri papildu raksturs, salīdzinot ar pamattiesvedību, kas ir tās pamatā, tādējādi pagaidu noregulējuma tiesneša lēmumam ir jābūt ar pagaidu raksturu tajā ziņā, ka tas nevar ietekmēt turpmāko nolēmumu pēc būtības, ne arī to padarīt iluzoru, atņemot tam lietderīgo iedarbību. Šajā lietā Vispārējai tiesai saistībā ar pamatlietu būtu jāpieņem nolēmums par to, vai ir jāatceļ apstrīdētais lēmums, ar kuru Komisija ir noraidījusi prasītāju pieteikumu nepublicēt apstrīdēto informāciju, par dienesta (profesionālā) noslēpuma, kas ir aizsargāts ar LESD 339. pantu, pārkāpumu un par informācijas, ko prasītājas sniedza Komisijai, lai tām tiktu piemērots paziņojums par sadarbību, konfidencialā rakstura neievērošanu. Lai saglabātu nolēmuma, ar kuru tiek atcelts šis lēmums, lietderīgo iedarbību, prasītājam ir jābūt iespējai izvairīties no tā, ka Komisija veic pretlikumīgu apstrīdētās informācijas publicēšanu. Savukārt spriedums, ar kuru tiek atcelts tiesību akts, būtu iluzors un tam nebūtu lietderīgās iedarbības, ja šis pieteikums par pagaidu noregulējumu būtu ticis noraidīts, jo šis noraidīšanas sekas būtu tādas, ka Komisijai būtu jābūt nekavējoties publicēt attiecīgo informāciju un tāpat *de facto* ietekmēt turpmāko nolēmumu pēc būtības, proti, noraidīt prasību atcelt tiesību aktu. Līdz ar to Komisijas interese noraidīt prasību par pagaidu regulējumu ir jāpakārto interesei, kuru aizstāv prasītājas, vēl jo vairāk tāpēc, ka prasītie pagaidu pasākumi nebūtu nekas vairāk kā vairākus gadus (kopš 2007. gada septembra) pastāvējuša *status quo* saglabāšana ierobežotu laikposmu.

Runājot par steidzamību, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka prasītājam varētu tikt nodarīts būtisks un neatgriezenisks kaitējums, ja to pieteikums par pagaidu noregulējumu tiktu noraidīts. Gadījumā, ja pamatlietā atklātos, ka Komisijas iecerētā publikācija attiecas uz konfidenciala rakstura informāciju, ar kuras izpaušanu tiktu pārkāpts LESD 339. pantā paredzētais dienesta noslēpums, prasītājas, lai iebilstu pret šo publikāciju, varētu atsaukties uz šo tiesību normu, ar ko tām ir piešķirtas pamattiesības, kas ir aizsargātas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantā. Šī pieteikuma par pagaidu noregulējumu noraidījuma gadījumā varēja pastāvēt bažas par to, ka prasītāju pamattiesības par to profesionālā (dienesta) noslēpuma aizsardzību neatgriezeniski zaudētu jebkādu nozīmi attiecībā uz iepriekš minēto informāciju. Vienlaikus, ja Komisijai tiktu atļauts izpaust attiecīgo informāciju, pirms Vispārējā tiesa ir pieņēmusi nolēmumu pamatlietā, varētu tikt apdraudētas prasītāju pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas ir noteiktas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā un Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā.

Attiecībā uz *fumus boni juris* nosacījumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka lietā radās vairāki sarežģīti jautājumi, kuri prasa pamattiesvedībā veikt padziļinātu pārbaudi un kuri attiecas uz problemātiku, kas saistīta ar pieteikumam iecietības programmas piemērošanai piemērojamo konfidencialitāti. Tādējādi īpaši svarīgi bija pārbaudīt, vai 2003. gada martā prasītājas, kad tās brīvprātīgi Komisijai paziņoja attiecīgo informāciju saistībā ar paziņojumu par sadarbību, varēja paļauties uz to, ka, ņemot vērā tostarp Komisijas tobrīd pārstāvēto viedokli, šai informācijai – kā pēc būtības konfidencialai informācijai – tiks piemērota ilgstoša aizsardzība pret publicēšanu. Tāpat Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pieļāva *fumus boni juris* pastāvēšanu. Tā kā šajā ziņā bija izpildīti

visi nosacījumi, pieteikums par pagaidu noregulējumu, nosakot pagaidu pasākumus, lai aizliegtu Komisijai publicēt apstrīdēto informāciju, tika apmierināts ²⁹.

²⁹ Līdzīgi apsvērumi ir veikti iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Alstom/Komisija*, kurā tika precizēts, ka lietā, kurā tika pasludināts šis rīkojums, lēmums, attiecībā uz kuru uzdots tā piemērošanas apturēšana, bija Komisijas lēmums apmierināt *High Court of Justice (England & Wales)* pieteikumu, kurā prasības par zaudējumu atlīdzību, kas vērsta pret *Alstom*, ietvaros tiek lūgts saņemt, iespējams, konfidenciālus datus, ko *Alstom* iesniegusi, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem Komisijas uzsāktās konkurences procedūras laikā.

B – Vispārējās tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2012. gada 8. oktobrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

Palātu priekšsēdētāji *L. Truchot*, *S. Papasavvas*, *O. Czúcz* un *J. Azizi*, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs *M. Jaeger*, palātas priekšsēdētājs *N. J. Forwood*, palātas priekšsēdētāja *I. Pelikánová*, palātu priekšsēdētāji *A. Dittrich* un *H. Kanninen*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesnesis *S. Frimodt Nielsen*; tiesnesis *M. Prek*; tiesnese *I. Labucka*; tiesnesis *V. Vadapalas*; tiesnesis *F. Dehousse*; tiesneses *M. E. Martins Ribeiro*, *I. Wiszniewska-Białecka* un *K. Jürimäe*; tiesneši *N. Wahl* un *S. Soldevila Fragoso*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

Tiesnesis *E. Buttigieg*; tiesnese *M. Kancheva*; tiesneši *D. Gratsias*, *J. Schwarcz*, *K. O'Higgins*, *M. Van der Woude*, *A. Popescu* un *G. Berardis*; sekretārs *E. Coulon*.

1. Vispārējās tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Marc Jaeger [Marks Jēgers]

dzimis 1954. gadā; Strasbūras Roberta Šūmana universitātes tiesību zinātņu diploms; studējis Eiropas Koledžā; uzņemts Luksemburgas Advokātu kolēģijā (1981); Luksemburgas Ģenerālprokurora birojā deleģēts tieslietu atašejs (1983); Luksemburgas rajona tiesas tiesnesis (1984); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1986–1996); *Institut Universitaire International de Luxembourg* (IUIL) prezidents; kopš 1996. gada 11. jūlija – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas priekšsēdētājs.

Josef Azizi [Jozefs Azizi]

dzimis 1948. gadā; Vīnes Universitātes tiesību zinātņu doktors un maģistrs sociālajās un ekonomikas zinātnēs; docents un lektors Vīnes Ekonomikas universitātē, Vīnes Universitātes Juridiskajā fakultātē un vairākās citās universitātēs; Vīnes Universitātes Juridiskās fakultātes Goda profesors; *Ministerialrat* un nodaļas vadītājs Federālajā Kancelejā; Eiropas Padomes Rīcības komitejas juridiskās sadarbības jautājumos (*CDCJ*) loceklis; pārstāvis *ad litem Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa) federālo likumu konstitucionalitātes pārbaudes lietās; atbildīgais koordinators par Austrijas federālo tiesību pielāgošanu Kopienu tiesībām; kopš 1995. gada 18. janvāra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nicholas James Forwood [Nikolass Džeimss Forvuds]

dzimis 1948. gadā; Kembridžas Universitātes bakalaura diploms (*BA*) – 1969. gadā un maģistra diploms (*MA*) – 1973. gadā (mehānikas un tiesību zinātnēs); 1970. gadā uzņemts Anglijas Advokātu kolēģijā, vēlāk praktizē Londonā (1971–1999) un Briselē (1979–1999); 1981. gadā uzņemts Īrijas Advokātu kolēģijā; iecelts par *Queen's Counsel* 1987. gadā; *Middle Temple bencher* 1998. gadā; Anglijas un Velsas Advokātu kolēģijas pārstāvis Eiropas Savienības Advokatūru padomē (*CCBE*) un *CCBE* pastāvīgās pārstāvniecības Tiesā priekšsēdētājs (1995–1999); valdes loceklis *World Trade Law Association* un *European Maritime Law Organization* (1993–2002); kopš 1999. gada 15. decembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro
[Marija Euhēnija Martinša di Nazarē Ribeiru]

dzimusi 1956. gadā; studējusi Lisabonā, Briselē un Strasbūrā; *advogada* Portugālē un Briselē; neatkarīgā pētniece Briseles Brīvās universitātes Eiropas studiju institūtā; Tiesas Portugāles tiesneša Muintinju di Almeidas [*Moitinho de Almeida*] (1986–2000), vēlāk Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja B. Vesterdorfa [*B. Vesterdorf*] palīdzē (2000–2003); kopš 2003. gada 31. marta – Vispārējās tiesas tiesnese.

Franklin Dehousse [Franklins Deuss]

dzimis 1959. gadā; diploms tiesību zinātnēs (Ljēžas Universitāte, 1981); aspirants (*Fonds national de la recherche scientifique*, 1985–1989); *Chambre des représentants* juriskonsults (1981–1990); tiesību zinātņu doktors (Strasbūras Universitāte, 1990); profesors Ljēžas un Strasbūras Universitātēs, Eiropas Koledžā, *Institut royal supérieur de Défense, Montesquieu de Bordeaux* universitātē, Parīzes Universitātes *Michel Servet* koledžā, Namīras *Notre-Dame de la Paix* fakultātē; Ārlietu ministrijas speciālais pārstāvis (1995–1999); Karaliskā Starptautisko attiecību institūta (*Institut royal des relations internationales*) Eiropas studiju direktors (1998–2003); *Conseil d'État* (Valsts padome) *assesseur* (piesēdētājs) (2001–2003); padomnieks Eiropas Komisijā (1990–2003); *Observatoire Internet* loceklis (2001–2003); kopš 2003. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Ena Cremona [Ena Kremona]

dzimusi 1936. gadā; Maltas Karaliskās universitātes diploms filoloģijā (1955); Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktore (1958); advokāte Maltas Advokātu kolēģijā kopš 1959. gada; Nacionālās Sieviešu padomes juriskonsulte (1964–1979); Valsts civildienesta komisijas locekle (1987–1989); *Lombard Bank Ltd* (Malta) valdes locekle, valsts akciju pārstāve (1987–1993); Vēlēšanu komisijas locekle kopš 1993. gada; Maltas Karaliskās universitātes Tiesību zinātņu fakultātes Doktordarbu komisijas locekle; Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību (*ECRI*) locekle (2003–2004); no 2004. gada 12. maija līdz 2012. gada 22. martam – Vispārējās tiesas tiesnese.

Ottó Czúcz [Oto Cūcs]

dzimis 1946. gadā; Šegedas Universitātes tiesību zinātņu doktors (1971); Darba ministrijas administrators (1971–1974); lektors un profesors (1974–1989), Tiesību zinātņu fakultātes dekāns (1989–1990), rektora vietnieks (1992–1997) Šegedas Universitātē; advokāts; Nacionālās Pensiju apdrošināšanas prezidija loceklis; Eiropas Sociālās nodrošināšanas institūta viceprezidents (1998–2002); Starptautiskās Sociālās nodrošināšanas asociācijas Zinātniskās padomes loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Irena Wiszniewska Bialecka [Irēna Višņevska Bjalecka]

dzimusi 1947. gadā; ieguvusi Varšavas Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1965–1969); pētniece (lektore, docente, profesore) Polijas Zinātņu akadēmijas Juridisko zinātņu institūtā (1969–2004); pētniece Maksa Planka Intelektuālā īpašuma, konkurences un nodokļu tiesību institūtā Minhenē (Aleksandra fon Humbolta (AvH) fonda stipendija 1985–1986); advokāte (1992–2000); Augstākās administratīvās tiesas tiesnese (2001–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Irena Pelikánová [Irēna Pelikānova]

dzimusi 1949. gadā; tiesību zinātņu doktore, asistente ekonomikas tiesībās (līdz 1989. gadam), vēlāk zinātņu doktore, komerciesību profesore Kārļa universitātes Tiesību zinātņu fakultātē Prāgā (kopš 1993. gada); Vērtspapīru komisijas valdes locekle (1999–2002); advokāte; Čehijas Republikas valdības Likumdošanas padomes locekle (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Vilens Vadapals [Vilens Vadapals]

dzimis 1954. gadā; Maskavas Universitātes tiesību zinātņu doktors; Varšavas Universitātes habilitētais tiesību zinātņu doktors; starptautisko tiesību (kopš 1981. gada), cilvēktiesību (kopš 1991. gada) un Kopienų tiesību (kopš 2000. gada) pasniedzējs Viļņas Universitātē; valdības padomnieks ārlietās (1991–1993); iestāšanās ES sarunu delegācijas koordinācijas grupas loceklis; valdības Eiropas tiesību departamenta ģenerāldirektors (1997–2004); Eiropas tiesību pasniedzējs Viļņas Universitātē, Žana Monē [Jean Monnet] profesūras profesors; Lietuvas Eiropas Savienības pētījumu asociācijas priekšsēdētājs; parlamenta darba grupas par konstitucionālo reformu saistībā ar Lietuvas pievienošanu ES ziņotājs; Starptautiskās Juristu komisijas loceklis (2003. gada aprīlis); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Killike Jürimäe [Killike Jirimēe]

dzimusi 1962. gadā; ieguvusi Tartu Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1981–1986); Republikas prokurora palīdzē Tallinā (1986–1991); saņēmusi Igaunijas Diplomātijas skolas diplomu (1991–1992); juriskonsulte (1991–1993) un galvenā padomniece Tirdzniecības un rūpniecības palātā (1992–1993); Tallinas Apelācijas tiesas tiesnese (1993–2004); Eiropas maģistre (*European Master*) cilvēktiesībās un demokrātijas jautājumos, Padujas un Notingemas Universitātes (2002–2003); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Ingrida Labucka

dzimusi 1963. gadā; Latvijas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1986); Iekšlietu ministrijas Rīgas pilsētas un Kirova rajona inspektore (1986–1989); Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese (1990–1994); advokāte (1994–1998 un no 1999. gada jūlija līdz 2000. gada maijam); tieslietu ministre (no 1998. gada novembra līdz 1999. gada jūlijam un no 2000. gada maija līdz 2002. gada oktobrim); Hāgas Starptautiskās šķīrējtiesas locekle (2001–2004); Saeimas deputāte (2002–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Savvas S. Papasavvas [Sava S. Papasavs]

dzimis 1969. gadā; studijas Atēnu Universitātē (*Ptychion*, 1991); trešā līmeņa studijas Parīzes II universitātē (*DEA* publiskajās tiesībās, 1992) un *Aix-Marseille III* universitātē (tiesību zinātņu doktors, 1995); uzņemts Kipras Advokātu kolēģijā, Nikozijas Advokātu kolēģijas loceklis kopš 1993. gada; docents Kipras Universitātē (1997–2002), konstitucionālo tiesību docents kopš 2002. gada septembra; pētnieks Eiropas Publisko tiesību centrā (2001–2002); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nils Wahl [Nilss Vāls]

dzimis 1961. gadā; tiesību maģistrs, Stokholmas Universitāte (1987); tiesību doktors, Stokholmas Universitāte (1995); asociētais profesors (docents) un Žana Monē [*Jean Monnet*] profesūras Eiropas tiesībās profesors (1995); Eiropas tiesību profesors, Stokholmas Universitāte (2001); advokāta palīgs (1987–1989); Izglītības fonda rīkotājdirektors (1993–2004); Zviedrijas Eiropas tiesību izpētes tīkla (*Nätverk för euro-parättslig forskning*) valdes priekšsēdētājs (2001–2006); Konkurences tiesību jautājumu padomes (*Rådet för konkurrensfrågor*) loceklis (2001–2006); Skones un Blēkinges Apelācijas tiesas (*Hovrätten över Skåne och Blekinge*) ieceltais tiesnesis (2005); no 2006. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 28. novembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Miro Prek [Miro Preks]

dzimis 1965. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1989); uzņemts Advokātu kolēģijā (1994); veicis dažādus uzdevumus un funkcijas valsts pārvaldē, lielākoties valdības birojā, kas atbild par likumdošanu (Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību departamenta valsts sekretāra vietnieks un direktora vietnieks, departamenta direktors) un Eiropas lietu birojā (valsts sekretāra vietnieks); asociācijas līguma sarunu grupas (1994–1996) un iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu grupas loceklis (1998–2003), atbildīgais par juridiskajiem jautājumiem; advokāts; atbildīgais par tiesību aktu pielāgošanas Eiropas tiesību aktiem un Eiropas integrācijas projektiem, lielākoties Rietumbalkānos; Eiropas Kopienu Tiesas nodaļas vadītājs (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Alfred Dittich [Alfreds Dītrihs]

dzimis 1950. gadā; studijas tiesību zinātnēs Erlangenē-Nirnbergas Universitātē (1970–1975); *Rechtsreferendar* (jurists praktikants) Nirnbergas Reģionālajā augstākajā tiesā (1975–1978); administrators Federālajā ekonomikas ministrijā (1978–1982); administrators Vācijas Federatīvās Republikas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1982); administrators Federālajā ekonomikas ministrijā Kopienu un konkurences tiesību jautājumos (1983–1992); departamenta “Eiropas Savienības tiesības” vadītājs Tieslietu ministrijā (1992–2007); Vācijas delegācijas vadītājs Padomes darba grupā “Eiropas Kopienu Tiesa”; Federālās valdības pārstāvis daudzās lietās Eiropas Kopienu Tiesā; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Santiago Soldevila Frago [Santjago Soldevila Frago]

dzimis 1960. gadā; *Universidad Autónoma de Barcelona* diploms tiesību zinātnēs (1983); tiesnesis (1985); kopš 1992. gada – administratīvo lietu tiesnesis Kanāriju salu *Tribunal Superior de Justicia* (Augstākā tiesa) Santakrusā de Tenerifē (1992. un 1993. gadā) un *Audiencia Nacional* (Madride, no 1998. gada maija līdz 2007. gada augustam), kur viņš bija atbildīgs par prasībām nodokļu (PVN) jomā, prasībām par ekonomikas ministra vispārējiem noteikumiem un viņa lēmumiem attiecībā uz valsts atbalstu vai pārvaldes atbildību, kā arī par prasībām par regulatoru nolīgumiem banku, biržas, enerģētikas, apdrošināšanas un konkurences jomā; tiesneša palīgs Konstitucionālajā tiesā (1993–1998); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Laurent Truchot [Lorāns Trišo]

dzimis 1962. gadā; Parīzes Politisko zinātņu institūta (*Institut d'études politiques de Paris*) diploms tiesību zinātnēs (1984); Valsts Tiesnešu skolas (*École nationale de la magistrature*) bijušais audzēknis (1986–1988); tiesnesis *Tribunal de grande instance de Marseille* (no 1988. gada janvāra līdz 1990. gada janvārim); maģistrāts Tieslietu ministrijas Civillietu un valsts lietu direkcijā (no 1990. gada janvāra līdz 1992. gada jūnijam); biroja vadītāja palīgs, vēlāk – biroja vadītājs Ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirekcijā (no 1992. gada jūnija līdz 1994. gada septembrim); tieslietu ministra tehniskais konsultants (no 1994. gada septembra līdz 1995. gada maijam); tiesnesis *Tribunal de grande instance de Nîmes* (no 1995. gada maija līdz 1996. gada maijam); Eiropas Kopienu Tiesas ģenerālvokāta F. Ležē [P. Léger] palīgs (no 1996. gada maija līdz 2001. gada decembrim); Kasācijas tiesas [*Cour de cassation*] konsultants palīgs (no 2001. gada decembra līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Sten Frimodt Nielsen [Stens Frimods Nilsens]

dzimis 1963. gadā; Kopenhāgenas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1988); ierēdnis Ārlietu ministrijā (1988–1991); štata pasniedzējs starptautiskajās tiesībās un Eiropas tiesībās Kopenhāgenas Universitātē (1988–1991); vēstniecības sekretārs Dānijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Apvienoto Nāciju Organizācijā Ņujorkā (1991–1994); ierēdnis Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā (1994–1995); asociētais profesors Kopenhāgenas Universitātē (1995); premjerministra padomnieks, vēlāk – premjerministra galvenais padomnieks (1995–1998); ministrs padomnieks Dānijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā (1998–2001); premjerministra īpašais padomnieks juridiskajos jautājumos (2001–2002); departamenta vadītājs un juriskonsults Premjerministra dienestā (no 2002. gada marta līdz 2004. gada jūlijam); valsts sekretāra vietnieks un premjerministra juriskonsults (no 2004. gada augusta līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Kevin O'Higgins [Kevins O'Higinss]

dzimis 1946. gadā; studijas *Crescent College de Limerick, Clongowes Wood College, University College Dublin* (B. A. grāds un diploms Eiropas tiesībās) un *Kings Inns*; 1968. gadā uzņemts Īrijas Advokātu kolēģijā; *barrister* (1968–1982); *Senior Counsel (Inner Bar of Ireland)*, 1982–1986); *Circuit court* tiesnesis (1986–1997); Īrijas *High Court* tiesnesis (1997–2008); *bencher of Kings Inns*; Īrijas pārstāvis Eiropas tiesnešu konsultatīvajā padomē (2000–2008); kopš 2008. gada 15. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Heikki Kanninen [Heiki Kanninens]

dzimis 1952. gadā; Helsinku Komercaugstskolas diploms un Helsinku Universitātes Juridiskās fakultātes diploms; Somijas Augstākās administratīvās tiesas referents; Komitejas par tiesiskās aizsardzības reformu valsts pārvaldē ģenerālsēkretārs; Augstākās administratīvās tiesas galvenais administrators; Administratīvo strīdu reformas komitejas ģenerālsēkretārs, Tieslietu ministrijas Likumdošanas direkcijas padomdevējs; EBTA tiesas sekretāra vietnieks; Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša palīgs; Augstākās administratīvās tiesas tiesnesis (1998–2005); Bēgļu prasību izskatīšanas komisijas loceklis; Somijas tiesu iestāžu attīstības komitejas priekšsēdētāja vietnieks; no 2005. gada 6. oktobra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Civildienesta tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Juraj Schwarcz [Jurajs Švarcs]

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (*Comenius* universitāte Bratislavā, 1979); uzņēmuma juriskonsults (1975–1990); par Košices Mūcipālās tiesas komercrēģistru atbildīgais sekretārs (1991); Košices Mūcipālās tiesas tiesnesis (no 1992. gada janvāra līdz oktobrim); Košices apgabaltiesas tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (no 1992. gada novembra līdz 2009. gadam); Slovākijas Republikas Augstākās tiesas Komerctiesību palātas norīkotais tiesnesis (no 2004. gada oktobra līdz 2005. gada septembrim); Košices apgabaltiesas Komerctiesību kolēģijas priekšsēdētājs (no 2005. gada oktobra līdz 2009. gada septembrim); Košices *P. J. Šafárik* universitātes Komerctiesību un ekonomisko tiesību departamenta ārštata loceklis (1997–2009); Tieslietu akadēmijas mācībspēku ārštata loceklis (2005–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Marc van der Woude [Marks van der Vaude]

dzimis 1960. gadā; tiesību zinātņu grāds (Groningenas Universitāte, 1983); studijas Eiropas Koledžā (1983–1984); asistents Eiropas Koledžā (1984–1986); lektors Leidenas Universitātē (1986–1987); ziņotājs Eiropas Kopienu Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā (1987–1989); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1989–1992); politikas koordinators Eiropas Kopienu Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā (1992–1993); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1993–1995); kopš 1995. gada – advokāts Briseles Advokātu kolēģijā; kopš 2000. gada – profesors Roterdamas Erasma universitātē; vairāku publikāciju autors; kopš 2010. gada 13. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Dimitrios Gratsias [Dimitrijs Gracijs]

dzimis 1957. gadā; Atēnu Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1980); *Université de Paris I, Panthéon Sorbonne*, padziļinātu publisko tiesību studiju diploms (1981); Universitātes Kopienu un Eiropas studiju centra sertifikāts (*Université de Paris I*) (1982); Valsts padomes *auditeur* (1985–1992); Valsts padomes *maître des requêtes* (1992–2005); Eiropas Kopienu Tiesas locekļa palīgs (1994–1996); Grieķijas Augstākās speciālās tiesas pastāvīgais loceklis (1998. un 1999. gads); Valsts padomes padomdevējs (2005); Speciālās tiesas, kas izskata lietas pret tiesnešiem, loceklis (2006); Augstākās administratīvo lietu valsts padomes loceklis (2008); administratīvo tiesu inspektors (2009–2010); kopš 2010. gada 25. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Andrei Popescu [Andrejs Popesku]

dzimis 1948. gadā; Bukarestes Universitātes tiesību maģistrs (1971); starptautisko darba tiesību un Eiropas sociālo tiesību pēcdiploma studijas Ženēvas Universitātē (1973–1974); Bukarestes Universitātes tiesību doktors (1980); asistents praktikants (1971–1973), asistents (1974–1985) un vēlāk – darba tiesību lektors Bukarestes Universitātē (1985–1990); Zinātniskās pētniecības institūta galvenais pētnieks darba un sociālās aizsardzības jomā (1990–1991); Darba un sociālās aizsardzības ministrijas ģenerāldirektora vietnieks (1991–1992) un vēlāk – direktors (1992–1996); Bukarestes Valsts politisko zinātņu un administrācijas skolas lektors (1997) un vēlāk – profesors (2000); Eiropas Integrācijas ministrijas valsts sekretārs (2001–2005); Rumānijas Likumdošanas padomes departamenta vadītājs (1996–2001 un 2005–2009); Rumānijas Eiropas tiesību žurnāla [*Revista Română de Drept European*] dibinātājs un direktors; Rumānijas Eiropas tiesību biedrības prezidents (2009–2010); Rumānijas valdības pārstāvis Eiropas Savienības tiesās (2009–2010); kopš 2010. gada 26. novembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Mariyana Kancheva [Marijana Kančeva]

dzimusi 1958. gadā; Sofijas Universitātes tiesību zinātņu diploms (1979–1984); Eiropas tiesību maģistre Briseles Brīvās universitātes Eiropas studiju institūtā (2008–2009); specializējusies ekonomikas un intelektuālā īpašuma tiesību jomā; Sofijas apgabaltiesas tiesnese prakticante (1985–1986); juriskonsulte (1986–1988); Sofijas Advokātu kolēģijas locekle (1988–1992); Ārlietu ministrijas Diplomātiskā dienesta biroja ģenerāldirektore (1992–1994); advokātes prakse Sofijā (1994–2011) un Briselē (2007–2011); komercstrīdu šķīrējtiesnese Sofijā; piedalījies dažādu tiesību aktu izstrādē kā Bulgārijas parlamenta juriskonsulte; kopš 2011. gada 19. septembra – Vispārējās tiesas tiesnese.

Guido Berardis [Gvido Berardis]

dzimis 1950. gadā; maģistra grāds tiesību zinātnēs (Romans universitāte, *La Sapienza*, 1973), Eiropas Koledžas Eiropas studiju diploms (Brige, 1974–1975); Eiropas Kopienu Komisijas ierēdnis (Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta "Starptautisko lietu" direktorāts, 1975–1976); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1976–1991 un 1994–1995); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta pārstāvis Luksemburgā (1990–1991); Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša G. F. Mančīni [*G. F. Mancini*] palīgs (1991–1994); Eiropas Kopienu Komisijas komisāru M. Monti (1995–1997) un F. Bolkešteina juriskonsults (2000–2002); Eiropas Kopienu Komisijas Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta Publiskā iepirkuma politikas direktorāta direktors (2002–2003), Pakalpojumu, intelektuālā un industriālā īpašuma, plašsaziņas līdzekļu un datu aizsardzības direktorāta direktors (2003–2005) un Pakalpojumu direktorāta direktors (2005–2011); Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta vecākais juriskonsults un Tiesiskuma, brīvības un drošības, civiltiesību un krimināltiesību nodaļas direktors (2011–2012); kopš 2012. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Eugène Buttigieg [Eižens Butidžidžs]

dzimis 1961. gadā; Maltas Universitātes tiesību zinātņu doktors; Eiropas tiesību maģistrs (Ekseteras Universitātes konkurences tiesību doktors (Londonas Universitāte); Tieslietu ministrijas jurists (1987–1990); Ārlietu ministrijas galvenais jurists (1990–1994); Autortiesību komisijas (*Copyright Board*) loceklis (1994–2005); Tieslietu un iekšlietu ministrijas jurists revidents (2001–2002); Maltas Resursu pārvaldes (*Malta Resources Authority*) administrators (2001–2009); Eiropas tiesību konsultants (kopš 1994. gada); Finanšu, ekonomikas un ieguldījumu ministrijas padomnieks konkurences un patērētāju tiesību jautājumos (2000–2010); Ministru prezidenta padomnieks konkurences un patērētāju tiesību jautājumos (2010–2011); Maltas Konkurences un patērētāju padomes (*Malta Competition and Consumer Affairs Authority*) konsultants (2012); Maltas Universitātes lektors (1994–2001), docētājs (2001–2006), vēlāk – asociētais profesors (kopš 2007. gada) un Žana Monē [*Jean Monnet*] profesūras Eiropas tiesībās profesors (kopš 2009. gada); Eiropas tiesību Maltas asociācijas (*Maltese Association for European Law*) līdzdibinātājs un viceprezidents; kopš 2012. gada 8. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Emmanuel Coulon [Emanuels Kulons]

dzimis 1968. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Panthéon-Assas* universitāte, Parīze); pārvaldības studijas (*Paris-Dauphine* universitāte); Eiropas Koledža (1992); iestājekšāmens Parīzes Advokātu apmācību reģionālajā centrā; Briseles Advokātu kolēģijas advokāta apliecība; advokāta darbība Briselē; Eiropas Kopienu Komisijas vispārējā konkursa laureāts; tiesneša palīgs Pirmās instances tiesā (priekšsēdētāja A. Sadžo [*A. Saggio*] palīgs (1996–1998), priekšsēdētāja B. Vesterdorfa [*B. Vesterdorf*] palīgs (1998–2002); Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja kabineta vadītājs (2003–2005); kopš 2005. gada 6. oktobra – Vispārējās tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2012. gadā

2012. gada 17. septembra svinīgā sēde

Pēc tiesneša *Enzo Moavero Milanesi* atkāpšanās no amata Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2012. gada 5. septembra lēmumu iecēla *Guido Berardis* kgu par Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesi uz laiku līdz atlikušā mandāta termiņa beigām, proti, 2013. gada 31. augustam.

2012. gada 8. oktobra svinīgā sēde

Ar 2012. gada 20. septembra lēmumu par Vispārējās tiesas tiesnesi uz laiku no 2012. gada 22. septembrim līdz 2013. gada 31. augustam kā *Ena Cremona* kdzes aizstājējs tika iecelts *Eugène Buttigieg*.

3. Protokolārā kārtība

No 2012. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 22. martam

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
E. CREMONA, tiesnese
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese

E. COULON, sekretārs

No 2012. gada 23. marta līdz 2012. gada 16. septembrim

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese

E. COULON, sekretārs

**No 2012. gada 17. septembra līdz
2012. gada 7. oktobrim**

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
G. BERARDIS, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

**No 2012. gada 8. oktobra līdz
2012. gada 28. novembrim**

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
N. WAHL, tiesnesis
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
G. BERARDIS, tiesnesis
E. BUTTIGIEG, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

**No 2012. gada 29. novembra līdz
2012. gada 31. decembrim**

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs

J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs

N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs

O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs

I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja

S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs

A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs

L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs

H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs

M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese

F. DEHOUSSE, tiesnesis

I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese

V. VADAPALAS, tiesnesis

K. JÜRIMÄE, tiesnese

I. LABUCKA, tiesnese

M. PREK, tiesnesis

S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis

S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis

K. O'HIGGINS, tiesnesis

J. SCHWARCZ, tiesnesis

M. VAN DER WOUDE, tiesnesis

D. GRATSIAS, tiesnesis

A. POPESCU, tiesnesis

M. KANCHEVA, tiesnese

G. BERARDIS, tiesnesis

E. BUTTIGIEG, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi

Edward David Alexander Ogilvy (1992–2004)

Yeraris Christos (1989–1992)

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995), priekšsēdētājs no 1989. līdz 1995. gadam

Biancarelli Jacques (1989–1995)

Barrington Donal Patrick Michael (1989–1996)

Schintgen Romain Alphonse (1989–1996)

Kirschner Heinrich (1989–1997)

Saggio Antonio (1989–1998), priekšsēdētājs no 1995. līdz 1998. gadam

Briët Cornelis Paulus (1989–1998)

Lenaerts Koen (1989–2003)

Vesterdorf Bo (1989–2007), priekšsēdētājs no 1998. līdz 2007. gadam

García-Valdecasas y Fernández Rafael (1989–2007)

Kalogeropoulos Andreas (1992–1998)

Bellamy Christopher William (1992–1999)

Potocki André (1995–2001)

Gens de Moura Ramos Rui Manuel (1995–2003)

Lindh Pernilla (1995–2006)

Tiili Virpi (1995–2009)

Cooke John D. (1996–2008)

Pirrung Jörg (1997–2007)

Mengozzi Paolo (1998–2006)

Meij Arjen W. H. (1998–2010)

Vilaras Mihalis (1998–2010)

Legal Hubert (2001–2007)

Trstenjak Verica (2004–2006)

Šváby Daniel (2004–2009)

Cremona Ena (2004–2012)

Moavero Milanesi Enzo (2006–2011)

Wahl Nils (2006–2012)

Tchipev Teodor (2007–2010)

Ciucă Valeriu M. (2007–2010)

Priekšsēdētāji

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995)

Saggio Antonio (1995–1998)

Vesterdorf Bo (1998–2007)

Sekretārs

Jung Hans (1989–2005)

C – Vispārējās tiesas darbības statistika

Vispārējās tiesas vispārējā darbība

1. Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2008–2012)

Ierosinātās lietas

2. Tiesvedību veidi (2008–2012)
3. Prasību veidi (2008–2012)
4. Prasību joma (2008–2012)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedību veidi (2008–2012)
6. Prasību joma (2012)
7. Prasību joma (2008–2012) (spriedumi un rīkojumi)
8. Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)
9. Tiesvedības ilgums mēnešos (2008–2012) (spriedumi un rīkojumi)

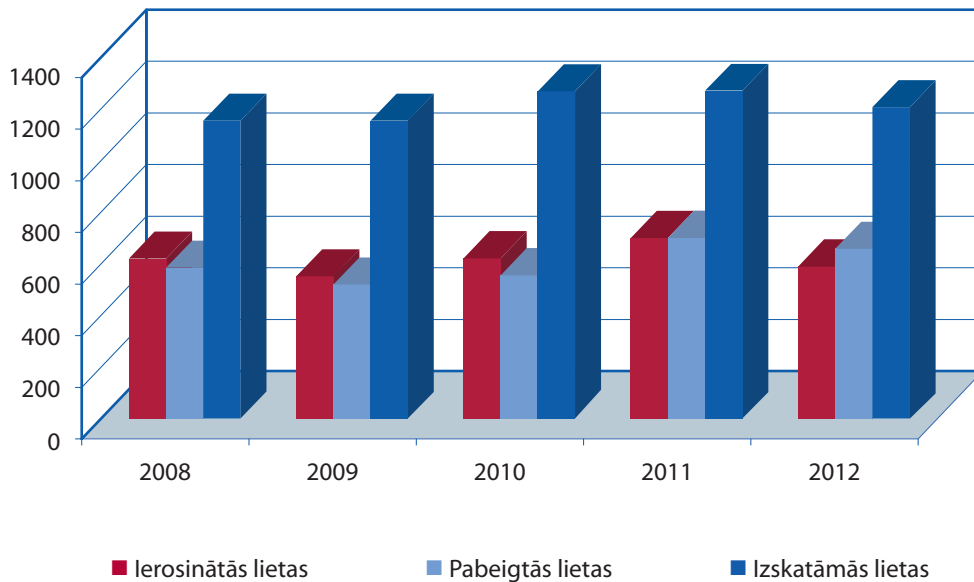
Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī

10. Tiesvedību veidi (2008–2012)
11. Prasību joma (2008–2012)
12. Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)

Dažādi

13. Pagaidu noregulējums (2008–2012)
14. Paātrinātais process (2008–2012)
15. Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1990–2012)
16. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2008–2012)
17. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2012) (spriedumi un rīkojumi)
18. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2008–2012) (spriedumi un rīkojumi)
19. Vispārējās tendences (1989–2012) (ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas)

1. *Vispārējās tiesas vispārējā darbība – lerosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2008–2012)*^{1 2}

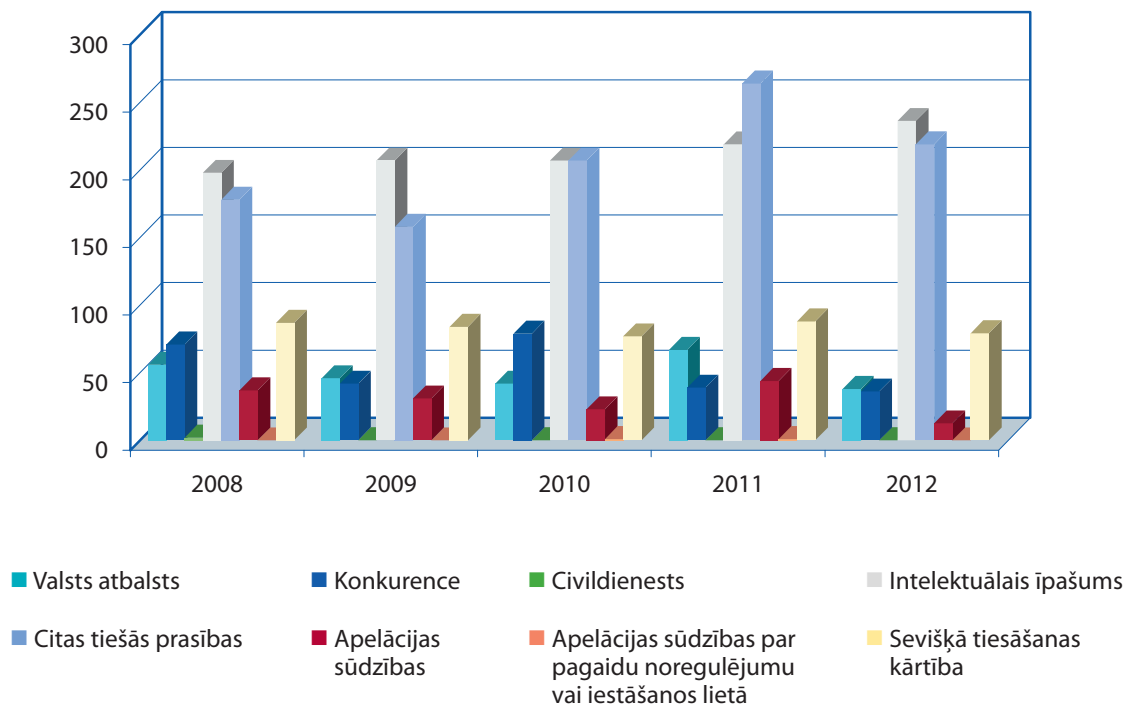

	2008	2009	2010	2011	2012
lerosinātās lietas	629	568	636	722	617
Pabeigtās lietas	605	555	527	714	688
Izskatāmās lietas	1178	1191	1300	1308	1237

¹ Ja nav norādīts citādi, šajā un nākamajās tabulās ir ņemta vērā sevišķā tiesāšanas kārtība. Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīti: protests par spriedumu (Tiesas Statūtu 41. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 122. pants), trešās personas protests (Tiesas Statūtu 42. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 123. pants), sprieduma pārskatīšana (Tiesas Statūtu 44. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 125. pants), sprieduma interpretēšana (Tiesas Statūtu 43. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 129. pants), tiesāšanās izdevumu noteikšana (Vispārējās tiesas Reglamenta 92. pants), juridiskā palīdzība (Vispārējās tiesas Reglamenta 96. pants) un sprieduma labošana (Vispārējās tiesas Reglamenta 84. pants).

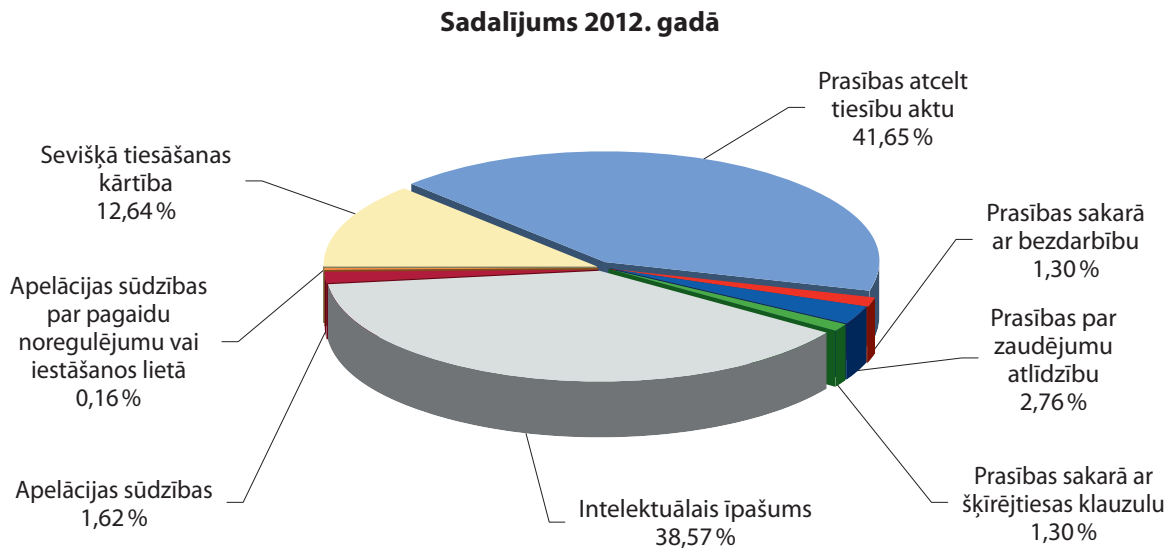
² Ja nav norādīts citādi, šajā un nākamajās tabulās nav ņemtas vērā tiesvedības par pagaidu noregulējumu.

2. Ierosinātās lietas – Tiesvedību veidi (2008–2012)

	2008	2009	2010	2011	2012
Valsts atbalsts	56	46	42	67	36
Konkurence	71	42	79	39	34
Civildienests	2				
Intelektuālais īpašums	198	207	207	219	238
Citas tiesās prasības	178	158	207	264	220
Apelācijas sūdzības	37	31	23	44	10
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā			1	1	1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	87	84	77	88	78
Kopā	629	568	636	722	617

3. Ierosinātās lietas – Prasību veidi (2008–2012)

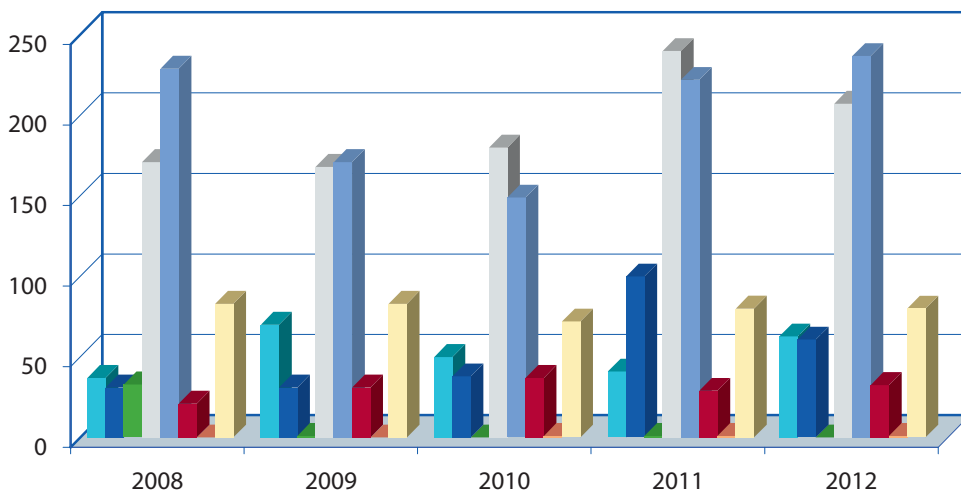
	2008	2009	2010	2011	2012
Prasības atcelt tiesību aktu	269	214	304	341	257
Prasības sakarā ar bezdarbību	9	7	7	8	8
Prasības par zaudējumu atlīdzību	15	13	8	16	17
Prasības sakarā ar šķīrējtiesas klauzulu	12	12	9	5	8
Intelektuālais īpašums	198	207	207	219	238
Civildienests	2				
Apelācijas sūdzības	37	31	23	44	10
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā			1	1	1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	87	84	77	88	78
Kopā	629	568	636	722	617

4. Ierosinātās lietas – Prasību joma (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	1				
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	3	2		1	
Eiropas Savienības ārējā darbība	2	5	1	2	1
Ekonomikas un monetārā politika			4	4	3
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	6	6	24	3	4
Enerģija		2		1	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)		1			1
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	7	7	21	93	60
Institucionālās tiesības	23	32	17	44	40
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	198	207	207	219	238
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports				2	1
Jaunu valstu pievienošanās		1			
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)			8	3	2
Konkurence	71	42	79	39	34
Kopējā ārpolitika un drošības politika			1		
Kopējā zivsaimniecības politika	23	1	19	3	
Kultūra		1			
Lauksaimniecība	14	19	24	22	11
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	1	5	4	10	6
Nodokļi			1	1	1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	3	4	1		1
Patērētāju tiesību aizsardzība	2				
Personu brīva pārvietošanās	1	1	1		
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos		6	3	4	3
Piekļuve dokumentiem	22	15	19	21	18
Preču brīva aprīte	1	1			
Publiskie iepirkumi	31	19	15	18	23
Sabiedrības veselība	2	2	4	2	12
Sabiedrību tiesības		1			
Šķīrējtiesas klauzula	12	12	9	5	8
Sociālā politika	6	2	4	5	1
Tirdzniecības politika	10	8	9	11	20
Transports	1		1	1	
Valsts atbalsts	55	46	42	67	36
Vide	7	4	15	6	3
Kopā EK līgums/LESD	502	452	533	587	527
Kopā EOTK līgums	1				
Kopā EAEK līgums			1		
Civildienesta noteikumi	39	32	25	47	12
Sevišķā tiesāšanas kārtība	87	84	77	88	78
PAVISAM KOPĀ	629	568	636	722	617

¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2008. līdz 2009. gadam.

5. Pabeigtās lietas – Tiesvedību veidi (2008–2012)

■ Valsts atbalsts	■ Konkurence	■ Civildienests	■ Intelektuālais īpašums
■ Citas tiešās prasības	■ Apelācijas sūdzības	■ Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	■ Sevišķā tiesāšanas kārtība

	2008	2009	2010	2011	2012
Valsts atbalsts	37	70	50	41	63
Konkurence	31	31	38	100	61
Civildienests	33	1		1	
Intelektuālais īpašums	171	168	180	240	210
Citas tiešās prasības	229	171	149	222	240
Apelācijas sūdzības	21	31	37	29	32
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā			1	1	1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	83	83	72	80	81
Kopā	605	555	527	714	688

6. Pabeigtās lietas – Prasību joma (2012)

	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	1	2
Ekonomikas un monetārā politika		2	2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	10	2	12
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)		2	2
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	7	35	42
Institucionālās tiesības	4	37	41
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	160	50	210
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports		1	1
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)		1	1
Konkurence	49	12	61
Kopējā zivsaimniecības politika	3	6	9
Lauksaimniecība	23	9	32
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	2	4	6
Nodokļi		2	2
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		2	2
Personu brīva pārvietošanās		1	1
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss	1	2	3
Pieklūve dokumentiem	9	12	21
Publiskie iepirkumi	13	11	24
Sabiedrības veselība	1	1	2
Šķīrējtiesas klauzula	9	2	11
Sociālā politika		1	1
Tirdzniecības politika	11	3	14
Transports	1		1
Valsts atbalsts	30	33	63
Vide	3	5	8
Kopā EK līgums/LESD	337	237	574
Civildienesta noteikumi	17	16	33
Sevišķā tiesāšanas kārtība		81	81
PAVISAM KOPĀ	354	334	688

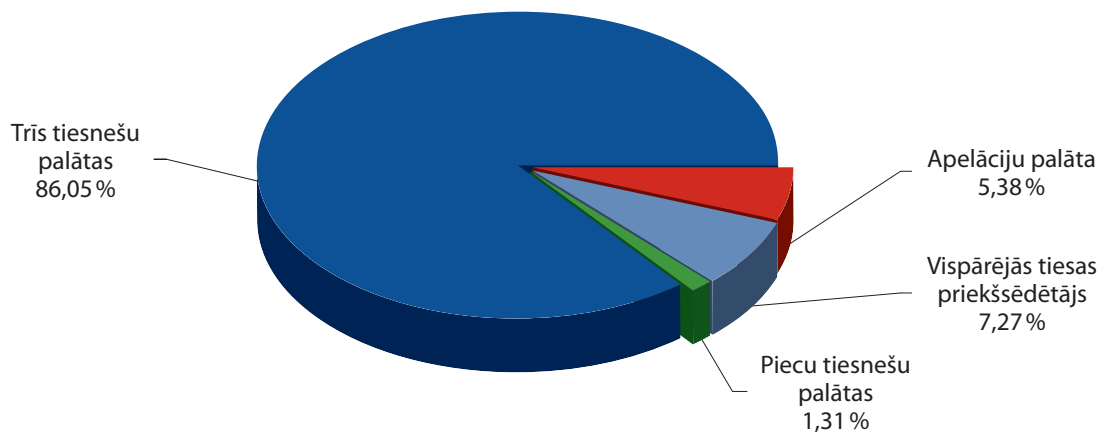
7. Pabeigtās lietas – Prasību joma (2008–2012) ¹ (spriedumi un rīkojumi)

	2008	2009	2010	2011	2012
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	1				
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	3			2
Eiropas Savienības ārējā darbība	2		4	5	
Ekonomikas un monetārā politika	1		2	3	2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	42	3	2	9	12
Enerģija			2		
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	2	2			2
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	6	8	10	32	42
Institucionālās tiesības	22	20	26	36	41
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	171	169	180	240	210
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports			1	1	1
Jaunu valstu pievienošanās		1			
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)				4	1
Konkurence	31	31	38	100	61
Kopējā zivsaimniecības politika	4	17		5	9
Kultūra	1	2			
Lauksaimniecība	48	46	16	26	32
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	6	10	4	1	6
Nodokļi	2		1		2
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		2	2	3	2
Patērētāju tiesību aizsardzība			2	1	
Personu brīva pārvietošanās	2	1		2	1
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	1	1	3	5	3
Pieklūve dokumentiem	15	6	21	23	21
Preču brīva aprīte	2	3			
Publiskie iepirkumi	26	12	16	15	24
Sabiedrības veselība	1	1	2	3	2
Sabiedrību tiesības			1		
Šķirējtiesas klauzula	9	10	12	6	11
Sociālā politika	2	6	6	5	1
Tiesību aktu tuvināšana	1				
Tirdzniecības politika	12	6	8	10	14
Transports	3		2	1	1
Valsts atbalsts	37	70	50	41	63
Vide	17	9	6	22	8
Kopā EK līgums/LESD	468	439	417	599	574
Kopā EAEK līgums		1		1	
Civildienesta noteikumi	54	32	38	34	33
Sevišķā tiesāšanas kārtība	83	83	72	80	81
PAVISAM KOPĀ	605	555	527	714	688

¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2008. līdz 2009. gadam.

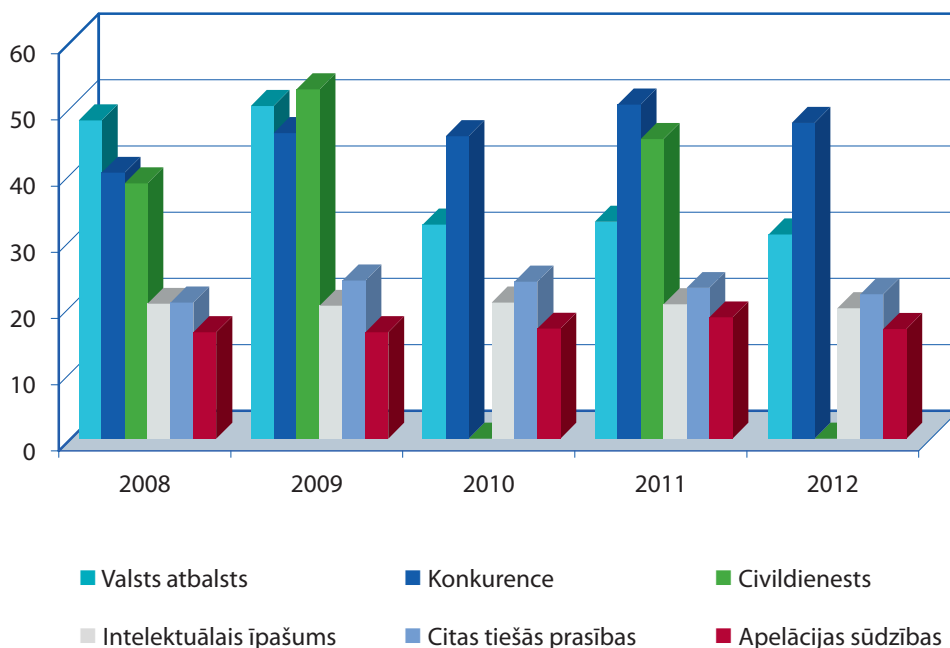
8. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)

Sadalījums 2012. gadā

	2008			2009			2010			2011			2012		
	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Virspalāta							2	2							
Apelāciju palāta	16	10	26	20	11	31	22	15	37	15	14	29	17	20	37
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs		52	52		50	50		54	54		56	56		50	50
Piecu tiesnešu palātas	15	2	17	27	2	29	8		8	19	6	25	9		9
Trīs tiesnešu palātas	228	282	510	245	200	445	255	168	423	359	245	604	328	264	592
Tiesnesis vienpersoniski							3		3						
Kopā	259	346	605	292	263	555	288	239	527	393	321	714	354	334	688

9. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2008–2012)*¹ (spriedumi un rīkojumi)

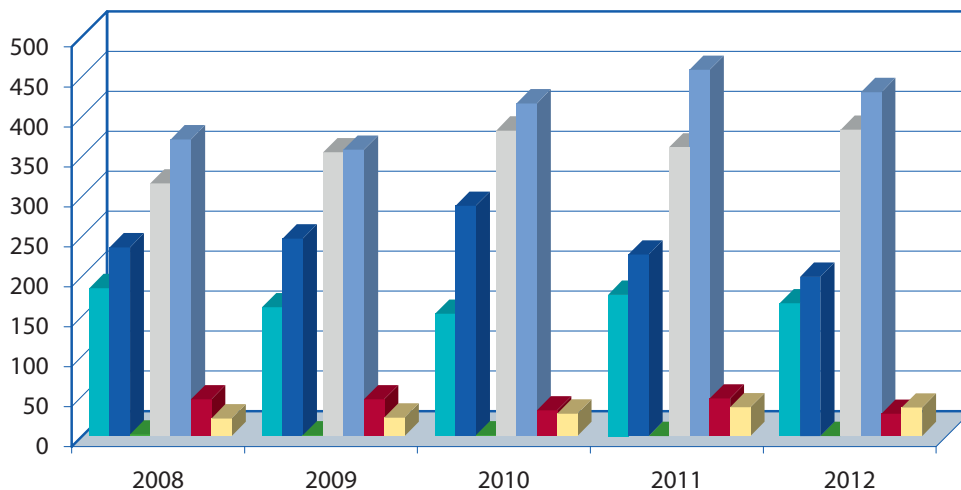

	2008	2009	2010	2011	2012
Valsts atbalsts	48,1	50,3	32,4	32,8	31,5
Konkurence	40,2	46,2	45,7	50,5	48,4
Civildienests	38,6	52,8		45,3	
Intelektuālais īpašums	20,4	20,1	20,6	20,3	20,3
Citas tiešās prasības	20,6	23,9	23,7	22,8	22,2
Apelācijas sūdzības	16,1	16,1	16,6	18,3	16,8

¹ Vidējā tiesvedības ilguma aprēķinā nav iekļautas: lietas, kurās pieņemts starp nolēmums; sevišķā tiesāšanas kārtība; apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā; lietas, kuras Tiesa nodevusi Vispārējai tiesai to kompetenču sadalījuma izmaiņu rezultātā; lietas, kuras Vispārējā tiesa nodevusi sakarā ar Civildienesta tiesas darbības uzsākšanu.

Ilgums ir izteikts mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

10. Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Tiesvedību veidi (2008–2012)

■ Valsts atbalsts
 ■ Konkurence
 ■ Civildienests
 ■ Intelektuālais īpašums
■ Citas tiešās prasības
 ■ Apelācijas sūdzības
 ■ Sevišķā tiesāšanas kārtība

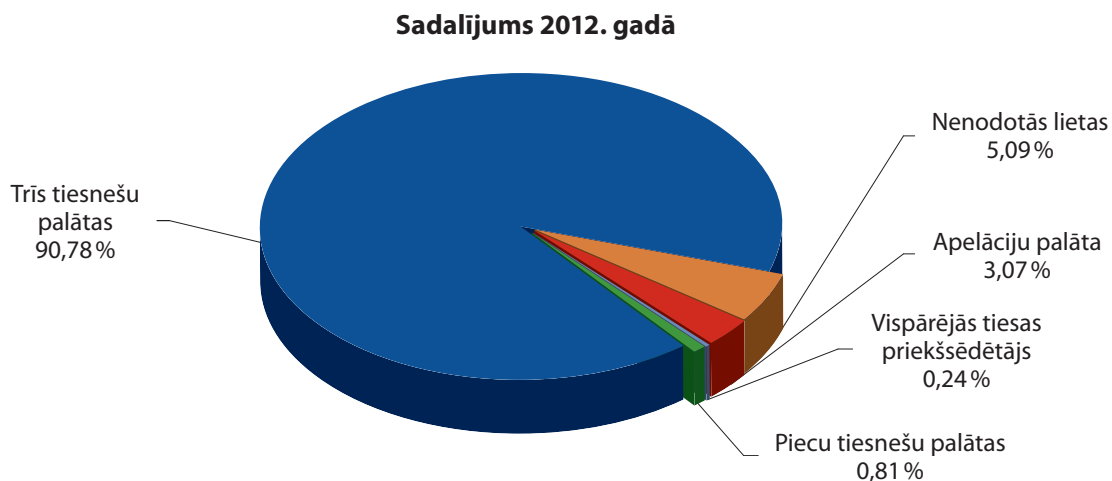
	2008	2009	2010	2011	2012
Valsts atbalsts	185	161	153	179	152
Konkurence	236	247	288	227	200
Civildienests	2	1	1		
Intelektuālais īpašums	316	355	382	361	389
Citas tiešās prasības	371	358	416	458	438
Apelācijas sūdzības	46	46	32	47	25
Sevišķā tiesāšanas kārtība	22	23	28	36	33
Kopā	1178	1191	1300	1308	1237

11. Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Prasību joma (2008–2012) ¹

	2008	2009	2010	2011	2012
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	3	2	2	3	1
Eiropas Savienības ārējā darbība	3	8	5	2	3
Ekonomikas un monetārā politika			2	3	4
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	13	16	38	32	24
Enerģija		2		1	1
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	3	2	2	2	1
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	19	18	29	90	108
Institucionālās tiesības	29	41	32	40	39
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	317	355	382	361	389
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports	1	1		1	1
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)			8	7	8
Konkurence	236	247	288	227	200
Kopējā ārpolitika un drošības politika			1	1	1
Kopējā zivsaimniecības politika	24	8	27	25	16
Kultūra	1				
Lauksaimniecība	84	57	65	61	40
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	11	6	6	15	15
Nodokļi				1	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	3	5	4	1	
Patērētāju tiesību aizsardzība	3	3	1		
Personu brīva pārvietošanās	2	2	3	1	
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	3	8	8	7	7
Pieklūve dokumentiem	35	44	42	40	37
Preču brīva aprīte	2				
Publiskie iepirkumi	34	41	40	43	42
Sabiedrības veselība	3	4	6	5	15
Sabiedrību tiesības		1			
Šķīrējtiesas klauzula	20	22	19	18	15
Sociālā politika	10	6	4	4	4
Tirdzniecības politika	31	33	34	35	41
Transports	2	2	1	1	
Valsts atbalsts	184	160	152	178	151
Vide	30	25	34	18	13
Kopā EK līgums/LESD	1106	1119	1235	1223	1176
Kopā EOTK līgums	1	1	1	1	1
Kopā EAEK līgums	1		1		
Civildienesta noteikumi	48	48	35	48	27
Sevišķā tiesāšanas kārtība	22	23	28	36	33
PAVISAM KOPĀ	1178	1191	1300	1308	1237

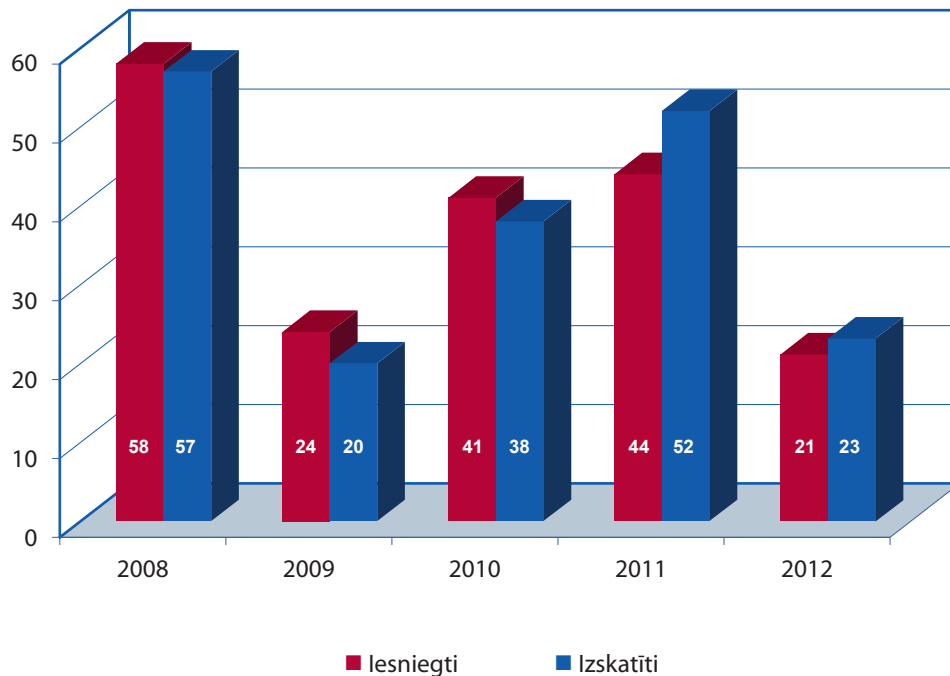
¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2008. līdz 2009. gadam.

12. Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)

	2008	2009	2010	2011	2012
Apelāciju palāta	46	46	32	51	38
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs			3	3	3
Piecu tiesnešu palātas	67	49	58	16	10
Trīs tiesnešu palātas	975	1019	1132	1134	1123
Tiesnesis vienpersoniski		2			
Nenodotās lietas	90	75	75	104	63
Kopā	1178	1191	1300	1308	1237

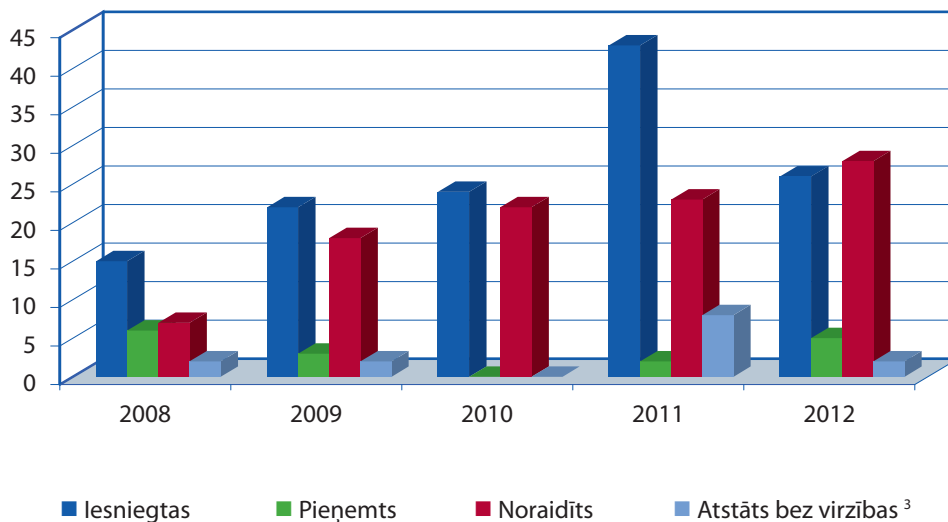
13. *Dažādi* – Pagaidu noregulējums (2008–2012)

Sadalījums 2012. gadā

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Izskatītie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Iznākums		
			Apmierināti	Lietas izslēgšana no reģistra/ Lēmums izbeigt tiesvedību	Noraidīts
Civildienesta noteikumi	1	1			1
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	4	6		2	4
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)	1				
Konkurence	6	5	3	1	1
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	1	1			1
Pieklūve dokumentiem		1			1
Publiskie iepirkumi	4	5		2	3
Šķirējtiesas klauzula	1	1		1	
Valsts atbalsts	3	3	1	1	1
Kopā	21	23	4	7	12

14. Dažādi – Paātrinātais process (2008–2012) ^{1 2}

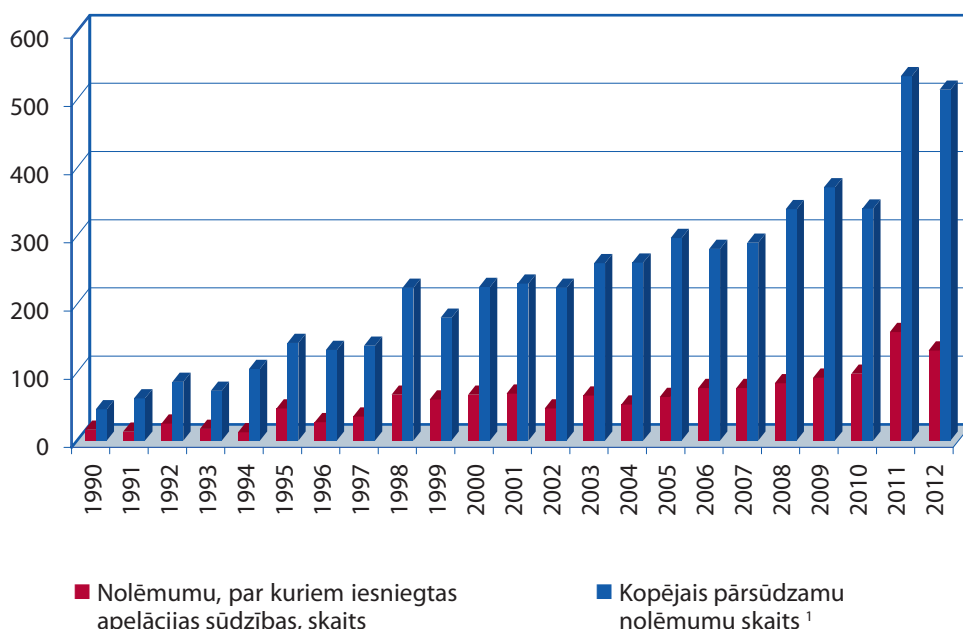
	2008				2009				2010				2011				2012			
	Iesniegtas	Iznākums			Iesniegtas	Iznākums			Iesniegtas	Iznākums			Iesniegtas	Iznākums			Iesniegtas	Iznākums		
	Pieņemts	Noraidīts	Atstāts bez virzības ³	Pieņemts	Noraidīts	Atstāts bez virzības ³	Pieņemts	Noraidīts	Atstāts bez virzības ³	Pieņemts	Noraidīts	Atstāts bez virzības ³	Pieņemts	Noraidīts	Atstāts bez virzības ³	Pieņemts	Noraidīts	Atstāts bez virzības ³		
Civildienesta noteikumi	1			1																
Eiropas Savienības ārējā darbība							1	1												
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija							1	1					1	1						
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	4	4		5	1	2	1	10	10	30	2	12	7	11	4	17				
Institucionālās tiesības	1		1	1	1					1		1								
Konkurence	1	1		2	2		3	3		4	4		2	2						
Lauksaimniecība	1			2	3															
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs													1	1						
Pakalpojumu sniegšanas brīvība				1	1															
Pieklūve dokumentiem	2	2		4	4					2	1		1	2						
Publiskie iepirkumi	3	1	3	2	2		2	2												
Sabiedrības veselība				1	1								5	1	3					
Šķirējtiesas klauzula	1		1																	
Sociālā politika										1		1								
Tiesvedība				1	1															
Tirdzniecības politika		1		2	2					3	2		3	2						
Valsts atbalsts	1	1					7	5			2	2	2	2				2		
Vide				1		1				2	2									
Kopā	15	6	7	2	22	3	18	2	24	22	43	2	23	9	26	5	28	2		

¹ Lietas izskatīšana paātrinātā procesā Vispārējā tiesā var tikt noteikta, pamatojoties uz Reglamenta 76.a pantu. Šis noteikums ir piemērojams no 2001. gada 1. februāra.

² Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par laika posmu no 2008. līdz 2009. gadam.

³ Kategorijā “atstāti bez virzības” ir iekļauti šādi gadījumi: pieteikuma atsaukums, atteikšanās no prasības un gadījumi, kad prasība, jau pirms ir izskatīts pieteikums par lietas izskatīšanu paātrinātā procesā, tiek izņemta, izdodot rīkojumu.

15. *Dažādi* – Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1990–2012)

	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits	Kopējais pārsūdzamu nolēmumu skaits ¹	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits procentos
1990	16	46	35%
1991	13	62	21%
1992	25	86	29%
1993	17	73	23%
1994	12	105	11%
1995	47	143	33%
1996	27	133	20%
1997	35	139	25%
1998	67	224	30%
1999	60	180	33%
2000	67	225	30%
2001	69	230	30%
2002	47	224	21%
2003	66	260	25%
2004	53	261	20%
2005	64	297	22%
2006	77	281	27%
2007	78	290	27%
2008	84	339	25%
2009	92	371	25%
2010	98	338	29%
2011	158	532	30%
2012	132	514	26%

¹ Kopējais pārsūdzamu nolēmumu skaits – spriedumi, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, rīkojumi, ar ko noraida iestāšanos lietā, un visi rīkojumi par tiesvedības izbeigšanu lietā, izņemot rīkojumus par lietas izslēgšanu no reģistra un par lietas nodošanu, – kuriem termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai ir beidzies vai par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības.

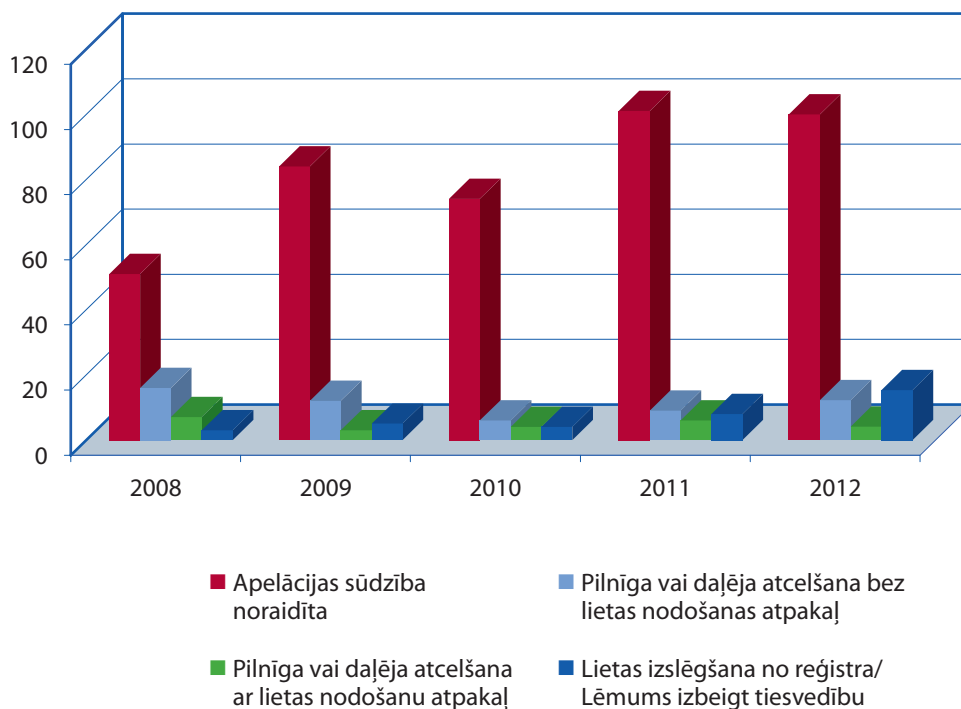
16. *Dazādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2008–2012)

	2008			2009			2010			2011			2012		
	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas %
Valsts atbalsts	4	19	21%	23	51	45%	17	34	50%	10	37	27%	18	52	35%
Konkurence	7	26	27%	11	45	24%	15	33	45%	49	90	54%	24	60	40%
Civildienests	9	31	29%	1	3	33%				1	1	100%			
Intelektuālais īpašums	24	105	23%	25	153	16%	32	140	23%	39	201	19%	41	190	22%
Citas tiesās prasības	40	158	25%	32	119	27%	34	131	26%	59	203	29%	47	208	23%
Apelācijas sūdzības														2	0%
Sevišķā tiesāšanas kārtība													2	2	100%
Kopā	84	339	25%	92	371	25%	98	338	29%	158	532	30%	132	514	26%

17. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2012) (spriedumi un rīkojumi)

	Apelācijas sūdzība noraidīta	Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	Lietas izslēgšana no reģistra/ Lēmums izbeigt tiesvedību	Kopā
Eiropas Savienības ārējā darbība	1				1
Ekonomikas un monetārā politika	2				2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	1				1
Institucionālās tiesības	16	1			17
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	25		2	5	32
Konkurence	23	1		6	30
Kopējā ārpolitika un drošības politika	4	4			8
Lauksaimniecība	4		1		5
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	1				1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	2				2
Piekļuve dokumentiem	2	2	1		5
Publiskie iepirkumi	3				3
Savienības tiesību principi		1			1
Sociālā politika	1				1
Tirdzniecības politika	4	2		1	7
Valsts atbalsts	5	1		3	9
Vide	4				4
Kopā	98	12	4	15	129

18. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2008–2012) (spriedumi un rīkojumi)

	2008	2009	2010	2011	2012
Apelācijas sūdzība noraidīta	51	84	73	101	98
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	16	12	6	9	12
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	7	3	5	6	4
Lietas izslēgšana no reģistra/ Lēmums izbeigt tiesvedību	3	5	4	8	15
Kopā	77	104	88	124	129

19. *Dažādi* – Vispārējās tendences (1989–2012) Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas

	Ierosinātās lietas ¹	Pabeigtās lietas ²	Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1117
1998	238	348	1007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1174
2005	469	610	1033
2006	432	436	1029
2007	522	397	1154
2008	629	605	1178
2009	568	555	1191
2010	636	527	1300
2011	722	714	1308
2012	617	688	1237
Kopā	9950	8713	

¹ 1989. gads: Tiesa nodeva 153 lietas jaunizveidotajai Vispārējai tiesai.

1993. gads: Tiesa nodeva 451 lietu sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences pirmo paplašināšanu.

1994. gads: Tiesa nodeva 14 lietas sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences otro paplašināšanu.

2004.–2005. gads: Tiesa nodeva 25 lietas sakarā ar Vispārējās tiesas kompetences trešo paplašināšanu.

² 2005.–2006. gads: Vispārējā tiesa nodeva 118 lietas jaunizveidotajai Civildienesta tiesai.

III nodaļa

Civildienesta tiesa

A – Civildienesta tiesas darbība 2012. gadā

Priekšsēdētājs *Sean Van Raepenbusch*

1. 2012. gadā Civildienesta tiesa ir pirmoreiz visu gadu darbojusies savā jaunajā sastāvā, jo trīs tās locekļi bija aizstāti kopš 2011. gada 6. oktobra.

2. Civildienesta tiesas darbības statistika 2012. gadā rāda, ka ierosināto lietu skaits (178) ir no jauna pieaudzis salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (159). Tādējādi šis skaits kopš 2008. gada (111) pastāvīgi pieaug.

Savukārt pabeigto lietu skaits (121) ir ievērojami mazāks salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (166), kas patiešām ir labākais kvantitatīvais Civildienesta tiesas darbības rezultāts kopš tās izveides. Šis samazinājums ir izskaidrojams ar 2011. gadā tiesas sastāvā notikušajām izmaiņām. Proti, ikvienam amatā atstājošajam tiesnesim jau laikus pirms viņa pilnvaru termiņa beigām visi pūliņi ir jāsakopo un jāvērs uz to, lai tiktu pabeigtas tās lietas, kuras var tikt pabeigtas līdz viņa aiziešanai, tādējādi atstājot izskatīšanā tās lietas, kuru gadījumā tas nebūtu iespējams, savukārt amatā jaunieceltais tiesnesis parasti ar pilnu jaudu sāk strādāt tikai pēc vairākiem amatā pavadītiem mēnešiem, jo pierādījumu savākšanai, tiesas sēžu rīkošanai un prasību iztiesāšanai ir vajadzīgs laiks. Īpaši grūti ir tad, ja, kā tas ir noticis šoreiz, amatā tiek nomainīta gandrīz puse no tiesas locekļu kopskaita.

Iepriekš izklāstītā iznākumā izskatāmo lietu skaits ir jūtami pieaudzis salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (235 lietas 2012. gada 31. decembrī salīdzinājumā ar 178 lietām 2011. gada 31. decembrī). Savukārt vidējais tiesvedības ilgums ir mazliet palielinājies (14,8 mēneši 2012. gadā salīdzinājumā ar 14,2 mēnešiem 2011. gadā) ¹.

Turklāt 2012. gadā Civildienesta tiesas priekšsēdētājs ir izdevis 11 rīkojumus par pagaidu noregulējumu salīdzinājumā ar 2011. gadā izdotajiem 7 rīkojumiem.

2012. gadā par Civildienesta tiesas nolēmumiem Eiropas Savienības Vispārējā tiesā ir iesniegtas 11 apelācijas sūdzības, savukārt 2011. gadā to skaits bija 44. Turklāt no 2012. gadā izskatītajām 33 apelācijas sūdzībām 28 tika noraidītas un tikai 4 tika pilnībā vai daļēji apmierinātas; turklāt 2 no lietām, kurās nolēmumi tikuši atcelti, ir nodotas atpakaļ Civildienesta tiesai. Viena apelācijas sūdzība tika izslēgta no lietu reģistra.

Visbeidzot, 4 lietas tika izbeigtas ar izlīgumu saskaņā ar Reglamenta 69. pantu.

3. 2012. gads ir ievērojams arī ar to, ka 2012. gadā 11. augustā ir pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 741/2012, ar ko groza Protokolu par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem un tā I pielikumu ². Šis grozījums ļauj tostarp iecelt aizstājējtiesnešus, lai aizstātu tiesnešus prombūtnē, kuri ilglaicīgi nevar piedalīties lietu izskatīšanā, lai arī viņu stāvoklis tomēr nav uzskatāms par pilnīgu invaliditāti. Tas ir darīts tālab, lai novērstu, ka šādas nepieejamības dēļ Civildienesta tiesa nonāktu sarežģītā situācijā, kurā tā tiktu kavēta sava tiesas spriešanas uzdevuma pildīšanā. Izpildot Regulā Nr. 741/2012 noteikto, Eiropas Parlaments un Padome 2012. gada 25. oktobrī

¹ Tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgums nav iekļauts.

² OV L 228, 1. lpp.

pieņēma Regulu (ES, Euratom) Nr. 979/2012 par Eiropas Savienības Civildienesta tiesas aizstājējtiesnešiem³. Šajā regulā ir noteikts šo tiesnešu statuss.

4. Turpinājumā ir sniegta informācija par nozīmīgākajiem Civildienesta tiesas nolēmumiem.

I. Procesuālie jautājumi

Pieņemamības nosacījumi

1. Nelabvēlīgs akts

2012. gada 23. oktobra spriedumā lietā F-57/11 *Eklund/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka darba piedāvājums, kas kādam kandidātam izteikts, lai viņu ieceltu ierēdņa amatā, ir tikai nodomu izklāsts, jo ierēdņa iecelšana amatā var notikt tikai atbilstoši Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) formas prasībām un nosacījumiem. Tādēļ tika nospriests, ka lēmums atsaukt darba piedāvājumu nav apstrīdams, ceļot prasību to atcelt. Tajā pašā spriedumā Civildienesta tiesa tomēr precizējot norādīja, ka lēmums atstāt darba piedāvājumu bez virzības un to atsaukt, lai gan prasītājs jau bija to pieņēmis, ir nelabvēlīgs akts.

2. Interese celt prasību

Vispirms atgādinājusi judikatūru, atbilstoši kurai prasību par lēmuma atcelšanu prasītājs var celt tikai tad, ja viņam pēc savas prasības celšanas joprojām ir personīga, radusies un pastāvoša interese tā atcelšanā, 2012. gada 11. decembra spriedumā lietā F-107/11 *Ntouvas/ECDC* Civildienesta tiesa uzskatīja, ka prasītājs savu interesi celt prasību par novērtējuma ziņojumu nezaudē tāpēc vien, ka viņš vairs nestrādā viņu novērtējušajā aģentūrā un ka šis ziņojums paliks slepens. Šajā ziņā Civildienesta tiesa pamatojās uz apstākli, ka novērtējuma ziņojums ir rakstveida un oficiāls pierādījums par attiecīgās personas veiktā darba kvalitāti un ka tas tādējādi ietver arī īpašību, ko novērtējamā persona ir parādījusi, veicot savu profesionālo darbību, vērtējumu.

3. Pirmstiesas procedūras ievērošana

Divos 2012. gada 20. jūnija spriedumos lietās F-66/11 un F-83/11 *Cristina/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka tiesību aizsardzības līdzeklis saistībā ar konkursa atlases komisijas lēmumu parasti ir vērsšanās Savienības tiesā bez vajadzības iepriekš iesniegt sūdzību. Tāpēc tā uzskatīja, ka konkursa kandidātam, kurš iecelējinstitūcijai tomēr ir iesniedzis sūdzību par šādu lēmumu, nav jāsagaida iecelējinstitūcijas lēmums par šo sūdzību, lai varētu vērsties tiesā. Turpretim sūdzības par konkursa atlases komisijas lēmumu dēļ attiecīgajai personai nevar tikt atņemtas tiesības uzreiz vērsties tiesā pēc piekritības. Tomēr attiecīgajā tiesā ir jāvēršas trīs mēnešu un desmit dienu laikā, skaitot no nelabvēlīgā lēmuma paziņošanas brīža.

³ OV L 303, 83. lpp.

Tiesvedība

1. Lietas dalībnieku pārstāvju imunitāte

Tā kā kāds prasītājs lūdza atcelt atbildētājas pārstāvju imunitāti attiecībā uz visu, ko viņi tiesvedībā teikuši vai rakstījuši, 2012. gada 23. oktobra spriedumā lietā F-44/05 RENV *Strack*/Komisija Civildienesta tiesai bija jāskaidro sava Reglamenta 30. pants, kurā tai šo imunitāti ir jāatsaka. Konstatējusi, ka šajā pantā lietas dalībnieku pārstāvji tiek aizsargāti pret iespējamu vajāšanu un nav paredzēts, ka imunitātes atcelšanu varētu lūgt kāds no lietas dalībniekiem, un šo pārstāvju vārda brīvība sekme lietas taisnīgu izskatīšanu, Civildienesta tiesa nosprieda, ka lūgumu atcelt imunitāti var iesniegt tikai kāda tiesa vai kompetentā valsts iestāde un ka to nevar iesniegt kāds lietas dalībnieks.

2. Tiesāšanās izdevumi

Tā kā Savienības tiesībās nav noteikuma par atlīdzināmo honorāru tarifiem, šo honorāru apmēru izvērtēt ir pašas tiesas ziņā. 2012. gada 22. marta rīkojumā lietā F-5/08 DEP *Brune*/Komisija Civildienesta tiesa šajā ziņā nosprieda, ka stundas likme, kas tai jāpiemēro, nav nosakāma, atsaucoties uz likmi, kādu vidēji saņem Briseles Advokātu kolēģijas advokāts, jo šāds risinājums prasītājus mudinātu izvēlēties šajā advokātu kolēģijā esošos advokātus un kaitētu pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Turpretim par pieņemamu ir atzīstama stundas likme, kādu saņem specializēties advokāts, ja kādam pienācīgi informētam lietas dalībniekam varētu šķist, ka strīdā ir iztirzājami jo sevišķi sarežģīti juridiski jautājumi, vai ja tas šim lietas dalībniekam būtu īpaši svarīgs.

II. Par lietas būtību

Aktu spēkā esamības vispārīgie nosacījumi

1. Procesuālo noteikumu pārkāpums

Savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Strack*/Komisija Civildienesta tiesa atgādināja, ka procesuālo noteikumu pārkāpums var būt iemesls apstrīdētā lēmuma atcelšanai tikai tad, ja šā pārkāpuma neesamības gadījumā procedūras iznākums varētu būt bijis citāds. Šajā gadījumā tā uzsvēra, ka prasītājam nav jāpierāda, ka apstrīdētais lēmums noteikti būtu bijis atšķirīgs, ja vien tajā nebūtu pieļauts attiecīgais pārkāpums, bet pietiek ar to vien, ka nav pilnīgi izslēdzams, ka administrācija būtu varējusi pieņemt atšķirīgu lēmumu, lai pārkāpuma esamības dēļ to atceltu.

2. Tiesības uz aizstāvību un tiesības piedalīties procedūrā

Lai administrāciju pārmērīgi neapgrūtinātu pirms katra nelabvēlīga akta pieņemšanas, Civildienesta tiesa atbilstīgi savam agrākajam judikatūras kursam 2012. gada 18. aprīļa spriedumā lietā F-50/11 *Buxton*/Parlaments nosprieda, ka tiesības uz aizstāvību nav izmantojamas procedūrā, kurā ierēdņim tiek piešķirti nopelnu punkti, jo šī ar paaugstināšanu amatā cieši saistītā procedūra nekādā gadījumā nav pielīdzināma pret viņu uzsāktai procedūrai. Tāpat 2012. gada 16. maija spriedumā lietā F-42/10 *Skareby*/Komisija tā uzskatīja, ka uz tiesībām uz aizstāvību nevar pretendēt persona, kas esot cietusi no psiholoģiskās vardarbības, jo izmeklēšanas procedūra, kas uzsākta, pamatojoties uz viņas lūgumu sniegt palīdzību, nav pielīdzināma pret viņu uzsāktai izmeklēšanas procedūrai. Visbeidzot, savā 2012. gada 6. novembra spriedumā lietā F-41/06 RENV *Marcuccio*/Komisija tā nosprieda, ka arī invaliditātes komitejas darbība nav pret attiecīgo ierēdņi vērsta procedūra un tādēļ tas, ka šāda komiteja viņu ir uzklauzījusi, neliek ievērot tiesības uz aizstāvību.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Skareby/Komisija* Civildienesta tiesa, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pantā noteikto vispārējo labas pārvaldības principu, tomēr piebilda, ka persona, kas esot cietusi no psiholoģiskās vardarbības, var pretendēt uz procesuālajām tiesībām, kuras atšķiras no tiesībām uz aizstāvību un nav tik plašas kā tās. Civildienesta tiesa šo judikatūru būtībā atkārtoja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Marcuccio/Komisija*.

Tajā pašā spriedumā lietā *Skareby/Komisija* Civildienesta tiesa konkrēti atzina, ka prasītāja, kura būtu varējusi izvirzīt savus argumentus, nevarēja, pamatojoties uz iepriekš minētajām procesuālajām tiesībām, ne pretendēt uz iespēju iepazīties ar galīgo ziņojumu, kas sagatavots pēc izmeklēšanas, kā arī tās gaitā savāktajiem pierādījumiem, ne tikt uzklausīta par šo dokumentu saturu, kamēr nav pieņemts lēmums par atteikumu sniegt palīdzību. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Marcuccio/Komisija* tika nospriests, ka invaliditātes komitejā norisošajā procedūrā ierēdņa procesuālās tiesības tiek ievērotas, jo viņa intereses tiek nodrošinātas ar to, ka šajā komitejā ir viņu pārstāvošs ārsts, trešais ārsts tiek iecelts, abiem katras puses ieceltajiem locekļiem savstarpēji vienojoties, vai, nepanākot šādu vienošanos, to ieceļ Tiesas priekšsēdētājs, šādi nodrošinot objektivitāti, un ar to, ka attiecīgais ierēdnis var invaliditātes komitejai iesniegt visus viņa apmeklēto ārstu ziņojumus vai izziņas.

3. Objektivitāte

Civildienesta tiesa atcēla kādu lēmumu, ar kuru tika noraidīts lūgums sniegt palīdzību saistībā ar psiholoģisku vardarbību, pamatojoties uz to, ka šā lēmuma pamatā esošo izmeklēšanu veikušajai personai patiesi trūka objektivitātes. Proti, 2012. gada 18. septembra spriedumā lietā *F-58/10 Allgeier/FRA* Civildienesta tiesa konstatēja, ka izmeklētājs bija kāda ar atbildētāju nozīmīgu un pārjaunojamu līgumu noslēguša institūta administrācijas priekšsēdētājs, un no tā secināja, ka šo darījumu attiecību nozīmīgums pēc savas iedabas ir tāds, ka prasītājam rada pamatotas bažas, ka izmeklētājs, vēlēdamies saglabāt šīs darījumu attiecības, neņēma vērā vēlmi glābt aģentūras labo slavu.

4. Pienākums ievērot saprātīgu termiņu

Saskaņā ar labas pārvaldības principu iestādei ir pienākums ievērot saprātīgu termiņu ikvienas administratīvās procedūras rīkošanas gaitā. Šajā ziņā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Strack/Komisija* Civildienesta tiesa nosprieda, ka Civildienesta noteikumu 90. un 91. pantā reglamentētās pirmstiesas procedūras ilgums principā nedrīkst būt pārmērīgs, jo šajās tiesību normās paredzēto termiņu dēļ tā nevar ilgt vairāk par 14 mēnešiem un 10 dienām, ja tā ir sākusies ar prasību, un 10 mēnešiem un 10 dienām, ja tā ir sākusies ar sūdzību.

5. Pienākums nepiemērot prettiesisku tiesību normu

2012. gada 8. februāra spriedumā izspriestajā lietā *F-11/11 Bouillez u.c./Padome* Civildienesta tiesa nosprieda, ka gadījumā, ja kādas iestādes pieņemtā vispārīga rakstura lēmumā prettiesiski tiek izdarīta atkāpe no hierarhiski augstākstāvošām tiesību normām, šai iestādei ir pienākums nepiemērot šo vispārīgu rakstura lēmumu. Tā tas ir arī tad, ja iestādei ir jāspriež par ierēdņa individuālo situāciju un tā sastopas ar vispārīgu izpildes normu, kurā netiek ievērots kāds hierarhiski augstāka ranga noteikums. Tādā gadījumā iestādei par attiecīgās personas individuālo situāciju ir jāspriež, nepiemērojot prettiesisko vispārīgo izpildes normu.

6. Vairāku pamatojumu esamība

Savā 2012. gada 28. marta spriedumā lietā *F-36/11 BD/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka gadījumā, ja apstrīdētajam lēmumam ir vairāki pamatojumi, šis lēmums nav atceļams tāpēc vien, ka kāds no tiem ir kļūdainš, ja tam pietiekamu attaisnojumu nodrošina pārējie pamatojumi.

7. Aktu izzušana

Saistībā ar kādu prasību, par kuru ir taisīts 2012. gada 5. decembra spriedums lietā *F-110/11 Lebedef u.c./Komisija*, Civildienesta tiesai bija iespēja norādīt, ka ikvienam likumdevējam ir, pirmkārt, ja ne pastāvīgi, tad vismaz laiku pa laikam jāpārlicinās, vai tā noteiktie noteikumi joprojām atbilst tām vajadzībām, kurām tie ir tikuši paredzēti, un, otrkārt, jāgroza vai pat jāatceļ noteikumi, kuriem ir zudis pamatojums un kuri vairs neiederas jaunajā kontekstā, kurā tiem jārada tiesiskās sekas. Civildienesta tiesas ieskatā, šāda pārlicināšanās ir noteikti jāveic it īpaši tad, kad tiek atjaunināti korekcijas koeficienti.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Eklund/Komisija*, vispirms atgādinājusi par saskaņā ar aktu atcelšanas teoriju veicamo tiesības nodibinošo aktu nošķiršanu no tiesības nenodibinošajiem, Civildienesta tiesa uzskatīja, ka darba piedāvājums, kas kādam kandidātam izteikts, lai viņu ieceltu ierēdņa amatā, ir tikai nodomu izklāsts un nerada tiesības, un tādēļ administrācija ir tiesīga to jebkurā brīdī atsaukt. Tā arīdzan precizējot norādīja, ka tiesības nodibinošs akts minētās teorijas izpratnē *ipso facto* nerodas tāpēc vien, ka attiecīgā persona šo piedāvājumu pieņem. Proti, kā izklāstīts iepriekš, iecelšana amatā var notikt tikai atbilstoši Civildienesta noteikumu formas prasībām un nosacījumiem.

8. Sprieduma, ar kuru tiek atcelts tiesību akts, izpilde

Uzskatot, ka kāda atklātā konkursā prettiesiski noraidīta kandidāta konkrēto gadījumu administrācija var censties atrisināt atbilstoši taisnīgumam, 2012. gada 13. decembra spriedumā lietā *F-42/11 Honnefelder/Komisija* Civildienesta tiesa nosprieda, ka gadījumā, ja lēmums neiekļaut kandidātu rezerves sarakstā ir ticis atcelts kāda visu konkursu skāruša pārkāpuma dēļ, lēmums no jauna uzsākt konkursa procedūru attiecībā tikai uz šo kandidātu pēc savas iedabas šķiet esam tāds, kas pilnībā nodrošina iespēju izpildīt šo konkursa procedūru atceļošo spriedumu, pat ja ar to nav iespējams konstatēto pārkāpumu vērst pilnībā par labu.

Ierēdņu un darbinieku karjera

1. Konkurss

2012. gada 1. februāra spriedumā lietā F-123/10 *Bancale* un *Buccheri*/Komisija Civildienesta tiesa nosprieda, ka prasība, lai būtu profesionālā pieredze, kas gūta pēc tam, kad saņemts diploms, kas ļauj piedalīties konkursā, ir piemērots līdzeklis, lai administrācija varētu nodrošināties, ka tajā strādā ierēdņi, kuriem piemīt Civildienesta noteikumu 27. panta pirmajā daļā noteiktās īpašības, un tādējādi nodrošināt dienesta intereses. Proti, ar profesionālo pieredzi, kas gūta pēc diploma saņemšanas un saistībā ar šo diplomu, attiecīgais kandidāts gūst labāku izpratni par zinātniskās pieejas piemērošanu praktisku problēmu risināšanā nekā ar pirms diploma saņemšanas gūto profesionālo pieredzi. No tā izriet, ka iecelējinstiucija, izmantojot savu plašo rīcības brīvību, ir tiesīga izlemt dalībai konkursos pieļaut tikai tādus kandidātus, kuru profesionālā pieredze ir vērtīgāka tāpēc, ka tā ir gūta pēc viņu augstskolas diploma saņemšanas un saistībā ar šo diplomu.

2012. gada 18. septembra spriedumā lietā F-96/09 *Cuallado Martorell*/Komisija Civildienesta tiesa uzskatīja, ka paziņojumā par konkursu paredzētā procedūra, kas kandidātiem sniedz iespēju mēneša laikā pēc konkursa rezultātu paziņošanas iesniegt lūgumu, lai saņemtu papildu informāciju, un nosakot administrācijai pienākumu uz to mēneša laikā atbildēt, ir procedūra, kas domāta, lai kandidātiem ļautu izmantot īpašas tiesības iepazīties ar noteiktu viņus tieši un individuāli skaršu informāciju. Tāpēc Civildienesta tiesa atzina, ka administrācijai stingri ievērojot šīs īpašas tiesības gan saturiskā, gan atbildēšanas laika ziņā, tiek pildīti pienākumi, kas izriet no labas pārvaldības principa, sabiedrības tiesībām piekļūt dokumentiem un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību atbilstoši Hartas 41., 42. un 47. pantam. Tādēļ šo tiesību neievērošana var ne vien izraisīt to, ka noraidītie kandidāti ceļ prasības vai iesniedz sūdzības bez pietiekamas informācijas, bet arī būt dienesta pārkāpums, kas attiecīgajā gadījumā var radīt tiesības uz atlīdzinājumu.

2012. gada 5. decembra spriedumā lietā F-29/11 *BA*/Komisija prasība, ko cēlusi kāda ungāru valodā runājoša Rumānijas pilsonē, Civildienesta tiesu mudināja sniegt sīkākus paskaidrojumus jautājumā par valodu zināšanām, kādas var prasīt personāla atlases konkursos saistībā ar paplašināšanos. Lai arī atzīstot, ka pienākums kārtot rakstveida pārbaudījumu rumāņu valodā būtu varējis prasītāju nostādīt neizdevīgākā situācijā salīdzinājumā ar tiem kandidātiem, kuriem rumāņu valoda ir dzimtā valoda, Civildienesta tiesa atzina, ka ar šādu neizdevīgumu, ja tas patiešām izrādītos esošs, vienlīdzības princips nebūtu pārkāpts. Tā kā, ņemot vērā dienesta vajadzības, administrācija var precizēt valodu vai valodas, kuras ir jāpārzina ļoti labā vai pietiekamā līmenī, Civildienesta tiesa nosprieda, ka noteikums par to, ka pārbaudījums jākārtos rumāņu valodā, šajā lietā ir jāuzskata par leģitīmu, jo tas ir attaisnojams ar augstākām prasībām, kas rodas konkrēti saistībā ar Rumānijas, kura ir izvēlējusies rumāņu valodu kā vienīgo valsts valodu, pievienošanu. Turklāt atšķirīgā attieksme šķiet esam samērīga ar izvirzīto mērķi, jo tika īstenota pārejas laikposmā pēc šīs pievienošanās un rumāņu valodas zināšanas varēja izrādīties noderīgas, pat vajadzīgas, tāpēc ka šādi darbā pieņemti administratori piedalītos dažādu uzdevumu izpildē iestādēs un attiecīgajā gadījumā saistībā ar dalībvalstu saimniecisko un sociālo vidi. Tātad ar apstrīdēto prasību vienlīdzības princips nav pārkāpts. Civildienesta tiesa tomēr neaplūkoja gadījumu, ja attiecīgā dalībvalsts kā Savienības valodu saistībā ar tās dalību iestāžu darbā būtu atzinusi kādu tās teritorijā izmantotu minoritātes valodu, pat ja tā nebūtu kāda no tās valsts valodām.

2. Novērtējums

Ierēdņa vērtējumā viņa situācija attaisnotas prombūtnes dēļ principā nedrīkst pasliktināties. Tomēr tas nenozīmē, ka, vērtējot attiecīgo personu efektivitāti, vērtētājiem vienmēr būtu jāatturas ņemt vērā attaisnotu prombūtni slimības dēļ. 2012. gada 2. oktobra spriedumā lietā F-52/05 RENV

Q/Komisija Civildienesta tiesa paskaidroja, ka savus mērķus sasnieguša ierēdņa efektivitātes novērtējums var tikt paaugstināts tā, lai ņemtu vērā apstākli, ka šādas prombūtnes dēļ viņš varēja strādāt tikai neilgu laiku. Tāpat vērtētājiem, pirms tie efektivitāti novērtē slikti, ir jāņem vērā, ka ierēdņa efektivitāti ir ietekmējusi viņa attaisnota prombūtne slimības dēļ.

3. Paaugstināšana amatā

2012. gada 8. februāra spriedumā lietā F-23/11 AY/Padome (apelācijas kārtībā pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa uzskatīja, ka AST funkciju grupas ierēdņu sertificēšana ietilpst kvalifikācijas celšanā (turpmākās mācībās) Civildienesta noteikumu 24.a panta izpratnē, kas iecelējinstiūcijai ir jāņem vērā attiecīgo personu karjeras virzībai. Šis pienākums ir jāatspoguļo novērtējuma ziņojumu saturā. Tā kā novērtējuma ziņojumi saskaņā ar Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punktu ir viens no paaugstināšanai amatā veicamajā nopelnu salīdzināšanā vērā ņemamajiem aspektiem un paaugstināšana amatā ir viens no ierēdņu karjeras virzības aspektiem, Civildienesta tiesa uzskatīja, ka, lai ievērotu iepriekš minēto 45. pantu, iecelējinstiūcija, saistībā ar paaugstināšanu amatā veicot nopelnu salīdzinošo pārbaudi, nedrīkst nekādi ņemt vērā sertificēšanu. Līdz ar to tā arī nosprieda, ka, veicot amatā paaugstināmo ierēdņu nopelnu salīdzinošo pārbaudi, iecelējinstiūcija nedrīkst ņemt vērā apstākli, ka ierēdnis ir ticis izraudzīts dalībai kādā apmācības programmā viņa sertificēšanai un ka viņš ir sekmīgi nokārtojis pārbaudījumus, kas apliecina, ka viņš ir sekmīgi apguvis šo programmu.

Ierēdņu un darbinieku tiesības un pienākumi

1. Vienlīdzīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm

Vispirms atgādinājusi Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punktā noteikto, ka aktīvā dienestā iesaistītiem ierēdņiem rada darba apstākļus, kas atbilst atbilstošiem veselības un drošības standartiem, kas vismaz ir vienlīdzīgi minimālajām prasībām, ko piemēro saskaņā ar pasākumiem, kuri atbilstoši līgumiem ir pieņemti šajās jomās, 2012. gada 17. jūlija spriedumā lietā F-54/11 BG/Ombuds Civildienesta tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 92/85⁴ mērķis konkrēti ir uzlabot darba vidi, pastiprinot strādājošo grūtnieču veselības aizsardzību un drošību. Tādēļ tā nosprieda, ka šī direktīva ir saistoša iestādēm un ka tādējādi tām ir jānodrošina grūtniecības stāvoklī esošo ierēdņu un citu darbinieču aizsardzība minētajā direktīvā paredzētajam aizsardzības minimumam līdzvērtīgā apmērā. Tomēr, lai arī Direktīvā 92/85 ir aizliegts no darba atlaist strādājošu grūtnieci, tajā tomēr ir paredzēts gadījums, kad šis atlaišanas iemesli nav saistīti ar grūtniecības stāvokli un ir atļauti tiesību aktos un/vai praksē. Šajā ziņā Civildienesta tiesa nosprieda, ka, lai arī Civildienesta noteikumos nav noteikuma, kas skaidri paredzētu izņēmumu no aizlieguma no darba atlaist strādājošas grūtnieces, šie noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka to 47. panta e) punktā šāds izņēmums ir noteikts, paredzot visnotaļ ārkārtēju iespēju izbeigt ierēdņa dienesta attiecības gadījumā, ja disciplināras procedūras iznākumā tiek pieņemts lēmums par atstādināšanu no amata.

2. Interesešu konfliktu novēršana

No iepriekš minētā sprieduma lietā BD/Komisija izriet, ka Civildienesta noteikumu 11.a panta mērķis ir garantēt ierēdņu, kā arī līdz ar to iestāžu, kurās tie strādā, neatkarību, godīgumu un objektivitāti,

⁴ Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 348, 1. lpp., OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 2. sēj., 110. lpp.).

attiecīgajām personām nosakot pienākumu preventīvi informēt iestādi, kas domāts, lai tai dotu iespēju vajadzības gadījumā atbilstoši rīkoties. Ņemot vērā šo tiesību normu neatkarības un godīguma mērķu fundamentālo iedabu un ierēdņiem noteiktā pienākuma vispārīgumu, Civildienesta tiesa uzskatīja, ka Civildienesta noteikumu 11.a pantam ir piešķirama plaša piemērojamība, ietverot ikvienu situāciju, kurā attiecīgajai personai, ievērojot viņas veiktās funkcijas un apstākļus, ir jāsaprot, ka tā var trešajām personām iespējami šķīst esam iemesls iespējamām izmaiņām viņas neatkarībā. Tā arī paskaidroja, ka ierēdņu neatkarība attiecībā pret trešajām personām ir vērtējama ne tikai subjektīvajā aspektā. Tai ir arī jāizvairās, it īpaši Savienības naudas līdzekļu pārvaldībā, no jebkuras rīcības, kas varētu objektīvi kaitēt iestāžu tēlam un mazināt uzticību, kura tām ir jāiedves sabiedrībā.

3. Ārējā darbība

Tā kā ierēdņiem, kuri grasās iesaistīties ārējā apmaksātā vai neapmaksātā darbībā, Civildienesta noteikumu 12.b pantā ir noteikts pienākums lūgt atļauju, iepriekš minētajā spriedumā lietā *BD/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka šis pienākums ir vispārīgs, neparedzot atšķirības atkarībā no darbības iedabas vai nozīmīguma. Balstoties uz iepriekš minēto, tā uzskatīja, ka pienākums lūgt šādu atļauju attiecas ne tikai uz ierēdņiem, kuri veikt šādu darbību nodomā savas karjeras gaitā, bet arī uz dienesta tiesiskās attiecības dibinošajiem, kuri vēlas turpināt kādu darbību, kuru tie veikuši pirms savu dienesta tiesisko attiecību nodibināšanas un kura kopš viņu iecelšanas amatā brīža kļūst "ārēja".

4. Psiholoģiska vardarbība

2008. gada 9. decembra spriedumā lietā *F-52/05 Q/Komisija* (daļēji atcelts ar Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2011. gada 12. jūlija spriedumu lietā *T-80/09 P Komisija/Q*) Civildienesta tiesa bija nospriedusi, ka, lai strīdīgā rīcība tiktu kvalificēta kā uzmākšanās, tai "objektīvi ir [jābūt radījušai] sekas", kas diskreditē cietušo vai pasliktina viņa darba apstākļus. Iepriekš jau minētajā lietā *Skareby/Komisija* tai nācās paskaidrot, ka vardarbības kvalificēšana ir pakārtota nosacījumam, ka attiecīgās uzvedības ļaunprātīgums ir pietiekami objektīva realitāte tādā ziņā, ka ar normālu jutīgumu apveltīts un tādos pašos apstākļos nostādīts objektīvs un saprātīgs novērotājs to uzskatītu par pārmērīgu un peļamu. No tā izriet, ka, lai atzītu, ka ir uzmākšanās Civildienesta noteikumu 12.a panta izpratnē, attiecīgajai rīcībai, vārdiem, darbībām, žestiem vai rakstītajam jābūt tišiem, neprasot gan pierādīt, ka tas darīts nolūkā kaitēt personas personībai, cieņai vai fiziskajai vai garīgajai neaizskaramībai, ja vien tā iznākumā objektīvi iepriekš izklāstītajā izpratnē ir radušās cietušo diskreditējošas vai viņa darba apstākļus pasliktinošas sekas.

2012. gada 15. februāra spriedumā lietā *F-113/10 AT/EACEA* jautājumā par atlaišanu no darba profesionālās neatbilstības dēļ Civildienesta tiesa turklāt nosprieda, ka darbinieks var lietderīgi apgalvot, ka viņš nav varējis savus amata pienākumus pildīt apmierinoši tāpēc, ka ir bijusi psiholoģiska vardarbība, un ka līdz ar to nepietiekamas profesionālās kompetences iemesls, ar kuru ir pamatots lēmums, kuru viņš apstrīd, ir acīmredzami kļūdaini vērtējumā. Konkrēti, psiholoģiskas vardarbības esamība var tikt ņemta vērā, lai konstatētu, ka lēmums par atbrīvošanu no darba ir pieņemts ar mērķi kaitēt darbiniekam, ja šis vardarbības īstenotājs ir vai nu piedalījies vērtēšanā, pamatojoties uz kuru ir ticis nolemts atbrīvot no darba, vai ir parakstījis šo lēmumu.

5. Izpaušanas tiesības

Civildienesta noteikumu 22.a panta 3. punktā ir paredzēts, ka pret ierēdņiem, kurš, uzzinājis par Civildienesta noteikumu 22.a panta 1. punktā minētajiem faktiem, proti, tādiem faktiem, kas var radīt aizdomas par iespējamu nelikumīgu darbību, "tostarp krāpšanu vai korupciju, kaitējumu

[Savienības] interesēm”, vai ierēdņu pienākumu rupju nepildīšanu, nekavējoties informē vai nu savu priekšniecību, vai tieši OLAF, “iestādē nedrīkst rasties aizspriedums, ja vien viņš rīkojies pamatoti un godīgi [labticīgi]”.

2012. gada 25. septembra spriedumā lietā F-41/10 *Bermejo Garde/CESE* tiesa precizējot norādīja, kādos apstākļos šādi ziņojušais ierēdnis var tikt uzskatīts par rīkojušos “pamatoti un godīgi [labticīgi]” Civildienesta noteikumu 22.a panta izpratnē.

Pirmkārt, ziņotajiem pārkāpumiem, pat jau pieņemot, ka tie būtu faktiski bijuši izdarīti, jābūt acīmredzami smagiem. Otrkārt, izvirzītajām apsūdzībām jābalstās uz konkrētiem faktiem vai vismaz pamatotiem ar “pietiekamiem faktiskiem apstākļiem”. Proti, vārda brīvības, kurā ietilpst ierēdņa iespēja ziņot par psiholoģisku vardarbību vai prettiesiskuma esamību, vai ierēdņu pienākumu klaju nepildīšanu, izmantošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, un ikvienam, kurš izvēlas izpaust šādu informāciju, ir, ciktāl to pieļauj apstākļi, rūpīgi jāpārlicinās, ka tā ir patiesa un ticama. Treškārt, ierēdnim ir jāizmanto ziņošanai piemēroti līdzekļi, konkrēti – jāvēršas kompetentajā struktūrā vai instancē, kas ir “vai nu [viņa] tiešais priekšnieks, vai ģenerāldirektors, vai, ja ierēdnis uzskata par lietderīgu, ģenerālsēkretārs, vai personas līdzvērtīgā amatā, vai tieši [OLAF]”. Ceturtkārt un visbeidzot, ziņošana personisku sūdzību vai naida dēļ vai arī nolūkā gūt personisku labumu, tostarp finansiālu labumu, nav uzskatāma par labticīgu ziņošanu.

6. Pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses

Lai arī saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pagaidu darbiniekam, ar kuru ir noslēgts līgums uz noteiktu laiku, principā nav nekādu tiesību uz sava līguma pagarināšanu, jo tā ir tikai vienkārša iespēja, kas ir pakārtota nosacījumam, ka šī līguma pagarināšana notiek atbilstoši dienesta interesēm, 2012. gada 13. jūnija spriedumā lietā F-63/11 *Macchia/Komisija* (apelācijas kārtībā pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa tomēr precizējot norādīja, ka, pirms darbiniekam tiek atteikts turpināt darba tiesiskās attiecības administrācijā, iestādei, kura ir pilnvarota slēgt darba līgumus, atbilstoši tās pienākumam ņemt vērā ierēdņu intereses ir jāpārbauda, vai nav kāda cita pagaidu darbinieka amata, kurā attiecīgās personas darba līgums dienesta interesēs varētu tikt tiesiski pagarināts. Šajā lietā Komisija apzināti ir atturējusies no jebkāda vērtējuma veikšanas šajā ziņā, jo tā gribēja veikt sava personāla zināšanu “atsvaidzināšanu” un tādējādi izvairīties no jebkādas tādu līgumu pagarināšanas vai darba tiesisko attiecību turpināšanas, kas pēc kāda laika būtu varējusi izraisīt līgumu noslēgšanu uz nenoteiktu laiku.

Ierēdņu atalgojums un sociālās nodrošināšanas pabalsti

No Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 12. panta 2. punkta izriet, ka ierēdnis vai darbinieks, kas nostrādājis vismaz vienu gadu un kura dienesta attiecības ir izbeigušās citu iemeslu dēļ, izņemot nāvi vai invaliditāti, kuram nav tiesību saņemt tūlītēju vai atliktu izdienas pensiju un kurš vēl nav sasniedzis 63 gadu vecumu, ir tiesīgs saņemt pabalstu, izbeidzot dienesta attiecības, ja vien viņš kopš savu pienākumu pildīšanas uzsākšanas pensiju tiesību nodibināšanas vai uzturēšanas nolūkā ir veicis iemaksas valsts pensiju sistēmā, privātā apdrošināšanas shēmā vai pensiju fondā pēc savas izvēles, kas atbilst minētā pielikuma 12. panta 1. punktā noteiktajām prasībām. 2012. gada 22. maija spriedumā lietā F-109/10 *AU/Komisija* Civildienesta tiesa paskaidroja, ka tāpēc vien, ka attiecīgā persona, pat neveikusi iemaksas kādā valsts pensiju sistēmā, vēl arvien gūst tiesības saņemt pensiju savā valstī, tai nevar rasties tiesības saņemt pabalstu sakarā ar dienesta attiecību izbeigšanu. Tāpat arī tādas privātas tiesības saņemt pensiju radošas apdrošināšanas noslēgšana, kuru var izbeigt pirms termiņa un kurā paredzēta veikto iemaksu atmaksāšana naudā, nevar radīt tiesības uz pabalstu sakarā ar dienesta attiecību izbeigšanu, jo saskaņā ar Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 12. panta 1. punkta b) apakšpunktu šīs tiesības ir tikai tiem, kuru privātā apdrošināšana atbilst

vairākiem nosacījumiem, tostarp, ka jānodrošina tieši tas, ka attiecīgās personas nevarēs saņemt šādu atmaksu.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Marcuccio/Komisija* Civildienesta tiesa nosprieda, ka lēmums vērsties invaliditātes komitejā ir jānošķir no individuālajiem lēmumiem par tās sastāvu, kurš var tikt mainīts, ja rodas nepieciešamība to darīt. Tādējādi, pakāpeniski nomainot vienu vai vairākus invaliditātes komitejas locekļus, tās pilnvaras automātiski neizbeidzas. Turklāt invaliditātes komitejas jaunajiem locekļiem, kuriem katram ir jāpārstāv vai nu iestāde, vai attiecīgais ierēdnis, netiek liegtas viņu tiesības, savstarpēji vienojoties, iecelt jaunu trešo ārstu, pat neraugoties uz to, ka pirms tam šādu iecelšanu pēc savas ierosmes veicis Tiesas priekšsēdētājs. Šis risinājums ir izskaidrojams tostarp ar to, ka ar iespēju iestādes izraudzītājam ārstam un attiecīgā ierēdņa izraudzītājam ārstam, savstarpēji vienojoties, iecelt trešo ārstu, ir domāts ļaut izraudzīties ārstu, kura medicīniskās zināšanas atbilst profesionālajām prasībām, ko tie uzskata par vajadzīgām, lai nodrošinātu viņu uzticēšanos trešajam ārstam.

Visbeidzot, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai jauno normu, ja vien nav paredzēti izņēmumi, uzreiz piemēro situācijām, kas rodas, kā arī agrākās tiesību normas laikā radušos, bet ne pilnībā īstenojušos situāciju sekām nākotnē. 2012. gada 13. jūnija spriedumā lietā *F-31/10 Guittet/Komisija* jautājumā par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu un arodslimību riskiem Civildienesta tiesa saistībā, konkrēti, ar fiziskajai un garīgajai veselībai nodarītā kaitējuma (turpmāk tekstā – “FGVNK”) vērtējuma skalas piemērošanu nosprieda, ka apdrošinātās personas situācija pilnībā izveidojas tikai pēc tam, kad konkretizējies tai nodarītais kaitējums. Tādēļ Civildienesta tiesa uzskatīja, ka jauno Noteikumu par apdrošināšanu 30. pants, tā kā tajā ir paredzēts, ka attiecībā uz apdrošinātām personām – nelaimes gadījumā cietušajām vai arodslimības skartajām, kurām nodarītais kaitējums ir konkretizējies pirms šo noteikumu spēkā stāšanās – ir jāpiemēro šiem noteikumiem pielikumā esošā novērtējuma skala, attiecas arī – runājot par šīm apdrošinātajām personām – uz tiem gadījumiem, kad to situācija bija pilnībā konkretizējusies laikā, kad spēkā bija agrākajiem Noteikumiem par apdrošināšanu pielikumā esošā FGVNK novērtējuma skala, un tādējādi ar šo pantu jauno Noteikumu pielikumā esošajai novērtējuma skalai ir piešķirta atpakaļejoša piemērojamība. Balstoties uz iepriekš minēto, Civildienesta tiesa atgādināja, ka tiesiskās noteiktības princips nepieļauj to, ka Savienības tiesību akta piemērojamība laikā tiek noteikta ar brīdi pirms tā spēkā stāšanās, ja vien izņēmuma kārtā citādi neprasa sasniedzamais mērķis un ja vien pienācīgi tiek ievērota iesaistīto personu tiesiskā paļāvība. Tā atzina, ka šajā lietā šie nosacījumi nebija izpildīti.

Disciplinārie pasākumi

Civildienesta noteikumu IX pielikuma 25. pantā ir noteikts princips, ka “kriminālvajāšana” aptur disciplināro vajāšanu, ja to abu pamatā ir viens un tas pats fakts. Tā kā kriminālvajāšanas jēdziens Civildienesta noteikumos nav precizēts un ņemot vērā Savienības likumdevēja šajā ziņā vairākkārtēji tieši vai netieši veiktās norādes uz valsts tiesībām, savā spriedumā iepriekš minētajā lietā *BG/Ombuds* Civildienesta tiesa atzina, ka tā nespēj izdalīt šā jēdziena autonomu izpratni un tai, lai piemērotu iepriekš minēto 25. pantu, ir jāatsaucas uz dalībvalstu tiesībām, konkrētāk, tās valsts tiesībām, kuras kriminālvajāšanas iestādes ierēdnim, attiecībā uz kuru noris disciplinārlieta, pārņemto rīcību uzskata par savā kompetencē ietilpstošu.

Tajā pašā spriedumā Civildienesta tiesa norādīja, ka Hartas 47. pantā izklāstītais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips neizslēdz, ka sankciju sākotnēji piemēro kāda pārvaldes iestāde, tomēr ar nosacījumu, ka šīs iestādes lēmumu pēc tam kontrolē tāda tiesu institūcija, kurai ir neierobežota piekritība. Tā arī atgādināja, ka tiesai, lai tā būtu uzskatāma par tiesu iestādi ar neierobežoto piekritību, tostarp jābūt piekritībai spriest par visiem faktiem un tiesību jautājumiem, kuri attiecas uz tajā izskatāmo lietu, kam disciplinārsoda gadījumā ir nepieciešams, lai tā tostarp varētu novērtēt

pārkāpuma un sankcijas samērīgumu, neaprobežojoties ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā vai pilnvaru nepareizas izmantošanas meklēšanu.

Ar darba līgumiem saistītie strīdi

Savā 2012. gada 27. novembra spriedumā lietā F-59/11 *Sipos/ITSB* Civildienesta tiesa konstatēja, ka, lasot Civildienesta noteikumu 1.a panta 1. punktu kopsakarā ar Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – “PDNK”) 2.–5. pantu, jāsecina, ka pastāvīgās iestāžu amata vietas principā tiek piešķirtas ierēdņiem un uz līguma pamata nodarbinātie darbinieki šos amatus var ieņemt tikai izņēmuma kārtā. Lai gan PDNK 2. panta b) punktā ir skaidri noteikts, ka pagaidu darbiniekus var pieņemt darbā, lai tie ieņemtu pastāvīgu amata vietu, vienlaicīgi tiek precizēts, ka to var darīt tikai uz laiku. Turklāt PDNK 8. panta otrajā daļā ir noteikts, ka pagaidu darbinieka darba līgums nevar pārsniegt četrus gadus un to var pagarināt tikai vienu reizi uz laiku, kas nepārsniedz vēl divus gadus. Šā termiņa beigās pagaidu darbinieka nodarbinātība obligāti ir jāizbeidz, vai nu izbeidzot darba attiecības, vai arī ieceļot viņu ierēdņa statusā saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.

B – Civildienesta tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2012. gada 1. janvārī)

No kreisās uz labo:

Tiesnesis *R. Barents*, tiesnese *I. Boruta*; palātas priekšsēdētājs *H. Kreppel*; priekšsēdētājs *S. Van Raepenbusch*; palātas priekšsēdētāja *M. I. Rofes i Pujol*; tiesneši *E. Perillo* un *K. Bradley*; sekretāre *W. Hakenberg*.

1. Civildienesta tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Sean Van Raepenbusch [Šons van Rapenbušs]

dzimis 1956. gadā; tiesību zinātņu maģistrs (Briseles Brīvā universitāte, 1979); specializētais starptautisko tiesību maģistrs (Brisele, 1980); tiesību zinātņu doktors (1989); Briseles Kanālu un jūras būvju akciju sabiedrības Juridiskā dienesta vadītājs (1979–1984); Eiropas Kopienu Komisijas ierēdnis (Sociālo lietu ģenerāldirekcija, 1984–1988); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1988–1994); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1994–2005); lektors Šarleruā [*Charleroi*] Universitātes centrā (starptautiskās un Eiropas sociālās tiesības, 1989–1991), Monseno [*Mons-Hainaut*] Universitātē (Eiropas tiesības, 1991–1997), Ljēžas Universitātē (Eiropas civildienesta tiesības, 1989–1991; Eiropas Savienības institucionālās tiesības, 1995–2005; Eiropas sociālās tiesības, 2004–2005); vairākas publikācijas par Eiropas sociālo tiesību un Eiropas Savienības konstitucionālo tiesību jautājumiem; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis; kopš 2011. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas priekšsēdētājs.

Horstpeter Kreppel [Horstpēters Krepels]

dzimis 1945. gadā; universitātes studijas Berlīnē, Minhenē, Frankfurtē pie Mainas (1966–1972); pirmais valsts eksāmens (1972); tiesnesis praktiķants Frankfurtē pie Mainas (1972–1973 un 1974–1975); Eiropas Koledža Brigē (1973–1974); otrais valsts eksāmens (Frankfurtē pie Mainas, 1976); darbinieks un advokāts Federālajā Darba birojā (1976); tiesnesis Darba tiesā (Hesenes federālā zeme, 1977–1993); lektors *Fachhochschule für Sozialarbeit* Frankfurtē pie Mainas un *Verwaltungsfachhochschule* Vīsbādenē (1979–1990); valsts eksperts Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskajā dienestā (1993–1996 un 2001–2005); sociālo lietu atašejs Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecībā Madridē (1996–2001); tiesnesis Frankfurtes pie Mainas Darba tiesā (no 2005. gada februāra līdz septembrim); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Irena Boruta [Irēna Boruta]

dzimusi 1950. gadā; Vroclavas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1972), tiesību zinātņu doktore (Lodza, 1982); Polijas Republikas Advokātu kolēģijas advokāte (kopš 1977. gada); pieaicinātā pētniece (Parīzes X universitāte, 1987–1988; Nantes Universitāte, 1993–1994); “Solidarosc” eksperte (1995–2000); Eiropas darba un sociālo tiesību profesore Lodzas Universitātē (1997–1998 un 2001–2005), profesore Varšavas Komercaugstskolā (2002), darba un sociālā nodrošinājuma tiesību profesore Varšavas *Cardinal Stefan Wyszyński* universitātē (2002–2005); darba un sociālo lietu ministra vietniece (1998–2001); sarunām par Polijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā izveidotās komitejas locekle (1998–2001); Polijas valdības pārstāve Starptautiskajā Darba organizācijā (1998–2001); vairāku darbu par darba tiesībām un Eiropas sociālajām tiesībām autore; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Maria Isabel Rofes i Pujol [Marija Izabela Rofesa i Puhola]

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu studijas (*licenciatura en derecho*, Barselonas Universitāte, 1981); specializācija starptautiskajās komercietībās (Meksika, 1983); Eiropas integrācijas studijas (Barselonas Tirdzniecības palāta, 1985) un Kopienu tiesību studijas (*Escola d'Administració Pública de Catalunya*, 1986); *Generalitat de Catalunya* ierēdne (Rūpniecības un enerģētikas ministrijas Juridiskā dienesta locekle, no 1984. gada aprīļa līdz 1986. gada augustam); Barselonas Advokātu kolēģijas locekle (1985–1987); Eiropas Kopienu Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direkcijas administratore, vēlāk – galvenā administratore (1986–1994); Tiesas locekļa palīdzē (ģenerālvokāta Ruisa Harabo Kolomera [*Ruiz Jarabo Colomer*] palīdzē no 1995. gada janvāra līdz 2004. gada aprīlim, tiesneša U. Lehmusas [*U. Löhmus*] palīdzē no 2004. gada maija līdz 2009. gada augustam); Barselonas *Universitat Autònoma* Juridiskās fakultātes pasniedzēja Kopienas strīdu jomā (1993–2000); daudzas publikācijas un kursi Eiropas sociālo tiesību jomā; Kopienas Augu šķirņu biroja Apelācijas padomes locekle (2006–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Ezio Perillo [Ezio Perillo]

dzimis 1950. gadā; tiesību zinātņu doktors un Padujas Advokātu kolēģijas loceklis; asistents un vēlāk pētnieks Padujas Universitātes Juridiskajā fakultātē civiltiesību un salīdzinošo tiesību jomā (1977–1982); Kopienų tiesību lektors Eiropas Koledžā Parmā (1990–1998) un Padujas Universitātes (1985–1987), Mačeratas Universitātes (1991–1994), Neapoles Universitātes (1995) un Milānas Valsts universitātes (2000–2001) juridiskajās fakultātēs; Padujas Universitātes “*Master in European integration*” zinātniskās komitejas loceklis; Eiropas Kopienų Tiesas ierēdnis, Bibliotēkas, pētniecības un dokumentācijas direkcija (1982–1984); ģenerālvokāta Dž. Federiko Mančīni [*G. Federico Mancini*] palīgs (1984–1988); Eiropas Parlamenta ģenerālsēkretāra Enriko Vinči [*Enrico Vinci*] juriskonsults (1988–1993); šajā pašā iestādē – Juridiskā dienesta nodaļas vadītājs (1995–1999); Likumdošanas un samierināšanas lietu, iestāžu savstarpējo attiecību un attiecību ar valstu parlamentiem direktorāta direktors (1999–2004); Ārējo attiecību direktorāta direktors (2004–2006); Juridiskā dienesta Likumdošanas jautājumu direktorāta direktors (2006–2011); vairāku publikāciju par Itālijas civiltiesībām un Eiropas Savienības tiesībām autors; kopš 2011. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

René Barents [Renē Barents]

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu maģistrs, specializētais ekonomikas maģistrs (Roterdamas Erasma universitāte, 1973); tiesību zinātņu doktors (Utrehtas Universitāte, 1981); Eiropas tiesību un starptautisko ekonomikas tiesību pētnieks (1973–1974) un Eiropas tiesību un ekonomikas tiesību docents Utrehtas Universitātes Eiropas institūtā (1974–1979) un Leidenas Universitātē (1979–1981); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1981–1986), Eiropas Kopienų Tiesas Civildienesta tiesību nodaļas vadītājs (1986–1987); Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1987–1991); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1991–2000); Eiropas Savienības Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direkcijas nodaļas vadītājs (2000–2009) un direkcijas direktors (2009–2011); Eiropas tiesību profesors (1988–2003) un goda profesors (kopš 2003. gada) Māstrihtas Universitātē; Hertogenbosas Apelācijas tiesas padomnieks (1993–2011); Nīderlandes Karaliskās zinātņu akadēmijas loceklis (kopš 1993. gada); vairāku publikāciju par Eiropas tiesībām autors; kopš 2011. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Kieran Bradley [Kierans Brādlis]

dzimis 1957. gadā; tiesību zinātņu maģistrs (*Trinity College*, Dublina, 1975–1979); senatores Mērijas Robinsones [*Mary Robinson*] palīgs pētniecības jautājumos (1978–1979 un 1980); “Pádraig Pearse” stipendiāts Eiropas Koledžā (1979); Eiropas tiesību pēcdiploma studijas Eiropas Koledžā (1979–1980); Kembridžas Universitātes maģistra grāds tiesību zinātnēs (1980–1981); praktikants Eiropas Parlamentā (Luksemburga, 1981); administrators Eiropas Parlamenta Juridiskās komisijas sekretariātā (Luksemburga, 1981–1988); Eiropas Parlamenta Juridiskā dienesta loceklis (Brisele, 1988–1995); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1995–2000); Eiropas tiesību docents *Harvard Law School* (2000); Eiropas Parlamenta Juridiskā dienesta loceklis (2000–2003), vēlāk – nodaļas vadītājs (2003–2011) un direktors (2011); vairāku publikāciju autors; kopš 2011. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Waltraud Hakenberg [Valtraude Hakenberga]

dzimusi 1955. gadā; tiesību zinātņu studijas Ratisbonnā un Ženēvā (1974–1979); pirmais valsts eksāmens (1979); pēcdiploma studijas Kopienu tiesībās Eiropas Koledžā Brigē (1979–1980); tiesnese prakticante Ratisbonnā (1980–1983); tiesību zinātņu doktore (1982); otrais valsts eksāmens (1983); advokāte Minhenē un Parīzē (1983–1989); ierēdne Eiropas Kopienu Tiesā (1990–2005); Tiesas locekļa palīdzē Eiropas Kopienu Tiesā (tiesneša P. Janna [*P. Jann*] kabinets, 1995–2005); pasniedzēja vairākās universitātēs Vācijā, Austrijā, Šveicē un Krievijā; goda profesore Zāras [*Sarre*] Universitātē (kopš 1999. gada); dažādu juridisku komiteju, apvienību un kolēģiju locekle; vairākas publikācijas par Kopienu tiesību un tiesvedības jautājumiem; kopš 2005. gada 30. novembra – Civildienesta tiesas sekretāre.

2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2012. gadā

Civildienesta tiesas sastāvā 2012. gadā izmaiņas nav notikušas.

3. Protokolārā kārtība

no 2012. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim

S. VAN RAEPENBUSCH, Civildienesta tiesas priekšsēdētājs

H. KREPPEL, palātas priekšsēdētājs

M. I. ROFES i PUJOL, palātas priekšsēdētāja

I. BORUTA, tiesnese

E. PERILLO, tiesnesis

R. BARENTS, tiesnesis

K. BRADLEY, tiesnesis

W. HAKENBERG, sekretāre

4. Bijušie Civildienesta tiesas locekļi

Kanninen Heikki (2005–2009)

Tagaras Haris (2005–2011)

Gervasoni Stéphane (2005–2011)

Priekšsēdētājs

Mahoney Paul J. (2005–2011)

C – Civildienesta tiesas darbības statistika

Civildienesta tiesas vispārējā darbība

1. Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2008–2012)

Ierosinātās lietas

2. Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām atbildētājām iestādēm (2008–2012)
3. Tiesvedības valoda (2008–2012)

Pabeigtās lietas

4. Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2012)
5. Iznākums (2012)
6. Pagaidu noregulējums (2008–2012)
7. Tiesvedības ilgums mēnešos (2012)

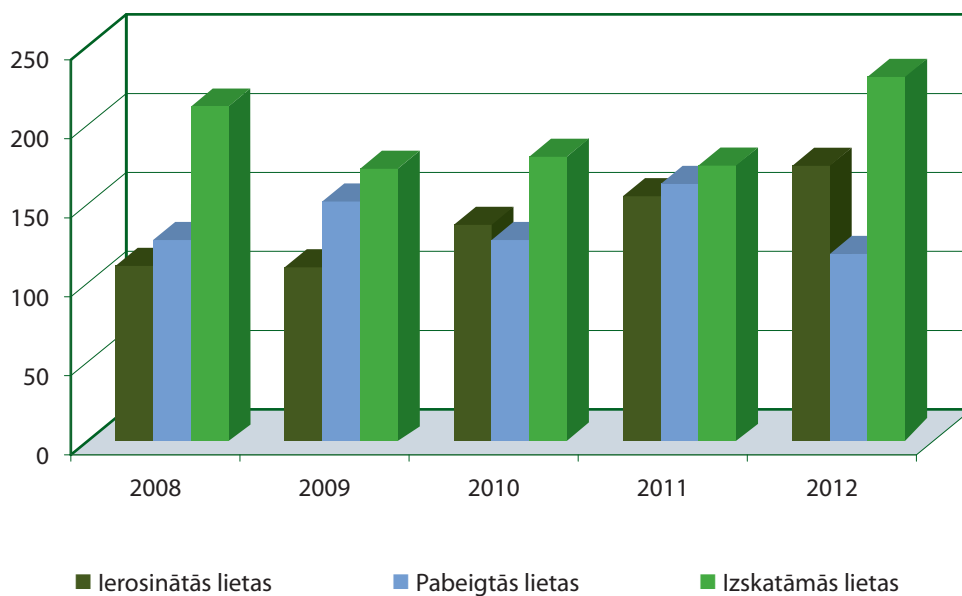
Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī

8. Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)
9. Prasītāju skaits (2012)

Dažādi

10. Civildienesta tiesas nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības Vispārējā tiesā (2008–2012)
11. Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2008–2012)

1. *Civildienesta tiesas vispārējā darbība* Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2008–2012)

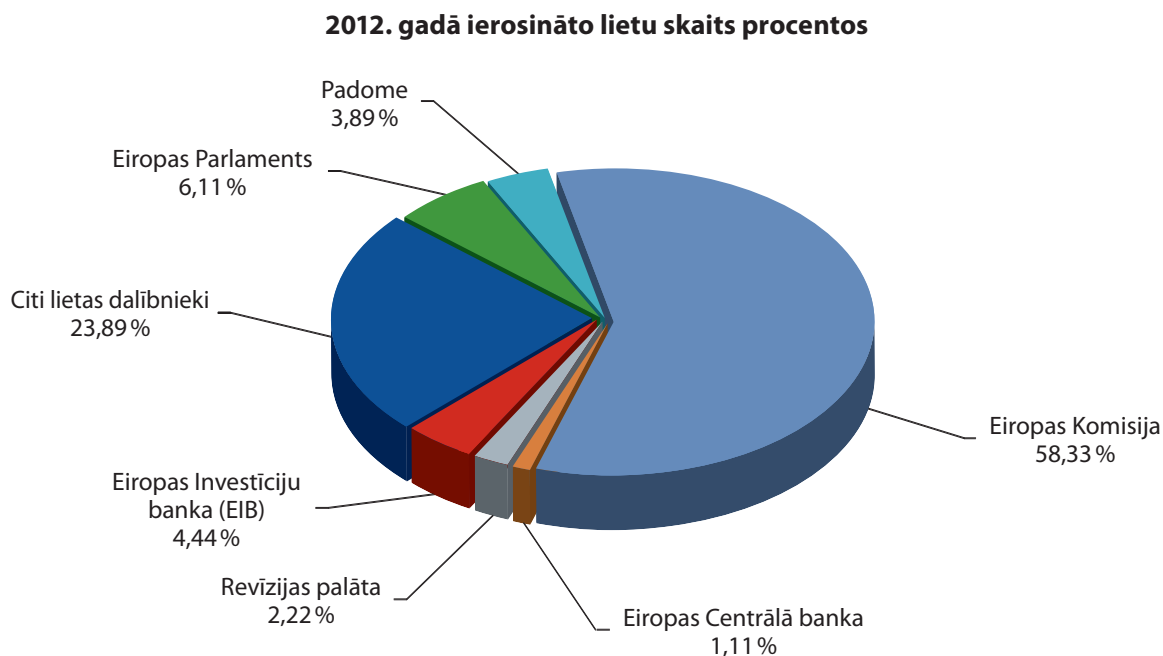

	2008	2009	2010	2011	2012
Ierosinātās lietas	111	113	139	159	178
Pabeigtās lietas	129	155	129	166	121
Izskatāmās lietas	217	175	185	178	235 ¹

Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

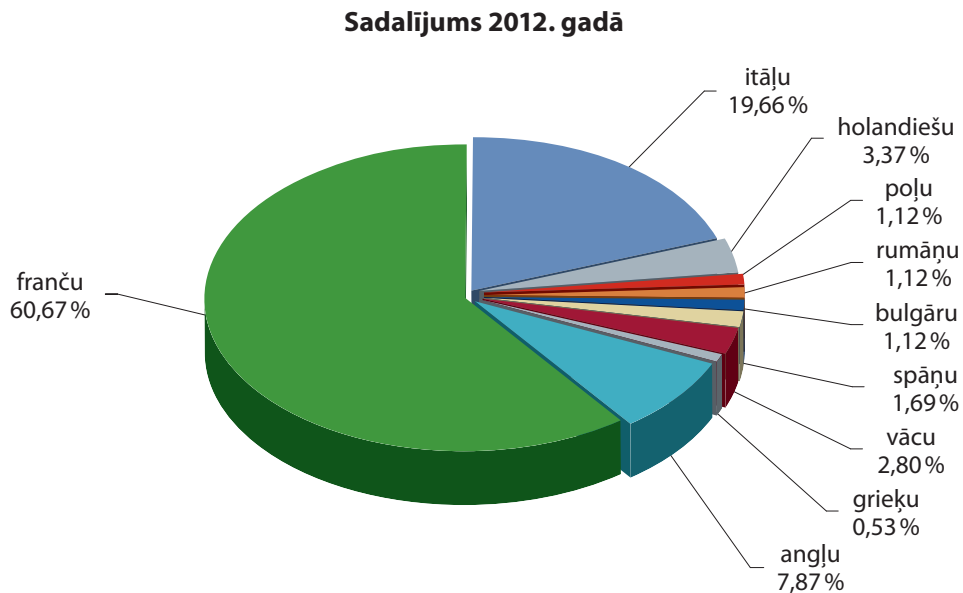
¹ No kurām 25 lietas ir apturētas.

2. Ierosinātās lietas – Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām atbildētājām iestādēm (2008–2012)

	2008	2009	2010	2011	2012
Eiropas Parlaments	14,41 %	8,85 %	9,35 %	6,29 %	6,11 %
Padome	4,50 %	11,50 %	6,47 %	6,92 %	3,89 %
Eiropas Komisija	54,95 %	47,79 %	58,99 %	66,67 %	58,33 %
Eiropas Savienības Tiesa		2,65 %	5,04 %	1,26 %	
Eiropas Centrālā banka	2,70 %	4,42 %	2,88 %	2,52 %	1,11 %
Revīzijas palāta	5,41 %	0,88 %		0,63 %	2,22 %
Eiropas Investīciju banka (EIB)	1,80 %	0,88 %	5,76 %	4,32 %	4,44 %
Citi lietas dalībnieki	16,21 %	23,01 %	11,51 %	11,40 %	23,89 %
Kopā	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

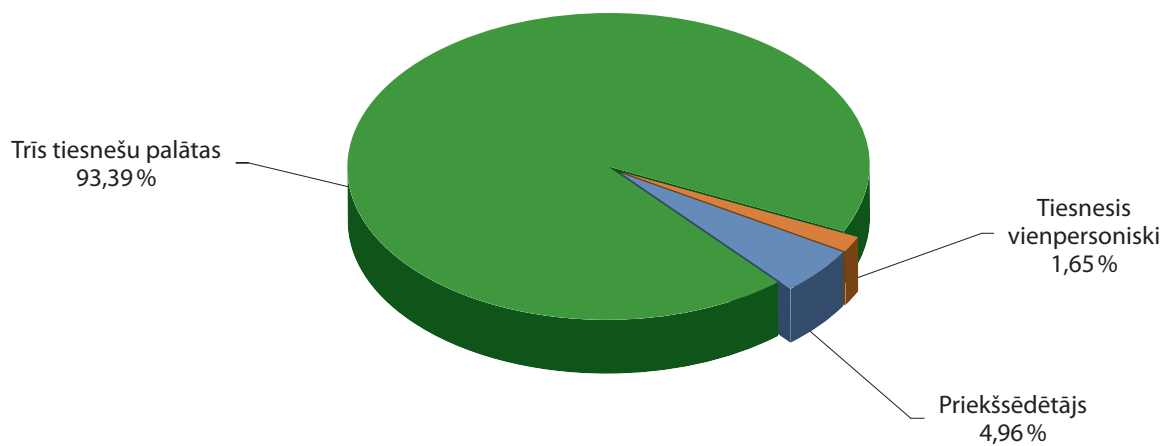
3. Ierosinātās lietas – Tiesvedības valoda (2008–2012)

Tiesvedības valoda	2008	2009	2010	2011	2012
bulgāru					2
spāņu	1	1	2	2	3
čehu		1			
vācu	10	9	6	10	5
grieķu	3	3	2	4	1
angļu	5	8	9	23	14
franču	73	63	105	87	108
itāļu	6	13	13	29	35
lietuviešu	2				
ungāru	1			1	
holandiešu	8	15	2	1	6
poļu	1			1	2
portugāļu	1				
rumāņu					2
slovāku				1	
Kopā	111	113	139	159	178

Tiesvedības valoda ir valoda, kādā uzsākta tiesvedība, nevis prasītāja dzimtā valoda vai pilsonības valoda.

4. *Pabeigtās lietas – Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2012)*

	Spriedumi	Rīkojumi par lietas izslēgšanu no reģistra pēc izlīguma ¹	Citi rīkojumi, ar kuriem ir izbeigta tiesvedība	Kopā
Plēnumš				
Priekšsēdētājs			6	6
Trīs tiesnešu palātas	62	4	47	113
Tiesnesis vienpersoniski			2	2
Kopā	62	4	55	121

¹ 2012. gadā bija vēl 18 mēģinājumi panākt izlīgumu pēc Civildienesta tiesas iniciatīvas, kuros izlīgums nav panākts.

5. Pabeigtās lietas – Iznākums (2012)

	Spriedumi			Rikojumi				Kopā
	Pilnībā apmierinātas prasības	Dalēji apmierinātas prasības	Prasības, kas noraidītas pilnībā, tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas	[Acīmredzami] nepieņemamas vai nepamatotas prasības/pieteikumi	Izligumi, kas noslēgti pēc iztiesāšanas sastāva iesaistīšanās	Izslēgšana no reģistra cita iemesla dēļ, tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošana atpakaļ	Pilnīgi vai daļēji apmierināti pieteikumi (sevišķā tiesāšanas kārtībā)	
Atalgojums un pabalsti	1		5	2			2	10
Citi		1	7	7			7	27
Darba apstākļi/ Atvaļinājumi	1							1
Darbinieka līguma izbeigšana vai nepagarināšana		1	5	2			4	12
Disciplinārlietas			4					4
Iecelšana amatā/Atkārtota iecelšana amatā	1		2				1	4
Konkurss			13	3	1		5	22
Novērtējums/ Paaugstināšana amatā		1	5	4	2		8	20
Pensijas un invaliditātes pabalsti		1	1	1			1	4
Pieņemšana darbā/ Iecelšana amatā/ Klasificēšana pakāpē	2	1	4	1	1		1	10
Sociālais nodrošinājums/ Arodslimības/ Negadījumi		2	4				1	7
Kopā	5	7	50	20	4		30	121

6. *Pagaidu noregulējums (2008–2012)*

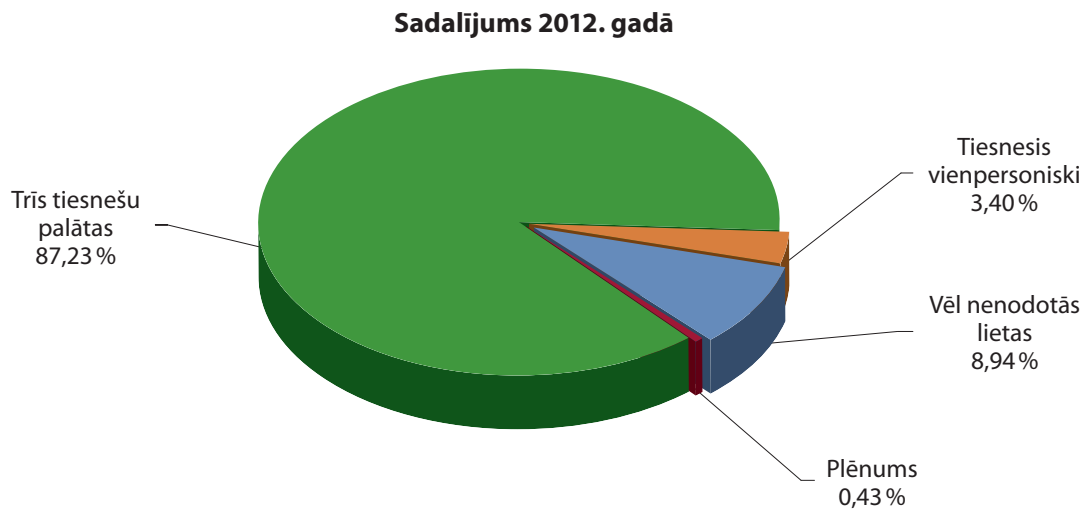
Pabeigtās pagaidu noregulējuma lietas	Iznākums		
	Pilnīga vai daļēja pieņemšana	Noraidīšana	Lietas izslēgšana no reģistra
2008	4	4	
2009	1	1	
2010	6	4	2
2011	7	4	3
2012	11	10	1
Kopā	29	22	6

7. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2012)*

Ierosinātās lietas	Vidējais ilgums	
	Visas tiesvedības ilgums	Tiesvedības ilgums, neieskaitot tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgumu
Spriedumi	62	19,4
Rikojumi	59	12,3
Kopā	121	15,9

Termiņi ir izteikti mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

8. *Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Iztiesāšanas sastāvs (2008–2012)*

	2008	2009	2010	2011	2012
Plēnums	5	6	1		1
Priekšsēdētājs	2	1	1	1	
Trīs tiesnešu palātas	199	160	179	156	205
Tiesnesis vienpersoniski				2	8
Vēl nenodotās lietas	11	8	4	19	21
Kopā	217	175	185	178	235

9. Lietas, kuru izskatīšana turpinās 31. decembrī – Prasītāju skaits

Izskatāmās lietas, kurās 2012. gadā bija vislielākais prasītāju skaits

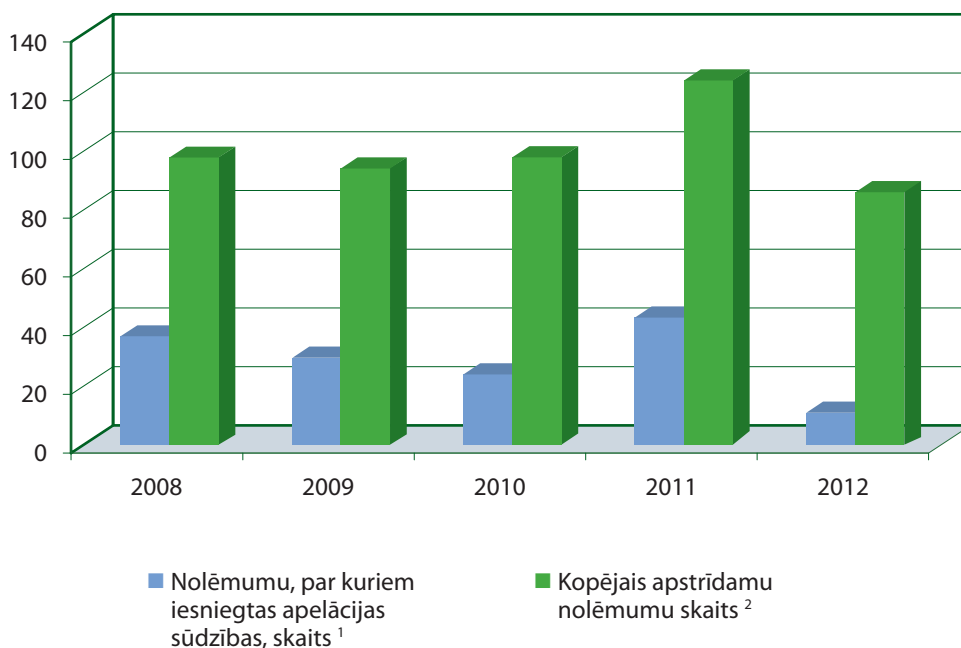
Prasītāju skaits	Jomas
535 (2 lietas)	Civildienesta noteikumi – Atalgojums – Ierēdņu un pārējo darbinieku atalgojuma un pensiju ikgadēja korekcija – Civildienesta noteikumu 64., 65. un 65.a pants un XI pielikums – Padomes 2010. gada 20. decembra Regula (ES) Nr. 1239/2010 – Korekcijas koeficients – Isprā strādājošie ierēdņi
169	Civildienesta noteikumi – ECB personāls – Pensiju sistēmas reforma
37 (26 lietas)	Civildienesta noteikumi – Pensijas – Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. un 3. punkts par pensijas tiesību pārskaitīšanu
33	Civildienesta noteikumi – EIB – Pensijas – Pensiju sistēmas reforma
25	Civildienesta noteikumi – Paaugstināšana amatā – 2010. un 2011. gada paaugstināšana amatā – Paaugstināšanas amatā sliekšņu noteikšana
19	Civildienesta noteikumi – Parlamenta Personāla komiteja – Vēlēšanas – Pārkāpumi vēlēšanu procesā
16 (3 lietas)	Civildienesta noteikumi – Atalgojums – Ģimenes pabalsti – Pabalsts izglītībai – Piešķiršanas nosacījumi
13	Civildienesta noteikumi – Palīgdarbinieks – Pagaidu darbinieks – Darbā pieņemšanas nosacījumi – Līguma termiņš
10	Civildienesta noteikumi – Līgumdarbinieks – Pagaidu darbinieks – Darbā pieņemšanas nosacījumi – Līguma termiņš
10 (2 lietas)	Civildienesta noteikumi – Atklāts konkurss – Paziņojums par konkursu EPSO/AD/204/10 – Nepielaišana pie konkursa nākamā posma pēc atlases, kas balstīta uz kvalifikāciju
10 (10 lietas)	Civildienesta noteikumi – Tiesvedības – Tiesāšanās izdevumu noteikšana

Ar terminu "Civildienesta noteikumi" tiek apzīmēti Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība.

Kopējais prasītāju skaits visās izskatāmajās lietās (2008-2012)

	Kopējais prasītāju skaits	Kopējais izskatāmo lietu skaits
2008	1161	217
2009	461	175
2010	812	185
2011	1006	178
2012	1086	235

10. *Dažādi* – Civildienesta tiesas nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības Vispārējā tiesā (2008–2012)

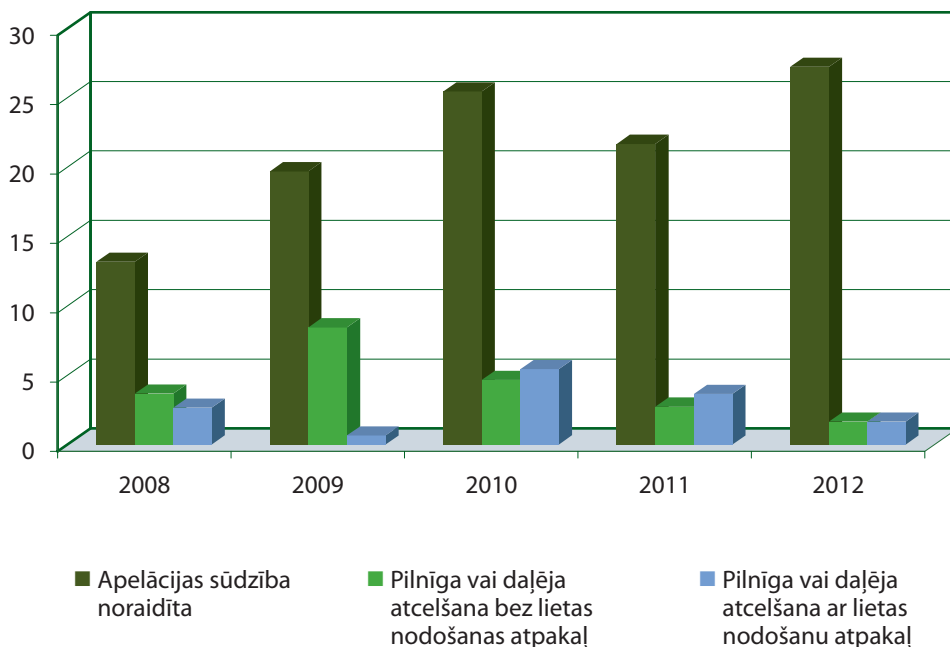

	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits ¹	Kopējais apstrīdamu nolēmumu skaits ²	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits procentos ²
2008	37	99	37,37%
2009	30	95	31,58%
2010	24	99	24,24%
2011	44	126	34,92%
2012	11	87	12,64%

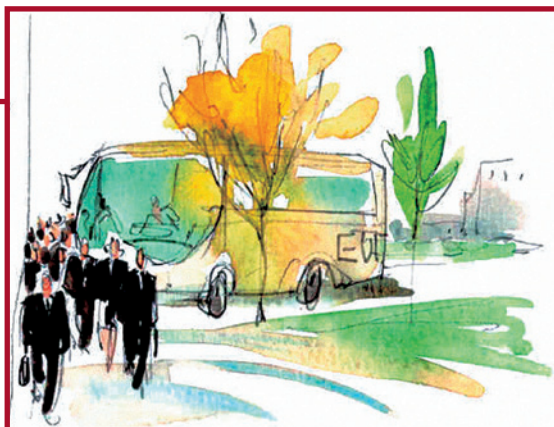
¹ Attiecīgajā gadā pasludinātie vai pieņemtie spriedumi, rīkojumi, ar kuriem prasības atzītas par nepieņemamām, acīmredzami nepieņemamām vai acīmredzami nepamatotām, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai pieteikuma par iestāšanos lietā noraidīšanu.

² Šis procents par attiecīgo gadu var neatbilst attiecīgajā gadā pieņemto nolēmumu, par kuriem var iesniegt apelācijas sūdzību, skaitam, jo apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš var ilgt divus kalendāros gadus.

11. *Dažādi* – Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2008–2012)

	2008	2009	2010	2011	2012
Apelācijas sūdzība noraidīta	14	21	27	23	29
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	4	9	5	3	2
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	3	1	6	4	2
Kopā	21	31	38	30	33

IV nodaļa

Tikšanās un vizītes

A – Oficiālās vizītes un pasākumi Eiropas Savienības Tiesā, Vispārējā tiesā un Civildienesta tiesā 2012. gadā

Tiesa

12. janvāris	<i>R. D. Iftimie</i> , Rumānijas vēstnieces Luksemburgā, vizīte
31. janvāris	<i>J. Peumans</i> , Flandrijas parlamenta priekšsēdētāja, vizīte Flandrijas parlamenta locekļu delegācijas pavadībā
6. februāris	<i>R. Montgomery</i> , Īrijas pastāvīgā pārstāvja Eiropas Savienībā, vizīte
9. februāris	Vizīte saistībā ar Francijas Republikas Eiropas zonas vēstnieku reģionālo sanākumi
9. februāris	<i>H. M. Szpunar</i> , Polijas Republikas Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieka, vizīte
9. februāris	<i>D. Reynders</i> , Beļģijas Karalistes vicepremierministra un ārlietu, ārējās tirdzniecības un Eiropas lietu ministra, vizīte
12.–14. februāris	Augstāko vācu valodā runājošo tiesu (<i>Sechser-Treffen</i>) delegāciju vizīte
16. februāris	<i>M. Němcová</i> , Čehijas Republikas parlamenta Deputātu palātas priekšsēdētājas, vizīte
16. februāris	<i>M. Schulz</i> , Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja, vizīte
27. februāris	<i>V. A. Chizhov</i> , Krievijas Federācijas vēstnieka Eiropas Savienībā, vizīte
1. marts	<i>D. Christofias</i> , Kipras Republikas prezidenta, vizīte
5. marts	<i>A. Dastis Quecedo</i> , Spānijas Karalistes pastāvīgā pārstāvja Eiropas Savienībā, vizīte
7. marts	<i>A. Avello Díez del Corral</i> , Spānijas Karalistes vēstnieka Luksemburgā, vizīte
14. marts	<i>P. Kaukoranta</i> , Somijas Republikas Ārlietu ministrijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektors, vizīte
22. un 23. marts	Zviedrijas Karalistes Augstākās administratīvās tiesas delegācijas vizīte
29. marts	<i>L. Teirlinck</i> , Beļģijas Karalistes vēstnieka Luksemburgā, un <i>J.-F. Terral</i> , Francijas Republikas vēstnieka Luksemburgā, vizīte
23. un 24. aprīlis	Čehijas Republikas Augstākās tiesas delegācijas vizīte
23.–25. aprīlis	Centrālāfrikas Ekonomikas un monetārās kopienas (<i>CEMAC</i>) Tiesas, Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienas (<i>CEDEAO</i>) Tiesas un Rietumāfrikas Ekonomikas un monetārās savienības (<i>UEMOA</i>) Tiesas delegāciju vizīte
27. aprīlis	<i>D. Teixeira de Abreu Fezas Vital</i> , Portugāles Republikas pastāvīgā pārstāvja Eiropas Savienībā, vizīte
3. maijs	<i>K. Massimov</i> , Kazahstānas Republikas premjerministra, vizīte
3. maijs	<i>X. Bettel</i> , Luksemburgas pilsētas mēra, vizīte
14. maijs	<i>W. Hoyer</i> , Eiropas Investīciju bankas priekšsēdētāja, vizīte
30. maijs	<i>S. Day O'Connor</i> , Amerikas Savienoto Valstu Augstākās tiesas bijušās tiesneses, vizīte
6. jūnijs	<i>D. Gros</i> , Mecas pilsētas mēra, vizīte
11. jūnijs	<i>D. Vaughan</i> , Eiropas Parlamenta Budžeta komitejas ziņotāja, vizīte

15. un 16. jūnijs	Eiropas Savienības Tiesas locekļu palīgu un bijušo Tiesas locekļu palīgu apvienības konference
25. jūnijs	Dānijas Karalistes Tiesai patapinātās <i>J. Birkemose</i> gleznas oficiālā nodošana, piedaloties <i>N. Wammen</i> , Dānijas Karalistes Eiropas lietu ministram
25.–27. jūnijs	Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienas (CEDEAO) Tiesas delegācijas vizīte
11. jūlijs	<i>J.-U. Hahn</i> , Hesenes federālās zemes (Vācija) ministru prezidenta vietnieka un tieslietu, integrācijas un Eiropas lietu ministra, vizīte
16. jūlijs	<i>O. Miljenić</i> , Horvātijas Republikas tieslietu ministra, <i>B. Hrvatinić</i> , Horvātijas Republikas Augstākās tiesas priekšsēdētāja, un <i>S. Petrović</i> , Zagrebas Universitātes Juridiskās fakultātes profesora, vizīte
14. septembris	Kipras ievēlēto Eiropas Parlamenta locekļu vizīte
24. un 25. septembris	<i>UK and Ireland Judicial and Academic Visit</i>
25. septembris	<i>A. Seban</i> , Pompidū centra prezidenta, vizīte
2. oktobris	<i>C. Gläser</i> , Vācijas Federatīvās Republikas vēstnieces Luksemburgā, vizīte
8. oktobris	"Festschrift" nodošana <i>P. Lindh</i> , bijušajai Tiesas loceklei
25. oktobris	<i>F. Mulholland</i> , Lord Advocate of Scotland vizīte
7. novembris	Dienvideiropas augstākā līmeņa tiesnešu delegācijas vizīte
12. un 13. novembris	<i>6. Luxemburger Expertenforum zur Entwicklung des Unionsrechts</i>
26. novembris	Eiropas Cilvēktiesību tiesas delegācijas vizīte
30. novembris	<i>N. Stefanovic</i> , Serbijas Republikas Nacionālās asamblejas priekšsēdētāja, vizīte
3. un 4. decembris	Tiesnešu forums
4. decembris	Luksemburgas Pasta un telekomunikāciju uzņēmuma veiktā Tiesas 60. gadadienai veltītās pastmarkas nodošana
12. decembris	<i>M. Entin</i> , Krievijas Federācijas vēstnieka Luksemburgā, vizīte

Vispārējā tiesa

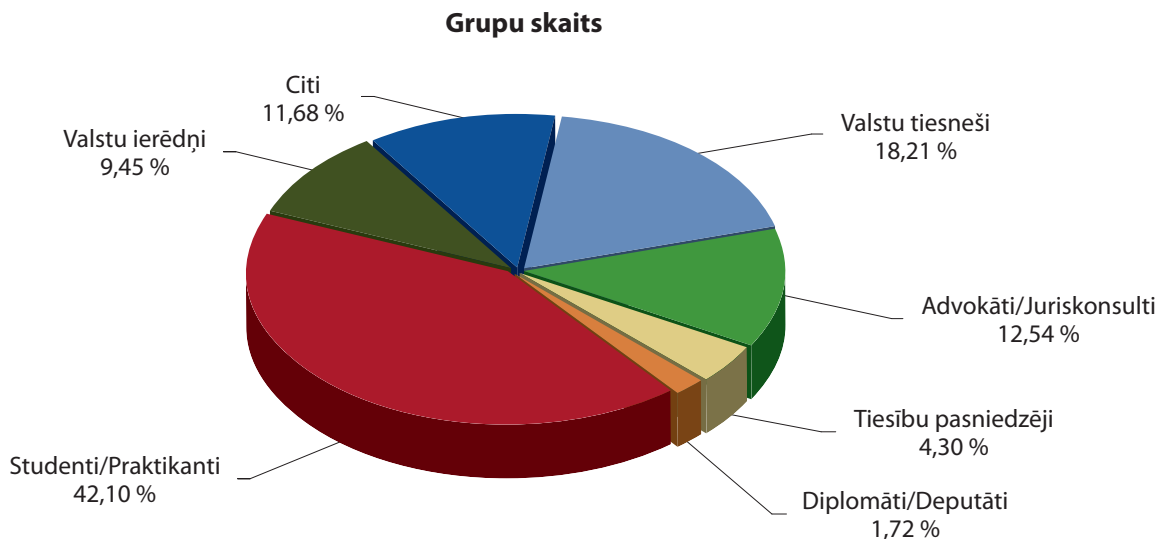
24. janvāris	Beļģijas delegācijas par tiesu darba ražīgumu vizīte
3. februāris	Luksemburgas Lielhercogistes Ārlietu ministrijas delegācijas vizīte
11. maijs	Horvātijas Republikas Tieslietu ministrijas delegācijas vizīte
6. jūnijs	“Public Law Discussion Forum” delegācijas vizīte
23. oktobris	“Sankciju grupas (RELEX/Sankcijas)”, ko veido dalībvalstu, EĀDD un Komisijas un Padomes juridisko dienestu pārstāvji, vizīte

Civildienesta tiesa

12. septembris	<i>M. de Sola Domingo</i> , Eiropas Komisijas mediatores, vizīte
26. septembris	<i>P. N. Diamandouros</i> , Eiropas ombuda, vizīte

B – Mācību apmeklējumi

1. Sadalījums pa grupu veidiem (2012)

	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Tiesību pasniedzēji	Diplomāti/ Deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā
Grupu skaits	106	73	25	10	245	55	68	582

2. Mācību apmeklējumi – Sadalījums pa dalībvalstīm (2012)

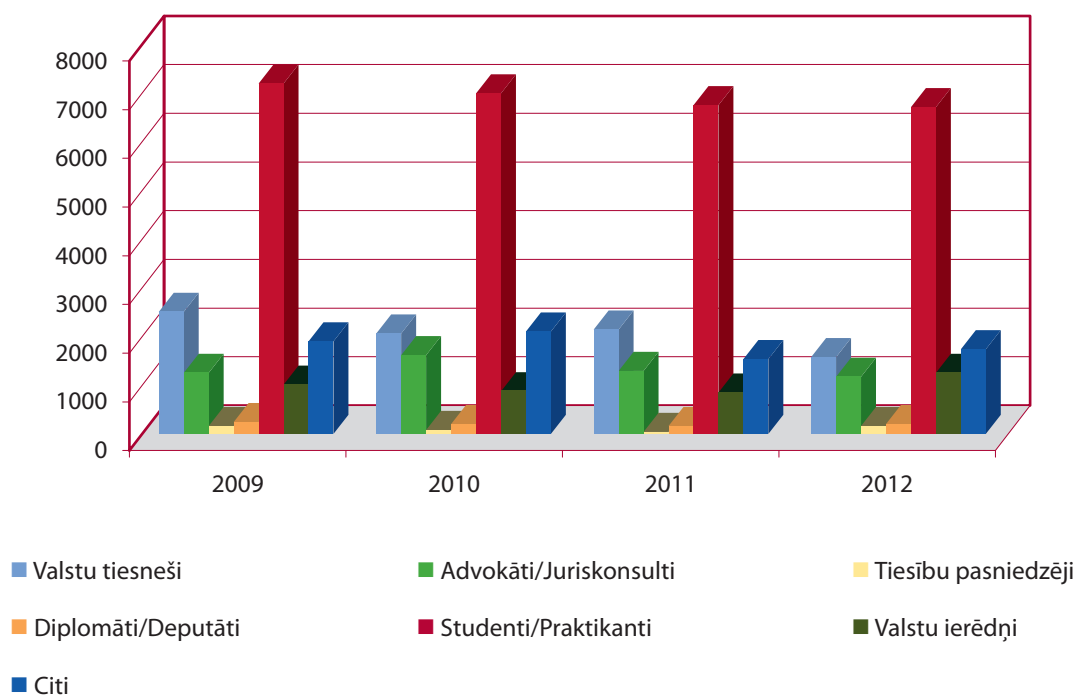
	Apmeklētāju skaits										Grupu skaits
	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Tiesību pasniedzēji	Diplomāti/ Deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā			
BE	12	72	28		628		84	824		25	
BG	28	52				18	5	103		7	
CZ	4				86	60		150		8	
DK	75	50		13	51	16	23	228		10	
DE	295	191		43	861	172	1 037	2 599		97	
EE											
IE	4				45			49		4	
EL	10				28			38		3	
ES	25	95			132		10	262		18	
FR	186			25	743	49	275	1 278		54	
IT		20	18		390			428		32	
CY	6				16			22		4	
LV		3			15			18		6	
LT	8				8			16		8	
LU	14	15		19	55		12	115		6	
HU					44			44		1	
MT											
NL		24		40	109	11		184		8	
AT	34	17		48	207		24	330		14	
PL											
PT		48			145			193		8	
RO	10	21			10	16		57		9	
SI			5		128		32	165		9	
SK					45			45		3	
FI	24	6					20	50		3	
SE	85	20	52		49			206		8	
UK	36	32			46		9	123		12	
Trešās valstis	436	73	79	33	1 169	96	98	815		122	
Jauktās grupas (ES)	246	434			1 556	793	89	3 118		103	
Kopā	1 538	1 173	182	221	6 566	1 231	1 718	12 629		582	

3. Tiesnešu forums (2012)

BE	6	DK	3	IE	2	FR	8	LV	3	HU	3	AT	3	RO	4	FI	3
BG	2	DE	8	EL	5	IT	3	LT	3	MT	1	PL	5	SI	2	SE	0
CZ	2	EE	1	ES	5	CY	2	LU	2	NL	7	PT	4	SK	3	UK	5

Kopā | 95

4. Apmeklētāju skaita un veida attīstība (2009–2012)

Apmeklētāju skaits

	Valstu tiesneši	Advokāti/ Juriskonsulti	Tiesību pasniedzēji	Diplomāti/ Deputāti	Studenti/ Praktikanti	Valstu ierēdņi	Citi	Kopā
2009	2463	1219	156	262	7053	1016	1854	14 023
2010	2037	1586	84	193	6867	870	2078	13 715
2011	2087	1288	47	146	6607	830	1507	12 512
2012	1538	1173	182	221	6566	1231	1718	12 629

C – Svinīgās sēdes

14. maijs	Svinīgā sēde sakarā ar Eiropas Savienības Revīzijas palātas locekļu daļēju nomainīu
17. septembris	Svinīgā sēde sakarā ar tiesneša <i>G. Berardis</i> stāšanos amatā Vispārējā tiesā
8. oktobris	Svinīgā sēde sakarā ar Tiesas sastāva daļēju nomainīu, sakarā ar palātas priekšsēdētāja <i>J. N. Cunha Rodrigues</i> , pirmā ģenerālvokāta <i>J. Mazák</i> un tiesnešu <i>K. Schiemann</i> un <i>E. Cremona</i> amata pilnvaru beigām un aiziešanu no amata un tiesneša <i>J. L. da Cruz Vilaça</i> , ģenerālvokāta <i>M. Wathelet</i> un tiesneša <i>C. Vajda</i> stāšanos amatā un tiesneša <i>E. Buttigieg</i> stāšanos amatā Vispārējā tiesā
28. novembris	Svinīgā sēde sakarā ar ģenerālvokātes <i>V. Trstenjak</i> amata pilnvaru beigām un aiziešanu no amata un Tiesas ģenerālvokāta <i>N. Wahl</i> stāšanos amatā
4. decembris	Svinīgā sēde sakarā ar Tiesas 60. gadadienu

D – Vizītes un piedalīšanās oficiālos pasākumos

Tiesa

1. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Jaungada apsveikumu apmaiņas ceremonijā Valletā pēc Maltas prezidenta ielūguma
3. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Beļģijas Kasācijas tiesas rīkotajā Jaungada pieņemšanā
9. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Francijas Republikas Kasācijas tiesas svinīgajā sēdē Parīzē
11. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Viņa Karaliskās Augstības Luksemburgas lielhercoga rīkotajā Jaungada pieņemšanā Luksemburgā
12. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Vācijas Federatīvās Republikas prezidenta rīkotajā Jaungada pieņemšanā Berlīnē
19. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Beļģijas Karalistes pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā rīkotajā Jaungada pieņemšanā Briselē
20. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās oficiālajā pieņemšanā Minhenē sakarā ar <i>R. Mellinghoff</i> stāšanos Federālās Finanšu tiesas priekšsēdētāja amatā
24. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Dānijas prezidentūras Eiropas Savienībā rīkotajās vakariņās Briselē
26. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Augstākās kasācijas tiesas rīkotajā tiesas gada inaugurācijas ceremonijā Romā
27. janvāris	Tiesas delegācijas piedalīšanās Eiropas Cilvēktiesību tiesas rīkotajā svinīgajā sēdē un seminārā "Comment assurer une plus grande implication des juridictions nationales dans le système de la Convention" Strasbūrā
30. janvāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>docteur honoris causa</i> starptautiskajās attiecībās nosaukuma piešķiršanas Itālijas Republikas prezidentam <i>G. Napolitano</i> ceremonijā Boloņā pēc Boloņas Universitātes ielūguma
8. februāris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Rechtspolitischen Neujahrsempfang</i> Berlīnē pēc Vācijas Federatīvās Republikas tieslietu ministra ielūguma
1. marts	Tiesas pārstāvju piedalīšanās jaunā Somijas Republikas prezidenta <i>S. Niinistö</i> stāšanās amatā ceremonijā Helsinkos
15. un 16. marts	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Dānijas Tieslietu ministrijas rīkotajā seminārā "The Practical Application of the EU Charter of Fundamental Rights" Kopenhāgenā sakarā ar Dānijas prezidentūru
22. marts	Tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās saistībā ar Nīderlandes karalienes valsts vizīti rīkotajā apaļā galda diskusijā Luksemburgas Universitātē par tematu "Eiropa pēc krīzes"
2.–6. aprīlis	Oficiāla Tiesas delegācijas vizīte Krievijas Federācijā
4. aprīlis	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Konstitucionālās tiesas pilnsapulcē Varšavā un priekšlasījums par tematu "Konstitucionālās tiesas prejudiciālie jautājumi"
16.–19. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Second Petersburg International Legal Forum</i> Sanktpēterburgā

16.–20. maijs	Oficiāla Tiesas delegācijas vizīte Rumānijā
17.–19. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>The 9th Ibero-American Conference on Constitutional Justice</i> Kadisā
22. un 23. maijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās un uzstāšanās par tematu “Développements récents dans la jurisprudence de la Cour en matière de fiscalité directe à l’égard des citoyens” <i>Fiscalis</i> programmas ietvaros Nikozijā, ko Eiropas Komisijas Nodokļu un muitas savienības ģenerāldirektorāts rīkoja kopā ar Kipras Finanšu ministriju
30. maijs–2. jūnijs	Tiesas delegācijas piedalīšanās <i>FIDE 25.</i> kongresā Tallinā
1. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās ceremonijā par godu valsts svētkiem Romā pēc Itālijas Republikas prezidenta ielūguma
25. un 26. jūnijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valsts padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas 23. kolokvijā Madridē
5. jūlijs	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Kipras prezidentūras Eiropas Savienības Padomē inaugurācijas ceremonijā Limasolā pēc Kipras Republikas prezidenta ielūguma
24. jūlijs	Tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās Grieķijas Republikas prezidenta par godu Republikas atjaunošanas gadadienai rīkotajā pieņemšanā Atēnās
1.–4. septembris	Oficiāla Tiesas delegācijas vizīte Kipras Republikā
4.–7. septembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>16th Symposium of European Patent Judges</i> Dublinā
21. septembris	Tiesas delegācijas piedalīšanās <i>69. Deutscher Juristentag</i> Minhenē
28. septembris	Tiesas priekšsēdētāja piedalīšanās un noslēguma runa <i>European Law Institute</i> rīkotajā konferencē Briselē
1. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Opening of the Legal Year</i> Londonā
1. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Verfassungstag</i> Vīnē
2. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Kipras Republikas Konkurences aizsardzības komisijas rīkotajā konferencē “Effective enforcement of the competition rules in the EU” Nikozijā
3. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Tag der Deutschen Einheit</i> ietvaros rīkotajās ceremonijās Minhenē
26. oktobris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Augstāko tiesu priekšsēdētāju asociācijas 5. kolokvijā “Nomination des juges à la cour suprême, à la Cour de justice de l’Union européenne et à la Cour européenne des droits de l’homme” Parīzē
9. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Roundtable discussion on leading asylum cases</i> Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā
15. un 16. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās simpozijā “Fundamental rights in the EU; three years after Lisbon” un runa par tematu “Fundamental rights in the EU – The Luxembourg perspective” Eiropas Koledžā Brigē pēc Kipras prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ielūguma

23. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Eiropas Savienības Valsts padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas rīkotajā seminārā "Accès des citoyens à la justice et organisations juridictionnelles en matière d'environnement – Spécificités nationales et influences du droit de l'Union européenne" Briselē
29. novembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Rumānijas valsts svētkos Briselē
6. decembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās Somijas Republikas ikgadējā pieņemšanā par godu Neatkarības svētkiem Helsinkos pēc Somijas Republikas prezidenta ielūguma
20. decembris	Tiesas pārstāvju piedalīšanās par godu Slovēnijas Republikas valsts svētkiem rīkotajā pieņemšanā Ļubļanā pēc Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja ielūguma

Vispārējā tiesa

8. februāris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās federālā tieslietu ministra rīkotajā pieņemšanā <i>Rechtspolitischen Neujahrsempfang 2012</i> Berlīnē
8. marts	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās pieņemšanā Apvienotās Karalistes vēstniecībā Luksemburgā sakarā ar Tieslietu valsts sekretāra vizīti
22. maijs	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Queen's Royal Garden Party</i> Bakingemas pilī
27.–29. maijs	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās oficiālā vizītē Viļņā pēc Lietuvas Republikas prezidenta ielūguma
30. maijs–2. jūnijs	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>FIDE 25.</i> kongresā Tallinā, Igaunijā
23. jūnijs	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās <i>Te Deum</i> svinībās un pēc tam – pieņemšanā Lielhercogistes galmā sakarā ar Luksemburgas valsts svētkiem
8.–10. jūlijs	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās mācību vizītē Francijas Valsts padomē Parīzē
1. oktobris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Austrijas Republikas konstitūcijas 92. gadadienas svinībās Vīnē
1. oktobris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās tiesas gada atklāšanas ceremonijā Vestminsteras abatijā Londonā
3. oktobris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Vācijas Federatīvās Republikas prezidenta rīkotajā pieņemšanā par godu valsts svētkiem
29.–31. oktobris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās oficiālajā vizītē Sofijā pēc Bulgārijas Republikas viceprezidenta ielūguma
6. decembris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Somijas Republikas prezidenta rīkotajā oficiālajā pieņemšanā par godu Neatkarības svētkiem Helsinkos
20. decembris	Vispārējās tiesas pārstāvju piedalīšanās Konstitucionalitātes dienā pēc Slovēnijas Republikas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja ielūguma

Civildienesta tiesa

29. un 30. oktobris	Vizīte Itālijas Valsts padomē Romā
---------------------	------------------------------------

Organizācijas shēmas kopsavilkums

Eiropas Savienības Tiesa

Gada ziņojums 2012 – Tiesas, Vispārējās tiesas un Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs

2013 — 262 lpp. — 21 x 29,7 cm

Kataloga numurs: QD-AG-13-001-LV-C

ISBN 978-92-829-1274-4

doi:10.2862/8676

ISSN 1831-8487

■ Publikāciju birojs

ISBN 978-92-829-1274-4

9 789282 912744

KĀ SAŅEMT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi:

- izmantojot *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- Eiropas Savienības pārstāvniecībās un delegācijās.
Informāciju saziņai varat iegūt tīmekļa vietnē <http://ec.europa.eu> vai sūtot faksu uz +352 2929-42758.

Maksas izdevumi:

- izmantojot *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Maksas abonementi (piemēram, ikgadējie *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* izdevumi un Eiropas Savienības Tiesas judikatūras krājumi):

- izmantojot Eiropas Savienības Publikāciju biroja tirdzniecības aģentus (http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm).

